



**Handlingar  
till  
Kommunstyrelsens  
sammanträde  
5 juni 2018**



KLU § 83

Dnr 2017/145

## **Inriktningsdokument för samarbete om ungdomsmottagning i VG**

### **Ledningsutskottets förslag**

Kommunstyrelsen godkänner inriktningsdokument för hur ungdomsmottagningen ska bedrivas i samverkan mellan VGR:s hälso- och sjukvård och kommunens socialtjänst.

### **Yrkanden**

Tommy Larsson (S) yrkar att kommunstyrelsen godkänner inriktningsdokument för hur ungdomsmottagningen ska bedrivas i samverkan mellan VGR:s hälso- och sjukvård och kommunens socialtjänst.

### **Propositionsordning**

Ledningsutskottet godkänner att proposition ställs på yrkandet. Efter ställd proposition finner ordföranden att yrkandet bifalls.

### **Anteckning till protokollet**

Linda Jansson (M) deltar inte i handläggningen idag utan återkommer i kommunstyrelsen.

### **Ärendebeskrivning**

Inriktningsdokumentet som ska godkännas innehåller en beskrivning av ungdomsmottagningens mål, uppdrag och vårdnivå och ger en gemensam grund för verksamheten och utveckling av ungdomsmottagningarna i länet. Det ger ett stöd för de samverkansavtalen som tecknas mellan kommunerna och Västra Götalandsregionen för varje ungdomsmottagning i länet. Tidigare inriktningsdokument 2011-2015 ligger till grund för det nya förslaget.

Ungdomsmottagningens huvudsakliga uppdrag gäller samlevnad och relationer, psykisk hälsa, sexuella och reproduktiv hälsa och rättigheter samt levnadsvanor och livsvillkor.

Ungdomsmottagningen arbetar på den unges uppdrag. Övergång mellan ungdom och vuxenliv ska stärkas. Ungdomsverksamheten är en s.k. lågtröskelverksamhet. Detta innebär att det ska vara lätt för de unga att söka hjälp med sina frågor. En god tillgänglighet ger stora möjligheter till tidiga insatser, vilket i sin tur förbygger risken att utveckla ohälsa.



Kommunstyrelsens ledningsutskott

---

Forts KLU § 83

Det som är nytt i jämförelse med tidigare dokument är:

- Tydligare delat ansvar psykisk hälso/psykosocialt perspektiv
- Beskrivning av resursnivå, nyckeltal, organisationsmodell
- Förslag till fördelningsprincip för samverkansavtal
- Huvudmannaskap
- Förutsättningar för längre avtalstid

VästKoms styrelse rekommenderar kommunerna att anta inriktningsdokumentet för ungdomsmottagningar i Västar Götaland 2018-2022.

### **Beslutsunderlag**

Inriktningsdokument för Ungdomsmottagningar i Västra Götaland 2018-2022

Omsorgskontorets tjänsteskrivelse 2018-04-23

Socialchefen informerar

Skickas till  
Kommunstyrelsen

---

Justering

Utdragsbestyrkande



Sektor omsorg  
Camilla Karlsson  
Utvecklingschef omsorg  
0528-567628  
camilla.karlsson@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

## **Inriktningsdokument för samarbete om Ungdomsmottagningen i VG**

### **Beslutsförslag**

Kommunstyrelsen godkänner inriktningsdokument för hur ungdomsmottagningen ska bedrivas i samverkan mellan VGR:s hälso- och sjukvård och kommunens socialtjänst.

### **Ärendebeskrivning:**

Inriktningsdokumentet som ska godkännas innehåller en beskrivning av ungdomsmottagningens mål, uppdrag och vårdnivå och ger en gemensam grund för verksamheten och utveckling av ungdomsmottagningarna i länet. Det ger ett stöd för de samverkansavtalen som tecknas mellan kommunerna och Västra Götalandsregionen för varje ungdomsmottagning i länet. Tidigare inriktningsdokument 2011-2015 ligger till grund för det nya förslaget.

Ungdomsmottagningens huvudsakliga uppdrag gäller samlevnad och relationer, psykisk hälsa, sexuella och reproduktiv hälsa och rättigheter samt levnadsvanor och livsvillkor.

Ungdomsmottagningen arbetar på den unges uppdrag. Övergång mellan ungdom och vuxenliv ska stärkas. Ungdomsverksamheten är en s.k. lågröskelverksamhet. Detta innebär att det ska vara lätt för de unga att söka hjälp med sina frågor. En god tillgänglighet ger stora möjligheter till tidiga insatser, vilket i sin tur förbygger risken att utveckla ohälsa.

Det som är nytt i jämförelse med tidigare dokument är:

- Tydligare delat ansvar psykisk häls/psykosocialt perspektiv
- Beskrivning av resursnivå, nyckeltal, organisationsmodell
- Förslag till fördelningsprincip för samverkansavtal
- Huvudmannaskap
- Förutsättningar för längre avtalstid



VästKoms styrelse rekommenderar kommunerna att anta inriktningsdokumentet för ungdomsmottagningar i Västar Götaland 2018-2022.

Bilaga:

*"Inriktningsdokument för UNGDOMSMOTTAGNINGAR i västra Götaland 2018-2022"*

Susanne Korduner  
Kommunchef

Sektorchef omsorg  
Johan Lundh

Utvecklingschef omsorg  
Camilla Karlsson

Beslutet skickas till:

J. Lundh Sektorchef omsorg

C. Karlsson Utvecklingschef omsorg



Inriktningsdokument för  
UNGDOMSMOTTAGNINGAR i Västra Götaland  
*2018 – 2022*

Rekommenderat av politiska samrådsorganet,  
SRO, för Västra Götalandsregionen och  
VästKom *åååå mm dd*

## 1 Inledning

Folkhälsan i Sverige utvecklas generellt positivt för befolkningen som helhet. Trots detta ökar skillnader i livsvillkor och hälsa mellan olika grupper i samhället. Utvecklingen av unga människors hälsa och välbefinnande skiljer sig från utvecklingen av hälsan befolkningen i övrigt. Sedan 1990-talet har ungdomsgenerationen haft en sämre hälsoutveckling än övriga åldersgrupper framför allt när det gäller den psykiska hälsan.

Första ungdomsmottagningen i Sverige startades 1970, därefter spred sig idén om en mottagning särskilt inriktad mot ungdomars fysiska och psykiska hälsa snabbt över landet. Målet med ungdomsmottagningarna har allt sedan starten varit att arbetet ska präglas av en helhetssyn på ungdomar. Området kring sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter är en viktig del av arbetet. Mottagningarna har genom åren också fått en allt större utmaning i att arbeta tydligare med psykisk hälsa och ungdomars levnadsvanor och livsvillkor. Idag är det tvärprofessionella arbetssättet väl etablerat och fördelningen mellan medicinskt och psykosocialt uppdrag relativt jämnt fördelat.

Målet för ungdomspolitikerna i Sverige är att alla ungdomar ska ha goda levnadsvillkor, makt att forma sina liv och inflytande över samhällsutvecklingen. Ungdomstiden är en brytningstid mellan barndom och vuxenlivet. Med rätt förutsättningar kan unga både forma sina egna liv och bidra till en positiv samhällsutveckling. Ungdomsmottagning är en viktig arena för att kunna uppfylla det nationella målet och för att skapa jämlik hälsa inom Västra Götaland.

Ungdomar kan inte ses som en homogen grupp med lika uppväxtvillkor och förutsättningar. Kunskap om vilka ungdomarna är och deras livsvillkor, behöver utvecklas ur flera aspekter och ur ett ungdomsperspektiv. Behov av ökade och anpassade insatser för asylsökande och andra nyanlända unga måste beaktas i ungdomsmottagningarnas uppdrag.

Detta inriktningsdokument är gemensamt för Västra Götalandsregionen och länets 49 kommuner. Inriktningsdokumentet bör ligga till grund för lokala avtal och överenskommelser om ungdomsmottagning och ska vara känt av personalen vid ungdomsmottagningen.

Inriktningsdokumentet grundar sig på tidigare Inriktningsdokument för ungdomsmottagningar i Västra Götaland 2011-2015 och på Föreningen för Sveriges ungdomsmottagningar (FSUM) handbok.

Ungdomsmottagningar i Västra Götaland har att följa gällande och för verksamheten relevant lagstiftning samt författningar.

## 2 Värdegrund

### Mänskliga rättigheter

Vägledande för verksamheten är FN:s förklaring om mänskliga rättigheter.

### Barnkonventionen

Barnkonventionens fyra grundprinciper är vägledande för verksamheten: barnets rätt att inte diskrimineras, barnets bästa i främsta rummet, barnets rätt till liv och utveckling samt barnets rätt att få uttrycka sina åsikter.

### Diskrimineringsgrunderna

Alla ungdomar är välkomna till ungdomsmottagningen. Ungdomar som söker sig till mottagningen ska känna sig sedda, trygga och tillitsfulla i mötet, deras frågor och problem ska respekteras och tas på allvar. Ungdomarna ska uppleva att de bemöts och behandlas på ett likvärdigt sätt och får likvärdig tillgång till mottagningen oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsförmåga, sexuell läggning och ålder.

### Normmedvetet förhållningssätt

Ett normmedvetet förhållningssätt ska prägla verksamheten. Det innebär att personalen är medveten om och ifrågasätter de normer som påverkar uppfattningar om vad som är ” normalt ” och därmed ofreflekterat kan uppfattas som önskvärt. Målet med normmedvetenheten är att alla unga ska känna sig inkluderade och välkomna.

### Hälsofrämjande arbete och förhållningssätt

Ett hälsofrämjande, eller salutogent, perspektiv innebär att utgå ifrån det friska hos individen och se till hans styrkor och förutsättningar för en god hälsa. Hälsofrämjande arbete och förhållningssätt bör ständigt lyftas och vara ett utvecklingsområde.

Det psykosociala perspektivet utgår från hur individens psykiska förutsättningar formas av och samspelar med miljön. På ungdomsmottagningen är det psykosociala perspektivet integrerat i alla besök, oavsett yrkeskategori. Det sker genom möten som utgår från en helhetsyn där förståelse för ungdomen sker mot bakgrund av de sociala, psykologiska och kulturella sammanshand den unge ingår i.

## 3 Övergripande mål

- Alla ungdomar ska kunna få hjälp och bli stärkta i övergången mellan ungdom och vuxenliv.
- Ungdomsmottagningen ska vara en lättillgänglig arena för ungdomarna, där ungdomars behov och de lokala förutsättningarna ska vara i fokus
- Alla unga ska uppfatta att ungdomsmottagningen arbetar på den unges uppdrag.
- Alla unga har utifrån ett rättighetsperspektiv rätt till information, kunskap, stöd och behandling inom ungdomsmottagningen. En psykosocial, psykologisk och medicinsk helhetssyn ska prägla verksamheten.
- Ungas fysiska och psykiska hälsa ska förbättras
- Ungas sexuella och reproduktiva hälsa och rättigheter ska stärkas.



## 4 Inriktning

Ungdomsmottagningen ska vara en lågröskelverksamhet. Det innebär att det ska vara lätt för alla ungdomar att söka hjälp och få hjälp med alla slags frågor; ungdomsmottagningen ska vara lättillgänglig och anpassad efter ungdomars behov. Tillgängligheten ger stora möjligheter till tidiga insatser.

Ungdomsmottagningen ska ses som ett komplement till övrig hälso- och sjukvård och övrigt hälsofrämjande och förebyggande arbete som är en del av det som ofta benämns som första linjens hälso- och sjukvård. Ungdomsmottagningen är ingen remissinstans.

Ungdomsmottagningarna behövs som ett led i att tillgodose ungdomars och unga vuxnas rätt till hälsa. Många unga under 18 år söker sig själva till ungdomsmottagningarna.

Ungdomsmottagningarna har att följa gällande lagstiftning, barnkonventionen mm utifrån den unges bästa.

Ungdomsmottagningen har till uppgift att på den unges uppdrag förmedla kunskap, ge information, stöd och behandling/tidiga insatser inom området sexuell, reproduktiv, psykisk och psykosocial hälsa. Ungdomsmottagningen ska uppmärksamma och medvetandegöra riskfyllda levnadsvanor, såsom riskbruk av alkohol, droger, sex, spel mm

Verksamheten vid ungdomsmottagning ska utgå från lokala förutsättningar och ungdomars behov och ha ett normkritiskt förhållningssätt. Kunskaper om ungdomars hälsa/ohälsa, omvärld, levnadsvanor, livsvillkor och demografi identifieras dels på strukturell och övergripande nivå, dels utifrån lokal kunskap.

## 5 Verksamhetens innehåll

### 5.1 Målgrupp

Ungdomsmottagningarnas målgrupp är ungdomar och unga vuxna, med de likheter och olikheter som var och en i denna heterogena grupp uppvisar. Ungdomsmottagningen är till för alla unga till och med 24 år.

### 5.2 Ungdomsmottagningens huvudområden:

- Levnadsvanor och livsvillkor
- Samlevnad och relationer
- Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter
- Psykisk hälsa

### 5.3 Insatser vid ungdomsmottagning:

- bedöma om ungdomsmottagning är rätt vårdnivå
- rådgivande, stödjande och behandlande arbete på mottagningen, individuellt eller i grupp
- utåtriktat arbete på gruppnivå, t.ex. besök av klasser, besök på skolor och andra arenor för unga
- erbjuda adekvat kunskap om sexualitet
- stärka ungdomar i deras naturliga nyfikenhet kring sexualiteten samt stödja deras självkänsla och integritet
- erbjuda kondomsamtal, preventivmedelssamtal och förskrivning av preventivmedel
- förebygga och ge stöd vid oplanerad/oönskad graviditet samt vid abort

- samtala om sexuellt överförbara sjukdomar (STI, dvs Sexual Transmitted Infections) i det utåtriktade arbetet och vid individuella besök
- smittspåra
- arbeta med ungdomars fysiska och psykiska utveckling samt kroppsuppfattning och självbild
- uppmärksamma ohälsa och erbjuda korttids råd, stöd, motiverande/bearbetande samtal kring sociala problem, psykisk ohälsa samt risk- och missbruk,
- göra bedömningar, tidiga insatser och korttidsbehandling vid lindrig psykisk ohälsa (ej läkemedelsbehandling), inom ramen för ungdomsmottagningens profil som lättillgänglig lågtröskelverksamhet.
- hänvisa/lotsa/remittera till annan aktör/vårdgivare/vårdnivå vid behov

#### **5.4 Verksamhetsformer**

- Drop-in-mottagning
- Individuella besök
- Gruppverksamhet
- Telefonrådgivning
- Utåtriktat arbete och informationsarbete
- Digitala tillgänghetslösningar och e-tjänster

#### **5.5 Utåtriktat arbete och informationsarbete**

Ungdomsmottagningarna ska i sitt utåtriktade arbete eftersträva att finnas där ungdomarna är. Alla ungdomar ska känna till var ungdomsmottagningen finns och ha vetskap om vad de kan få hjälp med på mottagningen. Minst en gång under högstadietiden ska alla elever få göra ett besök på ungdomsmottagning för att få information om verksamheten. Utöver detta är det angeläget att på högstadie- och gymnasienivå arbeta i en strukturerad form där ungdomarna aktivt får möjlighet att diskutera olika ämnen inom sexuell och reproduktiv hälsa, levnadsvanor samt psykisk hälsa. Ungdomsmottagningens utåtriktade arbete kan även inkludera yngre åldrar.

#### **5.6 Kompetens**

Ungdomsmottagningarnas verksamhet utgår ifrån lokala behov och förutsättningar. Rätt kompetens hos personalen krävs för att göra adekvata bedömningar och för att vid behov lotsa den unge vidare till andra instanser För att definieras som ungdomsmottagning ska personalgruppen bestå av barnmorska, kurator/socionom och/eller psykolog samt läkare (i första hand specialist i allmänmedicin). Tillgång till läkare kan för mindre mottagningar ske genom samverkan (se 6.1 organisationsmodell). Mottagningarna kan ha tillgång till andra personalkategorier som till exempel sjuksköterska, undersköterska och/eller administrativ personal.

En central förutsättning för ungdomsmottagningens verksamhet är att företrädare för de medicinska, sociala och psykologiska kompetenserna har nära samarbete och tvärprofessionellt arbetssätt.

Fördelningen mellan de psykosociala/psykologiska och medicinska kompetenserna ska vara jämnt fördelade. För att kunna möta ungdomar utifrån deras behov och förutsättningar kräver uppdraget specifik kompetens om ungdoms- och genusperspektiv, biologiska, psykologiska, sociala aspekter på tonårsutveckling, sexualitet och könsidentitet.

## 5.7 Valfrihet

Ungdomar kan fritt välja vilken ungdomsmottagning de vill besöka inom Västra Götaland. Det innebär att alla ungdomsmottagningar ska ta emot ungdomar från hela Västra Götaland.

## 6 Resursnivå

Den resursnivå där en lägsta service och kvalitetsnivå uppnås, upprätthålls vid ett befolkningsunderlag på 3250 ungdomar inom målgruppen 13-24 år, när ungdomsmottagningen bemannas med motsvarande:

- Barnmorska 1,0 tjänst
- Kurator/socionom och/eller psykolog 1,0 tjänst
- Läkare 0,1 tjänst

För mottagningar med antalet unga i målgrupp som understiger 3250 i sitt närområde, räknas resurserna proportionerligt enligt ovan.

### 6.1 Organisationsmodell

För öka förutsättningarna för unga i hela länet att få tillgång till en ungdomsmottagning i sin hemkommun och för att nå ovanstående resursnivå, byggs i Västra Götaland en organisationsmodell för ungdomsmottagningar i tre nivåer: huvud-, bas och närmottagning. Nivåstruktureringen görs för att trygga resurser och kompetenser även för de mindre mottagningarna. Syftet är att öka förutsättningarna för en jämlik vård, utifrån lokala anpassningar.

#### *Huvudmottagning*

- drop-in och tidsbokning
- kompetens på mottagningen med uppdrag att även vara en resurs för mindre mottagningar; barnmorska, kurator, psykolog, allmänläkare, gynekolog
- egen lokal anpassad för ungdomsmottagningsverksamhet

Vid en huvudmottagning kan även andra yrkeskategorier finnas t.ex. psykoterapeut, sjuksköterska med vidareutbildning inom tex psykisk hälsa, STI, andrologi och sexologi.

#### *Bas mottagning*

- drop-in och tidsbokning
- lokal anpassad för ungdomsmottagningsverksamhet
- kompetens med uppdrag att även vara en resurs för mindre mottagningar; barnmorska, kurator.
- Tillgång till psykolog och övriga kompetenser som finns vid huvudmottagningar.

#### *Närmottagning*

- drop-in och tidsbokning.
- erbjuda lokaler som passar de unga
- kompetens ska minst bestå av barnmorska och kurator/socionom.
- Tillgång till läkare och övriga kompetenser som finns vid huvud - och basmottagningar.
- kan vara mobil

Detta är lägsta nivå.

För läkarkompetens kan vid behov samverka ske med vårdcentral där ungdomen är listad.

## **7 Samverkan**

Verksamheten vid ungdomsmottagningarna bygger på en aktiv samverkan mellan kommun och region. Samverkan ska ske både på individuell, övergripande och organisatorisk nivå. Det innebär ömsesidig samverkan med andra aktörer både lokalt, delregionalt och regionalt i frågor som rör barns och ungdomars välbefinnande.

Samverkan mellan ungdomsmottagning och aktörer på orten såsom socialtjänst, hälso- och sjukvård, skola, folkhälsoråd och föreningsliv med flera är en förutsättning ett gott omhändertagande, både i individärenden och på organisatorisk nivå. Samverkan på organisationsnivå kan företrädesvis ske i Vårdsamverkan på lokal, delregionalt och regional nivå.

Samverkan mellan respektive ungdomsmottagning behöver utvecklas för en ökad tillgänglighet för ungdomar, som anpassas efter ungdomars behov och de lokala förutsättningarna.

För ungdomsmottagningens verksamhet bör samverkan och samordning prioriteras för att nå speciellt utsatta ungdomar.

## **8 Huvudmannaskap och samverkansavtal**

Kommun och region har genom Socialtjänstlagen (SOL) och Hälso- och sjukvårdslagen (HSL) ett befolkningsansvar. När det gäller ungdomsmottagningarna innebär detta ett gemensamt ansvar för psykisk hälsa, förebyggande, uppsökande och utåtriktade insatser för barn och ungdomar. Ungdomsmottagningen har genom sin lågtröskelprofil möjligheten att vara en resurs i att förebygga fysisk och psykisk ohälsa samt främja vuxenblivandet. Att samverka i ungdomsmottagningarna är en del av kommunernas och Västra Götalandsregionens gemensamma arbete med att utjämna skillnader i hälsa och socioekonomiska förutsättningar.

Huvudman för ungdomsmottagningen kan vara kommun eller region – var för sig eller tillsammans/delat. Den vårdgivare som får uppdraget kan vara kommun, region eller privat vårdgivare. Det åligger dock regionen att ha det medicinska ledningsansvaret, enligt Hälso- och sjukvårdslagen.

### **8.1 Lokala samverkansavtal**

För att reglera samverka och ansvarsfördelning samt och förankra varje ungdomsmottagning lokalt, tecknas lokala samverkansavtal mellan respektive kommun/avtalspart och Västra Götalandsregionen.

Lokala avtal bör innehålla:

- verksamhetens innehåll (kompetenssammansättning, öppettider, tilläggsuppdrag mm)
- driftansvar (ledning, planering, uppföljning och redovisning av verksamheten)
- ledning av verksamheten, inklusive arbetsledarroll och arbetsmiljöansvar
- hälso- och sjukvårdsansvaret (om annan än Västra Götalandsregionen är driftansvarig)
- former för strukturell samverkan, både lokalt, delregionalt och regionalt
- hänvisning till föreliggande inriktningsdokumentet som styrdokument för verksamheten
- finansiering

- redogörelse för hantering då parterna inte är överens

## **8.2 Ekonomisk fördelningsprincip i lokala samverkansavtal**

Enligt ovan bör de lokala avtalen redogöra för samverkansparternas respektive finansiering för varje ungdomsmottagning. Varje avtalspart är suverän och kan genom förhandling komma överens om lämplig fördelning efter lokal anpassning

En princip för finansiell fördelning mellan parterna bör spegla respektive parts ansvar och ambition. En sådan fördelningsprincip grundas på respektive organisations ansvar, nyckeltal för bemanning och kompetens, samt ungdomsmottagningens uppdrag.

Syftet med en fördelningsprincip är att ge parterna stöd i den lokala dialogen.

En riktlinje för ekonomisk fördelningsprincip gällande region- och kommunersättning i de lokala samverkansavtalen om ungdomsmottagningar kan vara 75/25, enligt följande:

- **Uppdrag och åtagande.**  
Ungdomsmottagningarnas uppdrag och åtagande beskrivs under punkten 5.3: ”Insatser på ungdomsmottagning”. Insatserna fördelas ca 50 procent medicinskt uppdrag och ca 50 procent psykosocialt/psykisk hälsa- uppdrag.
- **Bemanning**  
Måltal för kompetens och bemanning beskrivs under punkt 6: ”Resursnivå”, och följer beskrivningen av ”Insatser på ungdomsmottagning”, det vill säga 50 procent medicinsk kompetens och 50 procent psykosocial/psykisk hälsa-kompetens.
- **Ansvar**  
Västra Götalandsregionen ansvarar för medicinsk personal och uppdrag. Ansvar och uppdrag inom det psykosociala perspektivet och för psykisk hälsa är gemensamt, vilket innebär 50/50 mellan kommun och region.

Sammantaget ger beräkningarna ovan den finansiella fördelningsprincipen 75/25.

Kostnader för lokalyra, laboratorie/provtagning, preventivmedel, tolk, verksamhetutvecklare, chef, IT och OH tillkommer och ingår i den totala finansieringen.

## **9 Avgifter**

För besök hos hälso- och sjukvårdspersonal på ungdomsmottagning ska patientavgift erläggas i enlighet med beslut i Västra Götalandsregionen.

## **10 Verksamhetschef och medicinskt ledningsansvar**

Verksamhetschef ska finnas för varje ungdomsmottagning. Verksamhetschefen ska svara för att verksamheten har en personal- och kompetensstruktur som tillgodoser god vårdkvalitet, hög patientsäkerhet och främjar kostnadseffektivitet. Den huvudman som är arbetsgivare ansvarar för att verksamhetschefen har kompetens för uppgiften och att medicinskt ledningsansvarig finns.

## **11 Dokumentation och kvalitetssäkring**

Dokumentation ska ske enligt gällande lagstiftning. Arbetsuppgifterna avgör om dokumentation i patientjournalen ska ske. All personal oavsett huvudman som ger råd, stöd

eller behandling individuellt är skyldiga att dokumentera i enlighet med hälso- och sjukvårdslagen, eftersom ungdomen då är att betrakta som patient. I de fall personal anställda av kommunen utför arbetsuppgifter som rådgivning och samtal kring psykisk ohälsa, abortsamtal, STI-rådgivning etc. kan tillgång till patientjournalen säkerställas genom tecknandet av ett uppdragsavtal om tillgång till vårdgivarens vårddatasystem.

Ungdomar ska informeras om sekretessreglerna och på vilket sätt deras besök dokumenteras. Information ska lämnas på det sätt som anges i gällande lagstiftning.

## **12 Uppföljning och resultat**

Ungdomsmottagningarna ska analysera och synliggöra verksamhetens kvalitet och resultat. Uppföljningen ska ske utifrån det som gäller i överenskommelser och/eller avtal. Uppföljningen bör kunna följas över tid. Besöks- och åtgärdsregistrering ska redovisas i regionens vårddatabas.

Kundenkäter ska redovisas och ungdomars synpunkter ska belysas och beaktas.

Båda samverkansparter har i uppdrag att samverka utifrån samverkansavtal, gällande uppföljning och resultat årligen.

## **13 Utvecklingsarbete**

Fortsatta utvecklingsarbeten behöver göras för ungdomsmottagningarna.

- Enhetlig avtalsmall för samverkansavtal inom Västra Götaland, som ett stöd när lokala samverkansavtal ska tecknas.
- IT samt dokumentation ur juridisk synvinkel behöver klargöras
- Samverkan behöver utvecklas inom ramen för Vårdsamverkan på olika nivåer. Vid behov kan partsgemensamma arbetsgrupper tillsättas.
- En regionövergripande uppföljning av fördelningsprincipen samt resursfördelning bör göras.
- Länsgemensam uppföljning av mottagningarnas kvalitet utifrån kvalitetsmått bör göras årligen.

## **Inriktningsdokument för samarbete om Ungdomsmottagningar i VG**

Ungdomsmottagningar bedrivs i samverkan mellan VGR:s hälso- och sjukvård och kommunens socialtjänst och vänder sig till ungdomar till och med 24 år. Dokumentet har tagits fram i samverkan mellan Västra Götalandsregionen och kommunerna i länet.

Det som är nytt i jämförelse med tidigare dokument är:

Tydligare delat ansvar psykisk hälsa/psykosocialt perspektiv  
Beskrivning av resursnivå, nyckeltal, organisationsmodell  
Förslag till fördelningsprincip för samverkansavtal  
Huvudmannaskap  
Förutsättningar för längre avtalstid

Ungdomsmottagningens huvudsakliga uppdrag gäller samlevnad och relationer, psykisk hälsa, sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter samt levnadsvanor och livsvillkor. Ungdomsmottagningen arbetar på den unges uppdrag. Övergången mellan ungdom och vuxenliv ska stärkas. Ungdomsmottagningen är en s.k. lågtröskelverksamhet. Det innebär att det ska vara lätt för unga att söka och få hjälp med sina frågor. En god tillgänglighet ger stora möjlighet till tidiga insatser, vilket i sin tur förebygger risken att utveckla ohälsa.

Inriktningsdokumentet beskriver ungdomsmottagningarnas mål, uppdrag och vårdnivå och ger en gemensam grund för verksamhet och utveckling av ungdomsmottagningarna i länet. Det utgör ett stöd för de samverkansavtal som tecknas mellan kommun och Västra Götalandsregionen för varje ungdomsmottagning i länet. Tidigare inriktningsdokument 2011–2015 ligger till grund för det nya förslaget.

VästKoms styrelse rekommenderar kommunalförbunden att rekommendera kommunerna att anta inriktningsdokumentet för ungdomsmottagningar i Västra Götaland 2018–2022.

### **Fyrbodals direktion har den 30 november 2017 beslutat**

Att rekommendera medlemskommunerna att anta förslaget till inriktningsdokument för ungdomsmottagningar i Västra Götaland 2018–2022.

*Inriktningsdokumentet bifogas.*

Med vänlig hälsning

Yvonne Wernebjör  
Administrativ chef



KLU § 84

Dnr 2018/207

**Ersättning för hemtjänst och hemsjukvård i annan kommun**

**Ledningsutskottets förslag**

Kommunfullmäktige beslutar att en ersättning för hemtjänst vid tillfällig vistelse i annan kommun än hemkommunen 2018, uttas med 401 kr per timma.

Kommunfullmäktige beslutar att en ersättning för hemsjukvård vid tillfällig vistelse i annan kommun än hemkommunen 2018, uttas med 650 kr per timma.

**Anteckning till protokollet**

Linda Jansson (M) deltar inte i handläggningen idag utan återkommer i kommunstyrelsen.

**Ärendebeskrivning**

VästKom rekommenderar årligen de 49 kommunerna i Västra Götaland att följa vissa ersättningsnivåer när det gäller hemtjänst och hemsjukvård som utförs av annan kommun än hemkommunen. VästKom styrelse beslutar den 13 mars 2018 (§ 10) att rekommendera kommunerna i länet, att för egen del besluta, om dessa ersättningsnivåer under 2018 enligt följande:

Hemtjänst

Ersättningsnivån för 2018 rekommenderas till 401 kr per timma för biståndsbedömd hemtjänst. 2018 års ersättningsnivå innebär en ökning med 2,6 % jämfört med 2017.

Hemsjukvård

För sjukvård som utgår ifrån distriktssköterskebeslut och behandling som beslutas av arbetsterapeut eller sjukgymnast, rekommenderas kommunerna att under 2018 följa det belopp som fastställts av Samverkansnämnden för Västra Sjukvårdsregionen. För 2018 har Västra sjukvårdsregionen harmoniserat priserna med Södra sjukvårdsregionen. Detta innebär en ny kategorisering av yrkeskategorierna och numer ingår såväl distriktssköterska och sjukgymnast i kategorin ”Besök hos övriga yrkeskategorier i primärvård (inklusive medicinsk service)”.





Kommunstyrelsens ledningsutskott

---

Forts KLU § 84

Beloppet är för 2018 satt till 650 kr per timma både för sjukvård som utgår ifrån distriktssköterskebeslut och för behandling som beslutas av fysioterapeut/arbetsterapeut.

**Beslutsunderlag**

VästKoms tjänsteskrivelse 2018-03-05

Omsorgskontorets tjänsteskrivelse 2018-05-04

Socialchefen informerar

Skickas till  
Kommunstyrelsen

---

Justering

Utdragsbestyrkande

## Ersättning för hemtjänst i annan kommun 2018

### Ärendet

Från den 1 maj 2011 har riksdagen beslutat om möjligheter för vistelsekommun att bl.a. erhålla ersättning från bosättningskommun för utförd hemtjänst vid tillfällig vistelse i kommunen. Något fast ersättningsbelopp anges inte, utan i propositionen anges att bosättningskommunen ska ersätta vistelsekommunen enligt den ersättningsnivå som bosättningskommunen tillämpar. Enligt önskemål från flera kommuner rekommenderar VästKoms styrelse kommunerna i länet ett fast belopp på samma sätt som VästKom årligen anger kostnadsnivån för utförd hemsjukvård.

VästKoms styrelse beslutade den 30 mars 2012 att rekommendera de 49 kommunerna i länet, att ersättningsnivån dem emellan, när det gäller hemtjänst, utgår från den hemtjänstersättning som härleds från Lag om valfrihetssystem (LOV) som flera kommuner infört.

För 2014 baserades VästKoms rekommendation på ett genomsnitt för timersättningen hos länets LOV-kommuner. Justering har därefter skett årligen i med utgångspunkt i SKL:s årliga nationella kartläggning av hemtjänstersättning hos LOV-kommunerna.

Rekommendationen för 2018 innebär en ökning med 2,6 % i enlighet med [SKL:s Omsorgsprisindex, OPI](#).

VästKom kommer under 2018 att göra en översyn inom området inför ny rekommendation för 2019.

### Ersättningsnivån för 2018 är:

Ersättningsnivån för hemtjänst i annan kommun är enligt rekommendation **401 kr/timme**.

### Faktureringsrutin hemtjänst

Den enskilde ska ansöka om hemtjänst i sin hemkommun (folkbokföringskommun). Det är hemkommunen som beslutar om omfattningen av insatsen.

Hemkommun och vistelsekommun ska innan beslut lämnas till den enskilde, stämma av verkställighet, inklusive omfattning och ersättning. Restid ingår i timersättningen.

Detta innebär för kommunerna i Västra Götaland att den kommun som utför hemtjänstinsatsen debiterar folkbokföringskommunen för det antal timmar som är överenskommit dem emellan när det gäller hemtjänstinsatsen. Det ankommer alltså på den utförande kommunen att hos folkbokföringskommunen förankra omfattningen på den hemtjänst som ska ges innan fakturering sker.

### Västsvenska kommunalförbundens samorganisation

Box 5073, 40222 Göteborg Besök: Anders Perssonsgatan 8, Göteborg Tel: 072-707 45 50  
E-post: [info@vastkom.se](mailto:info@vastkom.se) [www.vastkom.se](http://www.vastkom.se)  
Organisationsnummer: 858501-2084



Tjänsteutlåtande 180305

## Ersättning för hemtjänst och hemsjukvård i annan kommun 2018

### Förslag till beslut:

VästKoms styrelse beslutar att rekommendera kommunerna i länet, att för egen del besluta om en ersättningsnivå under 2018 för hemtjänst och hemsjukvård vid tillfällig vistelse i annan kommun än hemkommun, enligt nedan.

*Ersättning för hemtjänst i annan kommun 2018 med 401 kr/timme.*

*Ersättning för hemsjukvård i annan kommun 2018 med 650 kr/timme.*

### Ärendet

VästKom rekommenderar årligen de 49 kommunerna i Västra Götaland att följa vissa ersättningsnivåer när det gäller hemtjänst och hemsjukvård som utförs av annan kommun än hemkommunen.

### Hemtjänst

Ersättningsnivån för 2018 rekommenderas till **401 kr/timme** för biståndsbedömd hemtjänst. 2018 års ersättningsnivå innebär en ökning med 2,6 % jämfört med 2017.

### Hemsjukvård

För sjukvård som utgår ifrån distriktssköterskebeslut och behandling som beslutas av arbetsterapeut eller sjukgymnast, rekommenderas kommunerna att under 2018 följa det belopp som fastställts av Samverkansnämnden för Västra Sjukvårdsregionen. För 2018 har Västra sjukvårdsregionen harmoniserat priserna med Södra sjukvårdsregionen. Detta innebär en ny kategorisering av yrkeskategorierna och numer ingår såväl distriktssköterska och sjukgymnast i kategorin "Besök hos övriga yrkeskategorier i primärvård (inklusive medicinsk service)".

Beloppet är för 2018 satt till **650 kr/timme** både för sjukvård som utgår ifrån distriktssköterskebeslut och för behandling som beslutas av fysioterapeut/arbetsterapeut.

Thomas Jungbeck  
Direktör VästKom

Anneli Assmundson Bjerde  
Utvecklingsstrateg VästKom

### Bilagor:

*Ersättning för hemtjänst i annan kommun 2018*

*Ersättning för hemsjukvård i annan kommun 2018*

### Västsvenska kommunalförbundens samorganisation

Box 5073, 40222 Göteborg Besök: Anders Perssonsgatan 8, Göteborg Tel: 072-707 45 50  
E-post: [info@vastkom.se](mailto:info@vastkom.se) [www.vastkom.se](http://www.vastkom.se)  
Organisationsnummer: 858501-2084



Tjänsteutlåtande 180305

## Ersättning för hemtjänst och hemsjukvård i annan kommun 2018

### Förslag till beslut:

VästKoms styrelse beslutar att rekommendera kommunerna i länet, att för egen del besluta om en ersättningsnivå under 2018 för hemtjänst och hemsjukvård vid tillfällig vistelse i annan kommun än hemkommun, enligt nedan.

*Ersättning för hemtjänst i annan kommun 2018 med 401 kr/timme.*

*Ersättning för hemsjukvård i annan kommun 2018 med 650 kr/timme.*

### Ärendet

VästKom rekommenderar årligen de 49 kommunerna i Västra Götaland att följa vissa ersättningsnivåer när det gäller hemtjänst och hemsjukvård som utförs av annan kommun än hemkommunen.

### Hemtjänst

Ersättningsnivån för 2018 rekommenderas till **401 kr/timme** för biståndsbedömd hemtjänst. 2018 års ersättningsnivå innebär en ökning med 2,6 % jämfört med 2017.

### Hemsjukvård

För sjukvård som utgår ifrån distriktssköterskebeslut och behandling som beslutas av arbetsterapeut eller sjukgymnast, rekommenderas kommunerna att under 2018 följa det belopp som fastställts av Samverkansnämnden för Västra Sjukvårdsregionen. För 2018 har Västra sjukvårdsregionen harmoniserat priserna med Södra sjukvårdsregionen. Detta innebär en ny kategorisering av yrkeskategorierna och numer ingår såväl distriktssköterska och sjukgymnast i kategorin "Besök hos övriga yrkeskategorier i primärvård (inklusive medicinsk service)".

Beloppet är för 2018 satt till **650 kr/timme** både för sjukvård som utgår ifrån distriktssköterskebeslut och för behandling som beslutas av fysioterapeut/arbetsterapeut.

Thomas Jungbeck  
Direktör VästKom

Anneli Assmundson Bjerde  
Utvecklingsstrateg VästKom

### Bilagor:

*Ersättning för hemtjänst i annan kommun 2018*

*Ersättning för hemsjukvård i annan kommun 2018*

### Västsvenska kommunalförbundens samorganisation

Box 5073, 40222 Göteborg Besök: Anders Perssonsgatan 8, Göteborg Tel: 072-707 45 50  
E-post: [info@vastkom.se](mailto:info@vastkom.se) [www.vastkom.se](http://www.vastkom.se)  
Organisationsnummer: 858501-2084



## Ersättning för hemsjukvård i annan kommun 2018

Sedan 1 januari 1999 har de 49 kommunerna i Västra Götaland ansvar för hemsjukvård i ordinärt boende i enlighet med gällande [Hälso- och sjukvårdsavtal i Västra Götaland](#).

Enligt Hälso- och sjukvårdslagen (HSL) 3 § ska varje landsting erbjuda en god hälso- och sjukvård åt dem som är bosatta i landstinget. Det innebär att kommunerna i Västra Götaland ska ge hemsjukvård i ordinärt boende åt personer bosatta inom länet, oavsett om de är kommuninvånare eller inte. Kommunen kan inte neka insats till "icke kommuninvånare" med hänvisning till resursbrist utan alla sökanden ska behandlas lika.

Enligt HSL 4 § kan ett landsting ge sjukvård till personer som vistas i landstingsområdet utan att vara bosatta där. Samtliga landsting i landet har sig emellan ett avtal, det s.k. riksavtalet för utomlänsvård, som reglerar den ekonomiska ersättningen, när vård ges av annat landsting än där den enskilde är bosatt. VästKom har rekommenderat kommunerna i Västra Götaland att följa detta avtal sig emellan. Sålunda kommer vi också att följa den prissättning som Västra sjukvårdsregionen beslutar om årligen.

För 2018 har Västra sjukvårdsregionen harmoniserat priserna med Södra sjukvårdsregionen. Detta innebär en ny kategorisering av yrkeskategorierna och numer ingår såväl distriktsköterska och sjukgymnast i kategorin "Besök hos övriga yrkeskategorier i primärvård (inklusive medicinsk service)".

Ersättningsnivån är för 2018 satt till **650 kr/timme**.

### Faktureringsrutin

När en patient begär hemsjukvård i vistelsekommun ska vistelsekommunen stämma av med hemkommunen om omfattningen på vårdinsatsen innan beslut lämnas till den enskilde. När omfattningen på insatsen bestäms ska förutom själva vårdinsatsen även restid inräknas om sådan krävs.

I praktiken innebär detta, för kommunerna i Västra Götaland, att den vårdgivande kommunen debiterar folkbokföringskommunen för det antal timmar som man överenskommit sig emellan när det gäller vårdinsatsen. Det ankommer alltså på vårdkommunen, att hos folkbokföringskommunen förankra omfattningen på vården som ska ges innan fakturering sker.

### Ersättningsnivån för 2018 är:

**650 kr /timme** för sjukvård som utgår ifrån distriktsköterskebeslut samt för behandling som beslutas av sjukgymnast/arbetsterapeut.

### Västsvenska kommunalförbundens samorganisation

Box 5073, 40222 Göteborg Besök: Anders Perssonsgatan 8, Göteborg Tel: 072-707 45 50  
E-post: [info@vastkom.se](mailto:info@vastkom.se) [www.vastkom.se](http://www.vastkom.se)  
Organisationsnummer: 858501-2084



Färgelanda kommun Kommunstyrelsen	
2018-04-18	
Dnr	
Hid	2018.1120

**§10****Hemtjänst och hemsjukvård i annan kommun 2018.**

VästKom rekommenderar årligen de 49 kommunerna i Västra Götaland att följa vissa ersättningsnivåer när det gäller hemtjänst och hemsjukvård som utförs av annan kommun än hemkommunen.

**Hemtjänst**

Ersättningsnivån för 2018 rekommenderas till 401 kr/timme för biståndsbedömd hemtjänst. 2018 års ersättningsnivå innebär en ökning med 2,6 % jämfört med 2017.

**Hemsjukvård**

För sjukvård som utgår ifrån distriktssköterskebeslut och behandling som beslutas av arbetsterapeut eller sjukgymnast, rekommenderas kommunerna att under 2018 följa det belopp som fastställts av Samverkansnämnden för Västra Sjukvårdsregionen. För 2018 har Västra sjukvårdsregionen harmoniserat priserna med Södra sjukvårdsregionen. Detta innebär en ny kategorisering av yrkeskategorierna och numer ingår såväl distriktssköterska och sjukgymnast i kategorin "Besök hos övriga yrkeskategorier i primärvård (inklusive medicinsk service)".

Beloppet är för 2018 satt till 650 kr/timme både för sjukvård som utgår ifrån distriktssköterskebeslut och för behandling som beslutas av fysioterapeut/arbetsterapeut.

*Styrelsen beslutar att rekommendera kommunerna i länet, att för egen del besluta om en ersättningsnivå under 2018 för hemtjänst och hemsjukvård vid tillfällig vistelse i annan kommun än hemkommun, enligt nedan.*

*Ersättning för hemtjänst i annan kommun 2018 med 401 kr/timme.*

*Ersättning för hemsjukvård i annan kommun 2018 med 650 kr/timme.*

**§11****Attestantförteckning för VästKom.**

Kansliet har upprättat en uppdaterad version av attestantförteckning för VästKom beroende på vissa personalförändringar.

*Styrelsen beslutar att fastställa attestantförteckning för VästKom enligt bilaga att gälla fr.o.m. 2018-03-13.*

**§12****Anmälningsärenden**

1. Remiss av betalansvarsmodell enligt lagen om samverkan vid in- och ut-

Plats och tid Innovatum, Trollhättan, tisdagen den 13 mars 2018,  
kl.09.15– 10.20.

Beslutande Ulf Olsson, ordförande  
Mattias Josefsson  
Martin Carling  
Jonas Sundström  
Jonas Ransgård  
Dennis Jeryd  
Ingemar Samuelsson  
Liselotte Fröjd  
Paul Åkerlund  
Katarina Jonsson  
Johan Abrahamsson

Frånvarande Crister Persson  
Stefan Svensson  
Tomas Johansson  
Ann-Sofie Hermansson  
Anna-Karin Skatt

Övriga deltagande Joakim Svärdström  
Anneli Snobl  
Per-Olof Hermansson  
Thomas Jungbeck  
Karl Fors

Utses att justera Jonas Ransgård

Underskrifter

Sekreterare .....  
Thomas Jungbeck

Ordförande.....  
Ulf Olsson

Justerande.....  
Jonas Ransgård



Kommunstyrelsens ledningsutskott

---

KLU § 85

Dnr 2018/178

**Förändrade öppettider på biblioteket i Färgelanda**

(återremitterat ärende)

**Ledningsutskottets förslag**

Kommunstyrelsen beslutar att tillsätta extra medel på 22 500 kr för att upprätthålla nuvarande öppettider för biblioteket under kvarvarande delen av kalenderåret.

**Yrkanden**

Tommy Larsson (S) yrkar att kommunstyrelsen beslutar att tillsätta extra medel på 22 500 kr för att upprätthålla nuvarande öppettider för biblioteket under kvarvarande delen av kalenderåret.

**Finansiering**

Finansiering sker genom kommunstyrelsens ofördelade ram.

**Anteckning till protokollet**

Linda Jansson (M) deltar inte i handläggningen idag utan återkommer i kommunstyrelsen.

**Ärendebeskrivning**

Från årsskiftet 2017/2018 har huvudmannskapet för Medborgarkontoret överförs från kommunen till Valbohem AB. Medborgarkontorets och bibliotekets öppettider är sedan dess inte samordnade. Tidigare har biblioteket och medborgarkontoret haft samma öppethållande och schemalagningen för personalen på de båda arbetsplatserna har kunnat synkroniseras i syfte att undvika ensamarbete på respektive arbetsställe.

Efter Medborgarkontorets förändrade öppethållandetider har biblioteket att själv svara för den dubbelbemanning på totalt 8,5 timmar som bedöms nödvändig.

Förvaltningen har föreslagit avkortat öppethållande.





Kommunstyrelsens ledningsutskott

---

Fors KLU § 85

Ledningsutskottet har 2018-04-16 § 62 beslutat att återremittera ärendet för en redovisning av kostnader för att behålla nuvarande öppettider på biblioteket samt besöksstatistik under öppettiderna, om möjligt fördelat på timmar veckodagar och lördagar.

Kostnaden för upprätthållandet av nuvarande öppettidhållande:  
För upprätthållandet av nuvarande öppettider samt att undvika ensamarbete krävs utökad sysselsättningsgrad motsvarande 10 % för verksamheten till en kostnad av 45. 000 kr

Verksamhetens besöksstatistik:

Besöken per veckodag är ett genomsnitt för verksamhetsåret 2017.

Mätningen av besökstalen sker veckovis.

Må	209
Ti	209
On	209
To	209
Fre	209
Lö	20

---

Totalt antal besök 52. 886

### **Beslutsunderlag**

Kultur- och fritidsenhetens tjänsteskrivelse 2018-04-04

Ledningsutskottets protokoll 2018-04-16 § 62

Kultur- och fritidsenhetens tjänsteskrivelse 2018-05-15 inkl. bilaga

Kultur- och fritidschefen informerar

Skickas till  
Kommunstyrelsen



**Sektor samhällsutveckling**

Kultur och fritid

Thomas Lassehag

Telefon 0528-567 295

[epost thomas.lassehag@fargelanda.se](mailto:thomas.lassehag@fargelanda.se)

Kommunstyrelsen

**Komplettering avseende öppettidhållande för huvudbiblioteket samt verksamhetens besöksstatistik**

**Beslutsförslag**

Kommunstyrelsen beslutar att godkänna redovisningen från Kultur och fritid gällande kostnaden för upprätthållandet av nuvarande öppettidhållande på huvudbiblioteket samt verksamhetens besökstal. I och med detta beslut är uppdraget avslutat och ärendet läggs till handlingarna.

**Ärendebeskrivning**

Kommunstyrelsens ledningsutskott har 2018-04-16 § 62 beslutat att återremittera förslaget om ändrade öppettider för huvudbiblioteket för komplettering av kostnader för att behålla nuvarande öppettider på biblioteket samt besöksstatistik under öppettiderna, om möjligt fördelat på timmar veckodagar och lördagar.

**Kostnaden för upprätthållandet av nuvarande öppettidhållande**

För upprätthållandet av nuvarande öppettider samt att undvika ensamarbete krävs utökad sysselsättningsgrad motsvarande 10 % för verksamheten till en kostnad av 45. 000 kr

**Verksamhetens besöksstatistik**

Besöken per veckodag är ett genomsnitt för verksamhetsåret 2017.

Mätningen av besökstalen sker veckovis.

Må	209
Ti	209
On	209
To	209
Fre	209
Lö	20

---

Totalt antal besök 52. 886

**Bilaga**

Risk och konsekvensbeskrivning vid beslut om upprätthållandet av nuvarande öppettiderna



Susanne Korduner  
Kommunchef

Patrick D'Imporzano  
Sektorschef samhällsutveckling

Kultur och fritid

## **Risk och konsekvensanalys för upprätthållandet av huvudbibliotekets öppethållandetider**

### **Precisera den planerade ändringen**

Ändringen innebär utökad schemaläggning för bibliotekspersonalen vid in- och utlåningsdisken motsvarande 8,5 timmar i snitt per vecka.

Biblioteket har själv att svara för den dubbelbemanning som bedöms nödvändig för att upprätthålla nuvarande öppethållandetiderna samt att möta kraven i Arbetarskyddsstyrelsens dokument "Kungörelse med föreskrifter om åtgärder mot våld och hot i arbetsmiljön" (*"Innebär en arbetsuppgift påtaglig risk för våld eller hot om våld får den inte utföras som ensamarbete."*).

### **Vad består ändringarna av?**

För att klara grundbemanningen krävs fyra medarbetare samt följande ändringar:

- Kostnadsökning med 45. 000 kr per år p.g.a. utökad sysselsättningsgrad för två medarbetare motsvarande 5 % vardera
- Omprioritering av arbetsuppgifterna för resterande två medarbetare motsvarande två timmar i snitt per vecka och medarbetare
- Nedprioritering av de s.k. inre arbetsuppgifterna
- Ändrad schemaläggning innebär arbetspass varannan lördag mot tidigare var tredje lördag samt ökade antal sena eftermiddagspass för respektive medarbetare
- Minskad tillgänglighet för brukarna då öppethållandetiderna senareläggs två dagar per vecka på Valboskolans bibliotek

### **Vilka arbetstagare eller grupper av arbetstagare berörs?**

Bibliotekarier och biblioteksassistent.

## **RISKBEDÖMNING**

### **Vilka risker innebär förändringen?**

- Mindre tid för verksamhets- och kvalitetsutveckling kan påverka måluppfyllelsen
- Försvårar måluppfyllelsen om heltidsanställning i Färgelanda kommun eftersom två av bibliotekets deltidstjänster (50 %) inte kan sammanföras då fyra medarbetare utgör grundbemanning
- Mindre arbetsmotivation i personalgruppen
- Kan påverka förmågan att behålla och rekrytera personal

### **Är riskerna allvarliga eller inte?**

Riskerna bedöms inte allvarliga för den anställde då ensamarbete fortsatt undviks.

## **ÅTGÄRDA**

### **Vilka åtgärder ska genomföras?**

- Omprioritering av arbetsuppgifterna
- Ny schemaläggning
- Facklig samverkan
- Ny anställningsinfo p.g.a. utökad sysselsättningsgrad

### **När ska åtgärderna vara genomförda?**

Snarast efter beslut.

### **Vem ser till att åtgärderna genomförs?**

Enhetschef Kultur och fritid

### **Brukar- och verksamhetsperspektivet**

- Ingen eller minimal påverkan för brukarna
- Kan påverka verksamhetens måluppfyllelse negativt på sikt

Risk och konsekvensanalys genomförd tillsammans med bibliotekspersonalen 2018-05-14



KLU § 87 Dnr 2018/225

**Revidering av biblioteksplan**

**Ledningsutskottets förslag**

Kommunfullmäktige beslutar att anta föreslagen biblioteksplan för Färgelanda kommun.

**Anteckning till protokollet**

Linda Jansson (M) deltar inte i handläggningen idag utan återkommer i kommunstyrelsen.

**Ärendebeskrivning**

Kommunstyrelsen har tidigare gett uppdraget att revidera biblioteksplan för Färgelanda kommun. Befintlig biblioteksplan från år 2006, utgår från kommuninvånarnas biblioteksbehov samt åtgärder för hur dessa behov skall tillgodoses.

Planen markerar riktningen för den övergripande utvecklingen av kommunens bibliotek i framtiden. För att säkra kvalitets- och verksamhetsutvecklingen samt nå effektivaste utnyttjandet av den samlade biblioteksresursen behöver nu styrdokumentet uppdateras och anpassas efter nu gällande förutsättningar.

Sedan 1 januari 2005 skall kommuner och landsting anta planer för biblioteksverksamheterna, kommunerna skall också följa upp hur antagna planer utformats och använts.

Bibliotekslag (2013:801)

*17 § Kommuner och landsting ska anta biblioteksplaner för sin verksamhet på biblioteksområdet.*

*18 § Den myndighet som regeringen bestämmer ska ha en nationell överblick över och främja samverkan inom det allmänna biblioteksväsendet. Myndigheten ska tillsammans med de regionala biblioteksverksamheterna och kommunerna följa upp hur de biblioteksplaner som antagits har utformats och hur de används.*



Kommunstyrelsens ledningsutskott

---

Forts KLU § 87

Uppföljning av biblioteksplanen ska ske varje mandatperiod med start  
mandatperioden 2022-2026

**Beslutsunderlag**

Biblioteksplan för Färgelanda kommun

Kultur- och fritidsenhetens tjänsteskrivelse 2018-05-15

Kultur- och fritidschefen informerar

Skickas till  
Kommunstyrelsen

---

Justering

Utdragsbestyrkande



2018-05-15

**Sektor Samhällsutveckling**  
Kultur och fritid  
Thomas Lassehag  
Tfn 0528-567 295  
e-post thomas.lassehag@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

## Revidering av Färgelanda biblioteksplan

### Beslutsförslag

Kommunfullmäktige beslutar att anta föreslagen biblioteksplan för Färgelanda kommun.

### Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen har tidigare gett uppdraget att revidera biblioteksplan för Färgelanda kommun. Befintlig biblioteksplan från år 2006, utgår från kommuninvånarnas biblioteksbehov samt åtgärder för hur dessa behov skall tillgodoses.

Planen markerar riktningen för den övergripande utvecklingen av kommunens bibliotek i framtiden. För att säkra kvalitets- och verksamhetsutvecklingen samt nå effektivaste utnyttjandet av den samlade biblioteksresursen behöver nu styrdokumentet uppdateras och anpassas efter nu gällande förutsättningar.

Sedan 1 januari 2005 skall kommuner och landsting anta planer för biblioteksverksamheterna, kommunerna skall också följa upp hur antagna planer utformats och använts.

Bibliotekslag (2013:801)

*17 § Kommuner och landsting ska anta biblioteksplaner för sin verksamhet på biblioteksområdet.*

*18 § Den myndighet som regeringen bestämmer ska ha en nationell överblick över och främja samverkan inom det allmänna biblioteksväsendet. Myndigheten ska tillsammans med de regionala biblioteksverksamheterna och kommunerna följa upp hur de biblioteksplaner som antagits har utformats och hur de används.*

Se bifogad plan.

Susanne Korduner  
Kommunchef

Patrick D'Imporzano  
Sektorchef Samhällsutveckling

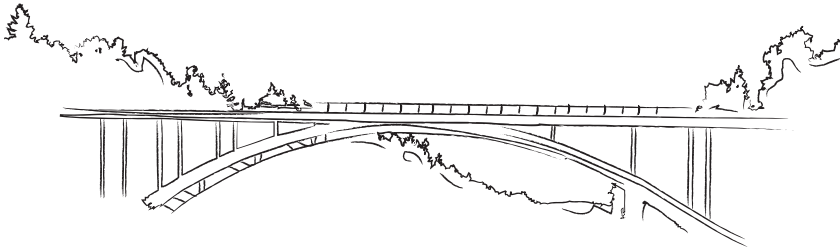


# BIBLIOTEKSPLAN FÄRGELANDA KOMMUN

Antagen av kommunfullmäktige 2018-xx-xx, §XX



**Färgelanda  
kommun**



ELLENÖBRON



VINNSÄTERS HEMBYGDSGÅRD, JÄRBO



SILVERSKATTEN FRÅN RYK



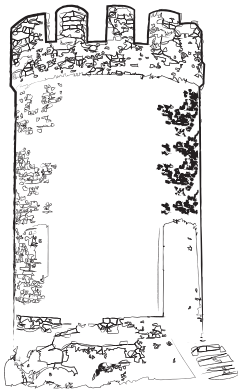
VON DÖBELNS GÅRD, STORA ÖNNE, JÄRBO



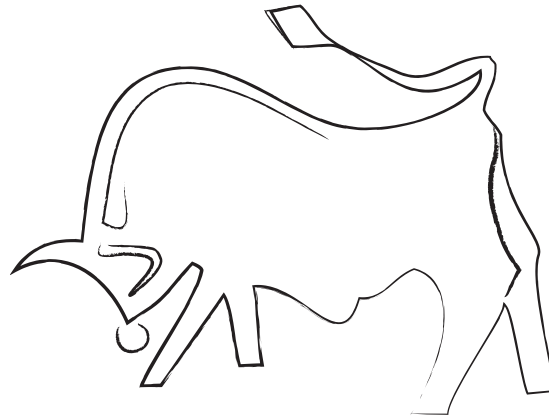
FÄRGELANDA CENTRUMHUS



HÅVESTENEN



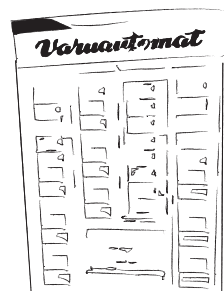
ÖDEBORGS UTKIKSTORN



DALSLANDSJUREN



STIGENS HERRGÅRD



JÄRBOAUTOMATENA



FORNSALEN I ÖDEBORG

## INNEHÅLLSFÖRTECKNING

<b>Inledning</b> .....	3
Mål och styrdokument för biblioteksverksamheten Internationella riktlinjer .....	3
Nationella och regionala riktlinjer .....	3
<b>Folkbiblioteket och Valboskolans bibliotek</b> .....	3
Folkbibliotekets uppdrag .....	3
Skolbibliotekets uppdrag .....	3
<b>Fokusområden</b> .....	4
Barn- och ungdomsverksamhet .....	4
Skolbibliotek.....	4
Utbildning .....	4
Mötesplats .....	4
Tillgänglighet .....	4
Minoriteter .....	4
Digitalisering .....	5
Samverkan.....	5



## INLEDNING

I bibliotekslagen står det att kommuner och landsting ska anta biblioteksplaner för sin verksamhet. Syftet med Färgelandas kommuns biblioteksplan är att ge struktur och inriktning för viktiga utvecklingsområden.

Planen ska tydliggöra folk- och skolbibliotekens uppdrag. Samverkan mellan biblioteken gör att de kommunala medlen kan användas på ett effektivt sätt så att kommuninvånarna får bästa möjliga biblioteksservice.

### Mål och styrdokument för biblioteksverksamheten Internationella riktlinjer

- UNESCO:s folkbiblioteksmanifest (1994) slår fast att folkbiblioteket ska vara till för alla, oberoende av ålder, kön, ras, religion, nationalitet, språk eller samhällsklass. Frihet, välfärd, jämlik och personlig utveckling är grundläggande mänskliga värden som förverkligas genom välinformerade medborgare med möjlighet att utöva demokratiska rättigheter och därigenom spela en aktiv roll i samhällslivet. Medborgarnas eget deltagande i utvecklingen av demokratin är beroende av en fullgod utbildning samt en fri och obegränsad tillgång till kunskap, tankar, kultur och information.
- UNESCO:s skolbiblioteksmanifest slår fast att skolbiblioteket är en del av utbildningsväsendet. Skolbiblioteket spelar en viktig roll för utbildning och kultur, för att främja läs- och skrivkunskaper och förmågan att söka information.
- FN:s Barnkonvention bejakar barn och ungas rätt till kulturell yttrandefrihet genom språkliga och kulturella verktyg.

### Nationella och regionala riktlinjer

- Bibliotekslagen SFS 2013:801
- Skollagen SFS 2010:800
- Regional biblioteksplan Lokala riktlinjer
- Vision Färgelanda kommun
- Inriktningsmål Färgelanda kommun

## FOLKBIBLIOTEKET OCH VALBOSKOLANS BIBLIOTEK

I Färgelanda kommun är enhet Kultur och fritid ansvarig för folkbiblioteket lokaliserat till Centrumhuset i Färgelanda samt biblioteket på Valboskolan. Sektor Barn och utbildning ansvarar för närvarande för övriga skolbibliotek.

### Folkbibliotekets uppdrag

Folkbiblioteket som lokalt kunskapscentrum utgör en grundförutsättning för ett livslångt lärande, ett självständigt ställningstagande och en kulturell utveckling för den enskilde och för olika grupper i samhället. Folkbibliotekets huvuduppgifter är att verka för läskunnighet, information, utbildning och kultur. Vidare ska verksamheten präglas av hög tillgänglighet med generösa öppettider, inbjudande miljö samt ett positivt och professionellt bemötande.

### Skolbibliotekets uppdrag

Skolbiblioteket ska vara en pedagogisk resurs och utgöra ett stöd i elevernas lärande och utveckling. Skolbiblioteket har därmed en viktig pedagogisk uppgift att fylla när det gäller läsutveckling, men också för att stärka elevers kompetenser i bland annat informationssökning, digital kompetens och källkritik.

## FOKUSOMRÅDEN

För att utveckla biblioteksverksamheten är följande fokusområden aktuella:

### **Barn- och ungdomsverksamhet**

I bibliotekslagen (SFS 2013:801 7§) sägs att folkbiblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar. Bibliotekets barn- och ungdomsverksamhet ska aktivt stimulera läs- och språk-utveckling där det läsfrämjande och uppsökande arbetet är en stor del av verksamheten. Biblioteket ska erbjuda aktiviteter bland annat genom läsprojekt, studiebesök, temadagar, sagostunder samt samverka med Barnvårdscentralen och kommunens skolor.

### **Skolbibliotek**

Skolbiblioteket ska vara en central plats för att utforska, upptäcka och rekommendera. Verksamheten ska vara ett stöd för eleven att utveckla sin läs- och skrivförmåga samt ge en god förmåga att hantera och kritiskt granska information. Medier ska tillgängliggöras både i skolbiblioteket och hemifrån via digitala verktyg. Inköp av media till skolbiblioteket ska ske i dialog med personalen i grundskolan.

### **Utbildning**

Folkbiblioteket har en väl utvecklad service och ett stort litteraturbestånd för kommunens distans-studerande oavsett studieinriktning och utbildningsnivå. Detta främjar kommunen som en plats där man som invånare kan nå livsmål och utvecklas även om det kan vara långt till lärosäten för högre studier.

### **Mötesplats**

Biblioteket ska vara en öppen arena tillgänglig för alla, erbjuda en inspirerande mötesplats för kommunens invånare och främja kontakten mellan människor. Biblioteket ska vara en plats för lärande, inspiration, möten och skapande.

Biblioteket ska ge besökarna tillgång till medier för information och studier samt kulturella upplevelser. Bibliotekslagen lyfter fram bibliotekets betydelse för det demokratiska samhällets utveckling och dess roll för kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning. Betydelsen av att främja litteraturens ställning är också tydliggjord.

### **Tillgänglighet**

I bibliotekslagen anges att biblioteksväsendet ska ägna särskild uppmärksamhet åt personer med funktionsnedsättning, bland annat genom att utifrån deras olika behov och förutsättningar erbjuda litteratur och tekniska hjälpmedel för att kunna ta del av information. Färgelanda kommuns biblioteksverksamhet ska erbjuda, tillgängliggöra och förmedla information om anpassade medier för personer med särskilda behov.

### **Minoriteter**

Bibliotekslagen pekar på folkbibliotekets uppdrag att prioritera personer med funktionsnedsättning, personer med annat modersmål än svenska och nationella minoriteter.

En allt större andel av kommunens invånare har ett annat modersmål än svenska. Detta kräver större tillgång på information och litteratur på flera olika språk. Biblioteken kan med sin öppenhet även vara en del av vägen mot integration genom att vara en plats för studier.

### **Digitalisering**

Bibliotekets roll som en plats där invånare kan använda digitala tjänster ska stärkas. Biblioteket ska stödja digital delaktighet. Tekniska lösningar som ökar tillgängligheten till bibliotekets tjänster ska utvecklas.

### **Samverkan**

I samverkan med föreningsliv och studieförbund ska biblioteket erbjuda programverksamhet som exempelvis släktforskarstöd, musikarrangemang, föredrag samt författarbesök.

Genom samverkan med övriga kommuner i Dalsland nns ”Bibliotek Dalsland” med gemensamt biblioteksdatasystem, katalog, webb, arbetsgrupper samt gemensamma utbildningsdagar. Detta som ett led i att öka service, bredda utbud och säkra kvalitet. Samverkan med Kultur i Väst sker genom konsultativt stöd och utbildning.





Kommunstyrelsens ledningsutskott

---

KLU § 88

Dnr 2018/227

**Remissvar avseende Miljö- och klimatstrategi för kollektivtrafiken i Västra Götaland**

**Ledningsutskottets förslag**

Kommunstyrelsen beslutar att lämna remissvar enligt tjänsteskrivelse daterad 2018-05-15 till Fyrbodals kommunalförbund gällande Miljö- och klimatstrategi för kollektivtrafiken i Västra Götaland. Yttrandet innebär i korthet;

- Positivt att miljö- och klimataspekteter tas hänsyn till.
- Man bör ta hänsyn till val av drivmedel beroende vart i regionen linjesträckan är förlagd.
- Eventuella miljökrav bör inte ställa högre krav för kollektivtrafiken som skulle kunna innebära att landsbygden blir lidande.

**Anteckning till protokollet**

Linda Jansson (M) deltar inte i handläggningen idag utan återkommer i kommunstyrelsen.

**Ärendebeskrivning**

Kollektivtrafiknämnden i Västra Götalandsregionen har beslutat att skicka förslag till miljö- och klimatstrategi för kollektivtrafiken i Västra Götaland på remiss. Strategin syftar till att fastställa inriktning och mål för miljö- och klimatpåverkan från kollektivtrafiken i Västra Götaland.

**Beslutsunderlag**

Remissversion av Miljö- och klimatstrategi för kollektivtrafiken i Västra Götaland 2018

Remissvar av miljö- och klimatstrategi för kollektivtrafiken i Västra Götaland

Plan- och byggkontorets tjänsteskrivelse 2018-05-15  
t.f. Plan- och byggchef informerar

Skickas till  
Kommunstyrelsen



**Sektor Samhällsutveckling**  
Plan- och byggkontoret  
Evelina Johansson  
0528-56 71 68  
evelina.johansson@fargelanda.se

## **Remissvar avseende Miljö- och klimatstrategi för kollektivtrafiken i Västra Götaland**

### **Beslutsförslag**

Kommunstyrelsen beslutar att lämna remissvar enligt tjänsteskrivelse daterad 2018-05-15 till Fyrbodals kommunalförbund gällande Miljö- och klimatstrategi för kollektivtrafiken i Västra Götaland. Yttrandet innebär i korthet;

- Positivt att miljö- och klimataspekteter tas hänsyn till.
- Man bör ta hänsyn till val av drivmedel beroende vart i regionen linjesträckan är förlagd.
- Eventuella miljökrav bör inte ställa högre krav för kollektivtrafiken som skulle kunna innebära att landsbygden blir lidande.

### **Ärendebeskrivning**

Kollektivtrafiknämnden i Västra Götalandsregionen har beslutat att skicka förslag till miljö- och klimatstrategi för kollektivtrafiken i Västra Götaland på remiss.

Strategin syftar till att fastställa inriktning och mål för miljö- och klimatpåverkan från kollektivtrafiken i Västra Götaland.

### **Bilagor**

Skrivelse, daterad 2018-05-15

Remiss av miljö- och klimatstrategi för kollektivtrafiken i Västra Götaland, med tillhörande bilagor.

Susanne Korduner  
Kommunchef

Patrick D'Imporzano  
Samhällsutvecklingschef

Beslutet skickas till:

Fyrbodals kommunalförbud, Thomas Boström  
Plan-och byggkontoret



**Sektor Samhällsutveckling**  
Plan- och byggkontoret  
Evelina Johansson  
0528-56 71 68  
evelina.johansson@fargelanda.se

## **Remissvar avseende Miljö- och klimatstrategi för kollektivtrafiken i Västra Götaland**

### **Remissvar**

Färgelanda kommun ställer sig positiva till att miljö- och klimataspekter tas hänsyn till i större utbredning och även här inkluderar kollektivtrafiken.

Färgelanda kommun vill dock påpeka att kollektivtrafiken måste vara fortsatt fungerande på landsbygden där körsträckorna generellt kan bli längre, i jämförelse med linjer i stadstrafik. Detta bör man ta hänsyn till när man planerar för vilka drivmedel som lämpar sig bäst i olika delar av regionen.

Färgelanda kommun vill även framföra att eventuella miljökrav inte bör ställa högre krav för kollektivtrafiken som skulle kunna innebära att kollektivtrafiken på landsbygden blir lidande.

Landsbygden är beroende av fungerande kollektivtrafik och det skall vara effektivt att nyttja den.

### **Bakgrund**

Kollektivtrafiknämnden i Västra Götalandsregionen har beslutat att skicka förslag till miljö- och klimatstrategi för kollektivtrafiken i Västra Götaland på remiss.

Strategin syftar till att fastställa inriktning och mål för miljö- och klimatpåverkan från kollektivtrafiken i Västra Götaland.

Susanne Korduner  
Kommunchef

Patrick D'Imporzano  
Samhällsutvecklingschef





# Miljö- och klimatstrategi för kollektivtrafiken i Västra Götaland 2018 Remissversion

Februari 2018

Strategin har tagits fram av:

Leif Magnusson, Västra Götalandsregionen avdelning kollektivtrafik och infrastruktur, projektledare

Karin Ryberg, Västra Götalandsregionen avdelning kollektivtrafik och infrastruktur

Hanna Björk, Västtrafik

---

# Innehåll

1.	Inledning .....	2
2.	Mål för kollektivtrafiken i Västra Götaland .....	3
3.	Övriga principer och ambitioner .....	4
4.	Drivmedlens påverkan på målen .....	5
5.	Metod för målformulering .....	8
6.	Styrande och påverkande dokument .....	9
7.	Utredningar och forskningsprojekt .....	10
8.	Sammantagna bedömningar .....	11
9.	Ekonomi .....	12
10.	Kommersiell trafik .....	15
11.	Påverkansagenda .....	16
	Bilaga – styrande och påverkande dokument .....	17

---

# 1. Inledning

Miljö- och klimatstrategin fastställer inriktning och mål för kollektivtrafiken i Västra Götaland.

Strategin har utarbetats i nära samarbete med Västtrafik som samtidigt arbetat fram sin miljö- och klimatplan som mer i detalj beskriver hur strategin ska genomföras.

Miljö- och Klimatstrategin uttrycker en hög ambitionsnivå för kollektivtrafiken som aktör i övergången till ett långsiktigt hållbart transportsystem.

Framdrivningsteknik och drivmedel inom kollektivtrafiken är i en utvecklingsfas, med osäkerheter kring pris och klimatpåverkan som följd. Förändringar i förutsättningar sker i hög takt. En avstämning av mål och kostnader för att uppnå målen behöver därför göras under programperioden.

Strategin är en del av Regionalt trafikförsörjningsprogram för Västra Götaland, antaget av regionfullmäktige 29 november 2016.

Trafikförsörjningsprogrammets programperiod är 2017-2020 med långsiktig utblick till 2035. Därför anger också miljö- och klimatstrategin miljö- och klimatmål fram till 2035 med delmål för 2025.

Föreliggande utgåva av miljö- och klimatstrategi är på remiss under våren 2018 för att slutligt fastställas av kollektivtrafiknämnden efter sommaren.

Förutsättningar för olika drivmedel och drivtekniker förändras i rask takt och under första halvåret 2018 genomförs ytterligare utredningar för analys av kostnader för olika drivmedel i kommande upphandlingar. Därför kan vissa kompletteringar av ekonomiska förutsättningar behöva göras i den slutliga versionen.

## 2. Mål för kollektivtrafiken i Västra Götaland

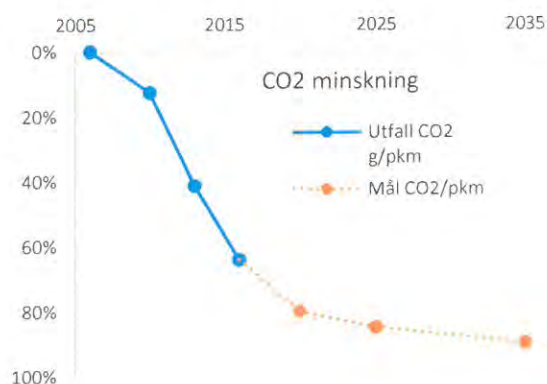
### Klimat

Minskning av koldioxidutsläpp per personkilometer jämfört med 2006

2020: 80 % (fastställt i trafikförsörjningsprogrammet)

2025: 85 %

2035: 90 %

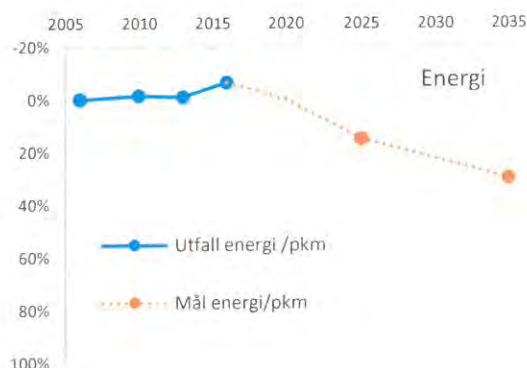


### Energi

Minskad energianvändning per personkilometer jämfört med 2006

2025: 15 %

2035: 30 %

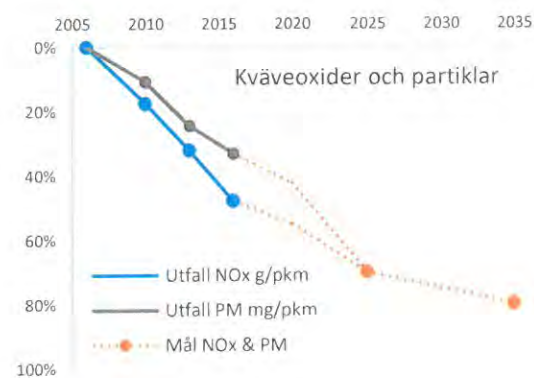


### Luftkvalitet

Minskade utsläpp av kväveoxider och partiklar per personkilometer jämfört med 2006

2025: 70 %

2035: 80 %



### Buller

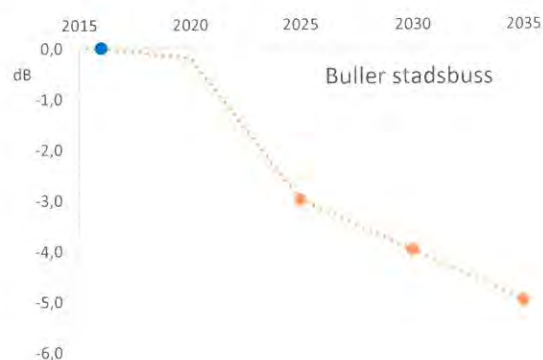
Minskning av bullernivåer för bussar i stadstrafik jämfört med 2016

2025: 3 dB

2030: 4 dB

2035: 5 dB

Även andra bullerstörningar från kollektivtrafiken ska minskas.



### 3. Övriga principer och ambitioner

#### Allmänt:

- Senast år 2030 ska enbart förnybar energi<sup>1</sup> användas inom kollektivtrafiken oavsett trafikslag. Från 2018 ska busstrafik i nya upphandlingar endast använda förnybar energi.
- Alla transportslag ska i hög grad bidra till att uppfylla miljö- och klimatmålen.
- Västtrafik ska bryta ner miljömålen per trafikslag i sin miljö- och klimatplan.
- Västtrafik formulerar krav gällande funktion eller teknik och drivmedel i upphandlingar för att nå målen i miljö- och klimatstrategin.
- Kostnadsläge och utveckling för angivna tekniker och drivmedel är osäker, vilket gör det nödvändigt att i samband med budgetarbete och upphandling av trafikavtal göra avvägningar av mål och kostnader för att uppnå målen.
- Bränsledrivna värmare i fordon ska i nya avtal från 2020 kravställas så att förnybart bränsle används och att utsläppsnivåerna ligger i nivå med Euro VI-kraven för motorers utsläpp.

#### Elenergi:

- El för framdrift av fordon ska vara produktionsspecificerad som 100 % från förnybar källa.
- Kollektivtrafiken är positiv till att Västtrafik utnyttjar tak- och markytor för elproduktion.
- Eldrift innefattar fullelektriska fordon, elektrisk andel av trafik med laddhybridfordon och bränslecellsdrivna fordon som försörjs med drivmedel med minst 90 % minskningsvärde<sup>2</sup> avseende klimatpåverkande utsläpp.
- Från och med år 2025 bör minst 30 % av busstrafiken utföras med eldrift för att därefter ytterligare öka.
- Fartygstrafik bör i nya upphandlingar elektrifieras till 100 % på kortare sträckor och till minst 50 % på längre sträckor.
- Tågtrafik på elektrifierad bana ska enbart utföras med eldrivna tåg senast år 2025. (Avser Kinnekulletåget).

---

<sup>1</sup> Med förnybar energi avses förnybar el och biodrivmedel godkänt för hållbarhetsbesked eller motsvarande.

<sup>2</sup> Minskingsvärde anger hur mycket klimatpåverkande utsläpp minskas med hänsyn till drivmedlets livscykel jämfört med fossilt drivmedel.

### **Biogas:**

- Från och med år 2025 bör den totala användningen av biogas i den upphandlade busstrafiken ligga mellan 20 och 30 % av det totala trafikarbetet med buss. Biogasen bör ha minskningsvärde avseende klimatpåverkande utsläpp om minst 80 %

### **Flytande biodrivmedel:**

- Flytande biodrivmedel bör ha ett minskningsvärde avseende klimatpåverkande utsläpp om minst 70 %<sup>3</sup>.

## **4. Drivmedlens påverkan på målen**

De drivmedel som främst förordas i denna strategi är el, biogas och flytande biodrivmedel. Samtliga dessa drivmedel kan med krav på klimatprestanda uppfylla klimatmålet för 2020 utan förändringar i vagnparken. Drivkrafter för de olika drivmedlen står därför främst att finna i andra kvaliteter såsom resenärskomfort, energianvändning, lokal luftkvalitet, utvändigt buller, ekonomi och inte minst säker energiförsörjning med goda klimategenskaper.

### **EI**

Eldrift med förnybar elkraft bidrar starkt till alla mål i miljö- och klimatstrategin.

Klimatpåverkan från förnybar elkraft är mycket låg även jämfört med flytande biodrivmedel för förbränningsmotordrivna fordon. Att använda el där det är möjligt innebär därmed bättre förutsättningar att nå klimatmålet i strategin, och möjliggör samtidigt användning av flytande biodrivmedel där vare sig elektrifiering eller biogas ännu är ett alternativ. När busstrafik elektrifieras frigörs biodrivmedel till trafik där elektrifieringen går långsammare eller är svårare att genomföra. Det sker genom att det flytande biodrivmedel och biogas som stadsbussar använder i dag frigörs till andra delar av kollektivtrafiken och hela transportsystemet.

Energianvändningen är väsentligt lägre för eldrivna fordon jämfört med förbränningsmotordrivna fordon. Särskilt stor är skillnaden i stadstrafik, med många start och stopp och låga hastigheter. En eldriven buss använder ca 1/3 så mycket energi som en biodieselhybrid, inklusive uppvärmning.

Luftkvalitetspåverkande emissioner från elbussar är noll vid fordonen och de bidrar därför till förbättrad luftkvalitet jämfört med förbränningsmotordrivna bussar. Miljö- och klimatpåverkan vid tillverkning av batterier varierar och en minimering av denna påverkan måste eftersträvas.

---

<sup>3</sup> Biogas förväntas ha bättre klimatsprestanda än flytande biodrivmedel vilket är anledningen till att biogas prioriteras högre och att kravet på minskningsvärde för biogas är högre.

Buller från en elektrisk stadsbuss är betydligt lägre än från en buss med förbränningsmotor. I hastigheter upp till ca 50 km/h<sup>4</sup> dominerar ljudet från motor och avgassystem, medan bullret från däck och vägbana tar över vid högre hastigheter. I stadstrafik, där hastigheterna är låga, kan därför eldrivna bussar minska bullerstörningarna väsentligt. Elektrifiering skapar därmed förutsättningar för tysta zoner och möjligheter att ha kollektivtrafik i bostadsområden och i områden där många människor vistas och rör sig. Detta i sin tur skapar nya möjligheter att bygga attraktiva städer och samhällen.

Det invändiga bullret i en elbuss är också avsevärt lägre än i en buss med förbränningsmotor vilket bidrar till ökad resenärs- och förarkomfort som i sin tur innebär ökad attraktivitet för kollektivtrafiken.

### **Biogas**

Det finns en stark politisk drivkraft i Västra Götalandsregionen att kollektivtrafiken ska använda en betydande del av den biogas som produceras eller kan komma att produceras i regionen. För närvarande medger inte upphandlingslagstiftningen att man ställer krav på lokalt producerad biogas. Genom att biogas används i kollektivtrafiken skapas möjligheter för kommunerna att ta hand om sitt avfall på ett hållbart sätt. Det ger också möjligheter till samordning med publik tankning av biogas.

För närvarande är det svårt att formulera funktionskrav som garanterar biogasanvändning. När biogas eftersträvas i en trafikupphandling bör det därför anges som krav i upphandlingen.

Genom en ökad elektrifiering av stadstrafiken i regionen behöver användningen av biogas flyttas till delar av regiontrafiken. Biogasanvändningen i den upphandlade trafiken ska inte minska under perioden fram till 2035. Under 2016 utfördes ca 18 % av trafikarbetet med biogas. Bedömningen är att det finns en potential för en ökning av biogasanvändningen mellan år 2020 och 2025.

Klimatpåverkan från biogas varierar beroende på vilka råvaror som används. Vid användning av avfall och slam blir klimatpåverkan mycket låg medan den är högre vid användning av odlad gröda. Möjligheterna och de ekonomiska och juridiska konsekvenserna av att ställa krav på biogasens råvaror bör utredas.

Energianvändningen i biogasmotorer är 20 – 40 % högre än för dieselmotorer. Dieselmotordrivna bussar är allt oftare av hybridtyp med minskad energianvändning medan gasbussar med hybriddrift inte finns att tillgå i nämnvärd omfattning. En gasdriven buss som inte är hybrid kan ha en energiförbrukning som är upp till 90 % högre än en biodieseldriven hybridbuss.

---

<sup>4</sup> <https://www.trafikverket.se/for-dig-i-branschen/miljo---for-dig-i-branschen/buller-och-vibrationer---for-dig-i-branschen/Fakta-om-buller-och-vibrationer/buller-fran-vagtrafik/>



Luftkvalitetspåverkande emissioner från nya biogasbussar kan vara lägre än för nya dieslbussar, men lagkraven är likvärdiga. Emissionslagstiftningen från 2014 innebär att samtliga nya fordon har mycket låga emissionsnivåer jämfört med tidigare generationer, också i verklig trafik.

Bullernivån från gasdrivna bussar är likvärdig med den från dieseldrivna bussar och kommer succesivt att minska genom skärpt EU-lagstiftning men kan också sänkas genom upphandlingskrav som ställer krav på kommande lagkravsnivåer i förtid.

### **Flytande biodrivmedel**

Flytande biodrivmedel kan vara bioetanol, biometan eller biodiesel i form av rapsmetylester (RME) eller hydrerade växtoljor (HVO). Flytande biodrivmedel har fördelen av att ha ett redan färdigt distributionssystem för bränsle, samt att fordonen har längre räckvidd jämfört med dagens el- och gasfordon. Vidare kan biodiesel användas i vanliga dieselmotorer.

Klimatpåverkan från flytande biodrivmedel varierar beroende på råvara, tillverkningsprocess och distribution. Biodrivmedel med bra minskningsvärde och godkänd produktion erhåller hållbarhetsbesked från Energimyndigheten, vilket f.n. ger skattebefrielse. Kravet för att få hållbarhetsbesked är att nettoutsläppen av klimatpåverkande gaser (främst koldioxid) ska vara 50 % lägre jämfört med om fossila drivmedel skulle ha använts. För produktionsanläggningar som tagits i drift efter den 1 januari 2017 är kravet 60 %. Vissa flytande biodrivmedel har dock ett minskningsvärde på upp till 90 %.

HVO har i dagsläget bra klimategenskaper (bättre än RME) eftersom det produceras av restprodukter. På grund av ökad efterfrågan på både råvaror för produktion av HVO och själva HVO-drivmedlet bedöms risken öka för att mindre hållbara råvaror ska användas vid produktion, med minskad klimatnytta som följd. Dessutom bedöms den ökade efterfrågan ge en prisökning på HVO. Ökad efterfrågan och högre priser kan i sin tur bidra till mer produktion av HVO men den totala råvarubasen för HVO bedöms ändå liten i förhållande till transportsektorns totala behov.

Energianvändningen i fordonet är samma för flytande biodrivmedel som om ett fossilt flytande drivmedel används. Hybridteknik där bromsenergi kan återvinnas och motorn kan drivas optimalt blir allt vanligare och innebär 20 -30 % lägre energianvändning än i en konventionell buss.

Luftkvalitetspåverkande emissioner från nya dieslbussar är med emissionslagstiftningen från 2014 mycket låga jämfört med tidigare generationer, också i verklig trafik. Detta gäller såväl för fossil diesel som för flytande biodrivmedel.

Bullernivån från dieselmotordrivna bussar kommer succesivt att minska genom skärpt EU-lagstiftning men kan också sänkas genom upphandlingskrav som ställer krav på kommande lagkravsnivåer i förtid.

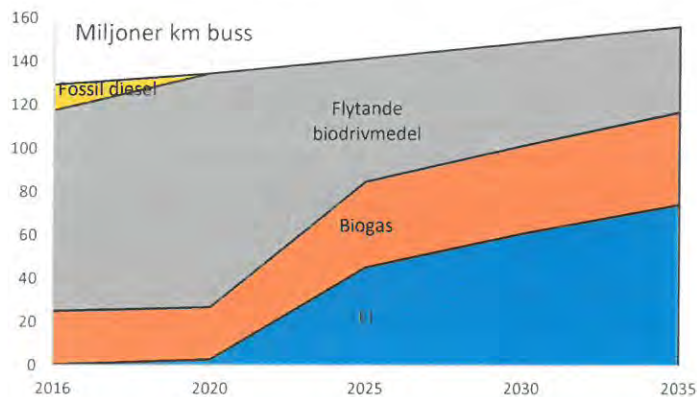
## 5. Metod för målformulering

Utifrån styrande och påverkande dokument, utredningar och forskningsprojekt har olika scenarier tagits fram baserat på möjliga åtgärder för de olika trafikslagen.

Trafikförsörjningsprogrammets klimatmål har varit utgångspunkt och överordnat mål. Vidare har en utgångspunkt varit att samtliga trafikslag i hög grad ska bidra till målluppfyllelsen.

Ett scenario som bedömts realistiskt med hänsyn till trafikering, depåer, kostnader, räckvidd och teknikutveckling har valts.

Scenariot innebär nedanstående drivmedelsandelar för kilometerproduktion med buss samt en succesiv övergång till el i fartygstrafiken och den tågtrafik som i dagsläget inte är elektrifierad.

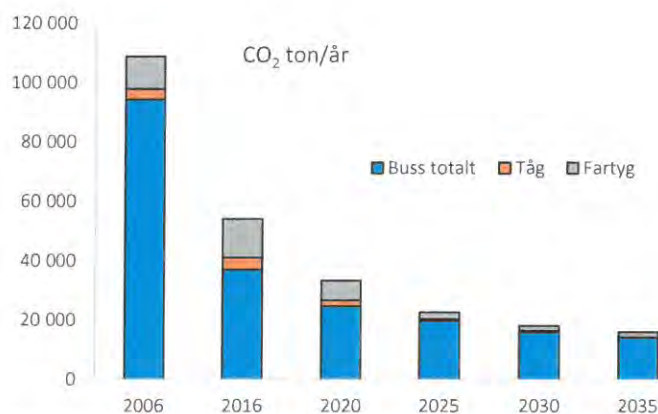


Scenarioberäkning för busstrafik, antal fordonskilometer med olika drivmedel.

Trafiken antas öka med 1 %/år.

Utifrån beräknat scenario har möjliga mål för luftkvalitet, energi och buller beräknats. Målen har satts med rimliga marginaler och känslighetsanalys har genomförts. Målen kan nås även på andra sätt än genom just det valda scenariot.

Nedanstående diagram beskriver hur nettoutsläppen<sup>5</sup> av koldioxid beräknats fördelas mellan de olika trafikslagen från år 2006 till 2035.



Scenarioberäkning, nettoutsläpp av koldioxid för olika trafikslag

## 6. Styrande och påverkande dokument

Det finns ett flertal dokument med mål och inriktningar som miljö- och klimatstrategin måste ta hänsyn till, utöver svensk och europeisk lagstiftning.

Styrande dokument är:

- Trafikförsörjningsprogrammet
- Klimat 2030 – Västra Götaland ställer om
- Västra Götalandsregionens miljöplan

Påverkande dokument är:

- FNs globala utvecklingsmål
- Sveriges nationella miljömål
- Kriterier för trafikpliktsbeslut
- EU-kommissionens förslag till direktiv för rena fordon
- Miljöprogram från partnersamverkan för förbättrad kollektivtrafik, inkl. bilagor för trafikupphandling

En kortfattad beskrivning av styrande och påverkande dokument visas i bilaga.

<sup>5</sup> Från källa till förbrukning i fordon, s.k. well-to wheel WTW

## 7. Utredningar och forskningsprojekt

Som underlag till den nya miljö- och klimatstrategin har resultat från följande utredningar och forskningsprojekt använts:

- Utredning om infrastruktur, drivmedel och fordon i stadstrafik avseende ett urval busslinjer i Göteborgsområde. Trivector Traffic AB.
- Fördjupad utredning av infrastruktur, drivmedel och fordon för utvalda busslinjer i Göteborgsområdet. Trivector Traffic AB.
- Västtrafik, drivmedel och fordon i regiontrafik, Sweco Society AB.
- Möjlighet till drift med förnybar energi i fartyg och icke elektrifierad tågtrafik. Förstudie avseende teknik, kostnader och miljöeffekt, Trivector Traffic AB.
- Analys av energiförsörjning för elektrifierade bussystem. Parter: AB Volvo, Chalmers, Göteborg Energi, Lindholmen Science Park, Viktoria, Swedish ICT och Västra Götalandsregionen, finansierats av FFI och Västra Götalandsregionen. Analyserar enskilda busslinjer.
- "Energiförsörjningsalternativ för elektrifierade bussystem" (EAEB) fortsättning på ovanstående. Analyserar busslinjenät. I studien ingår ett delprojekt för att tillämpa projektets modell för analys av hur eldrivna bussar kan användas i kommande avtal.

Kortfattat visar genomförda studier att:

- En omställning till el- eller biogasdrift kräver en anpassning av trafikplaneringen till nya förutsättningar, det är oftast inte lämpligt att införa den nya tekniken i det befintliga systemet.
- Elbussar är lämpliga i stadstrafik. Ändhållplatsladdade eldrivna fordon är oftast lämpligast för linjer med relativt hög turtäthet och många trafiktimmar per dygn. Depåladdade elbussar lämpar sig generellt bättre för linjer med lägre turtäthet och/eller korta linjesträckningar. I många fall kan det vara aktuellt med en kombination av ändhållplatsladdning och depåladdning och lösningarna kan variera mycket beroende på trafikupplägg.
- I regiontrafik kan elbussar vara lämpliga på linjer med många omlopp och hög produktion, och på vissa kortare linjer med låg turtäthet och längre stilleståndstider.
- Biogasbussar kan vara lämpliga för regiontrafik och längre stadstrafiklinjer, men bulleraspekten bör beaktas för trafik i tätort. Lämpligheten är beroende av kostnaden för biogassystemet på depån och hur den kan fördelas på antalet bussar och körda kilometer. Gasbussar bör användas på linjer kopplade till depåer där gastankning redan finns eller där det finns möjlighet att bygga biogassystem för ett större antal gasbussar.
- Fartygstrafiken kan i huvudsak ställas om till drift med flytande biodrivmedel men eftersom denna trafik f.n. inte betalar energi- och koldioxidskatt är merkostnaden för förnybara drivmedel relativt stor.

- Fartygstrafiken bör i nya upphandlingar elektrifieras till 100 % på sträckor upp till ca 2 km och till ca 50 % genom hybriddrift med el och flytande biodrivmedel på längre sträckor. I takt med teknikutveckling och beroende på trafikens karaktär kan 100 % eldrift vara aktuellt även på längre sträckor.
- Tågtrafik på oelektrifierad bana (Kinnekullebanan) kan köras på ökad andel flytande biodrivmedel på samma sätt som fartygstrafiken. På längre sikt kan ett utbyte av tåg göra det möjligt att köra elektriskt med batterier eller bränsleceller där kontaktledning saknas.

## 8. Sammantagna bedömningar

### Elektrifiering av busstrafik

- Elektrifiering av busstrafik kan utföras med olika tekniska lösningar. Det finns olika teknik för laddning av batteribussar såsom snabb- eller långsamladdning vid ändhållplats eller andra lämpliga punkter och snabb- eller långsamladdning vid depå eller annan trafiknära laddplats. Trådbuss med eller utan batterilagring är en teknik som också nämns i en av de utredningar som ligger till grund för strategin. I den sammantagna bedömningen har dock trådbuss inte tagits med eftersom det bygger på en avskrivningstid på 30 år vilket bedöms osäkert när batteriteknik mm utvecklas snabbt. Ett trådbussnätverk är också mindre flexibelt än batteriladdning och processen för att etablera trådsystemet i staden bedöms som mycket svår genomförbar.
- För elektrifierad stadstrafik där flera olika avtalsparter behöver ladda på samma ställe kan det vara nödvändigt att Västtrafik har rådighet över laddare och kan därmed också behöva ställa tekniska krav på drift med elfordon.
- Enligt principer i kollektivtrafiklagen och i branschgemensamma riktlinjer ska all infrastruktur som den regionala kollektivtrafikmyndigheten har rådighet över göras tillgänglig även för kommersiella aktörer.
- När marknaden för eldrivna bussar är mogen kan det vara lämpligt att i möjligaste mån lägga ansvaret för laddutrustning och elförsörjning på trafikföretagen. Då samlas ansvaret för drifttillförlitlighet under en aktör som har möjlighet att optimera sitt trafiksystem med olika former av laddning och batterikapacitet. Det kan då också vara lämpligt att formulera upphandlingskraven som funktionskrav, exempelvis genom att ange nollemission, låg energianvändning och låga bullernivåer som krav för att stimulera möjlighet till kreativa lösningar och kombinationer av olika teknik- och bränsleslag.

### Val av drivmedel

Med hänsyn till de olika drivmedlens potential att bidra till miljömålen bör prioriteringen alltid vara förnybar el – biogas – flytande biodrivmedel, men när även kostnaderna, teknisk utveckling och mognad beaktas kan andra val bli aktuella.

Tabellen nedan visar huvudsakliga förstahandsval gällande drivmedel per trafikslag. En grundförutsättning är att endast förnybara drivmedel används.

Hänsyn har tagits till att förutsättningarna skiljer sig åt mellan de olika trafikslagen.

	Regionbuss	Stads- och tätortsbuss	Fartyg	Tåg på oelektrifierad bana
El	3	1	1	1 <sup>6</sup>
Biogas	1	2		
Flytande biodrivmedel	2		2	2

*Rangordning av bränsleval för respektive trafikslag utifrån genomförda utredningar och forskningsprojekt, där 1 är förstahandsval. Notera dock att drivmedelsprioritering alltid är el, biogas, flytande biodrivmedel men att teknik, kostnad etc. kan påverka möjligt införande.*

För närvarande bedöms ovanstående drivmedel lämpligast för respektive trafikslag men även annan teknik som bidrar till måluppfyllnaden kan komma att användas.

## 9. Ekonomi

Med lagen om reduktionsplikt som träder i kraft vid halvårsskiftet 2018 förväntas kostnader för alla biodrivmedel öka. Reduktionsplikten innebär att allt försålt bränsle ska innehålla förnybart drivmedel så att en drivmedelsleverantör sammantaget minskar nettoutsläppen av koldioxid med ca 20 % jämfört med fossil diesel. För att kompensera för den ökade kostnad detta innebär sänks skatten på drivmedlet men all försåld diesel med denna låginblandning får samma skatt. Den ökande andelen biodrivmedel i ”allmänt” drivmedel förväntas dock öka priset något samtidigt som efterfrågan på biodiesel ökar vilket också bedöms öka priset på hundraprocentiga biodrivmedel. Dessutom begränsas i hållbarhetskriterierna möjligheterna att använda palmoljaester mm. vilket ytterligare driver upp kostnaden för flytande biodrivmedel.

### Busstrafik

#### Flytande biodrivmedel

Det förnybara drivmedlet HVO har fram till 2017 inneburit ungefär samma kostnad som fossil diesel i busstrafiken och varit något billigare än RME.

Priset på HVO förväntas stiga under 2018 på grund av införandet av reduktionsplikt samt begränsningar för mindre hållbara råvaror.

I genomförda utredningar har drift med HVO i dieselmotorer använts som jämförelsealternativ (JA). Denna nivå motsvarar värden för ”HVO17” nedan och är alltså även här ett jämförelsealternativ även om denna nivå inte bedöms vara aktuell för framtida trafik.

<sup>6</sup> Batteri eller bränsleceller

För år 2020 när trafiken påbörjas för de upphandlingar som påverkas av miljö- och klimatstrategin har antagits ett pris för HVO/flytande biodrivmedel som är 2 kr högre per liter jämfört med dagsläget. Samtidigt har en lägre drivmedelsförbrukning antagits eftersom ett stort antal hybridbussar förutsätts i nya avtal där HVO kan användas. Denna prishöjning motsvarar ca 0,50 kr/fordonskilometer i ökad kostnad.

Priset på HVO, RME och vanlig diesel har de senaste två åren stigit med ca. 2 kr/l.

Om upphandlingskrav formuleras som krav på koldioxidminskning utan att det specificeras vilket drivmedel som ska användas så kan HVO, RME och bioetanol komma att användas.

### **Biogas**

Merkostnad för drift med biogas jämfört med dagens HVO ligger på i storleksordningen 3 – 4 kr/km i stadstrafik och 1,50 – 2,50 kr/km i regiontrafik, förutsatt att biogas endast används där det finns rimliga förutsättningar. Merkostnaderna består i kostnader för bussinköp, underhåll, drivmedelskostnad, tomkörning och kostnader för tankningsanläggningar som vanligtvis betalas via drivmedelspriset.

Denna kostnad har man redan i dagsläget i den trafik som utförs med biogas.

### **Eldrift**

För närvarande sker en snabb utveckling av teknik för eldrift av olika fordon. Kostnaderna för eldrift bedöms därför minska de närmaste åren genom sjunkande priser och ökade prestanda på batterier och genom ökade produktionsvolymerna för bussar.

I forskningsprojektet EAEB görs bedömningen att elbussar exklusive batteri inom 5 år kommer att kosta ungefär lika mycket som dieselbussar gör idag. Batterier plus elenergi bedöms kosta ungefär som nuvarande flytande biodrivmedel.

I december 2017 ändrade regeringen förordningen för elbusspremien vilket innebär att 20 % av inköpskostnaden kan betalas av staten. I beräkningarna av merkostnaderna har använts ett inköpspris för elbussar som motsvarar nuvarande inköpspris minus elbusspremien. När elbusspremien upphör senast 2023 bedöms inköpspris för elbussar ligga på denna nivå eller lägre. Kostnaden för batterier bedöms också sjunka de närmaste åren.

Totalkostnaden för eldrift blir därför beroende av att trafiken kan läggas upp på ett effektivt sätt så att antalet fordon och laddplatser kan hållas på en låg nivå. Bedömningen av merkostnaden jämfört med HVO-hybrider i gjorda utredningar ligger på ca 0,5 – 2 kr/km i stadstrafik och 1 – 2 kr/km i den regiontrafik där elbussdrift är lämplig.

Under de första åren av 2020-talet finns det dock en risk att kostnader för trafik med elbuss i nya avtal är högre än ovanstående. Detta beror bland annat på svårigheterna att etablera bussdepåer nära trafiken.

Vid införande av el i befintliga avtal är kostnaderna betydligt högre än den ovan angivna. Orsaken till detta är bland annat, restvärdesförluster på befintliga fordon, tillkommande förartid vid laddning i befintliga trafikupplägg samt tomkörning vid depålägen långt från busslinjer.

### Ekonomi för beräknat scenario

	HVO 2017 10 kr/l	HVO framtid 12-14 kr/l	biogas	el
<b>Stadstrafik</b>	0 (JA)	0,5 – 1	3 – 4	1 – 3
<b>Regiontrafik</b>	0 (JA)	0,5 – 1	1,5 – 2,5	1 - 3

*Bedömda merkostnader 2020-2025. Kr per kilometer för buss jämfört med HVO-drift 2017*

Om nuvarande biodrivmedelsanvändning bibehålls bedöms prisökningen på flytande biodrivmedel innebära en merkostnad år 2020 med 50 Mkr/år. Med tanke på den förväntade försämringen av de flytande biodrivmedlens klimatprestanda är det inte troligt att klimatmålet då kommer att uppnås bortom 2020. Om priset på biodrivmedel skulle stiga ytterligare två kronor per liter blir merkostnaden ca 100 Mkr/år.

En ökning av den totala biogasanvändningen i samband med att biogasanvändningen flyttas från stadstrafik till regiontrafik beräknas ge en ungefärlig merkostnad på 30 - 60 Mkr/år.

### Fartygstrafik

#### HVO

Merkostnad jämfört med dagsläget för HVO i all fartygstrafik uppskattas till ca 35 - 45 Mkr/år i samband med nya upphandlingar. Den största ökningen beror på att fartyg inte betalar energiskatt för nuvarande fossila drivmedel men även höjt pris på HVO är inräknat.

#### El

Vid upphandling av nya fartyg eller ny fartygstrafik bedöms totalkostnaderna för eldrift på kortare sträckor och hybriddrift med el och HVO på längre sträckor vara oförändrad mot dagsläget.

#### Tågtrafik

För oelektrifierad bana bedöms merkostnad för tågtrafik med HVO till ca 13 Mkr/år i nuvarande trafikomfattning. Om oelektrifierade tåg endast trafikerar oelektrifierad bana bedöms kostnadsökningen för drivmedel till ca 7 Mkr/år.

Vid nyinvestering i batterielektriska tåg bedöms den totala årskostnaden vara något lägre än med nuvarande drift. Dock har de flesta oelektrifierade tågen fortfarande ett högt bokfört värde. Utredning pågår om när det kan vara ekonomiskt motiverat att tidigarelägga en investering i batterielektriska tåg och avveckla befintliga dieseltåg i förtid.



## Sammanfattning

I nedanstående tabell visas uppskattade merkostnader för beräkningsscenario jämfört med 2017.

	Merkostnader 2020 Nuvarande fordonsteknik [Mkr/år]	Anm	Merkostnad totalt, 2025 enligt scenario [Mkr/år]	Anm
<b>Buss</b>	50 - 100		100 - 250	Ca 30 % el
<b>Fartyg</b>	35 - 45	100 % HVO	0	Ca 50 % el Vid nyinvestering utan restvärdesförluster
<b>Tåg</b>	10 - 13 nuvarande trafikering	100 % HVO	0	100 % el (enl. scenario 2030) vid nyinvestering utan restvärdesförluster

Uppskattade ungefärliga merkostnader Mkr/år. För HVO med kostnadsnivå 2 kr högre literpris än 2017 och 4 kr högre. För fartyg och tåg dessutom merkostnaden pga. skatteeffekter.

## 10. Kommersiell trafik

Även den kommersiella trafiken förväntas bidra till att målen i miljö- och klimatstrategin uppnås. I dokumentet "Kriterier för trafikpliktsbeslut" fastställt av kollektivtrafiknämnden 2014-11-06 anges principer som ligger till grund för beslut om allmän trafikplikt. Beslut om allmän trafikplikt är en förutsättning för att trafiken ska kunna upphandlas. Om kollektivtrafikmyndigheten bedömer att trafikförsörjningsprogrammets ambitioner och mål kan uppfyllas utan att det behöver upprättas avtal med en trafikutövare, så ska kollektivtrafikmyndigheten ta beslut om att avstå allmän trafikplikt.

Som underlag för beslut om allmän trafikplikt görs en riskanalys och bedömning av hur målen i trafikförsörjningsprogrammet kan förväntas uppfyllas. Miljö- och klimatstrategin är en del av trafikförsörjningsprogrammet vilket innebär att målen i strategin ingår i underlaget för beslut om trafikplikt eller beslut om avstående av trafikplikt.

## 11. Påverkansagenda

Västra Götalandsregionen driver ett påverkansarbete som går ut på att främja regionens intressen i de beslut som påverkar Västra Götalandsregionens och Västra Götalands utveckling

För att möjliggöra genomförandet av miljö- och klimatstrategin föreslås här åtgärder som Västra Götalandsregionen bör arbeta med:

- Regler för hållbarhetsbesked bör skärpas så att hållbar produktion stimuleras. Miljö- och energidepartementet och statens Energimyndighet.
- Översyn av skatter för el biodrivmedel, så att de beskattas likvärdigt efter klimatpåverkan och oberoende av transportslag.
- Verka för ett riktat investeringsstöd för laddstationer till elbussar fram till 2023.
- Arbeta med kommuner och Trafikverket för minskad energianvändning i kollektivtrafiken genom förbättrad framkomlighet.

## Bilaga – styrande och påverkande dokument

### Styrande dokument

#### Trafikförsörjningsprogrammet

I trafikförsörjningsprogrammet finns fyra delmål varav minskad miljöpåverkan är ett. Det uttrycks som ett mål för minskad klimatbelastning från kollektivtrafiken:

- 80 % minskning av koldioxidutsläpp per personkilometer 2006-2020.
- I trafikförsörjningsprogrammet uttrycks att införande av olika grad av eldrivna fordon skapar en potential för att minska både energianvändning och buller.
- Programmet anger också att kollektivtrafiken ska bidra till att driva utvecklingen framåt och att Västra Götalandsregionen fortsatt ska medverka i forsknings- och utvecklingsprojekt för att driva utvecklingen inom miljöteknik i transportsektorn framåt.

#### Klimat 2030 – Västra Götaland ställer om

Klimat 2030 – Västra Götaland ställer om är en kraftsamling som drivs gemensamt av Västra Götalandsregionen och Länsstyrelsen i Västra Götalands län, i samverkan med andra aktörer, från offentlig sektor, universitet och högskolor samt näringsliv, organisationer och enskilda invånare. Syftet med kraftsamlingen är att utifrån fastställda regionala prioriteringar och arbetsätt underlätta ett intensifierat omställningsarbete vari alla aktörer i regionen kan delta, för att tillsammans nå målet om fossiloberoende till år 2030.

Omställningsarbetet omfattar hela samhället, men fokuserar på fyra viktiga fokusområden där det finns en tydlig regional rådighet och där god klimatnytta kan förväntas. Ett fokusområde är Hållbara transporter, med satsningar på bl.a. klimatsmart vardagsresande genom ökad andel gång, cykel och kollektivtrafik samt accelererad omställning till fossilfria fordon.

#### Miljöplan 2017-2020

Utgångspunkten för Västra Götalandsregionens miljöarbete är att genom förebyggande arbete undvika att fler människor blir sjuka. För detta arbete finns regionens Miljöplan. Planen syftar till att vara hälsofrämjande och bidra till en hållbar utveckling genom mål om låg klimatpåverkan, låg förekomst av miljö- och hälsofarliga ämnen samt en hållbar resursanvändning. Det finns sju prioriterade miljöområden i planen, under vilka mål och åtgärder listas upp tillsammans med vem som ansvarar för området och hur det följs upp.

Inom det prioriterade området Transporter finns långsiktiga mål om att Västra Götalandsregionens transporter ska vara fossilfria och energieffektiva. Till år 2020 ska transporterna bedrivas energieffektivt samt vara oberoende av fossil energi genom att minska koldioxidutsläppen med 80 % från år 2006. Mål följs upp genom nyckeltal. För kollektivtrafiken finns nyckeltalen kWh/personkilometer för energieffektivitet och g CO<sub>2</sub>/personkilometer för koldioxidutsläpp. För att säkerställa att det långsiktiga målet nås ska krav på

förnybara bränslen ställas i samtliga transportupphandlingar. El eller biogasdrift ska prioriteras i första hand.

Inom det prioriterade området Energi finns mål om att Västra Götalandsregionen ska vara oberoende av fossil energi och bränsle till år 2020 genom att minska koldioxidutsläppen med 80 % från år 2006. Detta ska bl.a. göras genom att använda VGRs egna fastigheter i större utsträckning för att agera föregångare, i synnerhet kring sol.

### **Påverkande dokument**

#### **Miljöprogram från Partnersamverkan för en förbättrad kollektivtrafik.**

Kollektivtrafikens aktörer vill med det branschgemensamma miljöprogrammet uttrycka enighet om att minska det svenska samhällets miljöpåverkan från transporter genom att med en utökad och attraktiv kollektivtrafik minska behovet av privatbilstransporter och genom en ständig minskning av branschens egen miljöpåverkan. Dokumentet innehåller en branschgemensam miljöpolicy och gemensamma miljömål. Programmet revideras december 2017 – mars 2018. I revideringen kommer miljömålen att brytas ner på kollektivtrafikens olika transportslag, utifrån dagens förutsättningar och förväntad teknikutveckling.

I miljöprogrammet finns också avtalsbilagor för de olika trafikslagen med rekommenderade miljökrav för trafikupphandlingar. Även avtalsbilagorna är under revidering och Västtrafik är en viktig aktör i samarbetet för att utveckla kollektivtrafikens miljökrav.

#### **FNs globala utvecklingsmål och Sveriges nationella miljömål**

beskrivs i Västtrafiks miljö- och klimatplan, alternativt se <http://www.globalamalen.se/om-globala-malen/> respektive <http://sverigesmiljomal.se/miljomalen/>

#### **Kriterier för trafikpliktsbeslut.**

Dokumentet fastställdes av kollektivtrafiknämnden 2014-11-06 och anger principer som ligger till grund för beslut om allmän trafikplikt. Miljö- och klimatstrategin är en del av trafikförsörjningsprogrammet vilket innebär att målen i strategin ingår i underlaget för beslut om trafikplikt eller beslut om avstående av trafikplikt.

#### **Direktiv för rena fordon - Clean Vehicles Directive - EUs förordning om rena och energieffektiva fordon.**

Förslag till revidering har presenterats av kommissionen i november 2017. Förslaget innebär i huvudsak att medlemsländerna ska implementera minimimål för andel bussar i offentlig upphandling som ska vara el- eller biogasdrivna. Andelen för nya upphandlingar från 2025 är föreslagen till 50 % och för år 2030 föreslås 75 % andel. Nivån för 2025 ligger i nivå med denna strategis mål, men kan vara mycket svårt att uppnå i enskilda upphandlingar exempelvis på landsbygden. Nivån för 2030 kan vara svår att uppnå med tanke på att över 50 % av regionens kollektivtrafik är regional trafik, där förutsättningarna för el- och gasdrift kan vara begränsade.



2018-01-24

Miljö- och klimatstrategi för  
kollektivtrafiken i Västra Götaland 2018

Diarienummer: KTN 2016-00010





Kommunstyrelsens ledningsutskott

---

KLU § 89

Dnr 2018/226

**Remissvar avseende förslag till strategi för kollektivtrafik på jämlika villkor**

**Ledningsutskottets förslag**

Kommunstyrelsen beslutar att lämna remissvar enligt tjänsteskrivelse daterad 2018-05-15 till Fyrbodals kommunalförbund gällande förslag till strategi för kollektivtrafik på jämlika villkor. Yttrandet innebär i korthet;

- Färgelanda kommun ställer sig positiva till en strategi.
- Arbeten med tillgänglighetsanpassning av vissa busshållplatser har påbörjats av kommunen.
- Positiva till närtrafik och förhoppning om att denna även skall fortsätta utvecklas.

**Anteckning till protokollet**

Linda Jansson (M) deltar inte i handläggningen idag utan återkommer i kommunstyrelsen.

**Ärendebeskrivning**

Kollektivtrafiknämnden i Västra Götalandsregionen har beslutat att skicka förslag till strategi för kollektivtrafik på jämlika villkor på remiss. Strategin syftar till att få en kollektivtrafik på jämlika villkor utan diskriminering och verkar för att så långt som det går göra det möjligt för fler att resa kollektivt.

**Beslutsunderlag**

Remissversion av Strategi för kollektivtrafik på jämlika villkor  
Remissvar av miljö- och klimatstrategi för kollektivtrafiken i Västra  
Götaland  
Plan- och byggkontorets tjänsteskrivelse 2018-05-15  
t.f. Plan-och byggchef informerar

Skickas till  
Kommunstyrelsen



**Sektor Samhällsutveckling**  
Plan- och byggkontoret  
Evelina Johansson  
0528-56 71 68  
evelina.johansson@fargelanda.se

## **Remissvar avseende förslag till strategi för kollektivtrafik på jämlika villkor.**

### **Beslutsförslag**

Kommunstyrelsen beslutar att lämna remissvar enligt tjänsteskrivelse daterad 2018-05-15 till Fyrbodals kommunalförbund gällande förslag till strategi för kollektivtrafik på jämlika villkor. Yttrandet innebär i korthet;

- Färgelanda kommun ställer sig positiva till en strategi.
- Arbeten med tillgänglighetsanpassning av vissa busshållplatser har påbörjats av kommunen.
- Positiva till närtrafik och förhoppning om att denna även skall fortsätta utvecklas.

### **Ärendebeskrivning**

Kollektivtrafiknämnden i Västra Götalandsregionen har beslutat att skicka förslag till strategi för kollektivtrafik på jämlika villkor på remiss.

Strategin syftar till att få en kollektivtrafik på jämlika villkor utan diskriminering och verkar för att så långt som det går göra det möjligt för fler att resa kollektivt.

### **Bilagor**

Skrivelse, daterad 2018-05-15

Förslag till strategi för kollektivtrafik på jämlika villkor, med tillhörande bilagor.

Susanne Korduner  
Kommunchef

Patrick D'Imporzano  
Samhällsutvecklingschef

Beslutet skickas till:  
Fyrbodals kommunalförbud, Thomas Boström  
Plan-och byggkontoret





**Sektor Samhällsutveckling**  
Plan- och byggkontoret  
Evelina Johansson  
0528-56 71 68  
evelina.johansson@fargelanda.se

## **Remissvar avseende förslag till strategi för kollektivtrafik på jämlika villkor.**

### **Remissvar**

Färgelanda kommun ställer sig positiva till en strategi som är ämnad för att kollektivtrafiken skall utformas så att den är inkluderande.

I Färgelanda kommun har man påbörjat vissa arbeten med att tillgänglighetsanpassa en del busshållplatser och man ser även positivt på att närtrafik finns i kommunen. Man hoppas på att närtrafiken även kan utvecklas då den i dagsläget delvis täcker upp för kollektivtrafik i linjetrafik.

I övrigt har Färgelanda kommun inget att erinra över förslaget.

### **Bakgrund**

Kollektivtrafiknämnden i Västra Götalandsregionen har beslutat att skicka förslag till strategi för kollektivtrafik på jämlika villkor på remiss.

Strategin syftar till att få en kollektivtrafik på jämlika villkor utan diskriminering och verkar för att så långt som det går göra det möjligt för fler att resa kollektivt.

Susanne Korduner  
Kommunchef

Patrick D'Imporzano  
Samhällsutvecklingschef



# Strategi för kollektivtrafik på jämlika villkor - med utgångspunkt i de sju diskrimineringsgrunderna

## Remissversion

Februari 2018

## Förord

Kollektivtrafik är ett verktyg för tillväxt genom arbetsmarknadsförstoring och tillgänglighet till arbete och studier, för miljö genom effektivare resande, och för stadsutveckling genom minskad trängsel. Under det senaste decenniet har mycket fokus riktats till dessa perspektiv på kollektivtrafikens nytta. Men kollektivtrafiken har också alltid spelat en viktig roll för social hållbarhet, jämlikhet och jämställdhet. Den gör det möjligt för fler människor att vara delaktiga i samhället, även om man inte har tillgång till bil. Kollektivtrafiklagen lyfter behoven för personer med funktionsnedsättning, och ett systematiskt arbete för att tillgänglighetsanpassa kollektivtrafiken har pågått i många år. Här finns mer att göra, men vi ser också att vi behöver vidga det systematiska arbetet till att inkludera fler grupper för att öka inkluderingen av olika grupper i samhället, och inte riskera diskriminering.

Vissa delar kräver mer utveckling än andra, så som utvecklingen av analysverktyg i tidiga planeringsskeden. Andra delar handlar om att komplettera befintliga riktlinjer och utbildningar, eller checklistor, för att beakta fler perspektiv. Det är ett långsiktigt arbete som ska göras och som successivt ska nå ut till alla delar av organisationen, från den som planerar trafiken till alla som möter våra resenärer i vardagen. Det är mycket som redan görs, men genom den här strategin ökar vi systematiken och utvecklar våra arbetssätt inom kollektivtrafiken, från det tidiga planeringsstadiet till själva resan och dess olika delar – *en kollektivtrafik på jämlika villkor*.

Ulrika Bokeberg

Chef Kollektivtrafik och infrastruktur  
Västra Götalandsregionen

Strategin har tagits fram av:

Sara Eriksson, Västra Götalandsregionen avdelning kollektivtrafik och infrastruktur, projektledare

Maria Coulianos, Västtrafik

Emma Broberg, Västra Götalandsregionen avdelning mänskliga rättigheter har deltagit som referensperson

I delar av arbetet har även Sara Gärtner och Kristina Fahlén från Västtrafik deltagit.

## Innehåll

Sammanfattning .....	4
Bakgrund – mål och lagar .....	5
För vilka och varför gör vi detta?.....	5
Så här har strategin tagits fram .....	7
Mänskliga rättigheter och kollektivtrafik.....	9
Mänskliga rättigheter – vad är det?.....	9
Icke-diskriminering en del av arbetet med mänskliga rättigheter.....	9
Diskrimineringslagen och diskrimineringsgrunderna .....	9
Risker för diskriminering .....	10
Strategins syfte och avgränsning.....	11
Övergripande mål.....	11
Hur når vi dit? .....	11
Fem åtgärdsområden för en jämlik kollektivtrafik .....	12
Ett fullt tillgängligt prioriterat nät .....	13
Ett gott bemötande av alla resenärer .....	15
Resenärerna ska känna sig trygga i kollektivtrafiken .....	16
Inkluderande kommunikation .....	18
Strategisk planering för jämlik kollektivtrafik.....	19
Ekonomi .....	20
Genomförande av strategin .....	20
Uppföljning .....	21
Källor .....	24
Bilaga 1 Kriterier för funktionshinderanpassning av hållplatser och terminaler .....	25

## Sammanfattning

Strategin för kollektivtrafik på jämlika villkor är en del av trafikförsörjningsprogrammet för Västra Götaland och ersätter den tidigare strategin för funktionshinderanpassning av kollektivtrafiken. Strategin syftar till få en kollektivtrafik på jämlika villkor utan diskriminering och verkar för att så långt som det går göra det möjligt för fler att resa kollektivt.

Strategin innehåller ett övergripande mål; Kollektivtrafiken ska utformas så att den är inkluderande och att resenärerna känner sig välkomna. Fem åtgärdsområden finns beskrivna och ska bidra till att det övergripande målet och syftet uppnås. Dessa är:

- Ett fullt tillgängligt prioriterat nät
- Ett gott bemötande till alla resenärer
- Resenärerna ska känna sig trygga i kollektivtrafiken
- Inkluderande kommunikation
- Strategisk planering för jämlik kollektivtrafik

Inom respektive åtgärdsområde finns en beskrivning av området, en vision, ett nuläge samt mål. För några av åtgärdsområdena finns även utvecklingsbehov beskrivna.

För åtgärdsområdet *Strategisk planering för jämlik kollektivtrafik* ansvarar Västra Götalandsregionens kollektivtrafiknämnd. För övriga åtgärdsområden ansvarar Västtrafik. Ansvaret innebär att ta fram en plan för hur målen i strategin ska nås samt hur utvecklingsbehoven ska omhändertas.

Strategin följs upp årligen, översiktligt ihop med uppföljningen av trafikförsörjningsprogrammet samt mer i detalj som en separat uppföljning till kollektivtrafiknämnden.

## Bakgrund – mål och lagar

I trafikförsörjningsprogrammet för Västra Götaland 2017-2020 är ett av delmålen *Alla resenärsgupper beaktas*. Målet innebär att genomföra strategin för funktionshinderanpassning av kollektivtrafiken. Målet innebär också att utveckla kollektivtrafikens roll som ett verktyg för integration, jämställdhet och att stärka barnets rättigheter. I trafikförsörjningsprogrammet finns även ett prioriterat utvecklingsområde; *utveckla ett strukturerat arbetssätt utifrån de sju diskrimineringsgrunderna*. Utifrån detta omfattar denna strategi alla resenärsgupper och ersätter därmed strategin för funktionshinderanpassning av kollektivtrafiken.

Västra Götalandsregionen har gjort en utredning<sup>1</sup> som visar att åtgärder för personer med funktionsnedsättning även gynnar andra grupper i samhället, som barn och äldre. Den visar också att ytterligare åtgärder behövs, för att möta behoven och förutsättningarna hos alla resenärsgupper och minska risken för diskriminering. Strategin behandlar slutsatserna från utredningen.

Till grund för strategin ligger även lagstiftning som kollektivtrafiklagen och diskrimineringslagen, regionala och nationella måldokument som Vision Västra Götaland, För varje människa – plan för mänskliga rättigheter, målen i regionfullmäktiges budget samt de transportpolitiska målen. Av FN:s globala hållbarhetsmål 11.2 framgår också vikten av att alla resenärsgupper ska beaktas i kollektivtrafiken:

*Senast 2030 tillhandahålla tillgång till säkra, ekonomiskt överkomliga, tillgängliga och hållbara transportsystem för alla. Förbättra trafiksäkerheten, särskilt genom att bygga ut kollektivtrafiken, med särskild uppmärksamhet på behoven hos människor i utsatta situationer, kvinnor, barn, personer med funktionsnedsättning samt äldre personer.*

## För vilka och varför gör vi detta?

Människor är olika samtidigt som vi har mycket gemensamt, inte minst vår strävan att få till ett fungerande vardagsliv. I detta spelar kollektivtrafiken en viktig roll. I en kollektivtrafik på jämlika villkor är det viktigt att beakta olika gruppers förutsättningar, värderingar och prioriteringar. Det finns en rad olika åtgärder som kan bidra till att skapa en mer jämlik kollektivtrafik där dessa är olika relevanta för olika grupper. Det kan handla om tillgänglighet, trygghet och utsatthet för brott, bemötande, kommunikation och hur kollektivtrafiken möter olika gruppers resefterfrågan i stort.

I en kollektivtrafik på jämlika villkor beaktas förutsättningarna, värderingarna och prioriteringarna hos olika grupper i samhället. I FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna används begreppet jämlikhet för att tala om alla människors lika värde, oavsett etnisk tillhörighet, sexualitet, funktionsnedsättning, utbildning, ekonomi, ålder och kön med mera. Det handlar i planeringen av kollektivtrafiken om makt och inflytande, likabehandling och likvärdig tillgång till resmöjligheter och dagliga aktiviteter – oavsett vilken eller vilka grupper man tillhör.

<sup>1</sup> Mänskliga rättigheter och kollektivtrafik – så påverkar ”Strategi för funktionshinderanpassning av kollektivtrafik” andra resenärsgupper (Trivector 2014).

Hur vi beaktar olika gruppers förutsättningar, värderingar och prioriteringar i planeringen av kollektivtrafiken kan se lite olika ut beroende på vilket planeringsskede vi befinner oss i. I prioriteringen mellan olika investeringar, åtgärder, lokaliseringsalternativ och liknade bör vi ställa oss frågan: vilka grupper gynnas av ett visst alternativ och vilka missgynnas? Olika gruppers behov och rättigheter bör också beaktas i senare skeden, till exempel när vi planerar nästa års tidtabell eller utformar en hållplats.

Strategin för kollektivtrafik på jämlika villkor utgår från de sju diskrimineringsgrunderna. Det är samtidigt viktigt att poängtera att människor ofta tillhör mer än en grupp. Intersektionalitet är ett begrepp som brukar användas för att tala om när olika grupptillhörigheter, och därmed maktordningar, samspelar. Till exempel kan en utlandsfödd person med funktionsnedsättning möta ytterligare hinder i kollektivtrafiken än en person med funktionsnedsättning som är född i Sverige.

**Personer med funktionsnedsättningar** utgör cirka var femte invånare i Västra Götaland. Omkring 265 000 personer i regionen har någon form av funktionsnedsättning som kan utgöra hinder att resa med kollektivtrafiken. Olika funktionsnedsättningar kräver olika typer av anpassningar beroende på om det handlar om svårigheter att röra sig, se, höra, bearbeta, tolka och förmedla information eller tåla vissa ämnen. Att resa tillsammans kan i sig utgöra en svårighet för en del människor. Möjligheterna att anpassa kollektivtrafiken fullt ut för alla är därmed begränsade. Att öka tillgängligheten i kollektivtrafiken är nödvändigt för personer med funktionsnedsättningar men samtidigt angeläget för de flesta.

**Äldre** utgör var femte regioninvånare och är också den snabbast växande åldersgruppen. Många äldre är beroende av kollektivtrafiken för sin dagliga mobilitet, särskilt äldre kvinnor, och en tillgänglig kollektivtrafik blir generellt viktigare ju äldre man är. Många äldre upplever otrygghet i offentliga miljöer och begränsar också sina utevistelser till följd av otrygghet betydligt oftare än andra åldersgrupper. För många äldre kan ny teknik för att hitta resinformation och köpa biljett utgöra hinder för att resa med kollektivtrafiken, även om en växande majoritet av de äldre har tillgång till och använder internet och smartphones. Alla åldrar kan utgöra grund för diskriminering men i kollektivtrafiken är det diskriminering av äldre och barn som upplevs kraftigast och får störst konsekvenser.

**Barn** är alla människor under 18 år enligt FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) och utgör var femte regioninvånare. Det är stora skillnader i behov och förutsättningar mellan yngre och äldre barn. Västtrafik har en nedre åldersgräns för ensamresande på sex år. Kollektivtrafikens utformning kan vara en förutsättning för barns självständiga mobilitet och därför är barnrättsperspektivet i planeringen viktigt. Kollektivtrafiken kan upplevas som en otrygg plats och många känner obehag av personer med störande eller avvikande beteende. Bemötande av barn är också viktigt för en kollektivtrafik på jämlika villkor, särskilt vid störningar i kollektivtrafiken.

**Kvinnor och män** har olika förutsättningar, värderingar och prioriteringar vad gäller sitt resande där kvinnor reser kortare sträckor och lite oftare med kollektivtrafik, medan män reser längre och betydligt oftare med bil. Resandet är styrt av de förväntningar som finns på hur kvinnor och män ska leva och agera, inte minst utifrån hur vi fördelar det obetalda hem- och omsorgsarbetet, men också av värderingar som skiljer sig åt mellan könen där kvinnor generellt värderar hållbarhet högre. Det finns även skillnader i beroendet av kollektivtrafik som färd sätt: bland kvinnorna i regionen är det 55 procent som har körkort och bil i hushållet, medan motsvarande siffra för män är 68 procent. Detta är också starkt kopplat till etnicitet och socioekonomi. Det finns även en stor skillnad i trygghet kopplat

till kön, där många kvinnor upplever en otrygghet i offentliga miljöer och oftare än män väljer att begränsa sin mobilitet och ändra färdvägar till följd av otrygghet. Generellt är kollektivtrafiken ett medel för att påverka den ekonomiska jämlikheten genom att skapa förutsättning för god tillgänglighet till arbete, studier och det samhällsutbud som finns för både kvinnor och män.

**Etnisk tillhörighet** bygger på självidentifikation, men andel utlandsfödda i regionen kan vara ett sätt att kvantifiera gruppen. 18 procent av invånarna i regionen är födda i annat land än Sverige och en stor del av befolkningsökningen beror på invandringen. Utlandsfödda gör färre resor vilket delvis kan förklaras av lägre körkortsinnehav. Det innebär också ett större beroende av kollektivtrafiken. I kollektivtrafiken handlar diskriminering baserat på etnicitet om bemötande från personal, men också om otrygghet skapad av en särskild utsatthet för våld och trakasserier. Hinder för att använda kollektivtrafiken kan också finnas kopplat till svårigheter att förstå språket och ovana att använda transportsystemet. Det finns också en koppling mellan etnicitet och socioekonomi och för grupper i socialt utsatta områden kan satsningar på kollektivtrafik stärka det sociala kapitalet i regionen och vara ett medel för integration och inkludering.

**Religion eller annan trosuppfattning** har när det gäller diskriminering i kollektivtrafiken stora likheter med etnisk tillhörighet. Diskriminering kan ske när personer bemöts illa, trakasseras eller nekats tillträde till platser och aktiviteter på grund av klädsel eller andra attribut som antas ha koppling till en religion eller annan trosuppfattning. I Sverige förs ingen statistik över religionstillhörighet, men uppgifter kan hämtas om antal medlemmar i bidragsberättigade trossamfund och fungerar då som en indikation. Svenska kyrkan har 6,1 miljoner medlemmar och är det största trossamfundet i Sverige följt av ortodoxa och österländska kristna samfund (140 000 medlemmar) och olika islamska samfund (140 000 medlemmar). Många studier om diskriminering och religionstillhörighet handlar om diskriminering av muslimer, men även judars utsatthet diskuteras alltmer.

**HBTQ** står för homosexuella, bisexuella, trans- och queerpersoner. Här avses egentligen två diskrimineringsgrunder, dels könsöverskridande identitet eller uttryck (vad som ofta kallas transpersoner) och dels sexuell läggning. Det är svårt att veta hur många personer som identifierar sig som HBTQ. I nationella folkhälsoenkäten 2012 angav 0,5 procent homosexualitet som sexuell läggning, medan 1,3 procent angav bisexualitet och 1,6 procent var osäkra. I nationella SOM-undersökningen 2011 valde två procent endera av alternativen homosexuell eller bisexuell. Kollektivtrafikmiljöer upplevs ofta som otrygga av personer som kan uppfattas vara normbrytande. I DO:s utredningar nämns kollektivtrafiken som ett område där övergrepp sker, oftast verbala. Dåligt bemötande från medresenärer och personal rapporteras även av en betydande andel av HBTQ-personerna i Västra Götaland.

## Så här har strategin tagits fram

Strategin har arbetats fram av en arbetsgrupp med representanter från Västra Götalandsregionens avdelning kollektivtrafik och infrastruktur och Västtrafik. Arbetet har successivt stämts av med kompetens från avdelning mänskliga rättigheter, inom Västra Götalandsregionen. Ett viktigt underlag har också varit den kartläggning och analys som kollektivtrafiknämnden gjorde 2014 om Mänskliga rättigheter och kollektivtrafik.



Västra Götalandsregionen har organiserade fasta samrådsgrupper för sitt arbete med mänskliga rättigheter. Samråden utgår från diskrimineringslagstiftningen och omfattar: samråd för funktionshinder, jämställdhet och hbtq, ålder, nationella minoriteter respektive mänskliga rättigheter. Dessa samråd har fått tycka till om huvuddragen i strategin. Därutöver har en referensgrupp av barn i åldrarna 9-10 år gett sin syn på kollektivtrafiken.

Arbetet har inkluderat omvärldsspaning på hur andra kollektivtrafikmyndigheter och några andra offentliga verksamheter inom samhällsplanering arbetar med social hållbarhet. Flertal workshops har genomförts inom Västtrafik/Västra Götalandsregionen för att få input till hur arbetet kan utvecklas på kort och längre sikt.

Under hösten har arbetsgruppen genomfört intervjuer med cirka femton personer som representerar diskrimineringsgrunderna. Genom både intervjuer och samråd fick arbetsgruppen fördjupad kunskap och förståelse för behoven och förutsättningarna hos dessa grupper.

Strategin har även presenterats för kommunerna genom de tjänstemannagrupperna för de delregionala kollektivtrafikeråden, där samtliga kommuner i länet är representerade, som en förberedelse inför remiss.

## Mänskliga rättigheter och kollektivtrafik

### Mänskliga rättigheter – vad är det?

De mänskliga rättigheterna har sin utgångspunkt i att alla människor är födda fria och lika i värde, värdighet och rättigheter. Alla människor omfattas av de mänskliga rättigheterna, utan åtskillnad. Västra Götalandsregionen med dess förvaltningar och bolag är skyldig att respektera, skydda, uppfylla och främja de mänskliga rättigheterna inom sina ansvarsområden. Ansvaret innebär att inte kränka människors rättigheter, att bidra till att förhindra andras kränkningar, att se till att det finns system för att tillgodose mänskliga rättigheter samt att bidra till att kunskapen och respekten för mänskliga rättigheter ökar i samhället.

FN:s konvention om barnets rättigheter, även kallad barnkonventionen, fastställer barnets mänskliga rättigheter och ger barnet rätt till stöd, skydd och delaktighet. Genom att anlägga ett barnrättsperspektiv på strategins fem åtgärdsområden, bidrar strategin till att stärka barnets mänskliga rättigheter i kollektivtrafiken när barnet berörs direkt och indirekt. Ett barnrättsperspektiv innebär en förskjutning av makt och resurser för att stärka barnet och ge barnet ett mer jämlikt handlingsutrymme med vuxenvärlden. Läs mer på [www.vgregion.se/manskligarattigheter](http://www.vgregion.se/manskligarattigheter). Regeringen har föreslagit att barnkonventionen ska bli svensk lag den 1 januari 2020.

### Icke-diskriminering en del av arbetet med mänskliga rättigheter

En utgångspunkt för de mänskliga rättigheterna är att alla människor har rätt till dem utan någon diskriminering. Den svenska diskrimineringslagstiftningen är sprunget ur FNs konventioner om de mänskliga rättigheterna. Lagen ska ses som en basnivå, medan de mänskliga rättigheterna och ett människorättsbaserat arbetssätt är vidare och utgör något att sträva emot genom gradvist förverkligande.

Ett människorättsbaserat arbetssätt ska enligt regionfullmäktiges budget för 2018 utvecklas i alla Västra Götalandsregionens förvaltningar och bolag. Kollektivtrafik är ett medel för att människor ska kunna ta del av och utöva sina mänskliga rättigheter, som rätten till arbete, utbildning, kultur och hälso- och sjukvård. Hinder i kollektivtrafiken påverkar människors möjlighet att ta del av sina mänskliga rättigheter. Forskning visar att kollektivtrafiken spelar en avgörande roll för att påverka utestängning av människor i redan utsatta situationer.

### Diskrimineringslagen och diskrimineringsgrunderna

Diskrimineringslagen (SFS 2008:567) har som syfte att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsidentitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder. Enkelt uttryckt kan man säga att diskriminering enligt diskrimineringslagen innebär att någon missgynnas eller kränks. Missgynnandet eller kränkningen ska ha samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna. Diskriminering kan vara direkt eller indirekt. Även bristande tillgänglighet, trakasserier, sexuella trakasserier och instruktioner att diskriminera är former av diskriminering. Tabellen nedan förklarar diskrimineringsgrunderna.

Diskrimineringsgrund	Förklaring
<b>Etnicitet</b>	En persons hudfärg, nationella eller etniska ursprung. Bygger på självidentifikation. Alla människor har en eller flera etniciteter.
<b>Religion eller annan trosuppfattning</b>	Åskådningar såsom kristendom, islam, buddism, ateism och agnosticism.
<b>Kön</b>	Begreppet kön innebär att någon är kvinna eller man. Förbudet mot könsdiskriminering omfattar också personer som planerar att ändra eller har ändrat sin könstillhörighet.
<b>Sexuell läggning</b>	Homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.
<b>Funktionsnedsättning</b>	Varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller en sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått under ens liv, eller kan förväntas uppstå. Formuleringen "kan förväntas uppstå" innefattar exempelvis hiv-positiva och MS-sjuka.
<b>Ålder</b>	Hur gammal en person är.
<b>Könsidentitet och könsuttryck</b>	Här avses att någon inte definierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel (eller på annat) sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön. Begreppet omfattar dels en persons mentala eller självupplevda könsbild, dels hur någon uttrycker det som kan kallas personens sociala kön, till exempel genom kläder, kroppsspråk, smink eller frisyr.  Diskrimineringsgrunden avser vad som ofta brukar kallas transpersoner. Det är ett paraplybegrepp för människor som bryter mot samhällets normer för könsidentitet och könsuttryck. Även en person som identifierar sig som transsexuell men inte tänker ändra sin könstillhörighet omfattas av denna grund och därmed av skyddet mot diskriminering.

## Risker för diskriminering

Risker för diskriminering i kollektivtrafiken har identifierats bland annat i rapporten *Mänskliga rättigheter och kollektivtrafik* (Trivector, 2014) samt vid samråd och intervjuer. Kränkande bemötande, trakasserier, bristande tillgänglighet, att information om hur man reser inte är tillgänglig för alla, att inte veta om hela resan går att genomföra är exempel på risker för diskriminering inom kollektivtrafiken.

Under 2017 har Västtrafiks kundservice märkt ut de synpunkter som har kommit in som har bäring på de sju diskrimineringsgrunderna och barnets mänskliga rättigheter. Det gäller även synpunkter som inkommit via Västtrafiks Facebooksida. De inkomna synpunkterna har analyserats för att identifiera på vilket sätt eventuell diskriminering sker i kollektivtrafiken och hur dessa ärenden hanteras.

De ärenden som har kommit in och som har bäring på diskrimineringsgrunderna handlar bland annat om kränkande bemötande, att ramp för person i rullstol inte fungerar och trakasserier av olika slag. De flesta ärendena gäller personer med funktionsnedsättning.

## Strategins syfte och avgränsning

Strategin syftar till att få en kollektivtrafik på jämlika villkor utan diskriminering.

Kollektivtrafiken är till för de många människorna och det krävs ibland kompromisser för att så många som möjligt ska kunna resa kollektivt. Det finns människor som bor så till att de inte har tillgång till kollektivtrafik och det finns människor som på grund av sin funktionsnedsättning inte kan resa med den vanliga kollektivtrafiken. Eftersom flera hänsyn behöver tas i planeringen av kollektivtrafiken, som ibland innebär målkonflikter, kommer inte allas behov kunna tillgodoses.

Strategin verkar för att så långt som det går göra det möjligt för fler att resa kollektivt. Det kommer dock alltid att finnas några grupper som av olika skäl inte kan resa med den vanliga kollektivtrafiken. och där finns möjlighet att använda sig av den särskilda kollektivtrafiken, som är mer individanpassad.

Strategin omfattar den allmänna regionala kollektivtrafiken, det vill säga den som är öppen för alla och inte kräver särskilda tillstånd. Den omfattar därmed inte den särskilda kollektivtrafiken, som oftast regleras av färdtjänstlagen eller regler för sjukresor.

Västra Götalandsregionen är ansvarig kollektivtrafikmyndighet och har helhetsansvaret för kollektivtrafiken i Västra Götaland. Kollektivtrafiknämnden sätter mål och ger uppdrag till Västtrafik, som har ansvar för genomförandet av kollektivtrafiken. Strategin avser det som Västra Götalandsregionen råder över. Den belyser även områden där det krävs samverkan med andra aktörer, såsom vägen till och från hållplats, som kommuner och Trafikverket har ansvar för.

Strategin följer trafikförsörjningsprogrammets tidshorisont och sträcker sig till 2020 med utblick till 2035. Under nästa programperiod för trafikförsörjningsprogrammet, 2021-2024 kommer strategin att ses över och vid behov revideras.

## Övergripande mål

Kollektivtrafiken ska utformas så att den är inkluderande och att resenärerna känner sig välkomna.

## Hur når vi dit?

Fem åtgärdsområden har identifierats, som på olika sätt bidrar till att det övergripande målet och syftet med strategin uppnås. Dessa presenteras i nästa avsnitt. Det övergripande målet är nedbrutet i ett antal utpekade delmål.

Genomgripande för åtgärdsområdena är att arbetet ska bedrivas systematiskt utifrån satta mål. Det innebär att identifiera behov, prioritera och genomföra åtgärder utifrån behoven samt att följa upp åtgärderna. När prioriteringar görs kan målkonflikter uppstå, vilket gör att allas behov inte alltid kan tillgodoses men behöver beaktas på ett medvetet sätt. Det innebär också att samverka och föra dialog med berörda grupper.

## Fem åtgärdsområden för en jämlik kollektivtrafik

Nedan presenteras fem åtgärdsområden som på olika sätt ska bidra till att det övergripande målet och syftet med strategin uppnås. Varje område innehåller en övergripande beskrivning och en nulägesbeskrivning. De innehåller också en vision, mål och delmål. Inom några av åtgärdsområdena finns utöver mål även utvecklingsbehov beskrivna. Västtrafik ansvarar för att genomföra åtgärder inom dessa områden.

### De fem åtgärdsområdena

Ett fullt tillgängligt prioriterat nät

Ett gott bemötande till alla resenärer

Resenärerna ska känna sig trygga i kollektivtrafiken

Inkluderande kommunikation

Strategisk planering för jämlik kollektivtrafik

## Ett fullt tillgängligt prioriterat nät

Att hela resekedjan fungerar är något som är viktigt för alla resenärer och som kan vara avgörande för barn, äldre och personer med funktionsnedsättning. Lagstiftningen ställer krav på att kollektivtrafiken ska vara tillgänglig för personer med funktionsnedsättning, vilket motiverar att detta åtgärdsområde är mer detaljerat beskrivet och innehåller flera delmål. Värt att notera är att åtgärder för tillgänglighetsanpassning även kommer många andra grupper till gagn. Bristande tillgänglighet är en direkt form av diskriminering.

Enligt kollektivtrafiklagen (2010:1065) ska det i trafikförsörjningsprogrammet finnas tidsbestämda mål och åtgärder för anpassning av kollektivtrafik med hänsyn till behov hos personer med funktionsnedsättning. De bytespunkter och linjer som ska vara fullt tillgängliga för alla resenärer ska också finnas beskrivna.

Tillgänglighet behöver beaktas i hela resekedjan så att följande moment går att genomföra:

- Planera sin resa
- Köpa och använda biljett
- Vistas och orientera sig på hållplats/bytespunkt
- Ta del av information
- Ta sig ombord, färdas och ta sig av fordonet

**"Jag åker hellre kollektivt än färdtjänst. Det är billigare, går snabbare och jag kan vara som alla andra"**

Ur intervju med blind person

Idag finns riktlinjer/kriterier för anpassning av fordon och hållplatser samt resecentra. Det prioriterade nätet består av alla fordon samt cirka 800 hållplatser och bytespunkter med flest påstigande per dygn. Det kan finnas behov av att även inkludera hållplatser med ett färre antal påstigande som till exempel vårdcentraler, simhallar med mera i de fall dessa inte är anpassade. Tillgänglighetsanpassning av fordon följer nationell och EU-lagstiftning samt nationella riktlinjer. Regelverket skiljer sig åt mellan fordonsslagen. För resecentra finns särskilda riktlinjer för anpassning, som återfinns på [www.vgregion.se/riktlinjer-tillganglighet](http://www.vgregion.se/riktlinjer-tillganglighet). Definitionen av en anpassad hållplats återfinns i bilaga 1. Befintliga riktlinjer behöver kompletteras så att det tydligt framgår hur momenten planera sin resa; köpa och använda biljett; vistas och orientera sig på hållplats/bytespunkt; ta del av information; ta sig ombord, färdas och ta sig av fordonet blir tillgängliga för barn, äldre och personer med funktionsnedsättning.

Det finns ingen nationell definition av vad fullt tillgänglig innebär, utan det är upp till varje regional kollektivtrafikmyndighet att definiera. Det är svårt att anpassa kollektivtrafiken för alla funktionsnedsättningar vilket innebär att alla inte kommer att kunna nyttja den. Fullt tillgänglig innebär för Västra Götalandsregionen att riktlinjerna följs. I samband med nya upphandlingar av trafik och fordon finns möjlighet att ställa krav som ytterligare förbättrar tillgängligheten. Vid intervjuer och vid dialog med samrådet för funktionshinder har det bland annat framkommit önskemål om att det ska vara möjligt att två rullstolsburna personer ska kunna åka tillsammans på bussar. Avvägningar behöver fortsatt göras vid upphandling där behov och konsekvenser viktas och värderas.

Personlig service är viktig och ibland avgörande för att hela resan ska fungera. Ett exempel är ledsagning, som idag erbjuds vid drygt 60 bytespunkter. En annan service är att bussförare kan hjälpa med exempelvis ramp om trafiksituationen tillåter det. Det finns behov av att se över hur de personliga tjänster som underlättar hela resan kan utvecklas.

För vissa resenärer innebär vägen till och från hållplats ett hinder för att kunna nyttja kollektivtrafiken. Här ligger ansvaret på väghållaren, det vill säga kommunen eller Trafikverket, vilket innebär att Västra Götalandsregionen inte kan styra detta. Västra Götalandsregionen har dock en viktig uppgift att samverka med väghållarna för att stärka resenärernas möjlighet att resa med kollektivtrafiken.

”Jag är helt beroende av utropen”

Ur intervju med synskadad person

**Vision:** Det prioriterade nätet ska vara fullt tillgängligt enligt beslutade riktlinjer

**Nuläge:** Västtrafik har sedan många år tillbaka gjort Anpassningar för personer med funktionsnedsättning. Samtliga fordon med undantag för cirka 30 procent av spårvagnarna samt två båtlinjer är anpassade. Cirka 400 av de 800 prioriterade hållplatserna är helt anpassade enligt kriterierna. 98 procent är delvis anpassade. Det återstår en del att åtgärda, som till exempel fortsatt Anpassning av hållplatser, att ha uppdaterad information om tillgängligheten i reseplaneraren, att förbättra den personliga servicen och att förbättra störningshanteringen. De gamla spårvagnarna är på väg att fasa ut och ersättas allt eftersom nya vagnar finns på plats.

I takt med att åtgärder som förbättrar tillgängligheten görs ökar också kraven på att genomförda förbättringar håller god kvalitet. Västtrafik har påbörjat ett arbete med kvalitetsuppföljning, där bland annat fordonskontrollanter genomför stickprov av hur exempelvis rampen fungerar. Det arbetet behöver utvecklas.

**Mål:** Kollektivtrafiken är anpassad för personer med funktionsnedsättning

**Delmål 1:** 2020 finns kompletterade riktlinjer som definierar full tillgänglighet för resenärer vad gäller att planera sin resa; köpa och använda biljett; vistas och orientera sig på hållplats/bytespunkt; ta del av information; ta sig ombord, färdas och ta sig av fordonet.

**Delmål 2:** Till 2020 ska samtliga cirka 800 prioriterade hållplatser (urval utifrån antal påstigande per dygn) vara anpassade enligt riktlinjerna.

**Delmål 3:** Samtliga fordon som upphandlas är anpassade enligt riktlinjerna.

**Delmål 4:** Senast 2020 finns system för kvalitetsuppföljning som omfattar fordon, hållplatser, ledsagning samt kompetens hos personal som möter kund med avseende på tillgänglighet vid resan.

### Viktiga utvecklingsbehov

- Tjänster, verktyg, innovation och personlig service som underlättar hela resan behöver kontinuerligt utvecklas till att ta större hänsyn till olika resenärgruppers behov. Det gäller till exempel betalning av resan, möjlighet till ledsagning samt möjlighet att ta del av information före och under resan.
- Arbetet med att inkludera berörda grupper och föra dialog när det gäller till exempel att ta fram riktlinjer, i upphandling av nya fordon, i utveckling av tjänster, verktyg och personlig service behöver utvecklas på ett systematiskt sätt.
- Listan över prioriterade hållplatser är baserad på antal påstigande, där ambitionen är att täcka de största resenärströmmarna. Det behövs ett utvecklingsarbete för att se över vilka hållplatser som kan behöva läggas till utifrån att de utgör särskilt viktiga målpunkter för personer med funktionsnedsättning. Samverkan med kommunerna är viktig för att identifiera målpunkterna.

## Ett gott bemötande av alla resenärer

Ett gott bemötande är viktigt för att människor ska vilja resa med kollektivtrafiken. För vissa grupper är det också en förutsättning för att kunna resa. Personlig service är trygghetsskapande och ger resenären möjlighet att få stöd före, under och efter resan. Eftersom olika resenärsgupper har olika behov och förutsättningar ställer det krav på att de som möter resenärerna har kunskap och förståelse om detta och kan anpassa sitt bemötande därefter. Personal som möter kund är framför allt förare, tågvärdar, kontrollanter, kundservice, personal i Västtrafiks butiker och ledsagare.

”Det gör ont att bli förminskad”

Ur intervju med rullstolsburen person

**Vision:** Alla resenärer ska bli väl bemötta av personalen i kollektivtrafiken.

**Nuläge:** Västtrafik har idag i sina avtal krav på att personal ska ha ett gott bemötande mot resenärer. För att ytterligare utveckla resenärens upplevelse av att bli väl bemött arbetar Västtrafik tillsammans med sina partnerföretag med *Det goda kundmötet*, ett arbete som är högt prioriterat.

Det finns behov av att höja kompetensen hos personalen kring bemötande av resenärer som omfattas av de sju diskrimineringsgrunderna och i enlighet med barnkonventionen.

**Mål:** Andelen resenärer som upplever sig väl bemötta i kollektivtrafiken ska öka

**Delmål:** Från 2019 ska kunskapskrav om gott bemötande utvecklas till att omfatta alla resenärsgupper i upphandlingar där personal som möter kund ingår.

”Kunskap om våra förutsättningar kommer ändra personalens beteende”

Ur intervju med synskadad person



## Resenärerna ska känna sig trygga i kollektivtrafiken

Trygghet är en upplevd känsla av att ha kontroll över faror, brister och funktioner i och i anslutning till kollektivtrafiken. Den upplevda känslan av trygghet eller otrygghet kan skilja sig från den faktiska säkerheten. Otrygghet kopplas ofta ihop med en rädsla för det okända. Ur kollektivtrafikbarometerns trygghetsmätningar framkommer att kvinnor känner sig mer otrygga i kollektivtrafiken än män. Även bland personer som uppger att de har en funktionsnedsättning som begränsar deras möjligheter att resa, är andelen som känner sig otrygga högre. Upplevelsen av trygghet varierar mellan olika platser och olika tider på dygnet. Personalens trygghet är också viktig för att resenärerna ska känna sig väl omhändertagna och få den service och hjälp de behöver.

”När busschauffören säger hej känner jag mig trygg”

Ur samtal med barn om vad som får dem att känna sig trygga i kollektivtrafiken

För att kollektivtrafiken ska upplevas som trygg behöver resans olika delar beaktas. Följande faktorer är viktiga för ökad trygghet:

- miljöer befolkade av människor, både närvaro av personal och medresenärer
- bra utformning av den fysiska miljön, där belysning, tydlighet och förutsägbarhet ingår
- bra information, som realtidsinformation, reseplanerare, störningshantering
- trafiksäkerhet under färd, exempelvis förarbeteende, möjlighet till bältesanvändning med mera
- god förvaltning och skötsel av hållplatser, stationer, bussar, tåg etc
- bra bemötande från personal och medpassagerare

”Det är tryggare längst fram i bussen, nära föraren”

Ur intervju med transperson

Otrygghet i sig är inte en form av diskriminering i lagens mening. Däremot kan känslan av otrygghet bidra till att användningen av kollektivtrafiken begränsas. För många resenärer och särskilt ur de grupper som omfattas av diskrimineringsgrunderna kan tryggheten vara avgörande för att de ska välja kollektivtrafiken.

Förutsägbarheten i kollektivtrafiken skapar trygghet för resenärerna. När det sker någon form av störning i trafiken, som till exempel avvikelser från rutt, inställd tur eller försening, skapar det för vissa grupper stora svårigheter. Det kan röra sig om att inte kunna komma ombord på ersättningsfordon, att inte kunna höra eller förstå utropad information, att inte kunna se och orientera sig till ersättningshallplats.

**Vision:** Alla resenärer ska känna sig trygga i kollektivtrafiken.

**Nuläge:** Västtrafik har ett högt prioriterat arbetssätt, Kundlöftet, som beskriver hur resenären ska uppleva kollektivtrafiken och vad Västtrafik ska göra för att leva upp till löftet. I kundlöftet ingår att resenären alltid ska känna sig trygg hos Västtrafik.

Arbetet för ökad trygghet består av olika delar. En del är det brottsförebyggande arbetet i form av kameraövervakning, trygghetsvärdar, trygghetsvandringar och underhåll med mera. En annan del är trafiksäkerhetsåtgärder kopplat till förarens användning av mobiltelefon under färd, körbeteende, bältesanvändning med mera. Ytterligare en del är utformning av resecentra och hållplatser med belysning, skötsel och underhåll samt att se till att fordonen är hela och rena.

Att utveckla störningshanteringen är ett prioriterat område för Västtrafik. Det är viktigt att den utformas så att den fungerar för alla resenärgrupper.

**Mål:** Andelen invånare som känner sig trygga i kollektivtrafiken ska öka med 5 procentenheter till 2020, och med 13 procentenheter till 2035.

### Viktiga utvecklingsområden

- En viktig trygghetsfaktor är närvaron av personal i och kring kollektivtrafiken, framför allt under vissa tider på dygnet. Det är också kopplat till vissa platser, som kan variera över tid. Behovet av när och var det behövs ytterligare närvaro av personal är något som behöver ses över kontinuerligt för ökad trygghet.
- En väl fungerande störningshantering i kollektivtrafiken är viktig för att resenärerna ska känna sig trygga. För de med syn- hörsel- och rörelsenedsättning samt för de som har svårt att bearbeta, tolka och förmedla information, kan en fungerande och tillgänglig störningshantering vara avgörande för resan. Det krävs att störningshanteringen är anpassad utifrån deras behov.

”När något oväntat händer  
tappar jag bort mig”

Ur intervju med synskadad person

## Inkluderande kommunikation

Kollektivtrafiken är en del av det offentliga rummet, där människor möts. Hur kommunikationen utformas får betydelse för hur välkomnande och inkluderande kollektivtrafiken upplevs. Det kollektivtrafiken kommunicerar, i form av reklam, informationstavlor med mera, får betydelse för hur människor kan relatera och känna igen sig, oavsett vem personen identifierar sig som. Genom att spegla olika människor och använda ett normkritiskt perspektiv<sup>[1]</sup> i kommunikationen kan människor känna sig sedda och välkomna i kollektivtrafiken.

Med en enkel och självförklarande kollektivtrafik blir det lättare för såväl ovana resenärer som barn och personer med kognitiva svårigheter att resa. Den information och kommunikation som rör tjänster och service inom kollektivtrafiken ska kunna tillgodogöras alla som vill resa med kollektivtrafiken. Både kanaler och tillvägagångssätt spelar roll. Resenärerna behöver få information om vilka rättigheter de har i kollektivtrafiken.

**Vision:** Kollektivtrafiken ska uppfattas som enkel och självförklarande och resenärerna ska känna sig välkomna

**Nuläge:** Västtrafiks kommunikationsarbete är omfattande och sker via en rad olika kanaler. Det finns flera initiativ för att göra kommunikationen mer normkritisk och inkluderande. Att delta vid West Pride är ett exempel på en inkluderande kommunikationsaktivitet.

Det pågår även olika insatser löpande för att göra information och olika system mer lättförståeliga och tillgängliga för resenärerna så att kollektivtrafiken blir mer enkel och självförklarande.

Det finns behov av att utveckla ett mer systematiskt arbetssätt för information och kommunikationen runt kollektivtrafiken, så att den blir mer inkluderande och lättförståelig för olika resenärsgupper. Arbetet behöver ske tillsammans med berörda grupper

**Mål:** Resenärerna uppfattar informationen och kommunikationen om kollektivtrafik lättbegriplig och välkomnande

**Delmål:** Kommunikation/information utgår från resenärsgruppers olika behov, med ett normkritiskt förhållningssätt

### Viktiga utvecklingsbehov

- Det finns behov av att utveckla ett systematiskt arbetssätt för information och kommunikationen runt kollektivtrafiken, så att den blir mer inkluderande och lättförståelig för olika resenärsgupper. I det arbetet ingår att se över kanaler och tillvägagångssätt för kommunikation tillsammans med målgrupperna. Information om vilka rättigheter resenärerna har i kollektivtrafiken ska också finnas.

<sup>[1]</sup> Normkritik handlar om att sätta fokus på makt. Det innebär bland annat att få syn på, och ifrågasätta, de normer som påverkar uppfattningar om vad som är "normalt" och därmed oreflekterat uppfattas som önskvärt. Om normen är att kvinnor i huvudsak är de som tar bussen med barnen till förskolan, skulle en bild av en man i kostym med litet barn i vagn kunna bidra till att ändra vad som uppfattas som normalt.

## Strategisk planering för jämlik kollektivtrafik

För att säkerställa att kollektivtrafiken tar hänsyn till olika resenärgruppers behov och förutsättningar, är det viktigt att redan tidigt i planeringsskedet beskriva och analysera en plan eller strategis sociala konsekvenser för olika grupper. Detta görs lämpligen i någon form av social konsekvensbedömning. För mindre planer görs en mer generell bedömning av jämlikhetsaspekterna. Om en plan däremot bedöms få betydande påverkan på jämlikheten, bör det göras en mer omfattande konsekvensbedömning.

**Vision:** Kollektivtrafiken planeras så att den blir inkluderande och utan diskriminering

**Nuläge:** Västtrafik och Västra Götalandsregionen tar idag hänsyn till olika grupper i planeringen av kollektivtrafiken. Arbetet med att bedöma sociala konsekvenser i strategisk planering behöver göras ur ett helhetsperspektiv och bli mer systematiskt. För det behövs en struktur och ett verktyg.

Västra Götalandsregionen har därför låtit ta fram ett förslag till en modell för hur ett sådant systematiskt arbete ska gå till. Modellen innehåller allmänna rekommendationer för hur rättighetsperspektivet kan beaktas i olika skeden av den strategiska planeringen av kollektivtrafik, antingen som en fullständig process för social konsekvensbedömning eller mer förenklade varianter. Modellen behöver utvecklas och testas. Utgångspunkten är de sju diskrimineringsgrunderna och utvecklas till att omfatta även socioekonomi och integration.

**Mål:** Sociala konsekvenser beaktas systematiskt i den strategiska planeringen av kollektivtrafiken

**Delmål:** En modell för strukturerat arbete med sociala konsekvensbedömning finns som verktyg för strategisk planering senast under 2019.

## Ekonomi

I strategin är det i första hand tillgänglighetsanpassning av hållplatser och resecentra som innebär investeringskostnader. Medel finns i den regionala transportinfrastrukturplanen och kräver kommunal medfinansiering för kommunalt vägnät. För nationellt vägnät finansieras väghållaransvaret för tillgänglighetsanpassningen av staten via Trafikverket och den nationella transportinfrastrukturplanen. Utfasning av gamla spårvagnar och infasning av nya innebär ökad tillgänglighet och kommer innebära ökade investerings- och driftskostnader, men dessa kan inte ses som en direkt följd av denna strategi.

Övriga åtgärder i strategin är av karaktären förbättringsarbete och systematisering. Att utveckla arbetssätt, kravställning, metodutveckling och så vidare innebär vissa utvecklingskostnader och påverkar i någon mån kostnaderna för planering och genomförande av trafiken, men de är svåra att kvantifiera och de bedöms som små i förhållande till kostnader för att utveckla trafikutbudet i stort.

Ett utvecklingsområde som lyfts är ökad trygghet genom att det i högre grad ska finnas personal tillgänglig för resenärerna. Strategin säger dock inte hur detta ska göras och har inte utrett om det kan göras genom omprioriteringar av personal tid och rum, eller genom att öka antalet personer, och i så fall hur många. Därmed går inte denna kostnad att uppskatta, men viss kostnadsökning är sannolik för att uppnå målet om ökad trygghet.

## Genomförande av strategin

För att målen i strategin ska nås krävs insatser av såväl kollektivtrafiknämnden som Västtrafik. Västtrafik har huvudansvaret för genomförande av åtgärder kopplat till åtgärdsområdena Ett fullt tillgängligt prioriterat nät, Ett gott bemötande för alla resenärer, Resenärerna ska känna sig trygga i kollektivtrafiken och Inkluderande kommunikation. Västtrafik har ansvar för att omsätta målen i handling. Där ingår att bedöma kostnader för åtgärderna samt vilken samverkan som behövs med olika aktörer. En viktig samverkanspart är Västra Götalandsregionens avdelning för mänskliga rättigheter.

Kollektivtrafiknämnden har huvudansvaret för Strategisk planering för jämlik kollektivtrafik och tar verktyg för att målen ska nås.

För en jämlik kollektivtrafik krävs också att kommunerna och trafikverket utvecklar stads- och vägmiljöer. Samverkan med kommunerna sker i första hand genom de delregionala kollektivtrafikiråden och dess tjänstemannanätverk. Västtrafiks kommundialoger är också viktiga i detta utvecklingsarbete.

## Uppföljning

Målen i strategin har olika årtal där de långsiktiga målen handlar om att succesivt förbättra eller bibehålla en hög nivå. Därtill finns delmål som är mer konkreta och rör de närmaste tre åren. Strategin följs upp varje år. En översiktlig uppföljning av de kvantitativa målen görs ihop med uppföljningen av trafikförsörjningsprogrammet. Därtill tar Västtrafik fram en separat uppföljning till kollektivtrafiknämnden i april varje år. I den separata uppföljningen ingår att redogöra för såväl måluppfyllelse samt arbetet med de utvecklingsområden som finns definierade i strategin.

Uppföljningen sker enligt tabellen nedan. Statistiken redovisas uppdelat på kön och ålder där det är möjligt och relevant.

Nuläge	Indikator	Måltal	Metod för uppföljning	Följs upp
<b>MÅL: Kollektivtrafiken är anpassad för personer med funktionsnedsättning</b>				
<b>Delmål 1: Riktlinjer finns som definierar full tillgänglighet för resenärer vad gäller att planera sin resa; köpa och använda biljett; vistas och orientera sig på hållplats/bytespunkt; ta del av information; ta sig ombord, färdas och ta sig av fordonet.</b>				
Riktlinjer för hållplatser, resecentra och fordon finns	Ej relevant	Heltäckande riktlinjer ska finnas 2020	Kvalitativ beskrivning av vilka riktlinjer som tagits fram	Årligen
<b>Delmål 2: Prioriterade hållplatser med flest påstigande per dygn är anpassade för personer med funktionsnedsättning</b>				
50 procent är helt anpassade enligt riktlinjerna. 98 procent är delvis anpassade.	Anpassade prioriterade hållplatser	800 stycken till 2020 Därefter öka.	Inventering och sammanställning av hållplatserna enligt riktlinjerna.	Årligen
<b>Delmål 3: Fordon som upphandlas är tillgänglighetsanpassade för personer med funktionsnedsättning enligt riktlinjerna</b>				
100 %	Andel nya fordon som är anpassade	Fortsatt 100 %	Via avtalsuppföljning	Årligen
<b>Delmål 4: Kvalitetsuppföljning sker systematiskt, som omfattar fordon, hållplatser, ledsagning samt kompetens hos personal som möter kund avseende tillgänglighet.</b>				
Fordonskontrollanter finns	Ej relevant	Ska finnas 2020	Kvalitativ beskrivning av genomförda åtgärder	Årligen

Nuläge	Indikator	Måltal	Metod för uppföljning	Följs upp
<b>MÅL: Andelen resenärer som upplever sig väl bemötta i kollektivtrafiken ska öka.</b>				
Relevanta bemötande-parametrarna är 80 till 93 % <sup>2</sup> .	Andel resenärer som upplever sig väl bemötta	Samtliga parametrar ska hålla sig över 85 %.	Ombordmätningar	Årligen
<b>Delmål: Kunskapskrav om gott bemötande omfattar alla resenärsgupper i upphandlingar där personal som möter kund ingår</b>				
Kunskapskrav om funktionsnedsättning ingår	Ej relevant	Kunskapskrav finns 2019	Uppföljning av avtal	Årligen
<b>MÅL: Andelen invånare som känner sig trygga i kollektivtrafiken ska öka</b>				
2017: 64 %	Andel invånare	+5 % 2020 + 13% 2035	Kollektivtrafik-barometern	Årligen
<b>MÅL: Resenärsgrupporna uppfattar information och kommunikation som lättbegriplig och välkomnande.</b>				
Information och kommunikation är i viss grad lättbegriplig och välkomnande.	Kvalitativ bedömning	Kvalitativ bedömning	Panel med personer med kompetens respektive egen erfarenhet inom diskrimineringsgrunderna analyserar stickprov	Vart-annat år
<b>Delmål: I kommunikation/information beaktas resenärsgruppernas olika behov/förutsättningar och Västtrafik arbetar med ett normkritiskt förhållningssätt</b>				
Görs men saknar systematik	Kvalitativ bedömning	Systematik finns	Panel med personer med kompetens respektive egen erfarenhet inom diskrimineringsgrunderna analyserar stickprov	Vart-annat år

<sup>2</sup> Parametrar: Trevligt uppträdande: 93 % ger 4 eller 5 i betyg

Uppmärksamhet vid avstigning: 93 % ger 4 eller 5 i betyg

Kan svara på frågor: 85 % ger 4 eller 5 i betyg

Lätta att få tag på: 80 % ger 4 eller 5 i betyg

Nuläge	Indikator	Måltal	Metod för uppföljning	Följs upp
<b>MÅL: Sociala konsekvenser beaktas systematiskt i den strategiska planeringen av kollektivtrafiken</b>				
Görs, men inte genomgående. Struktur saknas.	Andel strategier och planer där sociala konsekvenser är beaktade	100 %	Kvalitativ granskning av framtagna strategier och planer	Årligen
<b>Delmål: Modell/verktyg för strukturerat arbete med social konsekvensbedömning för strategisk regional kollektivtrafikplanering finns</b>				
Modell saknas	Modell finns	Modell ska finnas och användas		2019

Valet av indikatorer och mätmetoder är gjord utifrån ambitionen att så långt det är möjligt använda befintliga data och mätmetoder samt att därutöver komplettera med kvalitativ uppföljning. Insamlad data går ofta att bryta ner på kön och ålder, men för övriga diskrimineringsgrunder är det inte möjligt. De mätningar som görs ombord på fordonen och som mäter upplevelsen av senaste resan ur olika aspekter ger ett stort dataunderlag men metoden ger inte möjlighet att fråga om mer känsliga uppgifter som exempelvis sexuell läggning eller etnicitet. Ur den branschgemensamma kvalitets- och attitydundersökningen kollektivtrafikbarometern går det inte heller att få data nedbruten på annat än kön eller ålder.



## Källor

### Skriftliga källor

K2: Effekter av kollektivtrafiksatsningar – en kunskaps- och forskningsöversikt (Working papers 2017:4)

Social integration i EU:s kollektivtrafik - sammanfattning och kommentarer, Generaldirektoratet för intern politik, Europaparlamentet 2015

Systematiskt arbete med mänskliga rättigheter i strategisk planering av kollektivtrafik – rekommendationer med förslag på checklistor/mallar (Trivector 2017)

Kollektivtrafiklagen SFS 2010:1065

Diskrimineringslagen SFS 2008:567

Strategi för funktionshinderanpassning av kollektivtrafiken, Västra Götalandsregionen SCB:s statistikdatabas (1 nov 2017)

Nationella trygghetsundersökningen NTU 2016 Undersökningen Svenskarna och internet 2017

Resvanor och pendling i Västra Götaland – Skillnader mellan kvinnor och män, presentation av Maria Larsson, Västra Götalandsregionen (statistiken avser 2011-2014)

Svenska kyrkan (statistiken avser 2016-12-31).

Myndigheten för stöd till trossamfund (statistiken avser 2015)

Folkhälsomyndigheten (2014). Utvecklingen av hälsan och hälsans bestämningsfaktorer bland homo- och bisexuella personer: Resultat från nationella folkhälsoenkäten Hälsa på lika villkor.

Alm E, Westerståhl A (2012). Sexuell orientering i Lennart Weibull, Henrik Oscarsson & Annika Bergström (red) I framtidens skugga. Göteborgs universitet: SOM-institutet.

Slotte J, Wennberg H (2014). Mänskliga rättigheter och kollektivtrafik: Så påverkar ”Strategi för funktionshinderanpassning” andra resenärsgupper. Trivector Rapport 2014:32.

### Muntliga källor

Diskrimineringsombudsmannen, [www.do.se](http://www.do.se) samt möte med Olle Andersson Brynja och Jennie Bäckman

Intervjuer med personer med egen erfarenhet av att ha dyslexi, vara rullstolsburen, transperson, blind, gravt synskadad, reumatism, äldre, ADHD och autism.

Referensgrupp med barn

Dialog med Västra Götalandsregionens samråd

## Bilaga 1 Kriterier för funktionshinderanpassning av hållplatser och terminaler

På de terminaler och hållplatser där anpassningar görs ska minst följande kriterier uppfyllas:

- det ska finnas taktilt ledstråk fram till påstigningspunkten på hållplatsytan
- det ska finnas väderskydd
- det ska finnas bänk med arm- och ryggstöd
- det ska finnas belysning
- det ska finnas information
- det ska finnas utrymme för att fälla ut ramp på hållplatsytan
- det ska finnas väderskydd
- det ska finnas kontrastmarkering utmed kantstödet som särskiljer körbanan från hållplats ytan





Kommunstyrelsens ledningsutskott

---

KLU § 81 Dnr 2018/5  
**Månadsrapport april 2018, inkl. årsprognos**  
(Muntlig information – inga handlingar)

### **Ledningsutskottets förslag**

Kommunstyrelsen beslutar att godkänna rapporten och lägga den till handlingarna.

### **Ärendebeskrivning**

För perioden januari-april redovisar kommunen ett underskott på 2 531 tkr jämfört med budget.

Kommunens årsprognos visar på ett prognostiserat underskott om 3 690 tkr gentemot budget. Största delen av underskottet härleds till minskade skatteintäkter och generella statsbidrag samt ökade pensionskostnader. Förvaltningens förslag på åtgärder för att nå budget redovisas.

Uppföljning efter första tertialet visar att målarbetet utvecklats, de flesta mål är dock långsiktiga.

Månadsrapporten hann inte bli färdig till dagens sammanträde utan kommer skickas ut till kommunstyrelsens sammanträde 2018-06-05.

### **Beslutsunderlag**

Ekonomichefen informerar

Skickas till  
Kommunstyrelsen

---

Justering

Utdragsbestyrkande



**Kommunledningen**  
Ekonomiavdelningen  
Kristina Olsson  
0528-567 107  
Kristina.olsson@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

## **Månadsrapport per april 2018, innehållande årsprognos samt uppföljning av verksamhetsmål**

### **Beslutsförslag**

Kommunstyrelsen beslutar att godkänna rapporten och lägga den till handlingarna.

### **Ärendebeskrivning**

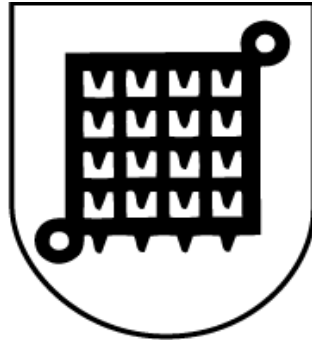
För perioden januari-april redovisar kommunen ett underskott på 2 531 tkr jämfört med budget.

Kommunens årsprognos visar på ett prognostiserat underskott om 3 690 tkr gentemot budget. Största delen av underskottet härleds till minskade skatteintäkter och generella statsbidrag samt ökade pensionskostnader. Förvaltningens förslag på åtgärder för att nå budget redovisas.

Uppföljning efter första tertialet visar att målarbetet utvecklats, de flesta mål är dock långsiktiga.

Susanne Korduner  
Kommunchef

Kristina Olsson  
Ekonomichef



**Månadsrapport April 2018,**  
**inkl. prognos samt uppföljning av verksamhetsmål**  
Färgelanda kommun

**Apr 2018**



## Innehållsförteckning

Sammanfattning .....	3
Resultaträkning kommunen .....	4
Ekonomiskt utfall kommunen .....	5
Kommunens målarbete .....	7
Slutsats .....	11



## Sammanfattning

### Sammanfattning av rapporten

Enligt ekonomiska styrprinciper i Färgelanda kommun skall månadsavstämning genomföras utöver delårsbokslut i juli och årsbokslut. Dessa görs per sista februari, april och oktober.

Månadsavstämningen utformas som en årsprognos över det ekonomiska utfallet för räkenskapsåret. Respektive budgetansvarig gör en bedömning av översiktlig karaktär av enhetens prognos och rapporterar detta med kommentarer.

Kommunchefen gör en samlad bedömning för hela kommunens sammantagna prognos.

Färgelanda kommuns årsprognos visar ett prognostiserat underskott på 3 690 tkr jämfört med budget, vilket är en förbättring sedan februariprognosen med ca 3,5 mnkr.

Underskottet härleds till största delen från minskade skatteintäkter och generella statsbidrag samt ökade pensionskostnader.

Våra verksamhetsmål gällande praktikplatser är i det närmaste redan uppfyllda. Målet gällande att 25 individer skall ut i arbete eller utbildning kan vi ännu inte redovisa resultat men aktiviteter/åtgärder finns beskrivna.

Gällande målen för skolan/utbildning finns inga resultat förrän efter sommaren. Målen gällande boende och invånare kan ännu inte följas upp men åtgärder/aktiviteter finns beskrivna i nedanstående dokument.





## Resultaträkning kommunen

### Tabell resultaträkning kommunen

Belopp i tkr	Akkumulerat utfall 201704	Akkumulerat utfall 201804	Akkumulerad budget	Avvikelse budget-utfall
Verksamhetens intäkter	38 950	30 487	29 025	1 463
Skatteintäkter	88 251	90 702	90 908	-206
Statsbidrag och utjämning	40 972	39 694	40 238	-544
Finansiella intäkter	140	39	233	-194
<b>Summa intäkter</b>	<b>168 313</b>	<b>160 922</b>	<b>160 404</b>	<b>519</b>
Personalkostnader	-101 964	-104 507	-100 136	-4 371
Övriga kostnader	-65 813	-61 500	-62 986	1 486
Avskrivningar	-3 943	-4 023	-3 918	-106
Finansiella kostnader	-40	-62	-3	-59
<b>Summa kostnader</b>	<b>-171 760</b>	<b>-170 092</b>	<b>-167 043</b>	<b>-3 050</b>
Extraordinära intäkter		0	0	0
Extraordinära kostnader		0	0	0
<b>Periodens resultat</b>	<b>-3 447</b>	<b>-9 170</b>	<b>-6 639</b>	<b>-2 531</b>

### Analys av ekonomisk avvikelse

#### Jämförelse med motsvarande period föregående år

Periodens resultat är 5 722 tkr lägre än motsvarande period föregående år.

Verksamhetens intäkter är ca 8,5 mnkr lägre än motsvarande period föregående år. Övervägande delen avser statliga bidrag. En siffra som kan komma att förändras under året.

Personalkostnaderna är ca 2,5 mnkr högre än motsvarande period föregående år, av dessa avser ca 0,5 mnkr kostnader för pensionsutbetalningar intjänade före 1998 samt 0,8 mnkr avser den avgiftsbestämda ålderspensionen.

Övriga kostnader är ca 4,3 mnkr lägre än föregående år. Största avvikelserna finns inom köp av huvudverksamhet, bidrag till föreningar, kommunalförbund m.fl. samt snöröjning. Dessa verksamhetskostnader är inte jämnt fördelade eller periodiserade över året.

#### Avvikelse jämfört med budget

Resultatet avviker negativt jämfört med budget med 2 531 tkr.

Verksamhetens intäkter avviker positivt jämfört med budget med ca 1,5 mnkr, intäkterna är inte jämnt fördelade över året.

Skatteintäkter och generella statsbidrag och utjämning avviker negativt jämfört med budget med ca 0,8 mnkr för perioden, varav drygt 0,5 mnkr härrör från den del av välfärdsmiljarderna som beräknas utifrån flyktingvariabler.

Personalkostnaderna avviker negativt jämfört med budget med ca 4,4 mnkr. I dessa ingår upplupna semesterlöner vilket jämnas ut när semester tas ut. Lönereserven redovisas under övriga kostnader vilket för årets första månader är ca 1,5 mnkr. En negativ avvikelse på arbetsgivaravgifter på ca 1,5 mnkr jämfört med budget.

Övriga kostnader avviker positivt jämfört med budget med ca 1,5 mnkr vilket motsvarar lönereserven för fyra månader.



## Ekonomiskt utfall kommunen

### Tabell ekonomiskt utfall kommunen

Verksamhetsområde. Belopp i tkr	Ack utfall	Ack budget	Avvikelse budget-utfall	Budget helår	Prognos avvikelse helår
Kommunfullmäktige	-683	-1 330	646	-3 645	300
Kommunstyrelse och stab	-15 924	-15 463	-461	-46 157	850
Sektor Barnomsorg & Utbildning	-58 255	-55 700	-2 555	-158 602	0
Sektor Samhällsbyggnad	-17 751	-16 486	-1 264	-46 604	-840
Sektor Omsorg	-38 899	-40 185	1 287	-120 556	1 300
Finansiering	122 342	121 664	679	383 433	-5 300
<i>Eliminering interna budgetposter</i>	0	863	-863	0	0
<b>Totalt</b>	<b>-9 170</b>	<b>-6 637</b>	<b>-2 531</b>	<b>7 869</b>	<b>-3 690</b>

### Analys och prognos

#### **Kommunfullmäktige**

Prognosen visar ett överskott på 300 tkr. Ungdomsrådets beräknade kostnader uppnår ca 200 tkr.

#### **Kommunstyrelse och stab**

Prognosen visar ett överskott på 850 tkr. Denna beräkning baseras på ett lägre planerat underhåll och ett överskott på avsatta pengar för olika former av stöd.

#### **Sektor Barn- och utbildning**

Prognosen visar en budget i balans för helåret.

#### **Sektor Samhällsutveckling**

Sektor Samhällsutveckling visar ett prognostiserat underskott på 840 tkr för helåret. Det är en förbättring sedan februariprognosen med ca 2 mnkr. Anledning till den förbättrade prognosen är att Sektor Omsorg bekostar en placering inom enheten AME/Integration. Största delen av prognostiserat underskott avser EKB/Integration, personalkostnader och övriga kostnader, såsom hyreskostnader som kvarstår efter avslutad verksamhet.

#### **Sektor Omsorg**

Sektor Omsorg visar ett prognostiserat överskott på 1 300 tkr för helåret, vilket är en förbättring sedan februariprognosen på ca 2,2 mnkr. Den prognostiserade avvikelsen är fördelad på följande verksamheter:

##### *Omsorgskontor*

Prognos på helår 1 200 tkr

Budget för oförutsedda händelser samt budget för korttidsplatser visar en positiv avvikelse.

##### *Äldreomsorg*

Prognos på helår - 3 000 tkr

Äldreomsorgen tyngs av den ökade hemtjänstkostnaden samt personalkostnaderna generellt. Det är framförallt på Solgården som personalkostnaderna avviker mot budget.

##### *Enheten för Stöd & Service*



Prognos på helår 3 100 tkr

Enheten uppvisar en positiv avvikelse på grund av ett icke verkställt beslut om boende. Om inte beslutet verkställs under året så prognostiseras detta överskott. Verkställs beslutet kommer överskottet att minska.

### ***Finansiering***

Finansverksamheten har ett prognostiserat underskott på 5 300 tkr för helåret beroende av högre pensionskostnader på 4 000 tkr och 1 300 tkr lägre skatteintäkter än budgeterat. Sedan februariprognosen har prognosen för pensionskostnader försämrats med 2 mnkr och skatteprognosen har förbättrats med 1,1 mnkr.



## Kommunens målarbete

### Utbildning

Arbeta mot 100 % måluppfyllelse eller behörighet till nationellt program på gymnasiet. Under planperioden skall andelen elever år 9 med fullständiga betyg öka.

#### 1. Tydliggöra roller och ansvarsfördelning politik, elev, personal, förälder

- **Föräldrautbildningar**  
Föräldrautbildningar/föreläsningar sker kontinuerligt i samarbete mellan sektor Omsorg och Barn och Utbildning (BoU)
- **Underhållsplan**  
Upprätta minst en digital underhållsplan för en kommunägd byggnad där kommunen bedriver skol- och eller förskoleverksamhet. Högsåter genomförd
- **Utbildning för politiker**  
Arbetsmaterial håller på att tas fram för planerad politikerutbildning (myndighetsnämnd)  
Inväntar ny mandatperiod
- **Måltidspedagogik i förskolorna**  
Pågående arbete.
- **Projektet "Du äger ditt liv"**  
Projektet syftar till att nå elevernas motivation för skolarbete, goda livsval och deras förståelse för kopplingen mellan skolarbete och möjligheten att fullfölja sina drömmar om framtida yrke. I år har årskurs 7 också haft besök av Ungdomsmottagningen inom projektet.
- **Demokratiska samlingar i förskola-skola**  
Klassråd, elevråd samt föräldramöten och samrådsgrupper genomförs enligt plan.
- **Utbildningsinsatser för vårdnadshavare**  
Skolorna bjuder in vårdnadshavare vid olika tillfällen för att exempelvis beskriva hur undervisning i olika ämnen fungerar och hur föräldrar bäst kan hjälpa sina barn t ex med matematik. Intresset är oerhört lågt.

#### 2. Utveckla alla arenor för lärande

- **Ung omsorg**  
Har startat sin verksamhet under april månad 2018. Skolelever i skolåren 8-9 har rekryterats för att arbeta timmar på samtliga äldreboenden som vi har i kommunen.
- **Informera om yrkesområden i sektor Omsorg**  
Under april månad 2018 har samtliga åttondeklass elever informerats om arbetet som undersköterska på våra äldreboenden. Studiebesök har genomförts på Hävestensgården där elever förutom att ha träffat undersköterskor även har träffat sjuksköterskor, rehabassistent och sjukgymnast.
- **Utepedagogik**  
Fortsatt utveckling sker framförallt på våra förskolor och fritidshem men även ute i skolorna i olika hög grad.
- **Utveckla våra förskole-/ skolgårdar**  
Ett arbete för att utveckla arenor för lärande och rörelse pågår. Ytorna är i stort behov av utveckling
- **Skolträdgård**  
Valboskolan F-6 deltar i ett projekt där eleverna har skolträdgård och lärandet kring detta pågår med hjälp från bland annat Botaniska i Göteborg med ESF-bidrag.
- **Daglig fysisk aktivitet**



Samtliga skolor har som mål att genomföra Daglig fysisk aktivitet företrädesvis med ett undervisningsinnehåll. Utfallet är väldigt blandat och behöver utvecklas mer.

### 3. Rätt och tidigt stöd på rätt nivå

- **Screening och Nationella prov**  
Screening sker i förskolan på gruppnivå och från förskoleklass på individnivå. Resultaten följs upp och analyseras för att rätt åtgärder ska sättas in. Utvecklingsenheten med specialpedagoger deltar i sammanställningar av resultat och analyser. Nationella proven rättas gemensamt över skolgränserna och analysarbetet sker med stöd av specialpedagoger i årskurs eller ämnesgrupper. Åtgärder anpassas efter resultatet genom vårt systematiska kvalitetsarbete.
- **Elevhälsa**  
Vi har tillgång till elevhälsopersonal i alla verksamheter men har behov av ytterligare specialpedagog.
- **Samarbete med Individ- och familjeomsorgen (IFO) och Västra Götalandsregion (VGR) kring barn/elever med särskilda behov**  
Elever med stor inneboende social oro/NPF-problematik har behov av anpassade åtgärder där samarbete med IFO och VC/BUP är nödvändiga. Samarbetet med IFO går framåt, men VGR:s instanser gör idag inte alltid de uppgifter som åligger dem. Elever ska då hanteras av skolpersonal utan den utbildning som krävs.

### 4. Arbetsmiljö

- **Ökad psykisk ohälsa**  
Vi ser ökad psykisk ohälsa i elevgrupperna vilket ger ökad oro och sämre arbetsmiljö i våra verksamheter för både barn/elever och personal.
- **Rekrytering till ledning och elevhälsa inom BoU**  
Rekrytering har genomförts för att skapa rimlig arbetsmiljö och tillgång i verksamheterna på en mer närvarande och synlig chef.
- **Samarbete mellan BoU och IFO**  
Samarbete sker vilket är avgörande för ett gott resultat.
- **Arbetsgrupp förbättrad arbetsmiljö för lärare**  
Arbetsgrupp med fackliga representanter ser över möjligheterna att anställa personal som avlastar lärarna de arbetsuppgifter som kan skötas av andra vuxna t ex kopiering och skolgårdsnärvaro på raster.

### Arbetsmarknad

Minst 25 individer ska komma ut i arbete eller utbildning varje år under planperioden.

Utveckla och bredda kommunens arbete för personer som står utanför utbildning och arbetsmarknad

- **Ta emot praktikanter från enheten AME/Integration**  
Nio personer kommer att erbjudas praktikplats/arbetsträning på våra boenden inom sektor Omsorg med start i juni 2018. Innan man går ut på praktik/arbetsträning så kommer dessa personer att erbjudas en fem veckors introduktionsutbildning i vård och omsorgsarbete på Vuxenutbildningen.
- **Samarbete med Dalslands folkhögskola**  
Det är ofta svårt för personer utan gymnasieutbildning att läsa på distans på vuxenutbildningen. Vi har därför ett gott samarbete med Dalslands folkhögskola som erbjuder studiemotiverande kurser. Vi erbjuder i vår tur elever från folkhögskolan att läsa distanskurser på vuxenutbildningen. Samarbetet sker genom DUA-gruppen (Delegationen för Unga & Nyanlända till arbete).
- **Samarbete mellan Valboskolan 7-9 och Vuxenutbildningen**



Samarbetet har startat genom rekrytering av gemensam matematiklärare. Eleverna på grundläggande vuxenutbildning är i stort behov av stöd från ämneslärare.

**Kommunens verksamheter skall erbjuda minst 60 praktikplatser varje år under planperioden. Samtliga sektorer skall bidra med minst 20 platser vardera. Av dessa bör minst 5 leda till anställning/utbildning. Varje sektor skall bidra med praktikplatser.**

**Förvaltningen utser en specifik verksamhet/ enhet för att administrera, planera och samordna praktikplatser**

- **Samarbete med Högskolan**  
Alla verksamheter inom BoU erbjuder studenter att praktisera från lärarprogram och skolsköterskeutbildningar.
- **Språkpraktikanter**  
Vi har via Arbetsförmedlingen flera språkpraktikanter i flera verksamheter. Studenter på SFI/IM-språk går särskilt pedagogspår i Uddevalla och gör också praktik i vår kommun.
- **Extratjänster**  
Vi har **elva** extratjänster tillsatta i kommunen.
- **Praktik/arbetsträning**  
I dagsläget har **24** individer arbetsträning (praktik) i kommunen. Arbeta pågår med att erbjuda plats i förvaltningen, men det förutsätter att förvaltningen kan ta emot dessa praktikplatser.
- **Jobb- och utvecklingsgarantin**  
I dagsläget har vi **nio** personer som ingår i jobb- och utvecklingsgarantin placerade i AME 's egna verksamheter. **Tio** personer står på kö.
- **Praktikplatser**  
**Fyra** praktikplatser har erbjudits på fritidsgården och simskolan.

Utöver dessa var praktikplatser för **två** personer inom teknik i form av av praktik med BEA-avtal (årsbasis) på gång.

Arbetet med att ta fram rutiner och handlingsplaner för hur vi kan/får hjälpa personerna med BEA-avtal pågår.

- **Sammanfattning:**

Hittills i år har 50 personer erhållit någon form av praktik och tio står på kö

## Bostäder

**Under planperioden skall minst 50 nya bostäder byggas i Färgelanda kommun.**

**Verka för nyexploatering inom redan detaljplanerade områden**

- **Handläggningstid för bygglov**  
Genomsnittstiden för handläggning är nu fyra veckor, vilket betyder att fastslagen handläggningstid har uppnåtts.
- **Kommunala lekplatser**  
Upprätta register över lekplatserna samt upprätta en separat tillsynsplan för dessa ska ske under året.



- **Marknadsföra kommunal mark för exploatering**  
Detta är ett kontinuerligt arbetet. Möten har genomförts med intressenter av villatomter samt industrimark. En byggdialog planeras i maj månad med syfte att marknadsföra kommunen för intresserade byggherrar.
- **Samarbete med Valbohem AB**  
Två möten har genomförts med Valbohem AB angående eventuell exploatering på kommunal mark.
- **Trivsel vid måltiden i äldreomsorgen**  
Fem aspekter vid måltidsmiljön implementeras inom sektor Omsorgs verksamheter.

#### **Arbeta med marknadsföring för att bygga "varumärket" Färgelanda kommun**

- **Resultat förskola – skola**  
Hög måluppfyllelse och goda enkätresultat som visar på trygghet och trivsel samt progressiv skolutveckling ger positiv marknadsföring.
- **Öka åtkomsten till återvinningscentralen (ÅVC) Stigen för kommunens invånare**  
Arbetet med översynen av åtkomsten fortskrider med två huvudspår; omfördela öppettiderna på måndag (förskjuta öppettiderna) respektive utreda möjligheten att även ha öppet under torsdagar (t ex kl 15.00–19.00). Arbetet avseende implementering av gratis lämning tolv gånger per år kommer färdigställas under året (våren).

**Färgelanda kommun skall öka med minst 100 invånare under planperioden.**

#### **Skapa attraktiva mötesarenor runt om i kommunen**

- **Kultur och fritidsinsatser**  
Insatser har genomförts och är pågående enligt plan i verksamheterna bibliotek, fritidsgård, musikskola, kulturansvar och föreningsstöd. Vid årets slut skall 60 stycken insatser eller fler kunna redovisas för verksamhetsåret 2018.

#### **Arbeta med marknadsföring för att bygga "varumärket" Färgelanda kommun**

- **Resultat förskola – skola**  
Hög måluppfyllelse och goda enkätresultat som visar på trygghet och trivsel samt progressiv skolutveckling ger positiv marknadsföring.
- **Öka åtkomsten till återvinningscentralen (ÅVC) Stigen för kommunens invånare**  
Arbetet med översynen av åtkomsten fortskrider med två huvudspår; omfördela öppettiderna på måndag (förskjuta öppettiderna) respektive utreda möjligheten att även ha öppet under torsdagar (t ex kl 15.00–19.00). Arbetet avseende implementering av gratis lämning tolv gånger per år kommer färdigställas under året (våren).



## **Slutsats**

### **Slutsats och åtgärdsplan**

Kommunen prognostiserar ett underskott på 3,7 mnkr jämfört med budget.

För att nå en budget i balans krävs insatser från samtliga sektorer.

Vi strävar att nå balans genom att:

- vara återhållsamma vid återsättande och tillsättande av tjänster.
- genomföra en personalpool (bemanningseenhet inom personalenheten)
- börja digitaliseringsprocessen.





KLU § 80

Dnr 2018/206

**Ställningstagande till ansvarsfrihet för ledamöter och ersättare i styrelsen för Samordningsförbundet Väst och godkännande av förbundets årsredovisning 2017**

**Ledningsutskottets förslag**

Kommunfullmäktige beslutar att för Färgelanda kommuns del bevilja styrelsen för Samordningsförbundet Väst och enskilda förtroendevalda ansvarsfrihet för aktuella verksamhetsåret.

Kommunfullmäktige beslutar vidare att godkänna Samordningsförbundet Västs årsredovisning för 2017 och lägga den till handlingarna.

**Anteckning till protokollet**

Linda Jansson (M) deltar inte i handläggningen idag utan återkommer i kommunstyrelsen.

**Ärendebeskrivning**

Årets resultat uppgår till 920 tkr, vilket är 2 523 tkr bättre än budget.

Revisionen bedömer

- sammantaget att styrelsen i Samordningsförbundet Väst har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig.
- att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande och att årsredovisningen har upprättats i enlighet med tillämpliga delar av lagen om kommunal redovisning och god redovisningssed.
- sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som är uppställda.

Revisionen tillstyrker att styrelsen och dess ledamöter beviljas ansvarsfrihet.



Kommunstyrelsens ledningsutskott

---

Forts KLU § 80

**Beslutsunderlag**

Årsredovisning 2017 för Samordningsförbundet Väst  
Revisionsberättelsen 2017 för Samordningsförbundet Väst  
Ekonomiavdelningens tjänsteskrivelse 2018-05-07  
Ekonomichefen informerar

Skickas till  
Kommunstyrelsen

---

Justering

Utdragsbestyrkande



**Kommunledningen**  
Ekonomiavdelningen  
Kristina Olsson  
0528-567 107  
Kristina.olsson@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

**Ställningstagande till ansvarsfrihet för ledamöter och ersättare i styrelsen för Samordningsförbundet Väst och godkännande av förbundets årsredovisning 2017**

**Beslutsförslag**

Kommunfullmäktige beslutar att för Färgelanda kommuns del bevilja styrelsen för Samordningsförbundet Väst och enskilda förtroendevalda ansvarsfrihet för aktuella verksamhetsåret.

Kommunfullmäktige beslutar vidare att godkänna Samordningsförbundet Västs årsredovisning för 2017 och lägga den till handlingarna.

**Ärendebeskrivning**

Årets resultat uppgår till 920 tkr, vilket är 2 523 tkr bättre än budget.

Revisionen bedömer

- sammantaget att styrelsen i Samordningsförbundet Väst har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig.
- att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande och att årsredovisningen har upprättats i enlighet med tillämpliga delar av lagen om kommunal redovisning och god redovisningssed.
- sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som är uppställda.

Revisionen tillstyrker att styrelsen och dess ledamöter beviljas ansvarsfrihet.

Susanne Korduner  
Kommunchef

Kristina Olsson  
Ekonomichef

# Årsredovisning

## 2017

# Samordningsförbundet Väst

Beslutad av styrelsen 2018-03-16

---

## Innehållsförteckning

sida

1. FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE .....	3
1.1 Sammanfattning av verksamhetsåret .....	3
1.2 Om förbundet .....	4
1.2.1 Organisation .....	4
1.2.2 Historik .....	4
1.2.3 Lagrum .....	4
1.2.4 Uppdrag .....	5
1.2.5 Finansiering/Medlemsavgifter .....	5
1.2.6 Vision, synsätt och syfte .....	5
1.3 Beskrivning av verksamheten .....	6
1.3.1 Målgrupper .....	6
1.3.2 Insatser .....	6
1.4 Måluppfyllelse och resultat .....	10
1.4.1. Uppföljning och resultat för individinriktade insatser .....	10
1.4.2. Uppföljning och resultat för strukturövergripande insatser .....	11
1.5 Styrelsens arbete under året .....	11
1.6 Ekonomiskt utfall .....	14
1.6.1 Ekonomisk sammanfattning .....	15
1.6.2 RESULTATRÄKNING .....	16
1.6.3 BALANSRÄKNING .....	166
1.6.4 KASSAFLÖDESANALYS .....	177
1.5.5 REDOVISNINGSPRINCIPER .....	177
1.6.6 NOTER .....	177
1.6.7 EVENTUELLA TILLÄGGSUPPLYSNINGAR .....	188
1.6.8 STYRELSENS BESLUT .....	188

Följande förkortningar kan användas i texten:

**Sof** = Samordningsförbund

**AF** = Arbetsförmedlingen

**FK** = Försäkringskassan

**VG-regionen** = Västra Götalandsregionen

**Styrelseledamöter** = Både ordinarie och ersättare

**AMA** = Arbetsmarknadsavdelning,

**ALE** = Arbetslivsenhet

**SUS** = Sektorsövergripande system för uppföljning av samverkan och finansiell samordning inom Rehabiliteringsområdet

**HL-/SVG** = Handläggare-/samverkansgrupper

**MVK** = Motivations- och vägledningskurs

**ASF** = Arbetsintegrerande sociala företag

**ESF** = Europeiska socialfonden

**Rv** = Rehabvägledare

**AME** = Arbetsmarknadsenhet

**LLG** = Lokala Ledningsgrupper

### BILAGOR TILL ÅRSREDOVISNINGEN

1. Insatser finansierade av Samordningsförbundet Väst 2017
2. Statistik 2017
3. Måluppfyllelse 2017

## 1. Förvaltningsberättelse

Årsredovisningen innehåller en översiktlig redogörelse av resultat och verksamhetsutveckling samt en redovisning av det ekonomiska utfallet för budgetåret 2017

Till redovisningen tillhör följande bilagor

- Insatsbeskrivning
- Statistik
- Måluppfyllelse

Mer om Samordningsförbundet Väst finns på [www.samverkanvg.se/sofvast](http://www.samverkanvg.se/sofvast) och mera allmänt om samordningsförbund finns på [www.finsam.se](http://www.finsam.se)

### 1.1 Sammanfattning av verksamhetsåret

#### Ekonomisk sammanfattning

Bidraget från medlemmarna 2017 var **9 394 270 kr**

Samordningsförbundets ingående egna kapital 2017-01-01 var **2 859 784 kr**.

Aktuell kostnadsbudget enligt verksamhetsplan för 2017 var **10 997 000 kr**.

Förbundets kostnader under 2017 uppgick enligt resultaträkningen till **8 474 015 kr**.

Förbundet har under 2017 förbrukat **920 255 kr** mindre än erhållet bidrag.

Skillnaden mellan aktuell kostnadsbudget och utfall under 2017, blev **2 522 985 kr**.

Det utgående egna kapitalet 2017-12-31 blev **3 780 039 kr**.

Anledningen till skillnaden mellan kostnadsbudget i verksamhetsplan och utfall är i första hand att avsatta medel för nya insatser inte har använts eftersom dessa inte har genomförts.

Sof Väst skulle flytta till nya större lokaler under året, men det genomförs först i februari 2018 och därmed kommer kostnader för anpassning av lokalerna, flytt mm att belasta 2018 och inte som planerat 2017.

Det har varit ovanligt stor personalomsättning och sjukdom hos personal som skulle arbeta med insatser.

Det har medfört att vissa insatser inte har genomförts i den omfattning som var planerat.

Samordningsförbundet har "drabbats av" att det är god arbetsmarknad och personalen som arbetar med insatserna söker andra bättre betalda arbeten. Samordningsförbundet får inte konkurrera med parterna med bättre lön.

Största delen av egna kapitalet är inräknat i planerade insatser 2018 och 2019.

**Verksamhetsutveckling i stort**, nytt under 2017 var att:

- Det finns Rv (rehabvägledare) i förbundets samtliga 8 kommuner.
- Det har genomförts en extra utredningsgrupp för unga personer, utan eller med mycket liten arbetslivserfarenhet.
- Styrelsen har beslutat att fortsätta finansiera uppdrag som stödjer utvecklingen av ASF (Arbetsintegrerande sociala företag) i vårt område.
- Förbundet deltar i ett stort ESF-projekt som bedrivs av kommunalförbunden i Fyrbodal, Boråsregionen, Skaraborg och Sof Väst. Skaraborgs kommunalförbund är projektägare till ESF-projektet som heter "En skola för alla". Samordningsförbundet Väst har en "modul" i projektet. Tanken är uppbyggnad och utveckling av Steg1-liknande insatser i samtliga av förbundets kommuner.

I årsredovisning framgår inte budget för ESF-projektet, eftersom ESF ska godkänna en justering. Kostnaden för förbundets Processamordnare är däremot reducerad pga. att hon delvis har arbetat som delprojektledare i ESF-projektet. Samordningsförbundet får ESF-medel för det arbetet, baserat på redovisad tid per månad.

### Resultat på individnivå under 2017

Antal deltagare i individriktade insatser var	<b>406</b>	240 kvinnor och 165 män
313 unika deltagare, d.v.s. 78 deltagare har deltagit i mera än en insats och 15 var anonyma.		
○ Rehabvägledare	170	110 kvinnor och 60 män
○ Motivations- och vägledningskurs Vuxna	32	18 kvinnor och 14 män
○ Motivations- och vägledningskurs Unga	8	5 kvinnor och 3 män
○ Jobbsökargrupp	11	5 kvinnor och 6 män
○ Utredning	93	62 kvinnor och 31 män
○ Steg1 Uddevalla	55	21 kvinnor och 34 män
○ Steg1 Lysekil	9	2 kvinnor och 7 män
○ Arbetsintegrerande sociala företag	12	10 kvinnor och 2 män
○ Anonyma	15	7 kvinnor och 8 män

Någon eller några anonyma deltagare finns i de flesta av insatserna.

På AME/ALE/AMA och Dingle Hundcenter har det varit 21 deltagare, 19 kvinnor och 2 män. Dessa deltagare har samtidigt haft rehabvägledare, så de räknas inte med i totalt antal deltagare ovan.

### Resultat på strukturell nivå under 2017

Antal personer i strukturövergripande insatser var	<b>595</b>
○ Processamordnaren informerar om Sof	72
○ Kunskapsutveckling i samverkan (Arenadagar och Sof Dagen)	317
○ Utveckling av ASF	140
○ Inspirationstillfällen om ASF till deltagare och personal	17
○ Dialogträffar i analys- och planeringsfas i ESF-projekt	49

## 1.2 Om förbundet

### 1.2.1 Organisation

Samordningsförbundet Väst är en fristående juridisk organisation med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Västra Götalandsregion samt kommunerna: Färgelanda, Lysekil, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum och Uddevalla som medlemmar. Förbundets organisation består av en styrelse som utses av medlemmarna. Till sin hjälp har den ett kansli.

### 1.2.2 Historik

Samordningsförbundet Väst bildas den 1 januari 2015 vid en sammanslagning av Samordningsförbundet Norra Bohuslän (bildat 1 april 2006) och Samordningsförbundet Uddevalla, Orust och Färgelanda (bildat 16 oktober 2008). Förbundets säte är i Tanum.

### 1.2.3 Lagrum

Samordningsförbundet verkar utifrån Lagen om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser (2003:1210) och förbundsordningen som beslutats av Samordningsförbundets medlemmar. Lagens syfte är att ge lokala aktörer möjligheter att utveckla samverkan inom rehabiliteringsområdet och samordna gemensamma insatser riktade till personer i behov av samordnad rehabilitering samt underlätta en effektiv resursanvändning.

Samordningsförbundet följer även lagen om kommunal redovisning (1997:614) och kommunallagen (1991:900) i tillämpliga delar.

Samordningsförbundet Väst  
Org.nr 222000 - 2030

#### 1.2.4 Uppdrag

De insatser som Förbundet finansierar kompletterar myndigheternas ordinarie verksamhet. Samordningsförbundens uppgift är i första hand att verka för att medborgare ska få stöd och rehabilitering till egen försörjning och stödja och medverka till samverkan mellan parterna.

#### 1.2.5 Finansiering/Medlemsavgifter 2017

Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen 50 %	4 697 135 kr
Västra Götalandsregionen 25 %	2 348 568 kr
Kommunerna gemensamt 25 % =	2 348 567 kr
Färgelanda	112 872 kr
Lysekil	242 462 kr
Munkedal	177 311 kr
Orust	256 493 kr
Sotenäs	150 381 kr
Strömstad	227 956 kr
Tanum	212 196 kr
Uddevalla	968 896 kr
<b>Totalt</b>	<b>9 394 270 kr</b>

#### 1.2.6 Vision, synsätt, syfte och viljeinriktning

##### Vision:

I samverkan och samarbete ska samhällets resurser inom rehabiliteringsområdet användas på ett effektivt sätt och till nytta för den enskilde samt ge samhälleliga vinster.

De samordnade resurserna ska användas för samordnade bedömningar och insatser i syfte att den enskilde ska uppnå eller förbättra sin förmåga att utföra förvärvsarbete, få ökade möjligheter att uppnå egen försörjning samt uppnå ökad hälsa och livskvalitet.

Kontakterna mellan parterna sker på olika nivåer. Finansiell samordning ersätter inte det arbete som myndigheterna har ansvar för utan ska bidra till att stödja, fördjupa och utveckla befintligt samarbete och bygga broar mellan myndigheterna.

Det är viktigt att de samverkande myndigheterna tar ett gemensamt ansvar för att Samordningsförbundet får möjlighet att bedriva en effektiv verksamhet.

Personer som är i behov av stöd från flera myndigheter ska inte känna att det finns gränser.

##### Synsätt:

Samordningsförbundets utgångspunkt är att alla människor aktivt vill bidra till sin egen försörjning och bli en del av samhället.

All rehabilitering sker utifrån individens behov och förmåga.

Individens aktiva medverkan eftersträvas.

De samverkande myndigheterna tar ett gemensamt ansvar.

**Syftet** är att samordning av resurser och riktade insatser skall leda till att den enskilde personen skall förbättra sin funktions- och arbetsförmåga vilket innebär:

Att **ur individperspektiv** erbjuda enskilda personer i behov av samordnad rehabilitering del av samhällets samlade kompetenser och insatser. Förväntat resultat är ökade möjligheter till egenförsörjning och ökad livskvalitet.



Samordningsförbundet Väst

Org.nr 222000 - 2030

Att ur ett samhällsperspektiv optimera samhällets samlade resurser genom att fler kommer i arbete. Förväntat resultat är en större effektivitet och att resurser då frigörs så att fler kan erbjudas rehabilitering.

**Viljeinriktningen** är att fortsätta med pågående insatser enligt verksamhetsplan, i den utsträckning som de är uppskattade och efterfrågade av myndigheterna:

- att utveckla och utöka Utredningsenheten
- att utöka insatser för ungdomar som inte lyckas fullfölja sina studier och/eller få fotfäste på arbetsmarknaden
- att starta ny insats, Motiverande- och vägledningskur (MVK) för personer i etableringen
- att fortsätta utvecklingsarbete kring Arbetsintegrerande Sociala företag (ASF)
- att flytta insatserna till större ändamålsenliga lokaler som är anpassade för personer med rörelsehinder
- att finansiera kunskapsutveckling mellan parterna, Arenadagar och andra samverkans-/samarbetsforum

Övriga identifierade behov är:

Insatser för personer med komplexa behov och som har långvarigt varit beroende av offentlig försörjning.

### 1.3 Beskrivning av verksamheten

På individnivå verkar Samordningsförbundet genom att finansiera insatser till personer i åldern 16 – 64 år som är i behov av samordnad rehabilitering. Arbetslinjen skall vara tydlig enligt riktlinjerna och innebörden av begreppet förutsättningar för arbete poängteras. Individerna i målgrupperna kan ha fysiska, psykiska, sociala och arbetsmässiga behov och de samordnade insatserna skall beakta jämställdhet och mångfald.

Samordningsförbundet stödjer också aktivt insatser som syftar till skapa strukturella förutsättningar för att myndigheterna ska kunna samarbeta och samverka och för att de ska få bättre kunskap och förståelse för varandras uppdrag. Det kan t.ex. handla om kompetensutveckling och kunskapsutbyte.

#### 1.3.1 Målgrupper

**Rehabvägledare:** Personer i arbetsför ålder som är i behov av samordnat stöd ifrån två eller fler av våra samverkande myndigheter.

**Utredningen:** Personer i arbetsför ålder som är i behov av funktionsbedömning i aktivitet.

Till **rehabvägledare och utredningen** ska unga personer upp till 29 år prioriteras.

**MVK-vuxna:** Prioriterade är personer över 25 år och som har viss erfarenhet av arbetslivet.

**MVK- unga:** Prioriterade är personer under 30 år och som saknar eller har mycket liten erfarenhet av arbetslivet.

**Jobbsökargrupp:** Främst med personer från Uddevalla och Färgelanda som har deltagit i Utredningen och/eller MVK och behöver fortsatt stöd. Från juli har alla deltagare istället kunnat erbjudas rehabvägledare.

**Steg1:** Unga vuxna 16 – 29 år med diffus problematik, med eller utan diagnos, som står långt från arbetsmarknaden. Finns i Uddevalla och Lysekil och samfinansieras med de kommunerna.

Bland aktuella deltagare till **samtliga insatser**, prioriteras de som bedöms kunna tillgodogöra sig insatserna.

Redovisning utifrån kommun, ålder, försörjning, utbildningsnivå, tid i offentlig försörjning, remitterande part samt ev. annan betydelsefull information om målgrupper för de finansierade insatserna, finns i **bilaga** som heter

**Statistik.** All statistik redovisas könsuppdelat, i våra insatser finns det uppgifter både om totalt antal deltagare samt hur många av dessa som är kvinnor respektive män.

#### 1.3.2 Insatser

##### Individeriktade insatser

Sju olika individeriktade insatser, med sammanlagt 405 deltagare, 240 kvinnor och 165 män.

78 personer har deltagit i mer än en insats.

Samordningsförbundet Väst

Org.nr 222000 - 2030

**Rehabvägledare (4,8 tjänster)**

De arbetar motiverande och vägledande med arbetsmarknadscoaching och hjälp till arbetsprövning/träning eller praktik.

From 2017 finns det rehabvägledare i förbundets samtliga kommuner.

Målet var **130** nya deltagare/år. Det blev **84** nya deltagare 2017, 49 kvinnor och 27 män, samt 8 anonyma.

Under året har **170** personer deltagit hos rehabvägledarna, 110 kvinnor och 60 män, där av avslutades **118** personer, 74 kvinnor och 44 män.

Budgeten inkluderar även **arbetsprövnings-/träningsplatser på AME/ALE/AMA** i Strömstad, Tanum, Sotenäs, Munkedal, Lysekil, Uddevalla och Orust, samt på Dingle Hundcentrum. Totalt **21** deltagare, 19 kvinnor och 2 män har deltagit på någon dessa platser.

Nettokostnad i kr	Budget 2017	Utfall 2017	Avvikelse 2017
	-2 600 000	-2 347 505	252 495

**Utredningen (2,3 tjänster + 0,3 fysioterapeut)**

Aktivitetsbaserad utredning med syfte att utreda individernas förutsättningar för arbete/studier.

Placering i Uddevalla med deltagare från hela området. 10 – 12 deltagare/grupp, varje grupp pågår i 4 veckor, 5 dagar/vecka, varje förmiddag. En extra utredningsgrupp genomfördes under våren, för unga personer, utan eller med mycket liten arbetslivserfarenhet.

0,3 utredare arbetade huvudsakligen som rehabvägledare och from september tillhörde den rehabvägledarna. Fysioterapeuten och ene Utredaren föreläser även i andra insatser inom Förbundet.

Målet var **90** deltagare/år. Under 2017 var **133** personer aktuella och blev erbjudna att delta i utredningen.

**93** personer deltog i utredningen, 62 kvinnor och 31 män.

Nettokostnad i kr	Budget 2017	Utfall 2017	Avvikelse 2017
	-1 100 000	-1 078 287	21 713

**Motivations- och vägledningskurs/MVK-vuxna och MVK-unga (1,8 tjänster)**

Kursen är arbetsförmågestärkande, såväl ur ett hälsoperspektiv som ur ett socialt och kunskapsmässigt perspektiv. Lättare fysisk träning ingår varje vecka. Syftet är ökad arbetsförmåga och bättre hälsa för deltagarna och att öka deras förutsättningar för arbete och/eller studier och därmed möjlighet till egen försörjning.

Placering i Uddevalla med deltagare från hela området. 10 – 12 deltagare/grupp, varje grupp pågick inledningsvis i 6 veckor, 5 halvdagar/vecka, men de 2 senaste grupperna var 5 veckor/grupp. MVK-vuxna är för personer över 25 år, med erfarenhet av arbetslivet, där målet var minst **40** deltagare/år i totalt **4** grupper. Under 2017 genomfördes 4 grupper, med totalt 33 deltagare, 18 kvinnor och 14 män, samt två anonyma.

MVK-unga för personer upp till 30 år, utan eller med mycket liten erfarenhet av arbetslivet, där var målet minst **20** deltagare/år i totalt 2 grupper. Planerad grupp under våren ställdes in pga. sjukdom hos personalen.

Under hösten genomfördes en grupp med totalt 8 deltagare, 5 kvinnor och 3 män, samt en anonym.

Här ingår även **Jobbsökargrupp**, främst för personer från Uddevalla och Färgelanda som har deltagit i Utredningen och/eller MVK och behöver fortsatt stöd. Arbetade motiverande och vägledande med arbetsmarknadscoaching och hjälp till arbetsprövning/träning eller praktik.

From juli fick alla deltagare istället för jobbsökargrupp, rehabvägledare.

I Jobbsökargrupp deltog, **16** personer, 9 kvinnor och 7 män, där av var 11 nya deltagare 2017, 5 kvinnor och 6 män. Samtliga är avslutades före 1 juli 2017.

Nettokostnad i kr	Budget 2017	Utfall 2017	Avvikelse 2017
	-977 000	-758 990	218 010

HS JS JB PK

Samordningsförbundet Väst

Org.nr 222000 - 2030

**Steg1 Uddevalla** (3,9 tjänster, där av finansieras 1,9 tjänster av Sof Väst och 2,0 av Uddevalla kommun).

Insatsen riktar sig till unga vuxna 16 – 29 år bosatta i Uddevalla kommun med diffus problematik, med eller utan diagnos och som står långt från arbetsmarknaden. Syftet är att tidigt fånga upp och ge en meningsfull aktivitet till ungdomar som hoppat av skolan, eller är på väg att hoppa av skolan, samt att reducera utanförskap hos unga vuxna och vara motivations- och aktivitetshöjande samt arbets- eller studieförberedande.

Kursdelen pågår i ca 5 månader, 4 halvdagar/vecka med 10 – 15 personer/grupp. En gruppstart/kvartal.

Föreläsningar, aktiviteter och studiebesök, samt coachande samtal i grupp och individuellt. Efter kursdelen kan deltagarna få individuellt stöd i upp till ett år räknat från gruppstart.

Målet är minst 40 nya deltagare/år och fyra nya grupper/år. Under 2017 har tre nya grupper startat med totalt 29 ungdomar, 13 kvinnor och 16 män, samt en anonym. Gruppstarten i februari fick ställas in pga. personalomsättning och sjukdom hos personalen. Sammanlagt under 2017 har 55 ungdomar, 21 kvinnor och 34 män deltagit i Steg1 i Uddevalla, det inkluderar deltagare som började 2016.

38 ungdomar har avslutat insatsen under 2017, 14 kvinnor och 24 män.

	Budget 2017	Utfall 2017	Avvikelse 2017
Nettokostnad i kr	-942 000	-646 167	295 833

**Steg1 Lysekil** (2,1 tjänst, där av finansieras 1,1 av Sof Väst och 1,0 av Lysekils kommun)

Inriktning och målgrupp samma som ovan i Steg1 Uddevalla, men gäller ungdomar bosatta i Lysekils kommun.

Kursdelen pågår i ca 3 månader, 4 halvdagar/vecka med 8 – 12 personer/grupp enligt principerna som beskrivs ovan. Därefter följer en period om 3 månader där kursdelen varvas med praktisk verksamhet vid AME. Succesivt ökas antalet praktiktillfällen och kurstillfällena minskas. Gruppen träffas fortlöpande 4 dagar/vecka under även dessa 3 månader.

Tre gruppstarter/år, med minst 24 nya deltagare/år.

Insatsen skulle ha startat tidigare under året, men pga. rekryteringssvårigheter av personal, så började gruppverksamheten i insatsen i augusti. Antal deltagare till första gruppen var 12, men 3 lämnade under sommaren pga. arbete eller studier. Dessa 3 deltagare räknas som anonyma och redovisas inte för övrigt. 9 deltagare började, där av 2 kvinnor och 7 män. 4 ungdomar har avslutat insatsen under 2017, en kvinna och 3 män.

	Budget 2017	Utfall 2017	Avvikelse 2017
Nettokostnad i kr	-500 000	-298 924	201 076

**Övriga kostnader i samband med samtliga insatser, hyra, städ, drift mm**

	Budget 2017	Utfall 2017	Utfall 2017
Nettokostnad i kr	-487 000	-541 509	-54 509

**Strukturövergripande insatser**

Där har det deltagit totalt 595 personer, fördelat på fyra insatser.

**ASF-utvecklare** (1,0 tjänst, utvecklare av Arbetsintegrerande sociala företag)

Enligt verksamhetsplan skulle det vara 1,0 tjänst i 6 månader. Den skulle fullfölja och följa upp samt stödja insatser inom ASF som blev finansierade Sof Väst och genomförda 2016. Uppdraget omfattade även att vara stöd och kontaktperson mellan befintliga ASF inom förbundets område och till myndigheterna.

Vid styrelsemöte den 10 mars, beslutade styrelsen att uppdraget skulle fortsätta året ut.

Målet var 50 samverkanskontakter om AFS under januari – juni 2017, ASF-utvecklaren hade under hela 2017, haft 157 samverkanskontakter.

Samordningsförbundet Väst  
Org.nr 222000 - 2030

	Budget jan – juni 2017	Utfall 2017	Avvikelse 2017
Nettokostnad i kr	-350 000	-508 104	-158 104

**Processamordnare** (1,0 tjänst, stöd till insatserna, samt metod- och verksamhetsutveckling)

Processamordnaren har i sitt uppdrag att vara ett stöd till de insatser som förbundet finansierar samt stimulera metod- och verksamhetsutveckling och utbyte emellan insatserna.

Medverkar vid framtagning av nya insatser samt ansvarar för genomförande av Förbundets insatser. Arbetet innefattar även information och kommunikation om och inom förbundet samt lokalt och regionalt nätverksbyggande. Processamordnaren informerar på arbetsplatsträffar eller andra möten hos parterna om Förbundet och insatserna och lyssnar samtidigt in behov och önskemål.

Under 2017 var målet att **träffa 50** samverkanspartner. Under 2017 har processamordnaren informerat om eller diskuterat Förbundets insatser med **77** samverkanspartner (här ingår inte Dialogträffarna i samband med ESF-projektet eller Arenadagarna, detta redovisas separat nedan).

Processamordnaren har from 1 april delvis arbetar som delprojektledare för ESF-projektet "En skola för alla" (för mer information se nedan). Positiv avvikelse i budget beror på att **296 367 kr** av processamordnarens kostnad har först över till ESF-projektet En skola för alla.

	Budget 2017	Utfall 2017	Avvikelse 2017
Nettokostnad i kr	-670 000	-410 246	259 754

**Kunskapsutveckling i samverkan och information**

8 Arenadagarna har hållits för handläggare och tjänstemän hos parterna, fyra på våren och fyra på hösten, samt Förbundets Dag. På Arenadagarna deltog totalt **283** medarbetare från parterna.

Sof Väst finansierar tillsammans med övriga förbund i VG-regionen, en resursperson för uppföljning/SUS och förbunden har en gemensam hemsida [www.samverkanvg.se/sofvast](http://www.samverkanvg.se/sofvast)

Sof Väst är medlem i NNS (nationellt nätverk för Samordningsförbund), en intresseorganisation för Samordningsförbund, se [www.nnsfinsam.se](http://www.nnsfinsam.se)

	Budget 2017	Utfall 2017	Avvikelse 2017
Nettokostnad i kr	-185 000	-141 170	43 830

**ESF-projekt "En skola för alla". Sof Väst "modul" är Steg1-liknande insatser (se ovan) i samtliga av förbundets medlemskommuner.**

ESF-ansökan inom område "Ökad övergång till arbete mål 2.2. Underlätta etableringen i arbetslivet och öka deltagande i utbildning för kvinnor och män (15 – 24 år)".

Samordningsförbundet Väst har en "modul" i detta stora ESF-projekt som ägs av Skaraborgskommunalförbund och drivs av kommunalförbundet i Skaraborg, Boråsregionen, Fyrbodalen och Samordningsförbundet Väst.

From 1 april skulle det finansieras 0,5 delprojektledare via ESF-medel, under förutsättningen att motsvarande deltagande genomfördes från Sof Väst och deras parter. Processamordnaren genomförde uppdraget som delprojektledare. Delprojektledaren arbetar både gentemot projektledningen och emot kommunerna/parterna. Analys- och planeringsfasen pågick under april – oktober.

Under 2017 har genomförts 19 dialogträffar, 6 i Strömstad, 3 på Orust, 5 i Munkedal, 2 i Sotenäs, 3 i Färgelanda och ett informationsmöte i Tanum. Totalt har **49** medarbetare deltagit vid dialogträffarna, inkl. informationsmötet i Tanum.

I genomförandefasen, började 1 november. Där är förutsättningen samfinansiering med kommunerna, respektive kommun går in med motsvarande personal som sedan finansieras av Samordningsförbundet via ESF-medel.

Det råder fortfarande oklarhet i hur mycket ESF-medel Samordningsförbundet Väst får del av i genomförandefasen.

Samordningsförbundet Väst  
Org.nr 222000 - 2030

	Budget 2017	Utfall 2017	Avvikelse 2017
Bruttokostnad i kr	0	296 367	296 367
Inkomna medel från EFS		-130 237	-130 237
Redovisad kostnad men ännu ej godkänd av ESF		-166 130	-166 130

Ej godkänd kostnad har enligt försiktighetsprincipen inte tagits med som upplupen intäkt i redovisningen.

I verksamhetsplan för 2017, budgeterades för **Steg1-liknande insatser i kommunerna**. Detta var med tanke på om ESF-medel inte hade beviljats.

	Budget 2017	Utfall 2017	Avvikelse 2017
Nettokostnad i kr	-656 000	0	656 000

## 1.4 Måluppfyllelse och resultat 2017

Verksamhetsuppföljningen sker i statens system för uppföljning – SUS, viss uppföljning sker även 6 månader efter avslut.

Syfte, målgrupper, mål och måluppfyllelse redovisas i bilaga som heter Måluppfyllelse. Utförlig statistik finns i bilaga som heter Statistik. Där framgår även analys av resultatet och kommentar till eventuell avvikelse från uppställda mål.

All statistik redovisas könsuppdelad, dvs. både totalt antal deltagare, samt hur många kvinnor respektive män som har deltagit i insatserna.

Under 2017 var kostnaderna för:

**Styrelsen och administration/kansli** -1 392 705 kr eller **16 %** av utfallet.

**Strukturövergripande insatser** var -1 225 650 kr eller **15 %** av utfallet.

**Individeriktade insatser** var -5 855 660 kr eller **69 %** av utfallet.

### 1.4.1 Uppföljning och resultat av individeriktade insatser

Se ovan under 1.3.2 Insatser, samt i bilagor Måluppfyllelse respektive Statistik.

Av de deltagare som avslutades hos **rehabväglarna** var **38** av **118** i arbete eller studier direkt vid avslut vilket är **32 %**. För kvinnorna var det **31 %** och för männen var det **34 %**. Motsvarande resultat för 2016 var **43 %**, för kvinnorna var det **45 %** och för männen **41 %**.

**20** av **118** avslutade deltagare hos **rehabväglarna**, vilket är **17 %**, hade ingen offentlig försörjning vid avslut. För kvinnorna var det **18 %** och för männen **16 %**.

Motsvarande resultat 2016 var att **37 %** hade ingen offentlig försörjning vid avslut. För kvinnorna var det **32 %** och för männen **41 %**.

Uppföljning **6 månader efter avslut** hos **rehabväglarna**.

Uppföljningen gäller deltagare som avslutades under tiden 2016-07-01 – 2017-06-30.

Inom parantes är %- satsen för samma deltagargrupp vid avslut.

129 deltagare avslutades under den tiden och av dem hade 116 gett sitt samtycke att delta i uppföljningen.

86 personer svarade, det innebär 67 % av dem som avslutades under perioden.

**36** av de **86**, dvs. **42 %** (32 %) av dem som deltog i uppföljningen, arbetar eller studerar 6 månader efter avslut. **52 %** (33 %) av kvinnorna och **30 %** (31 %) av männen.

**23** av **86** dvs. **27 %** (18 %) av dem som deltog i uppföljningen, hade hel egen försörjning 6 månader efter avslut. **28 %** (19 %) av kvinnorna och **25 %** (17 %) av männen.

Detta visar att flera arbetar och studerar och har hel egen försörjning 6 månader efter avslut, än vid avslut. Skillnaden är störst för kvinnorna.

Samordningsförbundet Väst

Org.nr 222000 - 2030

En som hade deltagit i MVK-vuxna arbetade heltid och hade ingen offentligförsörjningen 6 månader efter avslut. Bland deltagarna i **Jobbsökargruppen** avslutades **samtliga** under första halvan av 2017, 6 kvinnor och 5 män. Ingen av dessa arbetade eller studerade vid avslut, 3 var aktivt arbetssökande vid avslut, en kvinna och två män. 6 månader efter avslut arbetade 2 personer på 50 % (en man och en kvinna) och en man arbetade på 75 %.

Motsvarande mål finns inte för de övriga insatserna, pga. att de är ett led i rehabiliteringen eller att målet är stegförflyttning mot egen försörjning/arbete eller studier.

#### **1.4.2. Uppföljning och resultat för strukturövergripande insatser**

Arbetet med ASF pågår i samtliga kommuner och ASF-utvecklaren är sammankallande i nätverket med kommunrepresentanter som arbetar med ASF.

ASF-utvecklaren påbörjade i under sommaren, i samarbete med kommunernas AME/ALE/AMA, arbete med kommunvisa inspirationstillfällen till deltagare och personal. Totalt antal deltagare har varit 15.

Kommunvisa dialogträffar om Steg1-liknande insatser, som ett led i ESF-projektet "En skola för alla", ägde rum. Totalt antal deltagare var 49 under 2017 var.

På de åtta Arenadagarna för handläggare och tjänstemän som arbetar med individer i samverkan deltog 283 personer. På Förbundets Dag deltog 34 personer. Målet för sammanlagt antal personer i kunskapsutveckling var 100 men blev 317.

### **1.5 Styrelsens arbete under året**

Samordningsförbundet leds av en styrelse. Styrelsen består av fyra ledamöter, en från varje part och tio ersättare. Varje ledamot har en ersättare, undantag är kommunerna där varje kommun utan ordinarie ledamot representeras av en ersättare. Ersättare har närvaro- och yttranderätt.

Styrelsens ledamöter har utsetts av kommun- och regionfullmäktige, av Försäkringskassan och av Arbetsförmedlingen.

Styrelsens uppgift är att:

- besluta om mål och riktlinjer för Samordningsförbundet.
- stödja samverkan mellan parterna.
- besluta om på vilket sätt de medel som står till förfogande skall användas.
- besluta om finansiering av aktiviteter som stödjer samverkan och som ligger inom parternas samlade ansvarsområden.
- finansiera insatser för individer som behöver samordnade rehabiliteringsinsatser.
- ansvara för att rehabiliteringsaktiviteterna följs upp och utvärderas.
- upprätta budget och årsredovisning.

AS LB SW HS

Samordningsförbundet Väst  
Org.nr 222000 - 2030  
**Styrelsen 2017**

	<b>Ledamot</b>	<b>Ersättare</b>
<b>Arbetsförmedlingen:</b>	Henrik Svedberg	Almasa Idrizovic
<b>Försäkringskassan:</b>	Linda Biltmark	Kristin Wallenäs
<b>VG regionen:</b>	Henrik Sundström (m)	Per-Arne Brink (s)
<b>Kommunerna:</b>	Anna-Lena Carlsson (c) Strömstad	Roger Wallentin (c) Tanum
<b>Ordförande:</b>		Yvonne Martinsson (s) Munkedal
Maria Forsberg (s)		Nils-Olof Bengtson (m) Sotenäs
(1 jan – 16 feb)		Urban Henriksson (s) Färgelanda
Anna-Lena Carlsson (c)		Stefan Skoglund (s) Uddevalla
(from 10 mars)		Bertil Olsson (s) Orust
<b>Vice ordförande:</b>		Maria Forsberg (s) Lysekil (1 jan – 16 feb)
Linda Biltmark		Christina Gustafsson (s) Lysekil (from 20 april)

Styrelsen har under 2017 haft 4 möten.

I anslutning till mötet den 10 mars var även medlemsdialog (ägarsamråd).

I anslutning till mötet den 19 maj var Förbundets Dag på förmiddagen, utbildnings- och utvecklingsdag tillsammans med styrelsen, beredningsgruppen och personalen som arbetar med uppdrag finansierade av Samordningsförbundet Väst. Före styrelsemötet var även gemensamt möte med styrelsen och beredningsgruppen. Där deltog 34 personer.

I samband med styrelsemötet den 25 september träffade styrelsen Beredningsgruppen för att diskutera förbundets inriktning 2018.

#### **Presidium**

Ordförande och vice ordförande bildar ett presidium.

Presidiet träffas inför varje styrelsemöte och ytterligare några gånger vid behov.

Under 2017 hade presidiet 8 möten där anteckningar har förts.

Till medlemmarna skickas verksamhetsplan med budget och 2 ggr/år verksamhetsredovisning inkl. budgetuppföljning. Samtliga styrelseprotokoll anslås hos kommunerna och VG-regionen.

Presidiet och Förbundschef besöker årligen kommunstyrelserna och HSN, med information och dialog om Förbundet. Under 2017 har samtliga kommuner och HSN fått besök.

Ordförande, vice ordförande, tre styrelseledamöter och processamordnaren deltog i mars på nationella nätverkskonferensen för Samordningsförbund i Malmö.

	Budget 2017	Utfall 2017	Avvikelse 2017
Nettokostnad i kr (inkl. löneservice)	-250 000	-295 707	-45 707

#### **Kansliet (förbundschef och övrig administration)**

Förbundschefen är föredragande i Förbundets styrelse och leder arbetet i Förbundet.

Förbundschefen deltar i ett regionalt nätverk för förbundschefer i Västra Sverige (Västra Götaland, Halland och delar av Värmland ingår). I det nätverket är Förbundschefen representant i ekonomiutskottet och i beredningsgruppen för Regional Samverkan i Västra Götaland.

Förbundschefen deltar även i ett lokalt nätverk för Sof i Fyrbodals området.

JS LB RW LB

Samordningsförbundet Väst

Org.nr 222000 - 2030

Förbundschefen är adjungerat i LLG (lokala ledningsgruppen) i Lysekil, samt i Arbetsmarknadsgruppen i Uddevalla och Färgelanda, en grupp bestående av representanter från Arbetsförmedlingen, näringslivet och kommunalråden.

Förbundet hade en Administratör på 50 % tom september. I maj fattat styrelsen beslut om att uppdraget som administratör kan utökas till heltid. Det blev två administratörer i oktober och november, sammanlagt 125 % och from 1 december en på 75 %.

Övrig administration är ekonom 12 % samt revision.

	Budget 2017	Utfall 2017	Avvikelse 2017
Nettokostnad i kr	-1 075 000	-1 096 999	-21 999

### **Beredningsgrupp**

Samordningsförbundet Väst har en beredningsgrupp bestående av lokala chefstjänstemän/förvaltningschefer/sektionschefer eller motsvarande från förbundets medlemmar.

Beredningsgruppen har haft 4 "ordinarie" möten under året och utöver det, deltog de vid Förbundets Dag den 19 maj, samt på möte med styrelsen samma dag. Den 25 september, hade Beredningsgruppen möte och dialog med styrelsen om verksamhetsinriktning 2018. Flertalet representanter från Beredningsgruppen har deltagit vid Arenadagarna och i Dialogträffarna om ESF-projektet.

Gruppen består av två från Arbetsförmedlingen, två från Försäkringskassan, en från primärvården och en ersättare, en från psykiatri och en ersättare samt en från varje kommun. Beredningsgruppen ska i beredningsarbetet utgöra ett stöd för förbundschefen, bidra med kompetens, verka för att den finansiella samordningen utvecklas samt ha en kvalitetssäkrande roll.

Beredningsgruppen kan vara en styrgrupp för de insatser som förbundet finansierar.

### **Beredningsgruppens representanter 2017**

Carina Holmqvist, IFO Färgelanda kommun

Bengt Mattson, IFO Lysekils kommun (tom juni 2017)

Julia Lundwall, IFO Lysekils kommun (from juli 2017)

Clarie Engström, IFO Munkedals kommun

Annika Westlund, IFO Orust kommun (tom juni 2017)

Eva Johansson, AME Orust kommun (from juli 2017)

Maria Edlund, IFO Sotenäs kommun

Anna Almén, IFO Strömstads kommun

Bo Hedström, IFO Tanums kommun (tom juli 2017)

Tone Hjärling, IFO Tanums kommun (from augusti 2017)

Roland Henriksson, IFO Uddevalla kommun

Evelina Lindell och Muharem Idrizovic, Arbetsförmedlingen

Annika Johansson Försäkringskassan sjukförsäkringen

Susanne Elvind Försäkringskassan funktionshinder

Aase Eriksson, Psykiatri, ersättare: Anna Nordén (tom 2016-02-28) och Lisa Alexandersson (from 2017-03-01)

Elin Hansson, Primärvården Närhälsan, ersättare: saknas



## 1.6 Ekonomiskt utfall

### 1.6.1 Ekonomisk sammanfattning

Belopp tkr	Utfall 2017	Aktuell budget 2017	Avvikelse utfall – budget 2017	Utfall helår 2016
Nettokostnad	8 474	10 997	2 523	8 931
Bidrag/intäkt	9 394	9 394	0	8 617
Resultat	920	- 1 603	2 523	- 314
Utgående eget kapital	3 780	1 257	2 523	2 860
Likvida medel	5 192			3 920

Avvikelse från budget under perioden var 2 523 tkr.

Största delen av egna kapitalet är inräknat i planerade insatser 2018 och 2019.

Anledningen till skillnaden mellan kostnadsbudget i verksamhetsplan och utfall är i första hand att avsatta medel för nya insatser inte har använts, pga. lokalbrist. Dessutom har det varit personalomsättning och sjukdom hos personal som skulle arbeta med insatser, vilket även har medfört att vissa insatser inte har genomförts som planerat.

### 1.6.1 Ekonomisk uppföljning av verksamhet och insatser under 2017

Nettokostnad och finansnetto i tkr per område	Utfall 2017	Budget 2017	Avvikelse Budget – utfall 2017
<b>Styrelse</b> (arvode, resor, förlorad arbetsinkomst och löneservice)	-296 707	-250 000	-45 707
<b>Administration/kansli</b> (förbundschef, ekonom, administratör och revision)	-1 096 999	-1 075 000	-21 999
<b>Kunskapsutveckling</b> i samverkan (utbildning/konferenser, information inkl. hemsidan, SUS och NNS)	-141 170	-185 000	43 830
<b>Processamordnare</b>	-410 246	-670 000	259 754
<b>ESF-projekt En skola för alla</b>	-166 130	0	-166 130
<b>ASF-utvecklare</b>	-508 104	-350 000	-158 104
<b>Rehabvägledare</b> (inkl. avtal med AME/ALE/AMA och Dingle Hundcentrum)	-2 347 505	-2 600 000	252 495
<b>Gruppverksamheter</b> (utredningen, MVK-vuxna, MVK-unga, jobbsökargrupp och fysioterapeut)	-2 021 555	-2 282 000	260 445
<b>Steg1 Uddevalla</b>	-646 167	-942 000	295 833
<b>Steg1 till Steg2 Lysekil</b>	-298 925	-500 000	201 076
<b>Steg1 liknande insatser i övriga kommuner</b> (Strömstad, Tanum, Sotenäs, Munkedal, Orust och Färgelanda)	0	-656 000	656 000
<b>Lokaler och övrig drift av insatserna</b>	-541 509	-487 000	-54 509
<b>Projektmedel för nya insatser</b>	0	-1 000 000	1 000 000
<b>Totalt</b>	<b>-8 474 015</b>	<b>- 10 997 000</b>	<b>2 522 985</b>

Avvikelsen i budgeten under 2017 var totalt 2 522 985 kr.

Största avvikelse i budget under perioden är:

- Steg1 i Uddevalla och Lysekil, pga. att det har varit svårt att rekrytera arbetsterapeuter.
- Rehabvägledare och i Motivations- och vägledningskurs, pga. stor personalomsättning och sjukskrivningar hos personalen.
- Processamordnare, positiv avvikelse beror på att 296 367 kr av kostnaderna har först över till ESF-projektet En skola för alla och där av är inkomna medel 130 237 kr
- Projektmedel för nya insatser har ännu inte använts och samma gäller Steg1-liknande insatser i övriga kommuner.

## 1.6.2 Resultaträkning

### Resultaträkning

Belopp i kr.	Not	2017-01-01 -2017-12-31	2016-01-01 -2016-12-31
Verksamhetens medlemsavgifter	1	9 394 270	8 616 694
EU-medel och andra bidrag		130 237	
Verksamhetens kostnader		-8 604 263	-8 930 449
<b>Verksamhetens nettokostnad</b>		<b>920 244</b>	<b>-313 755</b>
Finansiella intäkter		11	216
<b>Periodens/årets resultat</b>		<b>920 255</b>	<b>-313 539</b>

## 1.6.3 Balansräkning

### Balansräkning

Belopp i kr.	Not	2017-12-31	2016-12-31
<b>Tillgångar</b>			
<b>Anläggningstillgång</b>			
<b>Omsättningstillgångar</b>			
Fordringar	2	482 410	659 271
Kassa och banktillgodohavande		5 191 729	3 920 251
<b>Summa omsättningstillgångar</b>			
<b>Summa tillgångar</b>		<b>5 674 139</b>	<b>4 579 522</b>
<b>Eget kapital och skulder</b>			
Eget kapital		-3 780 039	-2 859 784
Kortfristiga skulder	3	-1 894 100	-1 719 738
<b>Summa eget kapital och skulder</b>		<b>-5 674 139</b>	<b>-4 579 522</b>
Ansvarsförbindelser		inga	inga

## 1.6.4 Kassaflödesanalys

### Kassaflödesanalys, den löpande verksamheten

Belopp i kr.	2017-12-31	2016-12-31
Periodens/årets resultat	920 255	-313 539
Justering för ej likviditetspåverkande poster		
<b>Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital</b>	<b>920 255</b>	<b>-313 539</b>
Ökning/minskning kortfristiga fordringar	176 861	-73 740
Ökning/minskning kortfristiga skulder	174 362	937 207
<b>Kassaflöde för den löpande verksamheten</b>	<b>351 223</b>	<b>863 467</b>
<b>Kassaflöde från investeringsverksamheten</b>		
<b>Kassaflöde från finansieringsverksamheten</b>		
<b>Årets kassaflöde</b>	<b>1 271 478</b>	<b>549 928</b>
Likvida medel vid årets början	3 920 251	3 370 323
Likvida medel vid uppföljning	5 191 729	3 920 251

## 1.6.5 Redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagen (1997:614) om kommunal redovisning i tillämpliga delar och god redovisningssed.

## 1.6.6 Noter

### Not 1. Verksamhetens medlemsavgifter

	2017-12-31	2016-12-31
Driftbidrag från staten	4 697 135 kr	4 308 340 kr
Driftbidrag från Färgelanda kommun	112 872 kr	103 617 k
Driftbidrag från Lysekils kommun	242 462 kr	222 309 kr
Driftbidrag från Munkedals kommun	177 311 kr	162 639 kr
Driftbidrag från Orust kommun	256 493 kr	235 263 kr
Driftbidrag från Sotenäs kommun	150 381 kr	137 868 kr
Driftbidrag från Strömstads kommun	227 956 kr	209 169 kr
Driftbidrag från Tanums kommun	212 196 kr	194 736 kr
Driftbidrag från Uddevalla kommun	968 896 kr	888 594 kr
Driftbidrag från VG-regionen	2 348 568 kr	2 154 168 kr
överutjämning		-9 kr
<b>Summa</b>	<b>9 394 270 kr</b>	<b>8 616 694 kr</b>

### Not 2. Fordringar

	2017-12-31	2016-12-31
Fordran mervärdeskatt	205 162 kr	397 472 kr
Övriga fordringar	277 248 kr	261 800 kr
<b>Summa</b>	<b>482 410 kr</b>	<b>659 271 kr</b>

### Not 3. Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	2017-12-31	2016-12-31
Upplupna kostnader	- 1 894 100 kr	-1 719 738 kr

## 1.6.7 Eventuella tilläggsupplysningar

### Sammanställning av utfall och budget 2017

	Budget 2017	Utfall 2017	Differens
Individeriktade insatser	- 7 467 000 kr	-5 855 660 kr	1 611 340 kr
Strukturövergripande insatser	-1 205 000 kr	- 1 225 650 kr	-20 650 kr
Projektmedel nya insatser	-1 000 000 kr		1 000 000 kr
<b>Summa insatser</b>	<b>- 9 672 000 kr</b>	<b>-7 081 310 kr</b>	<b>2 590 690 kr</b>
Styrelse	-250 000 kr	-295 707 kr	-45 707 kr
Kansli	-1 075 000 kr	-1 096 999 kr	-21 998 kr
<b>Summa kansli och styrelse</b>	<b>- 1 325 000 kr</b>	<b>-1 392 706 kr</b>	<b>-67 705 kr</b>
<b>Totalt</b>	<b>-10 997 000 kr</b>	<b>-8 474 016 kr</b>	<b>2 522 984 kr</b>
Intäkter/medlemsavgifter	<b>9 394 270 kr</b>	<b>9 394 270 kr</b>	<b>0 kr</b>
ESF-medel och andra bidrag		130 237 kr	130 237 kr
Intäktsränta		11 kr	
Öresutjämnning			
<b>Resultat</b>		<b>920 255 kr</b>	

## 1.6.8 Styrelsens beslut

Vi intygar att Årsredovisningen 2017 ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt kostnader, intäkter och förbundets ekonomiska ställning.

Uddevalla 16 mars 2018

.....  
*Henrik Svedberg*  
 Ledamot/ordförande (Arbetsförmedlingen)

.....  
*Roger Wallentin*  
 Ledamot/vice ordförande (Kommunerna)

.....  
*Henrik Sundström*  
 Ledamot (VG-regionen)

.....  
*Linda Biltmark*  
 Ledamot (Försäkringskassan)

### BILAGOR TILL ÅRSREDOVISNINGEN

1. Insatser finansierade av Samordningsförbundet Väst 2017
2. Statistik 2017
3. Måluppfyllelse 2017

# Insatser finansierade av Samordningsförbundet Väst 2017

Bilaga 1 till förvaltningsberättelse 2017

## Insatser finansierade av Samordningsförbundet Väst 2017

### Ledning och styrning:

**Förbundschefen** leder arbetet inom förbundet enligt styrelsens anvisningar, ingår i och leder Beredningsgruppen. Förbundschefen kan kalla berörda representanter från Beredningsgruppen i samband med beredning av ärenden.

**Beredningsgruppen** ska utgöra ett stöd för förbundschefen, ska verka för att den finansiella samordningen utvecklas och bidra med kompetens. Beredningsgruppen har en kvalitetssäkrande roll.

**Målgruppen** för insatserna är personer i åldern 16 – 64 år som är i behov av samordnad rehabilitering. Arbetslinjen skall vara tydlig enligt riktlinjerna och innebörden av begreppet förutsättningar för arbete poängteras. Individerna i målgrupperna kan ha både fysiska, psykiska, sociala och arbetsmässiga behov och de samordnade insatserna skall beakta jämställdhet och mångfald.

**Syftet ur ett individperspektiv** är att erbjuda enskilda personer som är i behov av samordnad rehabilitering del av samhällets samlade kompetenser och insatser.

Förväntat resultat är att enskilda personer skall kunna förbättra sin funktions- och arbetsförmåga och få ökade möjligheter till egenförsörjning och ökad livskvalitet. Deltagarna ska öka sin självmedvetenhet, hitta nya vägar som leder dem framåt och känna att de har makt över sin livssituation.

Gemensam planering så tidigt som möjligt, mellan berörda aktörer, förväntas leda till effektivare rehabilitering för individen.

De samverkande parterna får ett underlag, en bedömning, för eventuell fortsatt rehabilitering av individen med syfte (alternativt målsättningen) att deltagaren får "rätt plats i välfärden".

**Syftet ur ett samhällsperspektiv** är att optimera samhällets samlade resurser genom att fler kommer i arbete. Förväntat resultat är en större effektivitet och att resurser då frigörs så att fler kan erbjudas rehabilitering. Det ska skapas samsyn mellan myndigheterna. Det blir en samhällsvinst.

### **Synsätt:**

Finansiell samordning ger oss som samverkar en unik möjlighet att utveckla välfärdsarbetet. Den finansiella samordningen innebär en gemensam arena där våra samverkande myndigheter kan verka tillsammans och ta ett samlat ansvar utifrån individens behov.

- Samordningsförbundet Västs (Sof) utgångspunkt är att alla människor aktivt vill bidra till sin egen försörjning och bli en del av samhället.
- All rehabilitering sker utifrån individens behov och förmåga.
- Individens aktiva medverkan eftersträvas.
- De samverkande myndigheterna tar ett gemensamt ansvar.

### **Insatser via Samordningsförbundet är kvalificerade insatser under begränsad tid:**

- Avgränsning av målgrupper till samtliga insatser görs vid aktivt missbruk, allvarliga psykiatriska tillstånd, pågående kriminalitet.
- Bland aktuella deltagare prioriteras de som bedöms kunna tillgodogöra sig insatserna.
- Personal som arbetar för Sof tar inte över ordinarie verksamhetens arbete eller ansvar.
- Deltagarens handläggare finns med och är informerade under tiden som deltagaren får insatser via Sof.

### **Personalen som arbetar för Sof:**

- All personal bibehåller sina anställningar men de får förändrat uppdrag under tiden de arbetar för Sof.

- De arbetsgivare som ställer personal till förfogande till Sof ersätts för faktiska kostnader, efter fakturering.
- Teammöte med samtlig personal, en gång per månad, ersätter APT hos ordinarie arbetsgivare.
- All personal som arbetar för Sof skall underteckna en sekretessöverenskommelse då de påbörjar sitt uppdrag.
- All personal är ansvarig för att sprida information och kunskap om Sof.

### **Utbildningspolicy:**

- Den personal som arbetar med uppdrag för Sof ska ha erforderlig kompetens för det arbete som de ska utföra.
- Sof bekostar utbildningar som befrämjar samverkan mellan parterna och som förbundet planerar samt som Sof anser att personalen som arbetar med uppdrag för Sof, Beredningsgruppen, förbundschef och/eller styrelsen är i behov av.
- Vidareutbildning och/eller kompetenshöjning för enskilda som arbetar med uppdrag för förbundet bekostas inte av Sof, det får deras arbetsgivare eller de själva bekosta.
- Sof kan i undantagsfall bekosta någon utbildning för enskilda personer som arbetar med uppdrag för förbundet om det tillför mervärde för hela verksamheten.
- Utbildningar samt deltagande i konferenser gällande styrelsen och förbundschef beslutas av ordförande och/eller vice ordförande.
- Alla utbildningsfrågor ställs till förbundschefen. Förbundschefen bereder alla utbildningsfrågor och kan besluta om utbildningsinsatser upp till två basbelopp och enligt utbildningspolicyn om det rymms inom befintlig budget.

### **Dokumentationspolicy:** (runt deltagare)

- Under arbetets gång förvarar personalen all dokumentation och sekretessbelagda handlingar i låst utrymme på sina respektive arbetsplatser.
- Fysioterapeuter och Arbetsterapeuter följer rådande regler gällande journalplikt.
- I samband med att slutrapport upprättas förstörs allt arbetsmaterial rörande deltagaren, förutom nödvändig information för 6-månaders- och 2-årsuppföljning.
- Slutrapporten förvaras bland övriga sekretessbelagda handlingar hos aktuell myndighet.

### **Uppföljningar och utvärderingar:**

**Verksamhetsuppföljningen** görs i SUS, ett myndighetsgemensamt uppföljningssystem som används för att följa upp resultaten av samverkan och finansiell samordning.

All statistik redovisas alltid könsuppdelat, dvs. både totalt antal deltagare, samt hur många kvinnor respektive män som deltagit i insatserna.

Förbundet genomför uppföljning 6 månader efter avslut för deltagare i Steg1 och för deltagare hos rehavägledare genomförs uppföljning 6 månader och 2 år efter avslut.

Förbundet genomför även en enkätundersökning vid avslut för de deltagare som varit i Steg1, MVK och Utredningen.

Ansvariga för respektive insats har som arbetsuppgift att:

- Ansvara för att deltagarna skriver på samtycke för SUS.
- Ansvara för att all rapportering till uppföljningsansvarig/administratören gällande SUS-rapporteringen sker inom en vecka från start respektive avslut.
- Ansvara för deltagarnas utvärderingar och enkäter.



### **Processamordnare:**

- Arbetsledare för personalen som arbetar med uppdrag finansierade av Sof, leder och fördelar arbetet.
- Ansvarig för möte med personalen minst en gång i månaden, det inkl. APT och "ärendegenomgång".
- Avgör i principiella tveksamma ärenden angående deltagare.
- Har medarbetarsamtal med personalen som arbetar med uppdrag för Sof.
- Kontaktperson mot ordinarie arbetsgivare i löne- och arbetsmiljöfrågor.
- Kontaktperson mellan personalen inom Sof och Beredningsgruppen.
- Ansvarig för rapportering av insatserna till Beredningsgruppen, Styrelsen och förbundschef.
- Medverkar vid utredningar/inventering/framtagnin g av förslag till samverkansaktiviteter i samarbete med Beredningsgruppen och förbundschefen.
- Ansvarig för att de blanketter som används är aktuella och relevanta.
- Informerar tillsammans med övrig personal om Sof för handläggare i de ordinarie verksamheterna.

### **Insatser som Samordningsförbundet finansierar**

Beskrivning av insatserna och alla aktuella blanketter finns på [www.samverkanvg.se/sofvast](http://www.samverkanvg.se/sofvast)

#### **Ansökan/Anvisning:**

Förutsättning är att individen är i behov av samordnat stöd ifrån två eller fler av de samverkande myndigheterna:

- Ansökan görs till respektive insats, men adresseras till Nonnens väg för fördelning
- Alla ansökningar till insatserna går via:
  - a. Direktremiss från minst två parter, där huvudremittenten inhämtar information från övriga myndigheter
  - b. Avstämningmöte/rehabmöte med vården och övriga berörda myndigheter
  - c. Efter gemensam kartläggning mellan FK och AF
  - d. I samband med SIP (samordnad individuell plan)
  - e. Personer som är aktuella hos två eller flera av parterna kan själva boka studiebesök hos respektive insats. Anser individen och personalen hos Sof att insatserna kan vara till gagn för personen, kontatar individen sin handläggare för ansökan enligt punkt a
- Samtliga handläggare hos de samverkande myndigheterna har möjlighet att remittera till insatserna.
- Innan anmälan inhämtas samtycke om sekretesslättnad från deltagaren.
- Ansökan måste vara ifylld och bilagd med aktuella och relevanta handlingar (tidigare insatser, utredningar och bedömningar mm).
- Av ansökan ska det tydligt framgå vilken försörjning individen har och under hur lång tid framöver.
- Försörjande handläggare fattar beslut.
- Deltagarna är försäkrade via den myndighet som de får ersättning/försörjning ifrån, undantag är de deltagare som inte har någon offentlig försörjning, de är försäkrade via Sof Väst
- Av ansökan ska det tydligt framgå, vad som är uppdraget till aktuell insats inom Sof.
- Föreligger behov av tolk, så bekostas det av inremittent.
- Ofullständiga anmälningar återgår till inremittent för komplettering.
- Till alla insatser görs prioritering bland aktuella deltagare utifrån, hur de bedöms kunna tillgodogöra sig insatsen.
- Alla blanketter finns på Sof Västs hemsida; [www.samverkanvg.se/sofvast](http://www.samverkanvg.se/sofvast).

### **Rehabvägledare:**

6 rehabvägledare (4,8 tjänster) som arbetar i samtliga av Sofs kommuner.

- Är deltagarnas kontaktperson.
- Arbetar med motivering, vägledning och arbetsmarknadscoachning, samt hjälp till arbetsprövning/träning eller praktik.
- Är länken mellan Utredningen och ordinarie handläggare.
- Kontaktpersoner gentemot AME/ALE/AMA samt Dingle Hundcentrum.
- Har huvudansvaret för kontakten med och uppföljningen av praktikplatserna, arbetsprövning-/träning/praktik.
- Har vid behov motiverande arbetsinriktad gruppverksamhet för de deltagare som saknar arbetsprövnings-/träning-/praktikplats.
- Ansvarar, tillsammans med deltagarna, för att handlingsplaner är aktuella och att ordinarie handläggare informeras om ändringar.
- Är ytterst ansvariga för sammanställningen av deltagarnas slutrapport.

### **Målgrupper för rehabvägledare:**

- Personer i arbetsför ålder som är i behov av samordnat stöd ifrån två eller fler av våra samverkande myndigheter.
- Vid anvisningar ska unga personer upp till 29 år prioriteras.

### **Syfte:**

- Är att öka möjligheterna till egen försörjning samt att deltagaren får ökad hälsa och livskvalitet.

### **Målet med insatsen:**

- Minst 130 nya deltagare/år.
- Minst **30 %** av deltagarna som har fått stöd via, ska vid varje uppföljningstillfälle **helt** ha kommit till **egen försörjning**, dvs. få lön, gäller vid alla former av anställning inkl. lönebidragsanställning, nystartsjobb mm eller studiestöd via CSN.
- Minst **40 %** av deltagarna som har fått stöd via Rehabvägledare, ska vid varje uppföljningstillfälle **ha arbete eller studier**, gäller heltid eller deltid med eller utan subvention till arbetsgivaren.

### **Frekvens/Flöde:**

- 130 nya deltagare/år.
- Totala inskrivningstiden ska vara i genomsnitt 6 månader och max 1 år.

### **Avtal om arbetsprövnings/träningsplatser:**

- Avtal med AME/ALE/AMA om 0,5 prövnings-träningsplats/kommun i Strömstad, Tanum, Sotenäs, Munkedal, Lysekil, Orust och Uddevalla kommuner.
- Avtal med Dingle hundcentrum om 1,0 prövnings-träningsplats.

### **Arbetsprocess:**

- Kartläggande samtal med deltagaren.
- Remitterar vid behov till Utredningen eller MVK på Sof Väst.
- Följer vid behov med deltagarna till möte med vården, kan t.ex. gälla intyg inför vidare åtgärder eller behov av fortsatt rehabilitering.
- Letar tillsammans med deltagaren upp lämplig arbetsprövnings/träning-/praktikplats.
- Genomför studiebesök på arbetsplats tillsammans med deltagaren.
- Har uppföljande samtal med deltagaren och representant från arbetsplatsen.

- Kontinuerlig återrapportering till inremittenterna kring deltagarens process.
- Skriver slutrapport efter att deltagaren avslutats i insatsen.

#### **Anledningar till avslut:**

- Deltagaren börjar arbeta helt eller delvis.
- Deltagaren har fått anställning som påbörjas inom den närmaste tiden.
- Deltagaren har förutsättningar för att arbeta helt eller delvis, är anställningsbar, lotsas att bli arbetssökande på Arbetsförmedlingen.
- Deltagaren saknar förutsättningar för att tillgodogöra sig insatsen, återgår till anvisande myndighet eller annan myndighet som deltagaren är i behov av insatser ifrån.
- Deltagaren medverkar inte eller tar inte ansvar för sin rehabilitering, är inte motiverad för insatsen, återgår då till anvisande myndighet.

#### **Slutrapport:**

- När deltagare slutar i sin insats hos rehabvägledare lämnas slutrapport till deltagaren, samt till anvisande myndighet där rapporten också skall förvaras.
- I slutrapporten lämnas en objektiv beskrivning av tänkbara yrken och eller arbetsplatser, arbetsinriktning, resurser samt aktivitets/funktionsbegränsningar.
- Slutrapporten och sammanfattningen efter insatsen skrivs enligt speciell mall, som är godkänd av alla myndigheterna efter deras kriterier.

#### **Utredare:**

3 Utredare (2,3 tjänster) som arbetar mot samtliga av Sofs kommuner.

- Finns på plats som instruktör och observatör.
- Gör funktionsbedömning i aktivitet, detta kan vid enstaka tillfällen även ske individuellt utanför grupp.
- Är aktiva och behjälpliga i samband med praktikanskaffning eller arbetsprövning/träning i anslutning till utredningarna.
- Dokumenterar runt utredningarna och gör en skriftlig sammanställning om varje deltagare när utredning avslutas.
- Redovisar sammanställningen av utredningen, tillsammans med deltagaren, till rehabvägledare (för de deltagare som har detta) eller inremittent, samt till ansvarig handläggare på den myndighet som deltagaren får ersättning ifrån.
- Tillhandahåller föreläsningar, i alla kommuner, om motivation samt krav/rättigheter i förhållande till försörjning för de personer som är aktuella hos inremittenterna.
- Behjälplig till kontakter med arbetsterapeuter i respektive kommun samt på AF för att deltagare ska kunna få hjälpmedel i hemmet eller på en arbetsplats.

#### **Målgrupper för utredningsenheten:**

- Personer i arbetsför ålder som är i behov av funktionsbedömning i aktivitet.
- Vid anvisningar ska unga personer upp till 29 år prioriteras.

#### **Syfte:**

- Är att utreda en individs förutsättningar för arbete/studier.

#### **Målet med insatsen:**

- Minst 90 deltagare/år.

- Minst 70 % av de som deltar skall anse att Utredningen varit viktig på deras väg till egen försörjning.
- Minst 90 % skall anse att de blivit respektfullt bemötta under Utredningen.

#### **Frekvens/Flöde:**

- 9 utredningsgrupper/år med 10 – 12 deltagare/grupp, blandat från alla åtta kommuner.
- Varje grupp pågår i 4 veckor, 5 halvdagar/vecka.

#### **Arbetsprocess:**

- Samhällsinformation.
- Egenskapstest/intressetest ex. Vägvisaren.
- Arbetsstationer (kök, textil, data, papp, sortering, montering och planering).
- Kartläggning samt objektiv funktionsbedömning i aktivitet.
- Deltagarna prövar sina förmågor i praktiska situationer, funktionsbedömning i aktivitet.

#### **Slutrapport:**

- När deltagare avslutar Utredningen lämnas slutrapport till deltagaren, eventuell rehabvägledare samt till anvisande myndighet där rapporten också skall förvaras.
- Skall vara ett underlag för deltagaren och inremittenter om personens funktionsnivå i aktivitet och inom vilka områden det kan vara aktuellt med fortsatt arbetsprövning/träning/praktik.
- Slutrapporten skrivs enligt speciell mall.

#### **Motivations- och vägledningskurs (MVK):**

4 personer (1,5 tjänster) arbetar i kursverksamheten tillsammans med externa "föreläsare", bl.a. från andra av Sof Väst insatser.

- Arbetar med motivering, vägledning och arbetsmarknadscoachning, samt hjälp till arbetsprövning/träning eller praktik.
- Är länken mellan MVK och ordinarie handläggare.
- Ansvarar, tillsammans med deltagarna, för att handlingsplaner är aktuella och att ordinarie handläggare informeras om ändringar.
- Är ytterst ansvariga för sammanställningen av deltagarnas slutrapport.
- Kursen är arbetsförmågestärkande; såväl kunskapsmässigt som socialt och även hälsomässigt då lättare fysisk träning ingår varje vecka.

#### **Målgrupper för MVK-vuxna:**

- Prioriterade är personer över 25 år som har viss erfarenhet av arbetslivet som behöver extra motivation och vägledning för att återetablera sig på arbetsmarknaden.

#### **Målgrupper för MVK-unga:**

- Prioriterade är personer under 30 år som saknar erfarenhet av arbetslivet som behöver extra motivation och vägledning för att ta sig in på arbetsmarknaden.

#### **Syfte:**

- Öka arbetsförmåga och förbättra hälsa.
- Öka förutsättningarna för att klara arbete och/eller studier.
- Att rusta personerna väl för att nå egen försörjning.

#### **Målet med insatsen:**

- Minst 60 deltagare/år.
- Minst 70 % av deltagarna skall anse att deras förväntningar på kursen infriats.

- Minst 70 % av deltagarna skall anse att kursen har rustat dem för att nå sitt mål.
- Minst 90 % skall anse att de blivit respektfullt bemötta under kursen.

#### **Frekvens/Flöde:**

- 6 utredningsgrupper/år med 10 – 12 deltagare/grupp, blandat från alla åtta kommuner.
- 4 grupper för MVK-vuxna och 2 grupper för MVK-unga
- Varje grupp pågår i 6 veckor, 5 halvdagar/vecka.

#### **Arbetsprocess:**

- Besök för information, inremitterande handläggare bokar ett besök som görs tillsammans med deltagaren eller av deltagaren enskilt.

Kursen är indelad i 3 block; I det första blocket ligger fokus på hälsa och att stärka den egna förmågan. I block två tillkommer föreläsningar inom ett flertal områden; t.ex. arbetslivets förutsättningar och samhällsinformation. I block tre övar man på att skriva CV och personligt brev samt på hur man hittar arbeten, söker dessa och genomför intervjuer.

#### **Slutrapport:**

- När deltagare avslutar MVK skall slutsamtal hållas med deltagaren och anvisande myndighet.
- I samband med slutsamtal upprättas en handlingsplan för hur deltagaren går vidare mot arbete eller studier.

#### **Jobbsökargrupp:**

- 0,3 tjänst som arbetar främst med personer från Uddevalla och Färgelanda som har deltagit i Utredningen och/eller MVK och behöver fortsatt stöd. Arbetar i grupp med motivering, vägledning och arbetsmarknadscoachning, samt hjälp till arbetsprövning/träning eller praktik.
- Är länken mellan deltagarna och ordinarie handläggare.
- Har huvudansvaret för kontakten med och uppföljningen av praktikplatserna, arbetsprövning-/träning/praktik.
- Ansvarar, tillsammans med deltagarna, för att handlingsplaner är aktuella och att ordinarie handläggare informeras om ändringar.
- Är ytterst ansvariga för sammanställningen av deltagarnas slutrapport.

#### **Målgrupper för Jobbsökargruppen:**

- Personer i arbetsför ålder som är i behov av samordnat stöd ifrån två eller fler av våra samverkande myndigheter.
- Vid anvisningar ska personer från Uddevalla och Färgelanda som har deltagit i MVK eller Utredningen och inte har rehabvägledare prioriteras.
- Bland aktuella deltagare görs prioritering utifrån hur de bedöms kunna tillgodogöra sig insatsen.

#### **Syfte:**

- Öka förutsättningarna för deltagarna att klara arbete och/eller studier.
- Att rusta personerna väl för att nå ökad egen försörjning.

#### **Målet med insatsen:**

- Minst 25 nya deltagare/år.
- Minst **40 %** av deltagarna som har fått stöd via Jobbsökargrupp, ska vid varje uppföljningstillfälle **ha arbete eller studier**, gäller heltid eller deltid med eller utan subvention till arbetsgivaren.

- Minst **30 %** av deltagarna som har fått stöd och har avslutats, ska vid varje uppföljningstillfälle **helt** ha kommit till **egen försörjning**.

#### **Frekvens/Flöde:**

- 25 nya deltagare/år.
- Totala inskrivningstiden ska vara i genomsnitt 3 månader.

#### **Arbetsprocess:**

- Kartläggande samtal med deltagaren.
- Lär deltagarna skriva CV och personligt brev samt hur man hittar arbeten, söker dessa och genomför intervjuer.
- Letar tillsammans med deltagarna upp lämplig arbetsprövnings-/tränings-/praktikplats.
- Genomför studiebesök på arbetsplatser tillsammans med deltagarna.
- Har uppföljande samtal med deltagaren och representant från arbetsplatsen.
- Kontinuerlig återrapportering till inremittenterna kring deltagarens process.
- Skriver slutrapport efter att deltagaren avslutats i insatsen.

#### **Fysioterapeut**

En fysioterapeut (0,3 tjänst) finns tillgänglig för alla deltagare i Sof Västs insatser.

- Göra fysisk funktionsbedömning på deltagare i insatser hos Sof Väst
- Föreläsa i Utredningen och MVK om hälsa, kost, motion och betydelsen av fysiska aktiviteter.

#### **Målgrupper för fysioterapeuten:**

- Alla deltagare i insatser som Sof Väst finansierar, dock i första hand de som deltar i Utredningen och MVK.

#### **Syfte:**

- Att göra deltagarna medvetna om sina fysiska förutsättningar och eventuella begränsningar.
- Att kunna ge råd till deltagarna utifrån sin specialkompetens.
- Att vara en del i uppdraget att utreda deltagarens förutsättningar för yrkesarbete.

#### **Målet med insatsen:**

- Genomföra minst en föreläsning om hälsa, kost, motion och betydelsen av fysisk aktivitet per grupp inom Utredning och MVK.
- Att genomföra funktionsbedömning/TIPPA- och konditionstest på minst 90 deltagare/år.

#### **Arbetsprocess:**

- Använder sig av erforderliga bedömningsinstrument, gör TIPPA-test och konditionstest.
- Delger övrig personal och deltagarna sin funktionsbedömning, samt aktuell information om vilka fysiska aktiviteter deltagaren har blivit rekommenderad.
- Fysioterapeutens bedömning kompletterar i aktuella fall övriga insatser och biläggs slutrapporten.
- Ansvarar för föreläsning om hälsa mm. under Utredningen och i MVK.
- Utför inga behandlingar.

#### **Steg1 i Uddevalla och Lysekil:**

8 personer (5,8 tjänster). Där av finansierar Sof Väst 1,9 tjänst i Uddevalla och 1,1 tjänst i Lysekil, övriga tjänster finansieras av respektive kommun.

- Arbetar med motivering, vägledning och arbetsmarknadscoachning, samt hjälp till arbetsprövning/träning eller praktik.
- Är länken mellan Steg1 och ordinarie handläggare.
- Remitterar vid behov till Utredningen eller MVK hos Sof Väst.
- Ansvarar, tillsammans med deltagarna, för att handlingsplaner är aktuella och att ordinarie handläggare informeras om ändringar.
- Är ytterst ansvariga för sammanställningen av deltagarnas slutrapport.

### **Målgrupper för Steg1 i Uddevalla och Lysekil:**

- Unga vuxna 16-29 år med diffus problematik, med eller utan diagnos, som står långt från arbetsmarknaden.
- Unga vuxna som behöver/vill komplettera sina studier på olika nivåer för att kunna komma vidare.
- Unga vuxna som upplevs ha ett utanförskap eller känner sig socialt isolerade, som är i behov av kontakt med två parter.

### **Syfte:**

- Tidigt fånga upp och ge en meningsfull aktivitet till ungdomar som hoppat av skolan, eller är på väg att hoppa av skolan.
- Reducera utanförskap hos unga vuxna.
- Vara motivations- och aktivitetshöjande samt arbets- eller studieförberedande.

### **Målet med insatsen:**

- I Uddevalla minst 40 deltagare/år.
- I Lysekil minst 24 deltagare/år
- Minst 80 % skall vara mer nöjd med sin *livssituation* vid avslut än vid start.
- Minst 80 % skall ha en tydligare bild av *vad man skall göra inom ett år* vid anslut än vid start.

### **Frekvens/flöde:**

- Personalen beslutar på sitt veckomöte om/när intag.
- Fasta grupper, 3 timmar/dag, 4 dagar i veckan:
  - I Uddevalla är 4 intag/år, 10 – 15 deltagare/grupp, totalt minst 40 nyinskrivna/år. Varje grupp pågår i upp till 6 månader och därefter ev. enskilt upp till max ett år.
  - I Lysekil är 3 intag/år med 8 – 12 deltagare/grupp, totalt minst 24 nyinskrivna/år. Varje grupp pågår i 6 månader, under de sista tre månaderna varvas gruppverksamheten med praktik i AMEs verksamheter.

### **Arbetsprocess:**

- Besök för information, inremitterande handläggare bokar ett besök tillsammans med deltagaren, får information, skriver en ansökan och samtycke.

Kursen innehåller ett flertal olika block eller teman. Dessa är: **Hälsa** (kost, motion, mat, stress och mindfulness), **Mål** (val i vardagen, livsstil och normer, studier och arbete), **Självkänsla** och **självförtroende**, **Hushållet** (ekonomi, handla, laga mat), **Att påverka** (samhällsinformation och samhällsengagemang).

- Arbetar med deltagarna i grupp och individuellt.
- Arbetar lösningsfokuserat
- Samtal enligt MI-princip.
- Förhållningssätt enligt KBT-princip.
- Stor vikt lägges vid deltagarens eget ansvar (empowerment).
- Anpassad jul- och sommarverksamhet viktig för kontinuiteten.

### **Slutrapport:**

- När deltagare avslutar insatsen skall slutsamtal hållas med deltagaren och anvisande myndighet.
- I samband med slutsamtal upprättas en handlingsplan för hur deltagaren går vidare mot arbete/studier.
- Om personalen och inremittent, i samråd med deltagaren, bedömer att ytterligare stöttning behövs kan detta erbjudas på individuellt basis i upp till 6 månader.
- En slutrapport upprättas som lämnas till deltagaren samt till anvisande myndighet där rapporten också skall förvaras.

### **ASF-utvecklare:**

En person (1,0 tjänst) som ska sprida kunskap om och vara stöd för utvecklingen av ASF i vårt område, både på strukturell nivå och för deltagare som står långt ifrån arbetsmarknaden och har svårigheter att få/eller behålla ett arbete och har tankar att starta ASF. Ska stödja, följa upp och fullfölja de insatser inom ASF som har finansierats och genomförts av Sof Väst. Ska vara stöd och kontaktperson mellan befintliga ASF inom förbundets område och myndigheterna.

### **Målgrupp på strukturellnivå:**

- Myndigheter; politiker, chefer, handläggare och andra tjänstemän

### **Målgrupp på individnivå:**

- Personer i arbetsför ålder som står långt ifrån arbetsmarknaden och har svårigheter att få/eller behålla ett arbete.
- Arbetssökande, sjukskrivna och deltagare inom sysselsättning LSS och psykiatri.

### **Syfte på strukturellnivå:**

- Öka kunskapen om AFS inom förbundets område.
- Kommunvis förankringsprocess om ASF.

### **Syfte på individnivå:**

- Att öka målgruppens förutsättningar för arbete och egen försörjning.
- Öka utbudet av arbetstillfällen för personer som har svårt för att konkurrera på den öppna arbetsmarknaden.

### **Mål på strukturellnivå:**

- Minst 50 tjänstemän ska ha deltagit i någon form av samverkansmöten om ASF.
- Är sammankallande i nätverk mellan kommunernas handläggare som arbetar med ASF.

### **Mål på individnivå:**

- Minst 50 deltagare ska ha deltagit på informationsmöten om ASF i kommunerna och på AF.
- Minst ett nytt arbetsintegerande sociala företag ska ha startat inom Sof Västs område.

Insatsen redovisas enbart med antal deltagare, som strukturell insats.

### **ESF-projekt "En skola för alla"**

ESF-ansökan inom område "Ökade övergång till arbete mål 2.2. Underlätta etableringen i arbetslivet och öka deltagande i utbildning för kvinnor och män (15-24 år)".

Samordningsförbundet Väst har en "modul" i detta stora ESF-projekt som ägs av Skaraborgskommunalförbundet och drivs av kommunalförbundet i Skaraborg, Boråsregionen, Fyrbodal och Sof Väst.



Under april – oktober pågick analys- och planeringsfas. Genomförandefas började 1 november.

### **Sof Väst ”modul” Steg1-liknande insatser i samtliga av förbundets kommuner.**

0,5 delprojektledare som arbetar både gentemot projektledningen och emot kommunerna.

Samfinansiering med kommunerna, där respektive kommun går in med motsvarande personal som sedan finansieras av Sof via ESF-medel.

#### **Arbetsprocess:**

- Sprida kunskap om projektet.
- Ha dialogträffar i varje kommun med chefer från Sofs parter för att diskutera behov och önskemål.

#### **Målgrupp under analys- och planeringsfasen:**

- Chefer och handläggare inom Sof Västs område som arbetar med unga i utanförskap.

#### **Syfte:**

- Kartlägga behov och önskemål om Steg1-liknande insatser i samtliga av förbundets kommuner.
- Ge stöd till kommunerna i att arbeta fram insatsbeskrivning utifrån behoven.

#### **Mål:**

- Färdigställa insatsbeskrivningar där så önskas i samtliga av förbundets kommuner.
- Förbereda inför genomförandefas av projektet i samtliga av förbundets kommuner.
- Säkerställa att Sofs del av projektet blir klart och håller den standard som ESF kräver.

# Samordningsförbundet Väst

Org.nr 222000 – 2030

Finansiell samordning av rehabilitering mellan

Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, Västra Götalandsregionen och  
Kommunerna: Färgelanda, Lysekil, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum och Uddevalla

Bilaga med:

Statistik tillhörande förvaltningsberättelse 2017

## Statistik

I **Strukturövergripande insatser** finansierade av Sof Väst 2017, var Processamordnare, ASF-utvecklare, ESF dialogträffar, Arenadagar och annan kunskapsutveckling och information i samverkan. I dessa insatser deltog totalt 595 personer.

Sof Väst **individinriktade insatser** hade under 2017 **406** deltagare, **240** kvinnor och **165** män, (någon eller några anonyma finns i de flesta insatserna).

Under 2017 har det varit **258** nya deltagare, varav **154** kvinnor och **104** män.

Under 2017 har **317** deltagare avslutat sin insats, varav **190** kvinnor och **127** män.

Den 31 december deltog **76** personer, varav **45** kvinnor och **31** män i någon av Sof Väst individinriktade insatser.

**Rehabvägledare:** Finns i förbundets samtliga kommuner, 4,8 tjänster inledningsvis och 4,2 tjänster from september.

De arbetar motiverande och vägledande med arbetsmarknadscoaching och hjälp till arbetsprövning/träning eller praktik. Rehabvägledarna har tillgång till arbetsprövnings-/tränings-/praktikplatser på AME/ALE/AMA i Strömstad, Tanum, Sotenäs, Munkedal, Lysekil, Orust, Uddevalla och på Dingle Hundcentrum (ASF).

Rehabvägledaren i Sotenäs gick i pension from 1 juli. Rehabvägledare i Strömstad/Tanum återgick till nytt uppdrag hos ordinarie arbetsgivare from 1 augusti. Rehabvägledaren i Uddevalla var sjukskriven och deltidssjukskriven under längre period och valde sedan att lämna uppdraget i augusti. Rehabvägledaren i Lysekil valde att bli rehabvägledare i Uddevalla from 1 september. Rekryteringen tog lång tid och en ersättare var på plats 1 december och den andre 1 januari 2018.

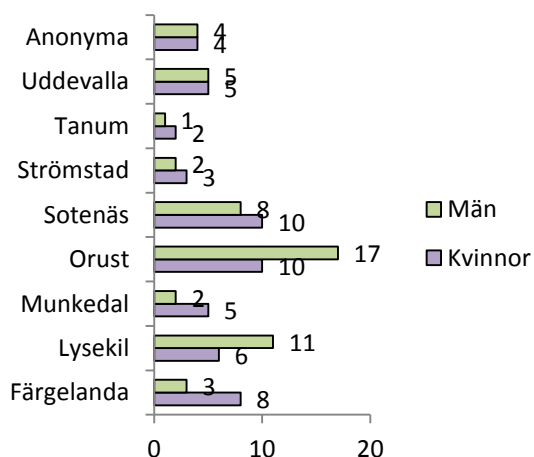
0,3 rehabvägledare arbetade med jobbsökargrupp med personer, främst från Uddevalla och Färgelanda, som hade deltagit i Utredningen eller MVK och behövde fortsatt stöd. Den insatsen upphör from 1 september och ersätts med rehabvägledare som i de övriga kommunerna.

Rehabvägledarna har möjlighet att, vid behov, arbeta med sina deltagare i gruppinsatser lokalt i sina kommuner. Detta kommer då främst att rikta sig mot MVK-liknande insatser.

## Statistik för rehabvägledarna för 2017.

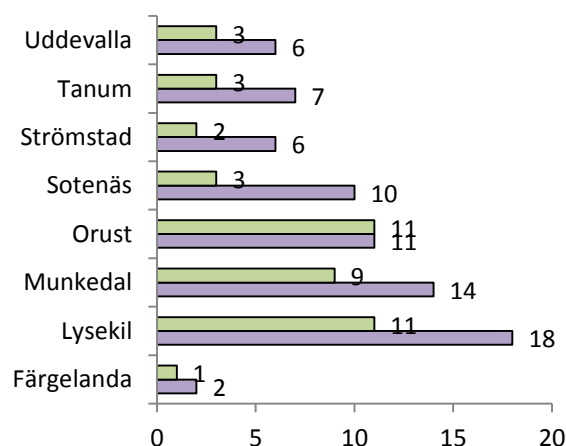
**76 (+8 anonyma)** nya deltagare 2017

Därav **49** kvinnor och **27** män



**118** avslutade deltagare 2017

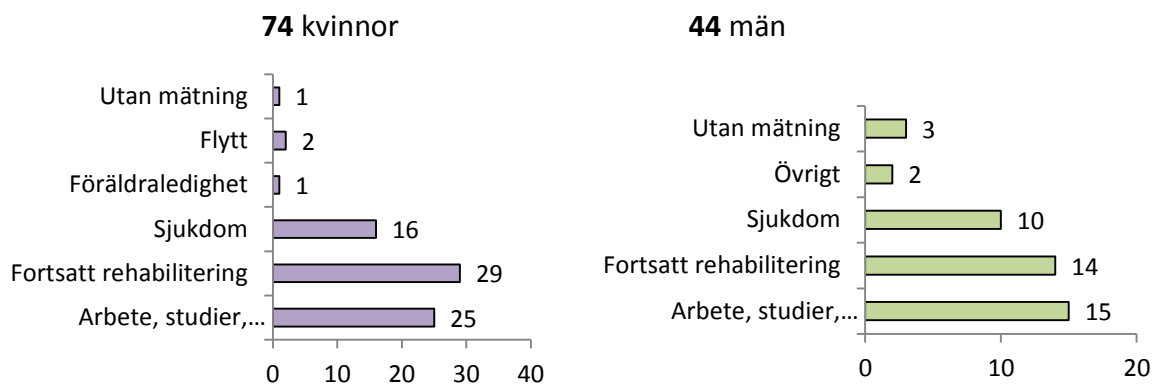
Därav **74** kvinnor och **44** män



Anonyma deltagare redovisas enbart i antal som börjar, men finns för övrigt inte med i statistiken.

Deltagare som har varit inskrivna tidigare redovisas enbart en gång.

**Avslutningsorsak** för de **118** deltagare som **avslutade** sin insats hos rehabvägledare under 2017.

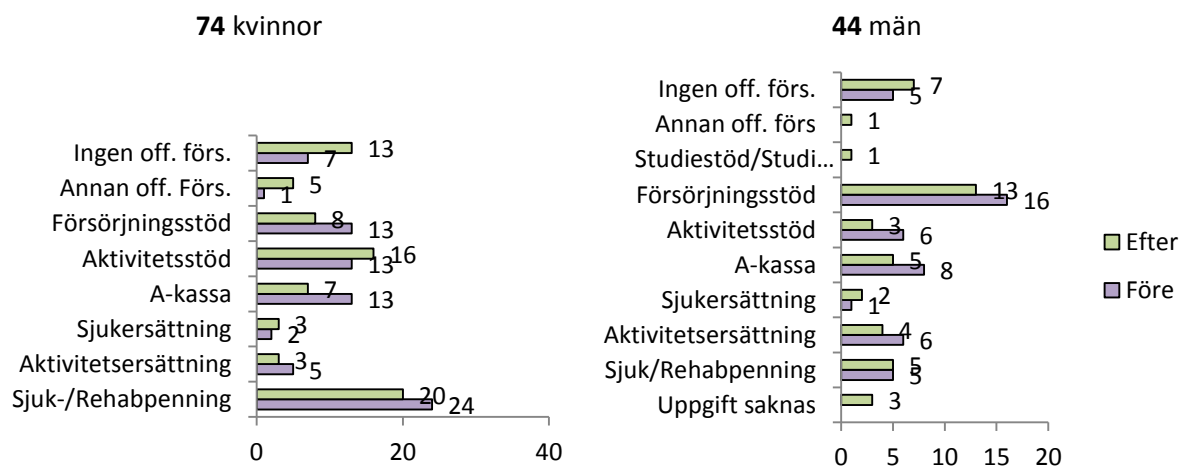


**Sysselsättning** vid **start** och **avslut** för de **118** som **avslutades** hos rehabvägledare 2017.



**38** av de **118** avslutade deltagarna var i arbete eller studier direkt vid avslut vilket är **32 %**.  
För kvinnorna är det **31 %** och för männen är det **34%**

**Försörjning** vid **start** och **avslut** för de **118** deltagare som **avslutades** hos rehabvägledare 2017.



Totalt **20** av **118** avslutade deltagare, vilket är **17 %**, hade ingen offentlig försörjning vid avslut.

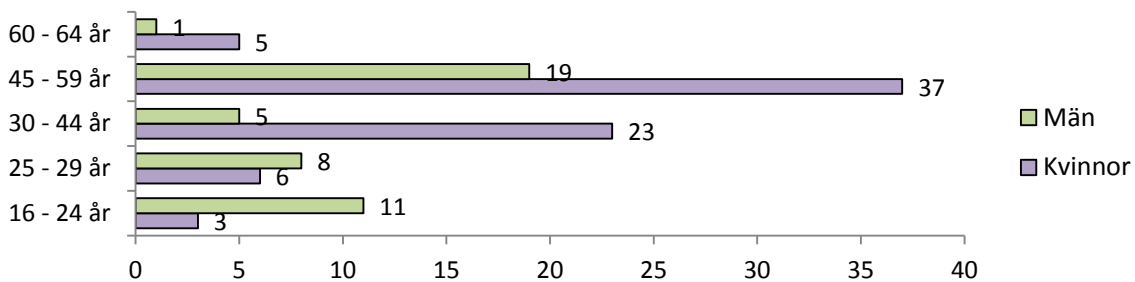
**För kvinnorna är det 18 % och för männen 16 %.**

Deltagarna **kan ha flera försörjningar**, med undantag för "ingen offentlig försörjning" som inte kan kombineras med något annat.

*Kommentar: Procentuellt färre deltagare har kommit till arbete, studier och egen försörjning än tidigare år. Orsaken är förmodligen att 78 % av deltagarna som avslutades under perioden kunde tillgodogöra sig insatsen.*

**41 %** av dem som kunde tillgodogöra sig insatsen hade kommit i arbete eller studier vid avslut, medan det är **32 %** av **alla** avslutade deltagare.

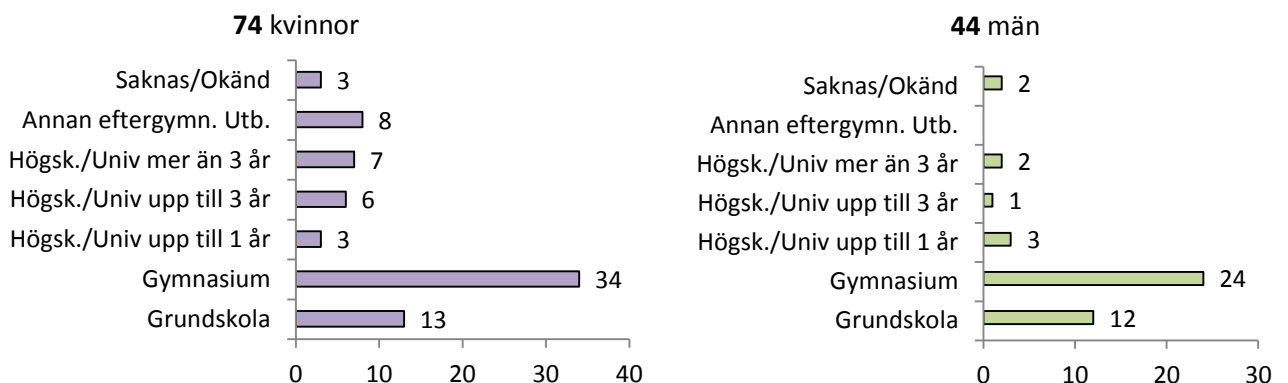
**Åldersfördelning** för de **118** deltagarna (**74** kvinnor och **44** män) som avslutades hos rehabvägledare 2017.



**Genomsnittsåldern** var **42,6** år, för **kvinnor 44,9** år och för **män 38,7** år.

**Unga upp till 29 år** ska prioriteras och de är 28 av 118 eller **24 %** av deltagarna som avslutades 2017.

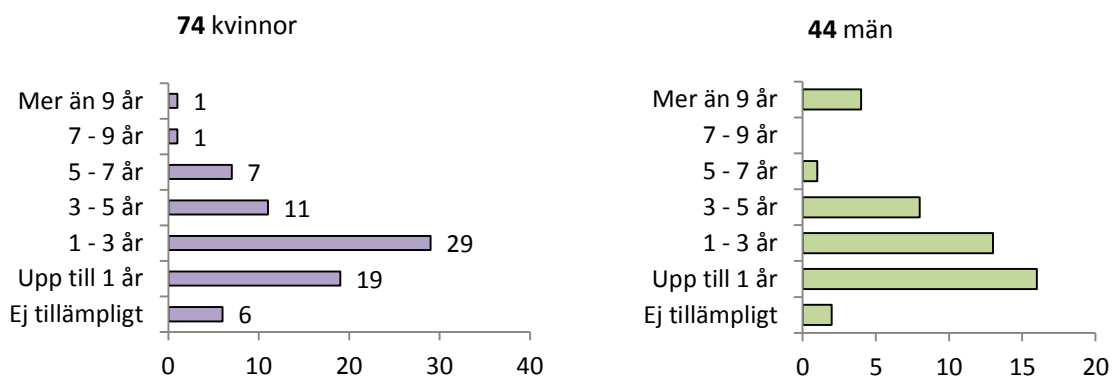
**Utbildningsbakgrund** för de **118** personer som **avslutades** hos rehabvägledare 2017.



**70 %** av deltagare har grundskola eller gymnasium som sin högsta avslutade utbildning.

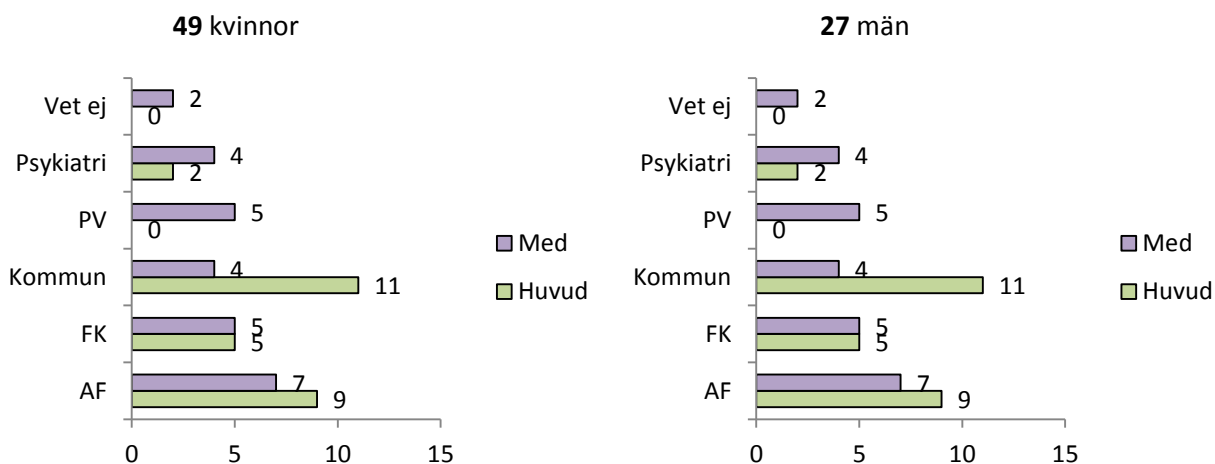
**64 %** av kvinnorna och **82 %** av männen.

**Tid i offentlig försörjning före insatsen** för de **118** personer som **avslutades** hos rehabvägledare under 2017.



Genomsnittlig tid i offentlig försörjning var **2,9** år både för kvinnor och män.

**Huvudremittent och medremittent för 76 deltagare som påbörjade sin insats hos rehabvägledare 2017.**

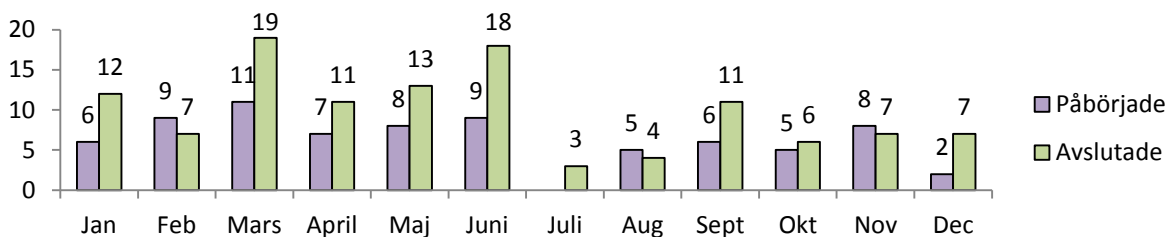


**AF**= Arbetsförmedlingen, **FK** = Försäkringskassan, **PV** = Primärvård

AF och kommunen är oftast huvudremittent.

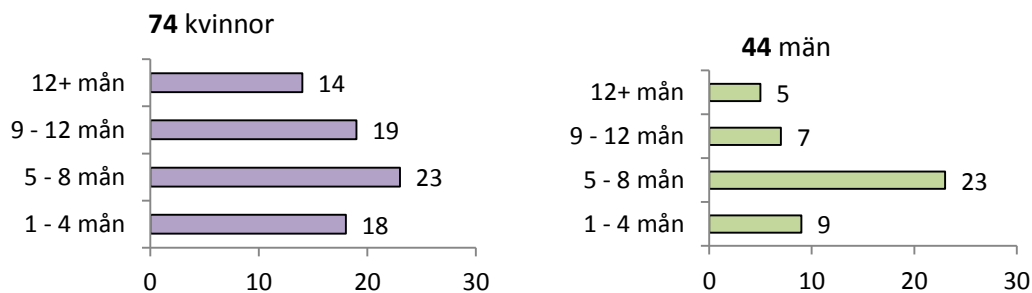
Vården är inte ansvarig för personernas försörjning och därmed oftare medremittent.

**Månadsvis fördelning av de 76 som påbörjade och 118 som avslutade insatsen hos rehabvägledare 2017.**



Antal anvisade januari – juni var 50 och för juli – december 26. Förmodligen för att inremitterade vister att det var begränsat med rehabvägledare samt att arbetsmarknaden är mycket bra.

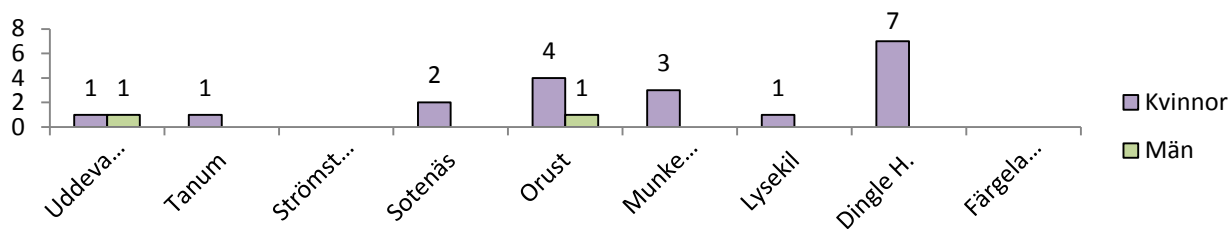
**Inskrivningstiden för de 118 personerna som och avslutade insatsen hos rehabvägledare under 2017.**



Inskrivningstiden har i genomsnitt varit 7,7 månader. För kvinnorna 8,1 månader och för män, 7,1 månader.

Inskrivningstiden ska i genomsnitt vara 6 månader.

**Kommunvis** fördelning av de **21** personer (**19** kvinnor och **2** män) som under 2017 hade **arbetsprövning-/träning** på någon av kommunernas **AME/AMA/ALE** och **Dingle Hundcetrum (ASF)**.



Det finns inget avtal om arbetsprövnings-/träningsplatser på AME i Färgelanda.

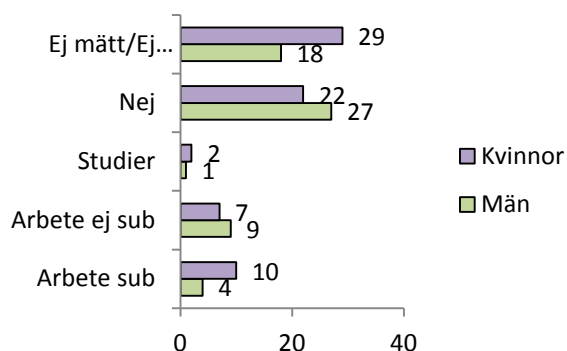
Av de **7** kvinnorna som var på Dingle Hundcentrum, kom **4** från Munkedal, **2** från Lysekil och **1** från Uddevalla.

### Uppföljning 6 månader efter avslut hos rehavägledare.

Deltagare som avslutades hos rehavägledare under tiden 2016-07-01 tom 2017-06-30.

**129** deltagare avslutades under perioden, alla utom **11**, dvs. **118** hade gett sitt samtycke att delta i uppföljningen och av dem svarade **82**, dvs. **64 %** av dem som avslutades under perioden.

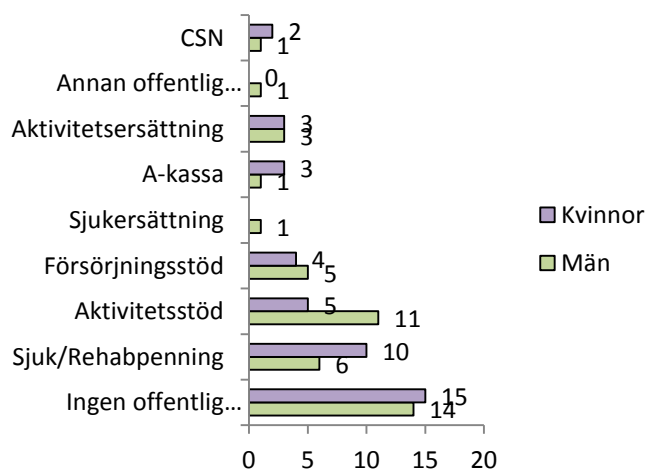
### Sysselsättning 6 månader efter avslut hos rehavägledare för de **82** deltagare som svarade



**33** av **82**, dvs. **40 %** av dem som deltog i uppföljningen, arbetar eller studerar 6 månader efter avslut. **46 %** av kvinnorna och **34 %** av männen.

Jämförs det med att **32 %** av dem (samma grupp), arbetade eller studerade vid avslut, **33 %** av kvinnorna och **31 %** av männen.

### Försörjning 6 månader efter avslut hos rehavägledare för de **82** deltagare som avslutades under tiden 2016-07-01 tom 2017-06-30 och svarade.



**29** av **82** som deltog i uppföljningen hade hel egen försörjning 6 månader efter avslut, dvs. **35 %**. **37 %** av kvinnorna och **34 %** av männen.

Jämförts detta med att **18 %** av dem (samma grupp), hade hel egen försörjning vid avslut, **19 %** av kvinnorna och **17 %** av männen.

Deltagarna **kan ha flera försörjningar**, med undantag för "ingen offentlig försörjning" som inte kan kombineras med något annat.

## Fallbeskrivningar

### Rehabvägledare (RV),

**Eva** född 1964 remitterades från AF och vården. Hon hade A-kassan, men har tidigare varit sjukskriven pga. utmattningsdepression.

Inledningsvis information om Samordningsförbundet och insatserna och kartläggning av Evas situation. RV kontaktade olika arbetsgivare för arbetsträning för Eva och till slut gjordes studiebesök på en Vårdcentral. Där planerades sedan arbetstärning med arbetsuppgifter inom reception, till början 10 timmar/vecka.

Återkommande uppföljningsmöte med Eva och ansvarig chef, det gick bra på arbetsplatsen och omfattningen ökade successivt. Efter ca 5,5 mån var Eva uppe i heltid och blev erbjuden en anställning med stöd av lönebidrag.

**Erik** född 1989 remitterades av IFO och vården, han hade försörjningsstöd. Erik har en ADHD- diagnos och har en psykisk ohälsa. Han har varit sjukskriven sedan 18-års ålder. Erik mobbades i skolan, hade isolerad sig i perioder och gjort suicidförsök och varit inlagd på psyk.

Inledningsvis information om Samordningsförbundet och insatserna och kartläggning av Eriks situation. Efter några besök hittade RV en arbetsträningsplats hos en privat arbetsgivare. Eriks arbetsuppgifter var bl.a. lager arbete. Det gick bra för Erik och chefen var nöjd.

Erik deltog i Samordningsförbundets utredning och skrev in sig på AF.

RV ordnade en ny arbetsträningsplats på ett lager inom handeln, där arbetsgivaren var i behov av personal och Erik hade kunnat få anställning.

Eftersom Erik hade svårt för det sociala planerades att han började arbetstränade 06.15 för att då endast möta två personer. Omfattningen till en början 10 timmar/vecka.

Efter uppföljningsmöte efter 4 veckor, ville Erik fortsätta en kortare period med samma omfattning.

Inledningsvis var Erik noga med att höra av sig, men sen började det att förändras, han började må sämre och till slut kom han inte och hörde ej heller av sig.

Både Arbetsgivaren och RV försökte kontakta Erik men utan resultat. RV informerade IFO. Erik kontaktade RV till slut och RV rekommenderade honom kontakta psykiatrin akut eller ringa Vårdcentralen för en psykologhjälp.

RV hade avslutningsmöte med Erik och IFO. Han var inskriven i ca 7 månader.

---

**Utredningsenhet:** placerad i Uddevalla med deltagare från hela området.

2,6 heltider, 1,3 utredare och en arbetsterapeut samt 0,3 fysioterapeut.

En av utredarna och fysioterapeuten medverkar även i MVK, se nedan.

0,3 utredare har huvudsakligen arbetat som rehabvägledare och from september är uppdraget rehabvägledare.

Målgruppen är personer i arbetsför ålder som är i behov av funktionsbedömning i aktivitet.

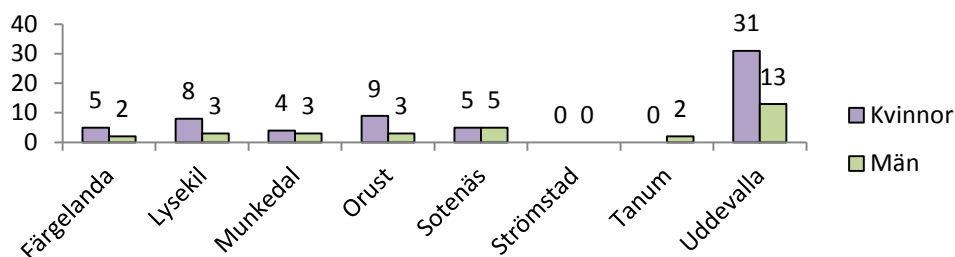
Målet är att få underlag för deltagaren och inremittenter om personens funktionsnivå i aktivitet och inom vilka områden det kan vara aktuellt med fortsatt arbetsprövning-/träning-/praktik.

---



### Statistik för utredningsenheten 2017

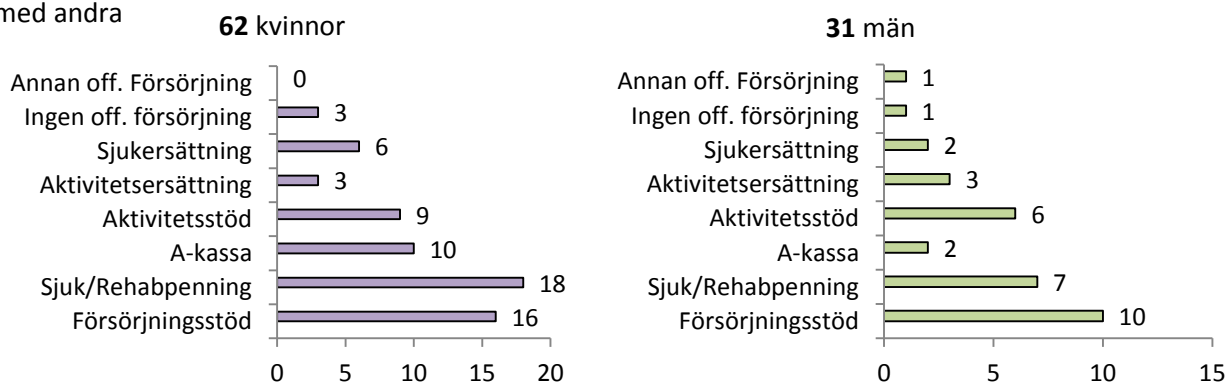
**Kommunvis** fördelning av de **93 (62 kvinnor och 31 män)** som har deltagit i utredning under 2017. 9 grupper genomfördes under 2017.



Strömstad har inte utnyttjat utredningen under 2017 och Tanum i begränsad omfattning. Detta kan delvis bero på avståndet och delvis att de har saknats RV i Strömstad och Tanum under senare halvan av 2017. From 2018 planeras en utredningsgrupp/termin i Strömstad.

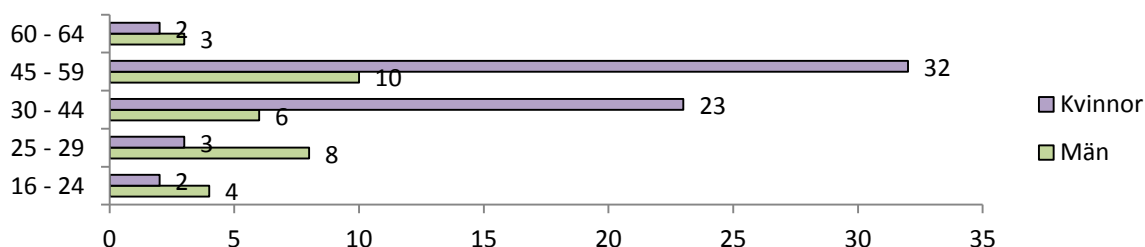
### Försörjning vid start för de deltagare som deltog i utredningen under 2017.

Deltagare kan ha flera försörjningar, med undantag av Ingen offentlig försörjning som aldrig kombineras med andra



Att de flesta deltagarna har sjuk-/rehab-penning eller försörjningsstöd vid start är förväntat eftersom syftet är att bedöma arbetsförmågan eller förutsättningar för arbete.

### Åldersfördelning för de 93 deltagarna (62 kvinnor och 31 män) som deltog i utredningen under 2017.



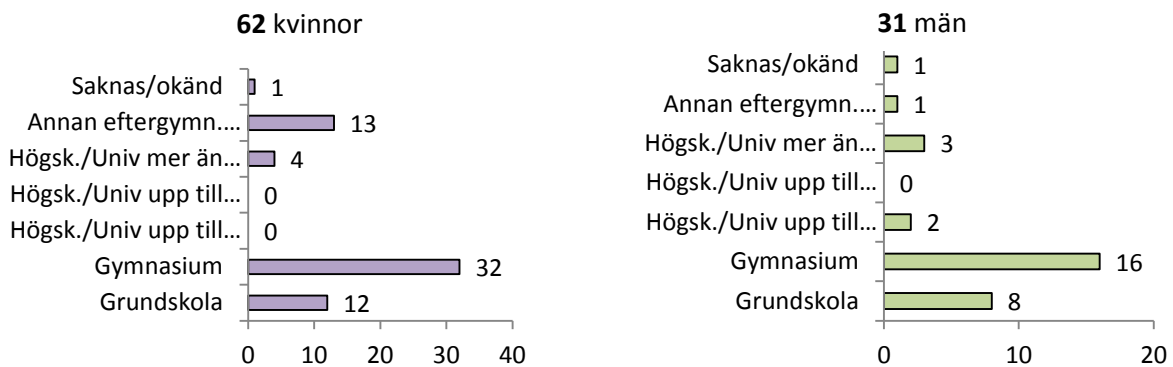
**Genomsnittsåldern** var **43,1 år**, för **kvinnor 44,8 år** och för **män 39,7 år**.

Största ålderskategorin här är 30 – 59 år, 71 deltagare eller 76 %. Unga upp till 29 år ska prioriteras.

From april har personer över 60 år fått vänta pga. stor efterfråga på platser i Utredningen.

From 2018 är planerna att kapaciteten hos Utredningsenheten ska kunna fördubblas, när Sof har flyttat in i nya lokaler och ytterligare en arbetsterapeut kommer att få uppdrag som utredare.

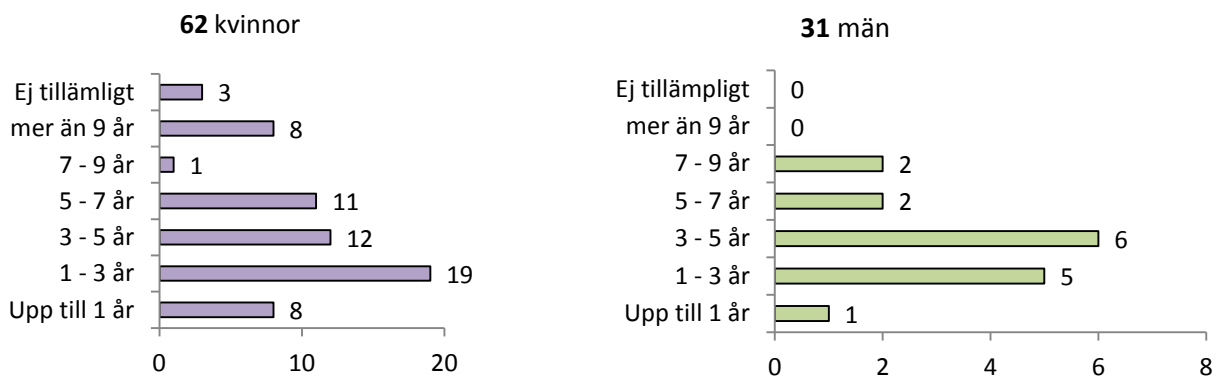
**Utbildningsbakgrund** för de **93** personer (**62** kvinnor och **31** män) som deltog i utredningen under 2017.



**73 %** av deltagare har grundskola eller gymnasium som sin högsta avslutade utbildning.

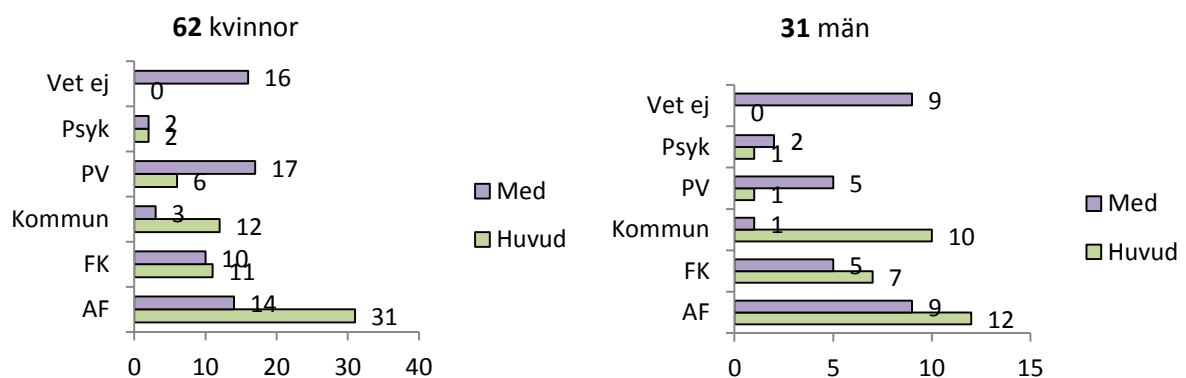
**71 %** av kvinnorna och **77 %** av männen.

**Tid i offentlig försörjning före insatsen** för de **93** personer som deltog i utredningen 2017.



Genomsnittlig tid i offentlig försörjning före utredningen är **4,6** år, för kvinnorna **4,4** år och för männen **5,0** år

**Huvudremittent och medremittent** för de **93** personer som deltog i utredningen under 2017.



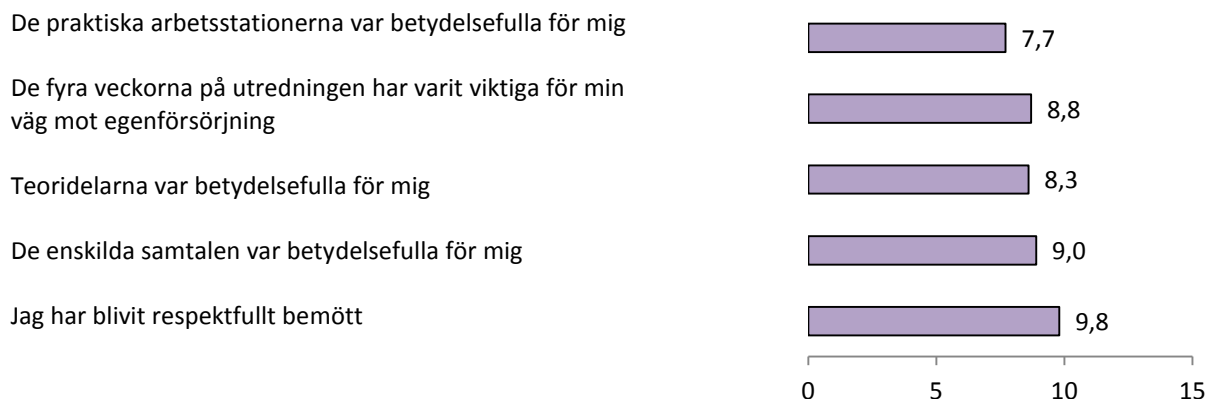
**AF=** Arbetsförmedlingen, **FK =** Försäkringskassan, **PV =** Primärvård

**Utvärdering vid avslut på utredningen**, svar från **59** av **93** som har deltagit och avslutat utredningen 2017.

Deltagarna svarar på frågor vid avslut när de har genomfört den aktivitetsbaserade utredningen.

Syftet är att se hur de har uppfattat insatsen och vad vi kan förbättra. Frågorna besvaras **anonymt**.

Deltagarna får skatta från **"0. Stämmer inte alls"** – **"10. Stämmer helt"** och i diagrammet syns medelvärdet av svaren från grupperna som har avslutats under 2017.



• **Övriga synpunkter**

- Bra handledare! Jag vet vad jag kan och inte kan göra, men nu får jag det på papper.
- Ibland för långa föredrag
- Lokalen hade mått bra av lite uppiffning
- Allt har varit bra, vill säga att kursledarna är underbara
- Lokalerna är sådär. Givande föreläsningar för rätt lyssnare
- Mycket bra bemötande av kursledarna
- Utredare och arbetsterapeut har varit helt underbara. Hela upplägget med tid etc har varit bra

---

**Motivations- och vägledningskurs (MVK):** placerad i Uddevalla med deltagare från hela området.

**MVK-vuxna** riktar sig till personer över 25 år som har viss erfarenhet av arbetslivet som behöver extra motivation och vägledning för att återetablera sig på arbetsmarknaden.

**MVK-unga** riktar sig till personer under 30 år som saknar erfarenhet av arbetslivet som behöver extra motivation och vägledning för att ta sig in på arbetsmarknaden.

4 personer (1,8 tjänster inkl. jobbsökargrupp tom augusti) arbetar i kursverksamheten tillsammans med externa "föreläsare".

En utredare och fysioterapeuten har medverkat och även personal från myndigheterna.

Kursen är arbetsförmågestärkande, såväl ur ett hälsoperspektiv som ur ett socialt och kunskapsmässigt perspektiv.

Lättare fysisk träning ingår varje vecka.

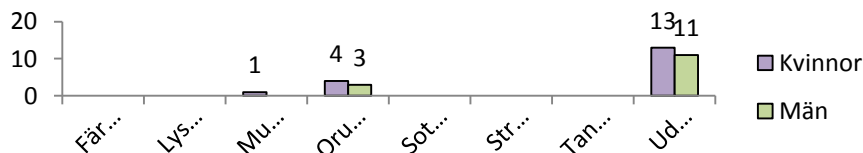
2017 var 4 grupper MVK-vuxna och en grupp MVK-unga.

---

**Statistik för MVK-vuxna 2017**

**Kommunvis** fördelning av de **32 (18 kvinnor och 14 män)** som deltog i MVK-vuxna 2017.

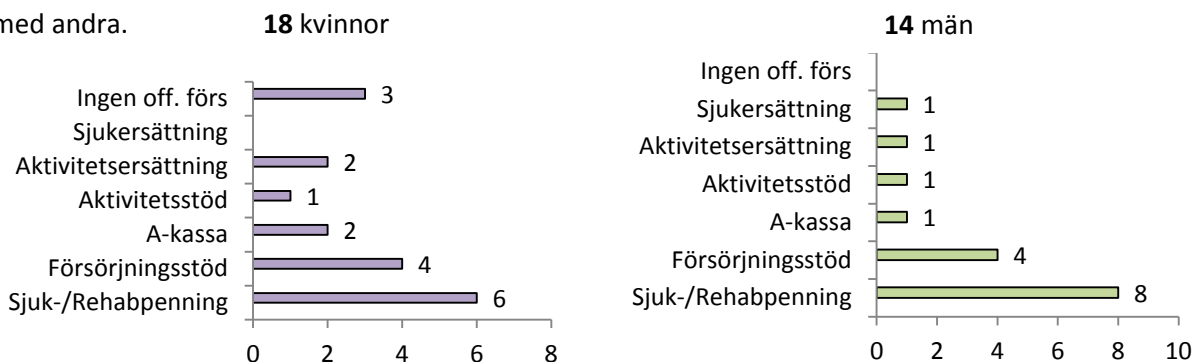
**En** anonym har också deltagit men finns inte med i statistiken.



---

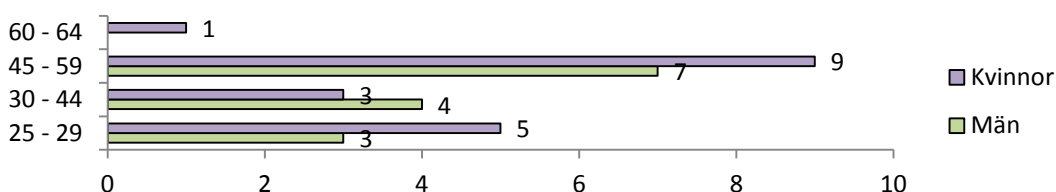
Framöver ska rehabvägledarna kunna erbjuda gruppverksamhet lokalt enligt MVK-princip.

Försörjning vid start för de **32** deltagare (**18** kvinnor och **14** män) som deltog i MVK-vuxna under 2017. Deltagare kan ha flera försörjningar med undantag av ingen offentlig försörjning som aldrig kombineras med andra.



22 av 32 deltagare hade Sjuk/rehabpenning eller försörjningsstöd eller 69 % och det stämmer överens med målgruppen

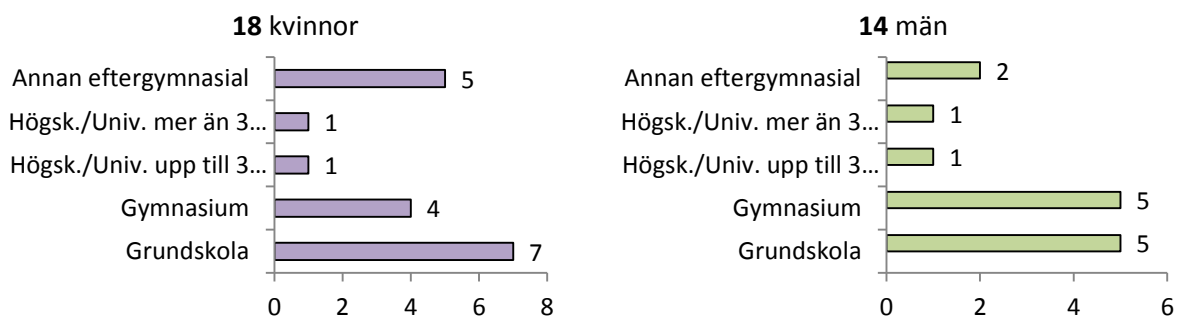
**Åldersfördelning** för de **32** deltagarna (**18** kvinnor och **14** män) som deltog i MVK-vuxna 2017.



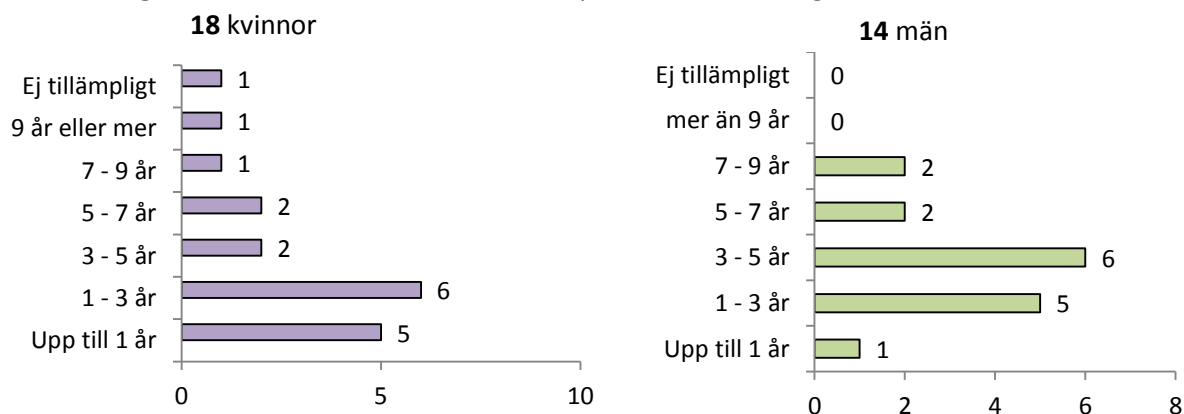
**Genomsnittsåldern** var **42** år, för **kvinnor 41,8** år och för **män 42,2** år.

Genomsnittsåldern stämmer bra, eftersom målgruppen är personer över 25 år med viss yrkeserfarenhet

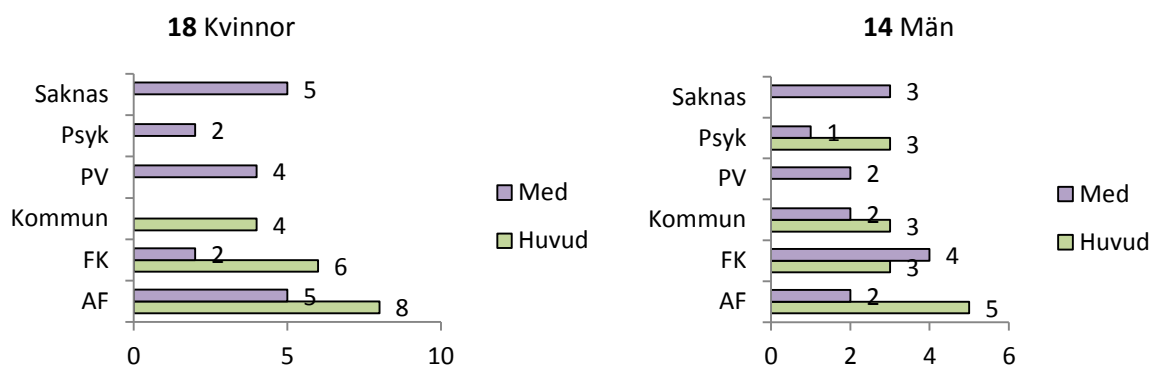
**Utbildningsbakgrund** för de **32** personer (**18** kvinnor och **14** män) som deltagit/deltar i MVK-vuxna 2017.



**Tid i offentlig försörjning före insatsen** för de **32** personer som deltagit/deltar i MVK-vuxna 2017.



**Inremittent** för de **32** (**18** kvinnor och **14** män) som deltagit/deltar i MVK-vuxna 2017.



**AF**= Arbetsförmedlingen, **FK** = Försäkringskassan, **PV** = Primärvård

### Utvärdering vid avslut på Motivations- och vägledningskursen (MVK-vuxna)

Deltagarna får själva formulera sina mål med kursen och ange hur väl insatsen rustat dem för målen.

Deltagarna får skatta från "0. Stämmer inte alls" – "10. Stämmer helt" Genomsnitt blev **8,3**.

Ungefär hälften av deltagarna angav att deras mål med kursen var att komma ut i arbete/praktik/sysselsättning. En grupp hade hela 75% som mål att börja arbetsträna. Några ville lära att sig skriva CV och personligt brev.

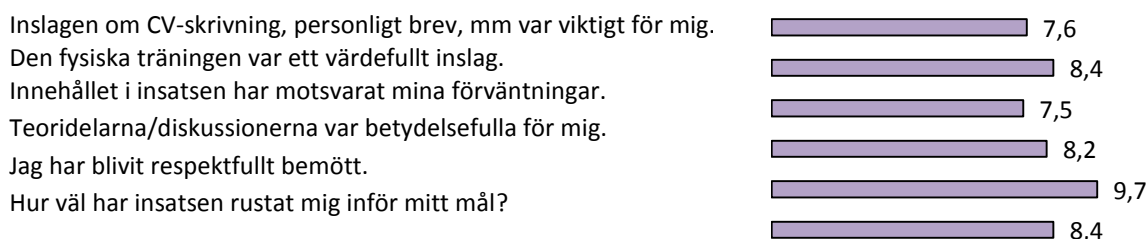
Den andra halvan angav mål som var kopplade till personlighet och/eller mående, t.ex. att få ökat självförtroende och bättre hälsa, att bli tryggare i sig själv och få verktyg för att tackla livets olika situationer.

Vägledning och studiebesök var mycket uppskattat, liksom regelbunden social samvaro.

Deltagarna svarar på frågor vid avslut.

Syftet är att se hur de har uppfattat insatsen och vad vi kan förbättra. Frågorna besvaras **anonymt**.

Deltagarna får skatta från "0. Stämmer inte alls" – "10. Stämmer helt" och i diagrammet syns medelvärdet av svaren från deltagarna.



### Fallbeskrivning MVK-vuxna

**Eilert** är 57 år och remitterades av AF till Sof MVK-vuxna. Han var Inskriven i jobb- och utvecklingsgarantin på AF och hade aktivitetsstöd.

Frågeställningen var hur han skulle kunna komma vidare till arbete och kunna behålla ett arbete samt vägledning?

Eilert deltog i kursen, men redan under 2:a veckan på MVK kursen gjorde han ett arbetsgivarbesök.

Det ledde till en praktikplats och om allt fungerar bra, finns möjlighet till anställning med stöd från AF.

**Elisabeth** är 51 år och remitteras av AF och IFO till Sof MVK-vuxna. Hon uppbar försörjningsstöd.

Frågeställningen var i vilken omfattning Elisabeth skulle kunna arbeta samt vägledning?

Elisabeth deltog i kursen och fick information om ASF och efter avslutat kurs påbörjade hon en arbetsprövning på ett ASF via AF och IFO.

**Jobbsökargrupp:** placerad i Uddevalla med främst deltagare från MVK-vuxna och/eller Utredningen som inte haft rehabvägledare och behöver fortsatt stöd under en kortare tid för att ytterligare närma sig arbetsmarknad eller studier.

0,3 rehabvägledare, som även arbetat som gruppleddare i MVK. Arbetar främst i början av året med personer från Uddevalla och Färgelanda där det då inte fanns rehabvägledare där.

From juli fick alla deltagare istället för jobbsökargrupp, rehabvägledare.

Arbetade motiverande och vägledande med arbetsmarknadscoaching och hjälp till arbetsprövning/träning eller praktik.

I Jobbsökargrupp deltog, **16** personer, 9 kvinnor och 7 män, där av var 11 nya deltagare 2017, 5 kvinnor och 6 män. Samtliga är avslutades före 1 juli 2017.

---

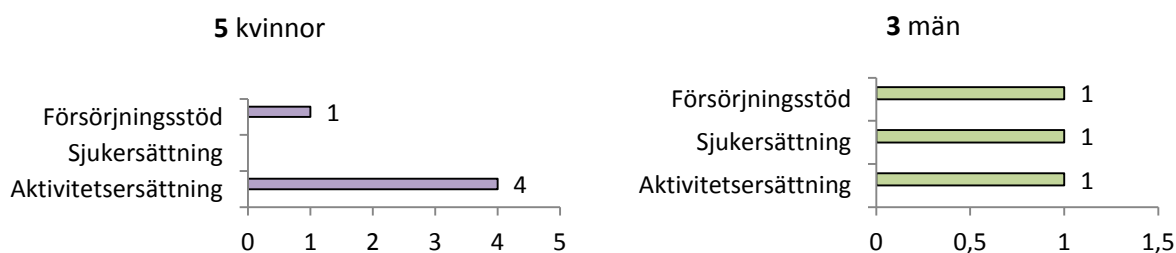
### Statistik för MVK-unga 2017

**9** deltagare, där av **5** kvinnor, **3** män och en anonym. Den som är anonym finns inte med i statistiken. Samtliga i MVK-unga kom ifrån Uddevalla Kommun.

---

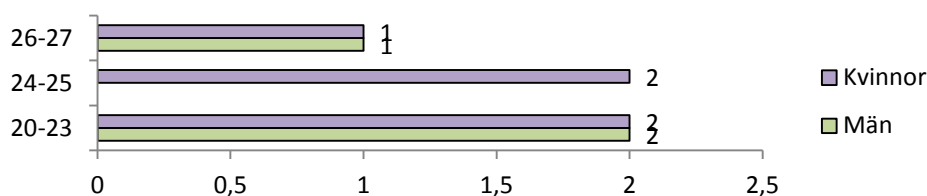
Försörjning vid start för de **8** deltagare (**5** kvinnor och **3** män) som deltog i MVK-unga under 2017.

Deltagare kan ha flera försörjningar med undantag av ingen offentlig försörjning som aldrig kombineras med andra.



---

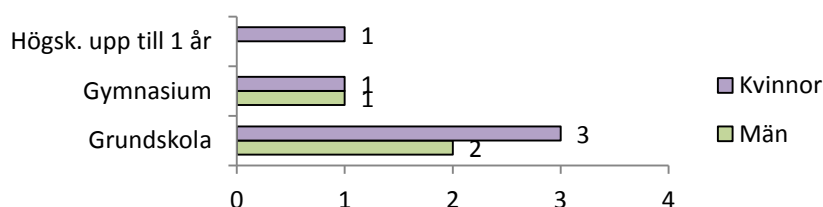
**Åldersfördelning** för de **8** deltagarna (**5** kvinnor och **3** män) som deltog i MVK-unga 2017.



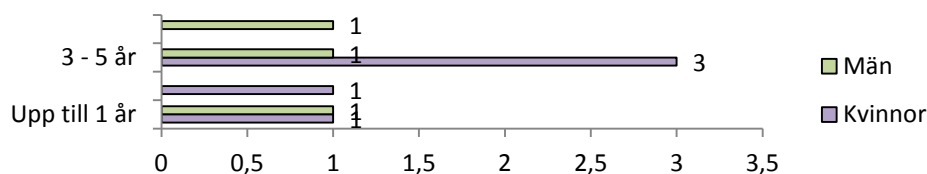
**Genomsnitt** var **23,9** år, för kvinnor **23,8** år och för männen **24,0** år.

---

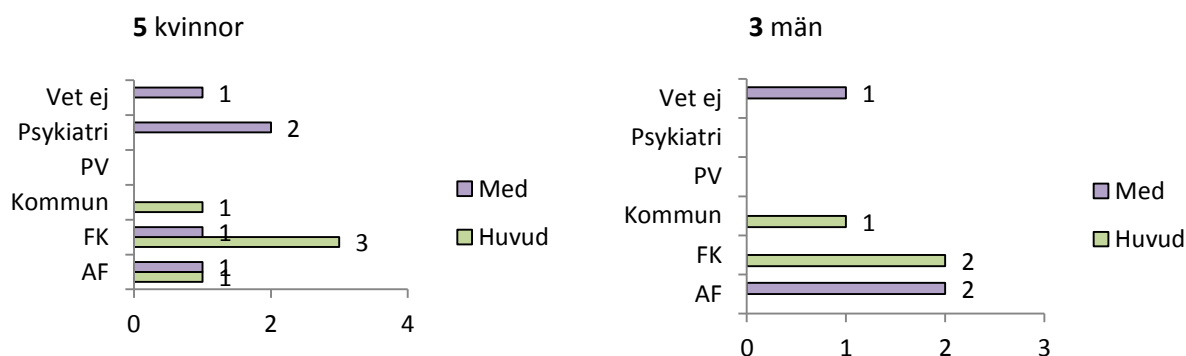
**Utbildningsbakgrund** för de **8** personer (**5** kvinnor och **3** män) som deltagit/deltar i MVK-unga 2017.



**Tid i offentlig försörjning före insatsen** för de 8 personer som deltagit/deltar i MVK-unga 2017.



**Inremittent** för de 8 (5 kvinnor och 3 män) som deltagit/deltar i MVK-unga 2017.



**Utvärdering vid avslut på Motivations- och vägledningskursen Unga (MVK-unga)**

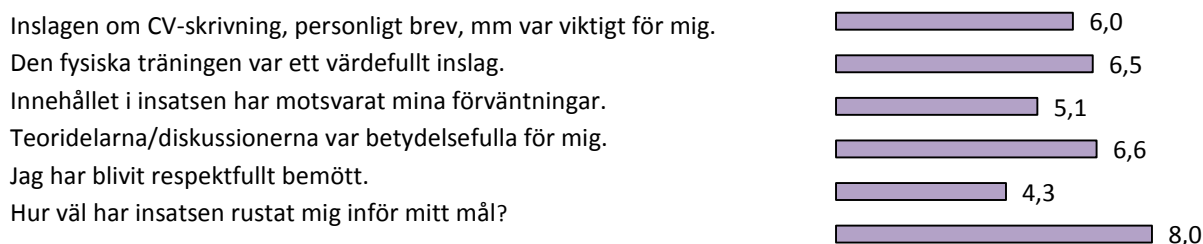
Deltagarna får själva formulera sitt mål med kursen och ange hur väl insatsen rustat dem för sitt mål.

Deltagarna får skatta från "0. Stämmer inte alls" – "10. Stämmer helt" Genomsnitt blev 6,1.

Alla deltagare hade som mål att komma i arbete eller att börja studera. Deltagarna tyckte att tiderna var väldigt bra. Det som var mest betydelsefullt var personlighetstestet, föreläsningarna och information om nya kurser. Deltagarna svarar på frågor vid avslut.

Syftet är att se hur de har uppfattat insatsen och vad vi kan förbättra. Frågorna besvaras **anonymt**.

Deltagarna får skatta från "0. Stämmer inte alls" – "10. Stämmer helt" och i diagrammet syns medelvärdet av svaren från deltagarna.



**Steg1 Uddevalla** insats för unga vuxna 16-29 år bosatta i Uddevalla kommun.

Samordningsförbundet finansiera 1,9 tjänster. 1,0 arbetsterapeut, 0,8 handledare från No Limits/ABF och 0,1 personal från vuxen psykiatri (sjuksköterska, kurator eller arbetsterapeut).

1,0 Arbetsterapeuten lämnade sitt uppdrag den 28 februari och efterträdare började den 24 augusti.

1,75 – 1,8 rehabvägledartjänster finansierats av Uddevalla kommun. 0,8 har varit sjukskriven sedan februari och ersatts enbart vissa timmar i veckan med annan personal fram till slutet av oktober.

Deltagarna står långt från arbetsmarknaden, med diffus problematik, med eller utan diagnos.

Syftet är att motverka utanförskap, att vara aktivitets- och motivationshöjande samt att vara arbets- och/eller studieförberedande.

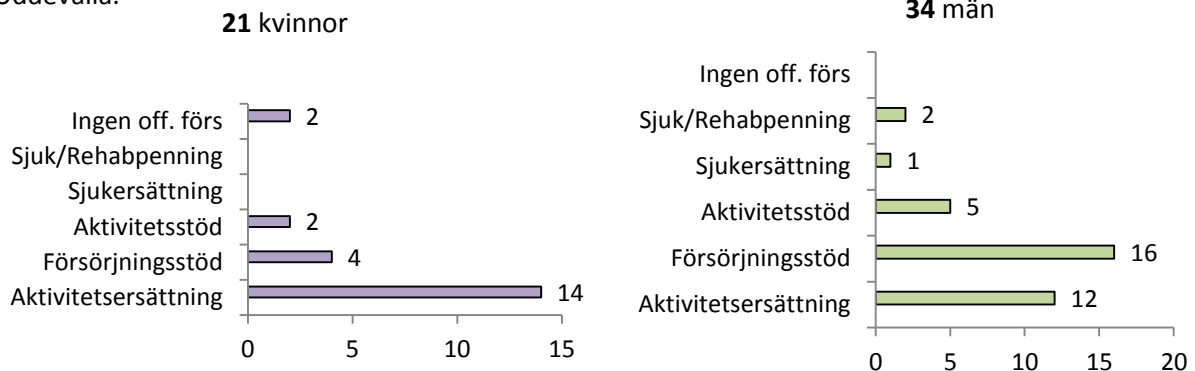
**Statistik för Steg1 i Uddevalla 2017**

55 ungdomar har varit inskrivna i Steg1 i Uddevalla 2017, där av 21 kvinnor och 34 män.

En anonym man har också deltagit men finns inte med i statistiken.

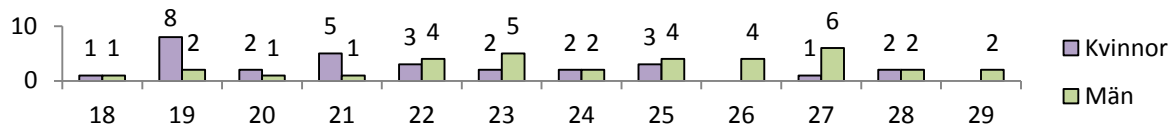
38 ungdomar har avslutats i Steg1 i Uddevalla 2017, 14 kvinnor och 24 män.

**Försörjning före insatsen** för de 55 ungdomarna (21 kvinnor och 34 män) som deltagit/deltar 2017 i Steg1 Uddevalla.



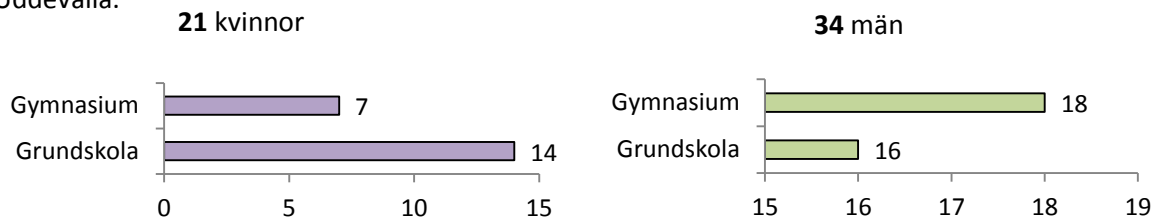
Deltagarna kan ha försörjning från mera än en myndighet

**Åldersfördelning** för de 55 ungdomarna (21 kvinnor och 34 män) som deltagit/deltar 2017 i Steg1 Uddevalla.

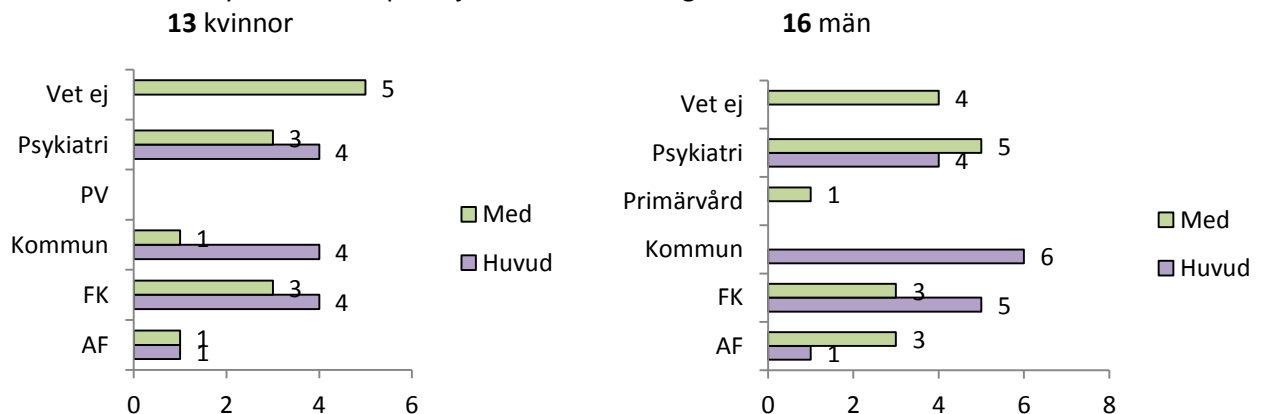


**Genomsnittsåldern** var 23,8 år, för kvinnor 22,9 år och för män 23,8 år

**Utbildningsbakgrund** för de 55 ungdomarna (21 kvinnor och 34 män) som deltagit/deltar 2017 i Steg1 Uddevalla.



**Huvudremittent och medremittent** för de 29 (13 kvinnor och 16 män) som påbörjade 2017 Steg1 Uddevalla. En anonym har också påbörjat insatsen med ingår inte i statistiken.





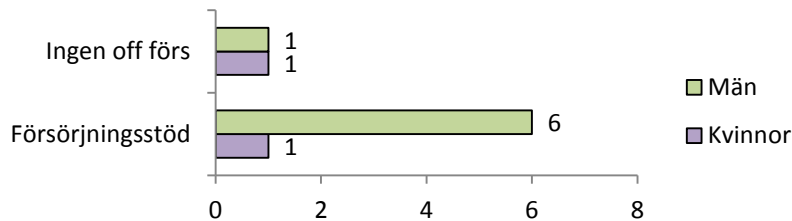
## Statistik för Steg1 Lysekil 2017

Insatsen började i augusti 2017.

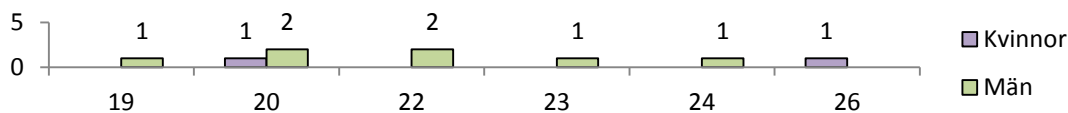
9 ungdomar har skrivits in 2017 i **Steg1 Lysekil 2017**, därav 2 kvinnor, 7 män och 3 anonyma.

De anonyma finns inte med i statistiken.

### Försörjning före insatsen för de 9 ungdomarna (2 kvinnor och 7 män) som 2017 deltagit/deltar i **Steg1 Lysekil**

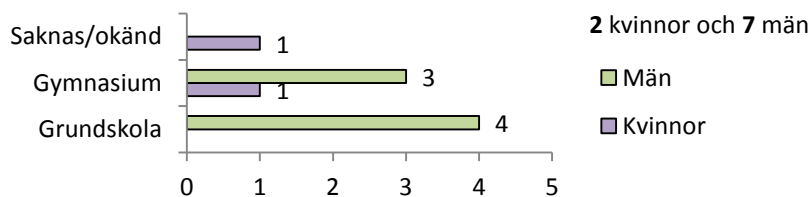


### Åldersfördelning för de 9 ungdomarna som deltagit/deltar 2017 i **Steg1 Lysekil**

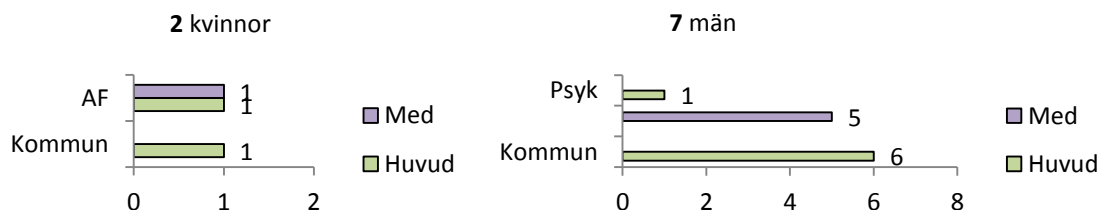


Genomsnittsåldern var **21,8** år, för kvinnor **23,0** år och för män **21,4** år

### Utbildningsbakgrund för de 9 ungdomarna (2 kvinnor och 7 män) som 2017 deltagit/deltar i **Steg1 Lysekil**



### Huvudremittent och medremittent för de 9 (2 kvinnor och 7 män) som påbörjade 2017 **Steg1 Lysekil**

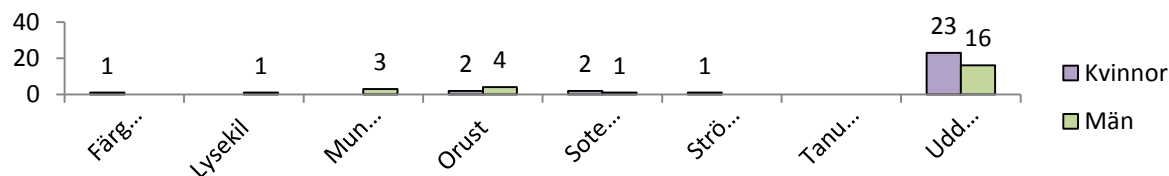


### Fallbeskrivning Steg1

**Elias** remitteras från psykiatrin där han haft mycket långvarig kontakt, uppbär Aktivitetsersättning från FK. Han har ADHD, har varit isolerad i perioder och svårt för sociala sammanhang. Uppdraget är att stötta Elias i att vistas bland människor och att han får orientera sig i vad som kan passa honom, studier eller arbete. Elias deltar väldigt bra i gruppen, han har mycket låg frånvaro och är aktiv i diskussionerna. Efter gruppens slut får Dick individuell stöttning och AF kopplas då på för att Elias skall kunna lämnas till arbetslivsresurs för mer fokus på praktik/arbetsträning. Elias har funderat på studier men landat i att det bästa just nu är att få komma ut i arbetsträning på en lämplig arbetsplats. Fokus ligger på att hitta en plats som är lagom stor och där en kan utvecklas i lugnt tempo.

**Emma** remitteras till Steg1 av IFO. Emma har haft kontakt med IFO under en längre period och har försökt att skriva in sig på AF och påbörja praktik. Emma har god närvaro på Steg1 och gör framsteg i att närma sig arbete. Efter 3 månader framkommer att hon är gravid och hon vill då avbryta insatsen för att återkomma efter att barnet är fött.

**Kommunvis** fördelning av **54 unga med Aktivitetsersättning (29 kvinnor och 25 män)** som under 2017 deltog i någon av Sof Väst insatser. **39** av dessa, **23** kvinnor och **16** män deltog i Steg1 Uddevalla.

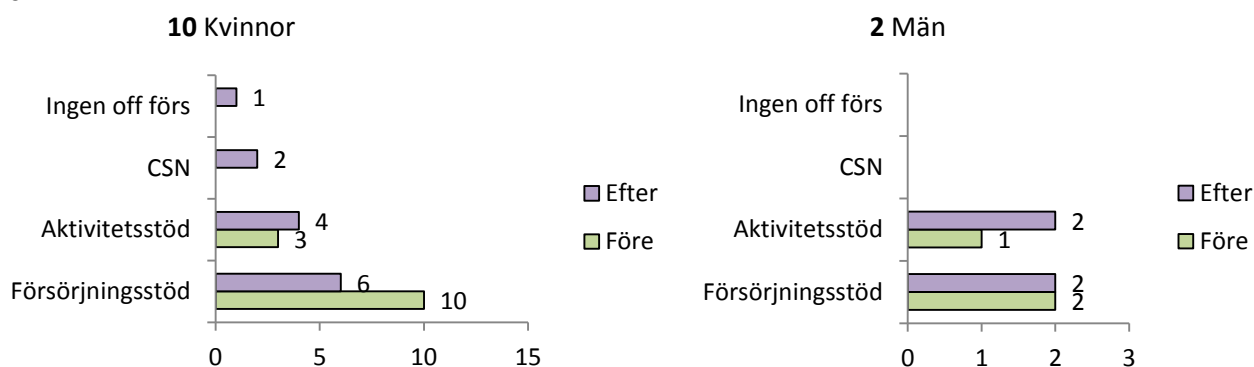


**ASF utbildning** genomfördes 2016 i samarbete med **Vuxenutbildningen i Uddevalla**.

**21** personer, **19** kvinnor och **2** män deltog i utbildning, **9** kvinnor avslutades 2016.

Övriga **12**, därav **10** kvinnor och **2** män har avslutats under 2017.

**Försörjning före och efter avslut** för de 12 deltagarna, 10 kvinnor och 2 män, som har avslutats under 2017.

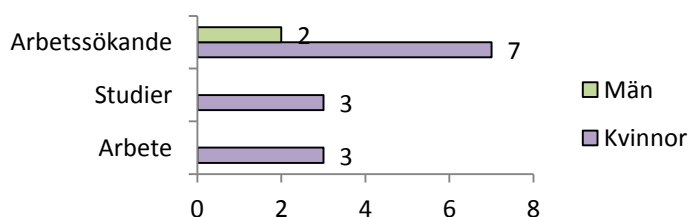


Deltagarna **kan ha flera försörjningar**, med undantag för "ingen offentlig försörjning" som inte kan kombineras med något annat.

Här framgår att 4 av 10 kvinnor eller 40 % har gått från försörjningsstöd till Aktivitetsstöd, Studiestöd-/medel eller ingen offentlig försörjning. En av männen har efter avslut inte enbart försörjningsstöd utan Aktivitetsstöd, med kompletterande försörjningsstöd.

Genomsnittlig tid i offentligförsörjning före insats för dessa 12 som avslutade 2017, var 4,3 år, för kvinnorna 3,4 år och för männen 5,5 år.

**Sysselsättning** vid avslut för de 12 deltagarna, 10 kvinnor och 2 män, som har avslutats under 2017



Samtliga 10 deltagare gick på SFI, när de började insatsen, men vid avslut så arbetar eller studerar 6 av 10, dvs. 60 %.

# Samordningsförbundet Väst

Arbetsförmedlingen – Försäkringskassan – Västra Götalandsregionen  
Kommunerna Färgelanda, Lysekil, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum och Uddevalla  
Org.nr 222000 - 2030

---

## Syfte, målgrupper, mål och måluppfyllelse med Sof Väst insatser 2017

Bilaga 3 tillhörande förvaltningsberättelse

# Samordningsförbundet Väst

Arbetsförmedlingen – Försäkringskassan – Västra Götalandsregionen  
Kommunerna Färgelanda, Lysekil, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum och Uddevalla  
Org.nr 222000 - 2030

## Övergripande Syfte, målgrupper, mål och måluppfyllelse med Sof Väst insatser 2017

Syfte	Målgrupp	Mål	Måluppfyllelse 2017
<p>Att samordning av resurser och riktade insatser skall leda till att den enskilde personen skall förbättra sin funktions- och arbetsförmåga vilket innebär:</p> <p>Att <b>ur individperspektiv</b> erbjuda enskilda personer i behov av samordnad rehabilitering del av samhällets samlade kompetenser och insatser. Förväntat resultat är ökade möjligheter till egenförsörjning och ökad livskvalitet</p> <p>Att <b>ur ett samhällsperspektiv</b> optimera samhällets samlade resurser genom att fler kommer i arbete. Förväntat resultat är en större effektivitet och att resurser då frigörs så att fler kan erbjudas rehabilitering</p>	<p>Personer i åldern 16 – 64 år och som är i behov av samordnad rehabilitering. Arbetslinjen skall vara tydlig enligt riktlinjerna och innebörden av begreppet förutsättningar för arbete poängteras. Individerna i målgrupperna kan ha både fysiska, psykiska, sociala och arbetsmässiga behov och de samordnade insatserna skall beakta jämställdhet och mångfald.</p>	<p>Sof ska informera parterna om förbundets syfte, övergripande mål och insatser. Målet för processamordnaren var att träffa <b>50</b> samverkansparter.</p> <p>Sof ska samarbeta med parternas verksamheter på olika nivåer och sträva efter samordning av dessa.</p> <p>Målet var <b>100</b> deltagare på Arenadagarna Sof ska värna om bra befintliga verksamheter och bli komplettering till dessa.</p> <p>Sof insatser ska ses som en resurs och möjlighet, en naturlig del i det ordinarie arbetet. Sof ska sträva efter att de metoder och arbetssätt som visar sig vara ändamålsenliga för individen och kostnadseffektiva för samhället, implementeras hos parterna.</p> <p>Sof ska stödja kompetensutveckling hos medarbetarna med utbildningsinsatser till styrelse, beredningsgrupp, chefer och tjänstemän som berörs av samverkan.</p> <p>Samordningsförbundet får inte sätta sig i skuld.</p>	<p>Ett antal informationstillfällen har hållits med förbundets parter, totalt har <b>77</b> samverkansparter deltagit vid dessa.</p> <p>Handläggare- /Samverkansgrupperna har ersatts av Arenadagar som genomförts för samtliga kommuner. Arenadagar har hållits för handläggare och tjänstemän hos parterna totalt har <b>283</b> medarbetare deltagit</p> <p>Avtal om arbetsträningsplats på AME/ALE/AMA finns i kommuner förutom Färgelanda och på Dingle Hundcentrum. <b>21</b> deltagare, har varit på någon av dessa platser.</p> <p><b>34</b> personer deltog vid Förbundets Dag. 3 styrelseledamöter och processamordnaren deltog på Nationella Finsamkonferensen</p> <p>Sof Väst uppvisar ett positivt resultat för räkenskapsåret.</p>

## Samordningsförbundet Väst

Arbetsförmedlingen – Försäkringskassan – Västra Götalandsregionen  
Kommunerna Färgelanda, Lysekil, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum och Uddevalla  
Org.nr 222000 - 2030

### Syfte, målgrupper, mål och måluppfyllelse per insats hos Sof Väst 2017

#### Rehabvägledare (Rv)

Syfte	Målgrupp	Mål	Måluppfyllelse 2017
Att öka möjligheterna till arbete, studier och egen försörjning samt att deltagaren får ökad hälsa och livskvalitet.	Personer i arbetsför ålder som är i behov av samordnat stöd ifrån två eller fler av våra samverkande myndigheter.	Minst <b>130</b> nya deltagare under året	Rehabvägledarna har under perioden haft <b>84</b> nya deltagare, 49 kvinnor och 27 män, samt 8 anonyma. <i>Kommentar: personalomsättning och sjukdom hos personalen, samt from juli minskade antal Rv från 4,8 till 4,2. På helårsbasis saknades motsvarande 1,0 Rv.</i>
	Vid anvisningar ska unga personer upp till 29 år prioriteras.	Minst <b>30 %</b> av deltagarna som har fått stöd via Rehabvägledare och har avslutats, ska vid varje uppföljningstillfälle <b>helt</b> ha kommit till <b>egen försörjning</b> .	<b>24 %</b> av deltagarna som anvisades under perioden var under 30 år. <b>17 %</b> av alla deltagarna som avslutades under perioden har helt kommit i egen försörjning.
	Bland aktuella deltagare görs prioritering utifrån hur de bedöms kunna tillgodogöra sig insatserna.	Minst <b>40 %</b> av deltagarna som har fått stöd via Rehabvägledare och har avslutats, ska vid varje uppföljningstillfälle <b>ha arbete eller studier</b> , gäller heltid eller deltid med eller utan subvention till arbetsgivaren.	<b>78 %</b> av deltagarna som avslutades under perioden kunde tillgodogöra sig insatsen. <b>32 %</b> av <b>alla</b> deltagarna som avslutades har kommit i arbete eller till studier eller <b>41 %</b> av dem som kunde tillgodogöra sig insatsen.

*Kommentar: Hänsyn bör tas till den gynnsamma arbetsmarknaden 2017, så de deltagare som har kommit till Rv står mycket långt ifrån arbetsmarknaden.*

## Samordningsförbundet Väst

Arbetsförmedlingen – Försäkringskassan – Västra Götalandsregionen  
Kommunerna Färgelanda, Lysekil, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum och Uddevalla  
Org.nr 222000 - 2030

Uppföljning 6 månader efter avslut. Jämföra samma personer som har haft rehabvägledare, 6 månader efter avslut som vid avslut. Se om resultatet är bestående?	Uppföljningen gäller deltagare som avslutades under tiden 2016-07-01 – 2017-06-30. 129 deltagare avslutades och 82 personer svarade eller 64 %.	De som har egen försörjning, arbetar och studerar vid avslut gör de även det 6 månader efter avslut? <i>Kommentar: Inom parantes måluppfyllelse vid avslut för samma grupp deltagare.</i>	<b>35 %</b> (18 %) av dem som deltog i uppföljningen, hade hel egen försörjning 6 månader efter avslut. <b>40 %</b> (32 %) av dem som deltog i uppföljningen, arbetar eller studerar 6 månader efter avslut.
--	--	--	---

*Kommentar: Flera personer har egen försörjning, samt arbetar och studerar 6 månader efter avslut än vid avslut, dvs. resultatet är bestående och antalet har tom ökat.*

### Utredningen

Syfte	Målgrupp	Mål	Måluppfyllelse 2017
Att utreda en individs förutsättningar för arbete/studier.	Personer i arbetsför ålder som är i behov av funktionsbedömning i aktivitet.	Minst <b>90</b> deltagare under året.	<b>133</b> personer har blivit kallade till utredningen Utredningen har under året haft <b>93</b> deltagare.
	Vid anvisningar ska unga personer upp till 29 år prioriteras.		<b>20 %</b> av deltagarna som anvisades under perioden var under 30 år.
		Minst <b>70 %</b> av de som deltar skall anse att Utredningen varit viktig på deras väg till egen försörjning.	81 % av deltagarna som har avslutas under perioden, anser att Utredningen varit viktig på deras väg till egen försörjning.
	Bland aktuella deltagare, görs prioritering utifrån hur de bedöms kunna tillgodogöra sig insatserna.	Minst <b>90 %</b> skall anse att de blivit respektfullt bemötta under Utredningen.	92 % av deltagarna som har avslutas under perioden, anser att de blivit respektfullt bemötta under Utredningen.

# Samordningsförbundet Väst

Arbetsförmedlingen – Försäkringskassan – Västra Götalandsregionen  
Kommunerna Färgelanda, Lysekil, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum och Uddevalla  
Org.nr 222000 - 2030

## Motivations- och Vägledningskurs (MVK)

Syfte	Målgrupp	Mål	Måluppfyllelse 2017
Ökad arbetsförmåga och bättre hälsa för deltagarna.	<b>MVK-vuxna</b> , där prioriteras personer över 25 år och som har viss erfarenhet av arbetslivet.	Minst <b>4</b> grupper och <b>40</b> deltagare under året	MVK har under året haft <b>4</b> grupper och <b>32</b> deltagare En deltagare arbetad heltid och hade ingen offentlig försörjning 6 månader efter avslut
		Minst <b>70</b> % av deltagarna skall anse att deras förväntningar på kursen infriats.	<b>75</b> % ansåg att deras förväntningar på kursen infriats.
		Minst <b>90</b> % skall anse att de blivit respektfullt bemötta under MVK.	<b>97</b> % av deltagarna ansåg att de blivit respektfullt bemötta under MVK.
	<b>MVK-unga</b> , där prioriteras personer under 30 år och som saknar eller har mycket liten erfarenhet av arbetslivet.	Minst <b>2</b> grupper och <b>20</b> deltagare under året	<b>En</b> grupp under hösten med <b>8</b> deltagare. <i>Kommentar: MVK-unga blev inställd under våren pga. sjukdom hos kursledaren.</i>
		Minst <b>70</b> % av deltagarna skall anse att deras förväntningar på kursen infriats.	<b>51</b> % ansåg att deras förväntningar på kursen infriats.
		Minst <b>90</b> % skall anse att de blivit respektfullt bemötta under MVK.	<b>43</b> % av deltagarna ansåg att de blev respektfullt bemötta under MVK-unga.

*Kommentarer: 75 % av deltagarna i MVK-vuxna ansåg att förväntningarna på kursen infriades, men endast 51 % av deltagarna i MVK-unga. 97 % av MVK-vuxna ansåg att de hade blivit respektfullt bemötta, men endast 43 % av deltagarna i MVK-unga. Det har varit samma kursledare i MVK-vuxna och MVK-unga.*

## Samordningsförbundet Väst

Arbetsförmedlingen – Försäkringskassan – Västra Götalandsregionen  
 Kommunerna Färgelanda, Lysekil, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum och Uddevalla  
 Org.nr 222000 - 2030

### Jobsökargrupp

Syfte	Målgrupp	Mål	Måluppfyllelse 2017
Öka förutsättningarna för deltagarna att klara arbete och/ eller studier.	Personer från Uddevalla och Färgelanda som har deltagit i Utredningen och/eller MVK och behöver fortsatt stöd.	Minst <b>25</b> nya deltagare/år	<b>11</b> nya deltagare under januari - juli <i>Kommentar: from juli fick samtlig deltagare i behov av detta stöd rehabvägledare i stället.</i>
Att rusta personerna väl för att nå ökad egen försörjning.		Minst <b>30 %</b> av deltagarna som har fått stöd och har avslutats, ska vid varje uppföljningstillfälle <b>helt</b> ha kommit till <b>egen försörjning</b> .	<b>En</b> av deltagarna hade egen försörjning vid avslut.
		Minst <b>40 %</b> av deltagarna som har fått stöd och har avslutats, ska vid varje uppföljningstillfälle <b>ha arbete eller studier</b> , gäller heltid eller deltid med eller utan subvention till arbetsgivaren.	<b>Ingen</b> av deltagarna hade vid avslut kommit i arbete eller till studier. 6 månader efter avslut arbetade två personer på 50 % och en 75 %.

### Fysioterapeut

Syfte	Målgrupp	Mål	Måluppfyllelse 2017
Att göra deltagarna medvetna om sina fysiska förutsättningar och eventuella begränsningar.	Alla deltagare i insatser som Sof Väst finanserar, dock i första hand de som deltar i Utredningen och MVK	Genomföra minst <b>en</b> föreläsning om hälsa, kost, motion per grupp inom Utredning och MVK. Det skulle innebära <b>11</b> i utredningen och <b>5</b> i MVK	Genomfört <b>25</b> föreläsning under året. <b>11</b> i Utredning (en per grupp) och <b>14</b> i MVK (3 i varje MVK-vuxna och 2 i MVK-unga)
Att vara en del i uppdraget att utreda deltagarens förutsättningar för yrkesarbete, samt att kunna ge råd till deltagarna utifrån sin specialkompetens.		Genomför minst <b>90</b> Tippa- och konditionstester, inkl. råd och stöd under året.	Genomfört <b>79</b> Tippa- och konditionstester, inkl. råd och stöd på deltagare i Sof Väst verksamheter under året. <i>Kommentar: Fysioterapeuten var tjänstledig en månad under året</i>



# Samordningsförbundet Väst

Arbetsförmedlingen – Försäkringskassan – Västra Götalandsregionen  
Kommunerna Färgelanda, Lysekil, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum och Uddevalla  
Org.nr 222000 - 2030

## Steg1 Uddevalla och Steg1 Lysekil

Syfte	Målgrupp	Mål	Målluppfyllelse 2017
Tidigt fånga upp och ge en meningsfull aktivitet till ungdomar som hoppat av skolan, eller är på väg att hoppa av skolan.	Unga vuxna 16-29 år med diffus problematik, med eller utan diagnos som står långt från arbetsmarknaden.	<b>Steg1 Uddevalla</b> Minst <b>40</b> nya deltagare/år	Steg1 har under året haft 55 deltagare varav <b>29</b> nya deltagare. <i>Kommentar: pga. personalomsättning och sjukdom hos personalen, blev gruppen som skulle start i februari inställd.</i>
		<b>Steg1 Lysekil</b> Minst <b>24</b> nya deltagare/år.	Första gruppen började den 24 augusti med <b>9</b> deltagare. <i>Kommentar: 3 deltagare föll bort under sommaren till arbete/studier.</i>
Reducera utanförskap hos Unga vuxna.	Unga vuxna som behöver/vill komplettera sina studier på olika nivåer för att kunna komma vidare.	Minst <b>80 %</b> av deltagarna ska vid avslut ha tydligare framtidsbild än vad de hade vid start.	Detta har inte mätts under året på grund av osäkerhet kring mätverktyget.
Vara motivations- och aktivitetshöjande samt arbets- eller studieförberedande.	Unga vuxna som upplevs ha ett utanförskap eller känner sig socialt isolerade, som är i behov av kontakt med två parter.	Minst <b>80 %</b> av deltagarna ska vid avslut vara mer nöjda med sin <i>livssituation</i> än de var vid start.	Detta har inte mätts under året på grund av osäkerhet kring mätverktyget. <i>Djupintervjuer med ungdomarna visar att de genomgående har blivit mera medvetna om sin livssituation och att de har ansvar för att göra något åt denna.</i>

## Samordningsförbundet Väst

Arbetsförmedlingen – Försäkringskassan – Västra Götalandsregionen  
Kommunerna Färgelanda, Lysekil, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum och Uddevalla  
Org.nr 222000 - 2030

### ASF-utvecklare

Syfte	Målgrupp	Mål	Måluppfyllelse
Öka kunskapen om AFS och kompletterande arbetsmarknad inom förbundets område.	Chefer, handläggare och andra tjänstemän.	Minst <b>100</b> tjänstemän ska ha deltagit i någon form av samverkansmöten om ASF och kompletterande arbetsmarknad under året.	ASF-utvecklaren har informerad och diskuterat ASF med <b>157</b> samverkansaktörer, där av är ca hälften nya för i år.
Genomföra Inspirationstillfällen om ASF i kommunerna.	Deltagare och personal på AME och arbetssökande på AF	Minst <b>50</b> arbetssökande och <b>10</b> personal ska ha deltagit under 2017	Påbörjades i en kommun med <b>15</b> arbetssökande och <b>2</b> personal
Genomföra kommunvis förankringsprocess om ASF.	Handläggare/tjänstemän i kommunerna	I varje kommun i Sof Västs område skall finnas en handläggare som arbetar med ASF.	En handläggare i varje kommun arbetar med ASF. <i>Sof Väst är sammankallande i detta nätverk</i>
Öka målgruppens förutsättningar för arbete och egen försörjning.	Personer i arbetsför ålder som står långt ifrån arbetsmarknaden och har svårigheter att få/eller behålla ett arbete.	Stödja och undersöka möjligheter för dem som vill gå utbildning i ASF	15 – 20 arbetssökande önskar att gå utbildning i ASF.
Öka utbudet av arbetstillfällena för personer som har svårt för att konkurrerar på den öppna arbetsmarknaden.	Arbetssökande, sjukskrivna och deltagare inom sysselsättning, LSS och psykiatri.	Minst ett nytt arbetsintegrerande socialt företag har startat inom Sof Västs område under 2017.	Något nytt ASF har inte startat under 2017. I Uddevalla pågår arbete för start av ett ASF och i de övriga kommunerna finns olika tankar om ASF, men kommit olika långt.
Finns som extra stöd ("konsult") för befintliga sociala företag inom Sof Väst område.	Gruppen, anställda och personer som arbetstränar-/prövar på ASF i Sof Väst område.	Befintliga ASF i Sof Väst område ska inte läggas ner eller gå i konkurs.	Hjälpt Dingle Hundcentrum: <ul style="list-style-type: none"> <li>• I kontakten med Munkedals kommun.</li> <li>• Med att strukturera upp APT.</li> <li>• Med att ansöka om pengar till vidareutbildningar.</li> </ul>

## Samordningsförbundet Väst

Arbetsförmedlingen – Försäkringskassan – Västra Götalandsregionen  
 Kommunerna Färgelanda, Lysekil, Munkedal, Orust, Sotenäs, Strömstad, Tanum och Uddevalla  
 Org.nr 222000 - 2030

			<ul style="list-style-type: none"> <li>• Handlett personalen. Stöd och hjälp för Brannebys ASF's utveckling.</li> </ul>
--	--	--	---

*Kommentar: ASF-utvecklaren lämnade sitt uppdrag i början av augusti och ny ASF-utvecklare var inte på plats på heltid förrän i mitten av oktober och var sedan av privata skäl tjänstledig under november.*

### ESF-projekt En skola för alla, Steg1 liknande insatser i kommunerna

Syfte	Målgrupp	Mål	Måluppfyllelse
Dialogträffar i kommunerna (förutom Uddevalla och Lysekil som har Steg1) Sprida kunskap om projektet.	Chefer och handläggare inom Sof Västs område som arbetar med unga i utanförskap.	Minst 5 tjänstemän/kommun = <b>30</b> , ska ha deltagit på dialogträffar i kommunerna	<b>19</b> dialogträffar har genomförts och <b>49</b> personer har medverkat.
Kartlägga behov och önskemål om Steg1-liknande insatser i samtliga av förbundets kommuner.	Chefer och handläggare inom Sof Västs område som arbetar med unga i utanförskap.	Ge stöd till kommunerna i att arbeta fram insatsbeskrivning utifrån behoven	Arbetet pågår i Strömstad, Orust, Munkedal, Färgelanda och Sotenäs
	Chefer och handläggare inom Sof Västs område som arbetar med unga i utanförskap.	Färdigställa insatsbeskrivningar där så önskas i samtliga av förbundets kommuner.	Arbetet pågår i Strömstad, Orust, Munkedal, Färgelanda och Sotenäs
.		Förbereda inför genomförandefas av projektet i samtliga av förbundets kommuner.	Intresseanmälan om medarbetare i projektet i Strömstad publicerades i slutet av året
		Säkerställa att Sofs del av projektet blir klart och håller den standard som ESF kräver.	Inlämnat till ESF för godkännande

Till  
Samordningsförbundet i Väst  
Fullmäktige i kommunerna  
Regionfullmäktige i Västra Götaland  
Försäkringskassan  
Arbetsförmedlingen

## REVISIONSBERÄTTELSE för år 2017

Samordningsförbundet i Väst  
Organisationsnummer 222000-2030

Vi har granskat räkenskaperna, årsredovisningen och förbundsstyrelsens förvaltning i Samordningsförbundet i Väst (Organisationsnummer 222000-2030) för verksamhetsåret 2017.

Förbundsstyrelsen ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. Styrelsen upprättar en årsredovisning som ger en rättvisande bild samt svarar för att det finns en tillräcklig intern kontroll i verksamhet och räkenskaper.

Vi ansvarar för att pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt, om årsredovisningen ger en rättvisande bild och om den interna kontrollen som styrelsen bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter.


Vi har utfört vår granskning utifrån lagen om finansiell samordning, kommunallagen, förbundsordningen, god revisionssed samt revisionsreglementet. Granskning enligt god revisionssed innebär för den auktoriserade revisorn att han eller hon utfört revisionen enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige. Dessa standarder kräver att den auktoriserade revisorn följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter. \*)

**Vi bedömer** sammantaget att styrelsen i Samordningsförbundet i Väst har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig.

**Vi bedömer** att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande och att årsredovisningen har upprättats enlighet med tillämpliga delar av lagen om kommunal redovisning och god redovisningssed.

**Vi bedömer** sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som är uppställda.

**Vi tillstyrker att styrelsen och dess ledamöter beviljas ansvarsfrihet.**

Göteborg 2018  


NILS-ERIK STENSSON

För Västra Götalandsregionen och Kommunerna



Deloitte AB / Pernilla Rehnberg  
Auktoriserad revisor  
För staten

\*) Vår granskning av årsredovisningen innefattar att genom olika åtgärder inhämta underlag om belopp och annan information i årsredovisningen. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna kontrollen som är relevanta för hur förbundet upprättar årsredovisningen för att ge en rättvisande bild i syfte att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i förbundets interna kontroll. Granskningen innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i årsredovisningen.

**Bilagor:**  
**De sakkunnigas rapporter**



## **PM granskning av årsredovisning och intern kontroll år 2017 för Samordningsförbundet Väst**

På uppdrag av revisorerna för Samordningsförbundet Väst har vi granskat årsredovisningen och den interna kontrollen år 2017. Syftet med granskningen är att bedöma om verksamheten har skötts på ett ändamålsenligt och ekonomiskt tillfredsställande sätt samt om årsredovisningen är rättvisande. Vår granskning baseras på utkast till årsredovisning per 2018-03-07. Styrelsen fastställer årsredovisningen 2018-03-16.

Granskningen har utförts i enlighet med god revisionsd i Sverige så som den uttrycks i International Auditing Standards samt rekommendationer och uttalanden från FAR.

### **Sammanfattande bedömning och iakttagelser år 2017**

Vi bedömer att verksamheten har skötts ändamålsenligt och på ett ekonomiskt tillfredsställande sätt samt att den ekonomiska hushållningen har varit tillfredsställande under 2017. Uppföljning av verksamhet och ekonomi sker regelbundet och rapporteras till styrelsen.

Årsredovisningen är i allt väsentligt uppställd i enlighet med Kommunal redovisningslag (avvikelser kommenteras nedan) och bedöms som rättvisande.

### **Organisation och verksamhet år 2017**

Styrelsen har haft regelbundna sammanträden (4 st) under året. Styrande för verksamheten under år 2017 har varit den verksamhetsplanen som styrelsen antagit 2016-11-30, § 69.

Samordningsförbundet har sagt upp sina befintliga lokaler för att flytta till större och ändamålsenligare lokaler, vilket man har gjort under 2018. Befintliga hyreskontraktet inklusive uppsägningstiden med Uddevalla kommun sträcker sig dock över 2019 vilket kan leda till att Samordningsförbundet har dubbla lokalkostnader om ingen överenskommelse med Uddevalla kommun nås.

På grund av olika anledningar som anges i årsredovisningen har man inte kunnat utföra planerade insatser under året vilket har mynnat ut i ett överskott om 920 tkr för verksamhetsåret. Tillsammans med tidigare års överskott uppgår det egna kapitalet till 3 780 tkr vilket överstiger det rekommenderade egna kapitalet enligt Nationella Rådet väsentligt. Enligt förbundet utgör dock de nya lokalerna med plats för utökade insatser en bra grund för



att under de kommande tre åren använda tidigare inte utnyttjade men erhållna bidrag vilket speglas i budgeten för de kommande tre åren.

### **Årsredovisning 2017 Samordningsförbundet**

Årsredovisningen år 2017 har ställts upp i enlighet med den kommunala redovisningslagen (KRL) med beaktande av den praxis som gäller för samordningsförbund inom Västra Götaland. Vi har i vår granskning inte funnit några väsentliga avvikelser från god sed.

Vi har följande iakttagelser avseende år 2017

- Budgeterad användning av överskott från tidigare verksamhetsår har under 2017 inte utnyttjats.
- Upplupna kostnader är delvis baserade på uppskattningar av kostnader, dessa bedöms dock rimliga

### **Intern kontroll**

Samordningsförbundet Väst har skriftligt fastställda dokument i form av intern kontrollplan, Attestordningsreglemente och Delegationsordning. Attestordning och delegationsordning har reviderats under året. Den interna kontrollplanen har följts upp vid de 4 styrelsemöten under året. Vi bedömer att dessa dokument och dess efterlevnad skapar en god kontrollmiljö.

Samordningsförbundets inhyrda personal är försäkrad via respektive arbetsgivare, deltagare är försäkrade via den anvisade myndigheten, förutom de deltagarna som ej uppbär ersättning från myndigheterna, dessa är försäkrade via Uddevalla kommuns olycksfallsförsäkring.

Utbetalningar sköts av ekonomipersonal, Socialtjänsten inom Uddevalla kommun, som har anlitats av Samordningsförbundet för ekonomiadministrativ service.

### **Ekonomisk redovisning och rapportering**

Redovisningen har under 2017 skötts av anlitad ekonomipersonal inom Socialtjänsten, Uddevalla kommun.

Löpande avstämningar har gjorts mellan ekonomen och förbundschefen som i sin tur har rapporterat till styrelsen vid styrelsesammanträden. En delårsrapport har upprättats och beslutats enligt § 44 för perioden 2017-01-01 – 2017-08-31.



**NORDENHAMS**  
REVISIONSBYRÅ AB

Vi har följande iakttagelser avseende år 2017

- Samordningsförbundet tillämpar kontantmetoden vilket gör att leverantörsfakturor och kundfakturor redovisas först vid betalningstillfälle. Man tillämpar dock löpande periodiseringar under året och får därmed rättvisande resultat vid avstämningstillfällen. I bokslutet är leverantörsfakturor upptagna som interimsskulder varför man inte har redovisat ingående moms som fordran avseende dessa. Detta medför endast en senareläggning av momsredovisningen och har ingen påverkan med hänsyn till förbundets goda likviditet.

2018-03-09

Kerstin Nordenham Murby

Auktoriserad Revisor  
Nordenham's Revisionsbyrå AB



<b>Årsredovisning</b>	<b>Datum</b>	<b>Sändes till</b>
Försäkringskassan tar ut uppgifter ur <b>SUS</b> för återrapportering av hela verksamhetsåret 2017, inklusive det ekonomiska utfallet	2018-01-11 2018-01-24	Verksamhet Ekonomi
Inrapportering av ekonomiskt utfall för hela 2017	2018-01-16	Göteborgs kommun
Årsrapport/årsredovisning enl. uppföljningsmall (arbetsmaterial)	2018-01-25  Enl. särskild tidplan <sup>1)</sup>	Gäller <u>enbart</u> de som tillhör bidragsgivande <u>HSN Väster</u> , skickas till Processansvarig. Respektive kommun
Särskilda uppgifter till Västra Götalandsregionen för årsredovisningen (se separat utskick)	2018-02-04	Annika Andersson, Ekonom ( <a href="mailto:annika.b.andersson@vgregion.se">annika.b.andersson@vgregion.se</a> ) <ul style="list-style-type: none"> <li>• Totala intäkter,</li> <li>• Resultat,</li> <li>• Utgående eget kapital, Balansomslutning (summa tillgångar enligt balansräkningen),</li> <li>• Antal anställda,</li> <li>• Västra Götalandsregionens bidrag 2016,</li> <li>• Västra Götalandsregionens röstandel i procent</li> </ul>
Beslutad årsrapport/årsredovisning inklusive revisionsberättelse och protokollsutdrag	När beslut finns eller senast 2018-04-04	Respektive kommun, för Göteborg även stadsdelsnämnderna <sup>2)</sup> Respektive bidragsgivande hälso- och sjukvårdsnämnds kansli, Västra Götalandsregionen, 462 80 Vänersborg, samt på mail till <a href="mailto:regionenshus.vanersborg@vgregion.se">regionenshus.vanersborg@vgregion.se</a> Respektive lokala Försäkringskassa (SF) och även till <a href="mailto:koncernekonomi@forsakringskassan.se">koncernekonomi@forsakringskassan.se</a> Respektive Arbetsförmedling (MO)

- 1) Västra Götalandsregionen, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen har valt att inte konsolidera samordningsförbunden i resp. organisations årsbokslut. Däremot är det möjligt att enskild kommun väljer att göra så. **Kontakta därför resp. kommun om arbetsmaterial till årsredovisningen ska lämnas in tidigare.**
- 2) Tidplanen för lämnande av beslutad årsrapport/årsredovisning inklusive revisionsberättelse och protokollsutdrag kan vara olika för resp. kommun. Kontakta därför resp. kommun för besked. För Göteborgs kommun sker konsolideringen av Samordningsförbunden i Cognos i mars och augusti.

**TIDPLAN FÖR DELÅRSREDOVISNING 2018– Samordningsförbunden i Västra Götaland**

(2018-01-26)

<b>Delår-/ekonomiska-/övriga rapporter</b>	<b>Datum</b>	<b>Sändes till</b>
Inrapportering av ekonomiskt utfall per mars och årsprognos	2018-04-13	Göteborgs kommun
Försäkringskassan tar under våren ut uppgifter ur <b>SUS</b> , för återrapportering till regeringen, datum kommer med regleringsbrevet	2018-02-28 2018-05-19	Se bilaga
<b>Delårsrapport</b>		
Inrapportering av ekonomiskt utfall per augusti och årsprognos	2018-09-13	Göteborgs kommun
Beslutad delårsrapport/ekonomiskt utfall per augusti med årsprognos, inklusive protokollsutdrag	2018-10-02	Respektive kommun, för Göteborg även stadsdelsnämnderna Respektive bidragsgivande hälso- och sjukvårdsnämnds kansli, Västra Götalandsregionen, 462 80 Vänersborg, samt på mail till <a href="mailto:annika.ek@vgregion.se">annika.ek@vgregion.se</a> Respektive lokala Försäkringskassa (SF) och även till <a href="mailto:koncernekonomi@forsakringskassan.se">koncernekonomi@forsakringskassan.se</a> Respektive Arbetsförmedling (MO)

Västra Götalandsregionen, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen har valt att inte konsolidera samordningsförbunden i resp. organisations uppföljningsrapporter. Däremot är det möjligt att enskild kommun väljer att göra så. **Kontakta därför resp. kommun om de önskar att delårsrapporten ska lämnas in tidigare.** För Göteborgs kommun sker konsolideringen av Samordningsförbunden i Cognos i mars och augusti.

Datum: 2018-03-16  
Tid: 10.00 – 14.00  
Plats: Stadshuset i Uddevalla, lokal Bäve

§ 1 – 17


**Beslutande:** Henrik Svedberg Arbetsförmedlingen  
Linda Biltmark Försäkringskassan  
Yvonne Martinsson (tjänstgörande ersättare) Munkedals kommun  
Nils-Olof Bengtsson (tjänstgörande ersättare) Sotenäs kommun


**Närvarande ersättare:** Christina Gustafson Lysekils kommun  
Anna-Lena Carlsson Strömstads kommun  
Ulrika Magnusson Bohm Arbetsförmedlingen  
Kristin Wallenäs Försäkringskassan

**Övriga deltagare:** Gudrun Emilsdottir, förbundschef  
Maria Hassing Karlander, processamordnare

Tid och plats för justering: 2018 – 03 – 22, Samordningsförbundet Väst, Silentzvägen 6 i Uddevalla

Sekreterare:   
Gudrun Emilsdottir

Ordförande:   
Henrik Svedberg

Justerare:   
Linda Biltmark

### Anslag/Bevis

Protokollet är justerat. Justering har tillkännagivits genom anslag.

Protokollet finns också på [www.samverkanvg.se](http://www.samverkanvg.se)

Organisation Samordningsförbundet Väst

Protokollet är anslaget under tiden: 2018-03-23 – 2018-04-20

Förvaringsplats för protokollet: Hos förbundschef Gudrun Emilsdottir, tele: 0522 – 69 5133  
Kopia finns på kansliavdelningen i respektive kommun och på Regionens Hus i Vänersborg, under anslagstiden

Underskrift: .....

### § 1 *Mötets öppnande*

Ordförande Henrik Svedberg hälsade alla välkomna och förklarade mötet öppnat.

### § 2 *Val av justerare*

#### **Förslag till beslut:**

**att** välja Linda Biltmark, jämte ordförande, till justerare av dagens protokoll.

#### **Styrelsen beslutar:**

**att** välja Linda Biltmark, jämte ordförande, till justerare av dagens protokoll.

### § 3 *Fastställande av dagordning*

Förslag till dagordning hade skickats till styrelsen inför mötet.

#### **Förslag till beslut:**

**att** fastställa dagordning enligt utskick.

#### **Styrelsen beslutar:**

**att** fastställa dagordningen enligt utskick.

### § 4 *Föregående mötesprotokoll*

Inga synpunkter framkom.

#### **Förslag till beslut:**

**att** lägga föregående mötesprotokoll till handlingarna.

#### **Styrelsen beslutar:**

**att** lägga föregående mötesprotokoll till handlingarna.

### § 5 *Årsredovisning med förvaltningsberättelse 2017, beslut*

2017 års årsredovisning med förvaltningsberättelse, samt bilagor med statistik, beskrivning av insatserna samt mål och måluppfyllelse hade skickats till styrelsen inför mötet. Förbundschef Gudrun Emilsdottir föredrar. Förbundet hade ett överskott på 920 tkr, avvikelsen från budget var 2 523 tkr och eget kapital 2017-12-31 var 3 780 tkr.

Anledningen till skillnaden mellan kostnadsbudget i verksamhetsplan och utfall är i första hand att avsatta medel för nya insatser inte har använts eftersom dessa inte har genomförts, först och främst. pga. brist på lokaler.

Sof Väst skulle flytta till nya större lokaler under året, men det genomfördes först i februari 2018 och därmed kommer kostnader för anpassning av lokalerna, flytt mm att belasta 2018 och inte som planerat 2017.

Det har varit ovanligt stor personalomsättning och sjukdom hos personal som skulle arbeta med insatser. Det har medfört att vissa insatser inte har genomförts i den omfattning som var planerat.

Samordningsförbundet har "drabbats av" att det är god arbetsmarknad och personalen som arbetar med insatserna söker andra bättre betalda arbeten. Samordningsförbundet får inte konkurrera med parterna med bättre lön.

Största delen av egna kapitalet är inräknat i planerade insatser 2018 och 2019.

I de individriktade insatserna hade Samordningsförbundet Väst 406 deltagare, 240 kvinnor och 165 män. Av 406 deltagare var 15 anonyma och 313 unika, dvs. 78 deltagare deltog i mera än en insats.

Justerares signatur

Utdragsbestyrkande



I strukturövergripande insatser deltog 595 medarbetare från myndigheterna, därav var 283 som deltog på Arenadagarna.

Volymen är bra i förbundet med aktiva och framgångsrika insatser.

**Förslag till beslut:**

**att** godkänna årsredovisning med förvaltningsberättelsen 2017 för Samordningsförbundet Väst.

**Styrelsen beslutar:**

**att** godkänna årsredovisning med förvaltningsberättelsen 2017 för Samordningsförbundet Väst.

**§ 6** *PM från sakkunnig revisor*

Förbundschef Gudrun Emilsdottir föredrar granskningsrapporten från de sakkunniga revisorerna, den hade skickats till styrelsen tillsammans med handlingarna till mötet.

Sakkunniga revisorer har vid sin granskning gjort den sammanfattade bedömningen att verksamheten har skötts ändamålsenligt och på ett ekonomiskt tillfredställande sätt samt att den ekonomiska hushållningen har varit tillfredställande under 2017. Uppföljning av verksamhet och ekonomi sker regelbundet och rapporteras till styrelsen.

Sakkunnig revisorn noterar att tillsammans med tidigare års överskott uppgår det egna kapitalet till 3 780 tkr vilket överstiger det rekommenderade egna kapitalet enligt Nationella Rådet väsentligt. Enligt förbundet utgör dock de nya lokalerna med plats för utökade insatser en bra grund för att under de kommande tre åren använda tidigare inte utnyttjade men erhållna bidrag vilket speglas i budgeten för de kommande tre åren.

**Förslag till beslut:**

**att** beakta synpunkterna från sakkunnig revisor.

**Styrelsen beslutar:**

**att** beakta synpunkterna från sakkunnig revisor.

**§ 7** *Intern kontrollschema 2018, beslut*

Förslag till internkontrollschema hade bifogats med handlingarna till mötet.

**Förslag till beslut:**

**att** anta förslag till Intern kontrollschema 2018.

**Styrelsen beslutar:**

**att** anta förslag till Intern kontrollschema 2018.

**§ 8** *Gällande Attestordningsreglemente som blev antaget vid styrelsemöte nr 2 – 2017, beslut*

Det hade bifogats med handlingarna till mötet.

**Förslag till beslut:**

**att** gällande Attestordningsreglemente, ska gälla under 2018

**Styrelsen beslutar:**

**att** anta förslag till beslut att gällande Attestordningsreglemente, ska gälla under 2018.

§9 *Gällande Delegation och verkställighet som blev antaget vid styrelsemöte nr 3 – 2017, beslut*  
Det hade bifogats med handlingarna till mötet.

**Förslag till beslut:**

att gällande Delegation och verkställighet, ska gälla under 2018

**Styrelsen beslutar:**

att anta förslag till beslut att gällande Delegation och verkställighet ska gälla under 2018.

§10 *Gällande Risk- och väsentlighetsanalys som blev antaget vid styrelsemöte nr 4 – 2015, beslut*  
Det hade bifogats med handlingarna till mötet.

**Förslag till beslut:**

att gällande Risk- och väsentlighetsanalys, ska gälla under 2018

**Styrelsen beslutar:**

att anta förslag till beslut att gällande Risk- och väsentlighetsanalys ska gälla under 2018.

§11 *Uppföljning av Internkontrollplan samt risk och väsentlighetsanalys, beslut*

Sammanfattning med uppföljning av internkontrollplan samt risk- och väsentlighetsanalys, hade bifogats med handlingarna till möte och redovisades av förbundschefen.

Diskussion fördes om hur samordningsförbundet ska tillämpa GDPR.

**Förslag till beslut:**

att anta redovisningen av internkontrollplanen.

**Styrelsen beslutar:**

att anta redovisningen av internkontrollplanen.

§ 12 *Aktuell lägesrapport, beslut*

Lägesrapport inklusive rapport om personalsituation hade skickats ut med kallelsen till mötet.

Förbundschefen redogjorde och diskussioner fördes om vad förbundet kan göra åt att det är problematiskt att verkställa insatserna pga. brist på personal.

Förbundschefen informerade om att hon i överenskommelse med presidiet har avvaktat med ny skrivelse till NNS tills efter årsmötet den 17 april, där deltar både hon och Henrik Svedberg/ordförande.

Information om att beredningsgruppen genomgår JGL utbildning (jämsällldhet – genus – ledarskap).

Förslag om att diskutera vidare personalsituationen och hur vi arbetar med jämsällldhet, på Förbundets Dag den 18 maj, möte med styrelsen, beredningsgruppen och personalen som arbetar med insatser finansierade av Samordningsförbundet Väst.

**Förslag till beslut:**

att förbundschefen får i uppdrag att ta fram underlag för fortsatt dialog i syfte att synliggöra samordningsförbundet som en positiv arbetsplats.

**att** förbundschefen planerar för fortsatt dialog kring personalförsörjning i samordningsförbundets insatser.

**att** förbundschefen får i uppdrag att planera för dialog och diskussion kring fortsatt arbete kring jämställdhetsarbete.

**Styrelsen beslutar:**

**att** godkänna redovisningen och anta förslag till beslut.

*§ 13 Indikatorer*

Nytt uppföljningssystem som vi har avtal med NNS (Nationella nätverket för Samordningsförbund) om, och som insatserna har börjat använda från årsskiftet. Uppföljning som även gäller styrelsen, beredningsgruppen och förbundschefen.

Förbundschefen visar webbsida och enkäter för styrelseledamöterna.

Vi gör ett uppehåll med våra egna utvärderingsenkäter för att nu komma igång med detta nya uppföljningssystem.

**Förslag till beslut:**

**att** notera informationen

**Styrelsen beslutar:**

**att** notera informationen

*§ 14 Nationella nätverkskonferensen i Göteborg 17 – 18 april,*

7 styrelseledamöter, samt förbundschef och processamordnare kommer att delta.

Ett återbud har inkommit, som vi kan erbjuda någon av personalen som arbetar i insatserna att delta istället.

**Förslag till beslut:**

**att** notera informationen och förbundschefen och processamordnaren får i uppdrag att utse en representant ur personalgruppen som ersättare till Nationella nätverkskonferensen.

**Styrelsen beslutar:**

**att** notera informationen och anta förslag till beslut.

*§ 15 Mötestider 2018*

18 maj	8.30 – 16.30	Förbundets Dag på fm, 13 – 14 är möte med beredningsgruppen och dagen avslutas med styrelsemöte, Stadshuset i Uddevalla, Bäve
28 september	12.00 – 16.30	Styrelsemöte som inleds med möte med Beredningsgruppen, plats blir i Norra Bohuslän
30 november	9.00 – 12.00	Styrelsemöte, plats blir i Norra Bohuslän

**Förslag till beslut:**

**att** anta förslag på mötestider

**Styrelsen beslutar:**

**att** fastställa mötestider för 2018 enligt förslag

Justerares signatur

Utdragsbestyrkande

*§ 16 Nya frågor, beslut*

Invigning av förbundets nya lokaler på Silentzvägen 6 i Uddevalla.

**Förslag till beslut:**

**att** förbundschefen får i uppdrag att arrangera en invigning under våren 2018. Diskussion om vilka som ska bjudas in, press, KS ledamöter, näringslivsrepresentanter, skola, elevhälsa. Samverkan måste vara budskapet.

**Styrelsen beslutar:**

**att** anta förslag till beslut.

*§ 17 Mötets avslutande*

Ordförande tackade alla för ett bra möte och hälsade medlemsrepresentanterna välkomna, då det i direkt anslutning till styrelsemötet hölls medlemsdialog.





KLU § 82

Dnr 2018/212

**Ställningstagande till ansvarsfrihet för ledamöter och ersättare i  
direktionen för Fyrbodals kommunalförbund och godkännande av  
förbundets årsredovisning 2017**

**Ledningsutskottets förslag**

Kommunfullmäktige beslutar att för Färgelanda kommuns del bevilja  
direktionen för Fyrbodals kommunalförbund och enskilda förtroendevalda  
ansvarsfrihet för aktuella verksamhetsåret.

Kommunfullmäktige beslutar vidare att godkänna kommunalförbundets  
årsredovisning för 2017 och lägga den till handlingarna.

**Jäv**

Ulla Börjesson (S) och Tobias Bernhardsson (C) anmäler jäv och lämnar  
lokalen. Tommy Larsson (S) utses till ordförande och Linda Jansson (M)  
utses till justerare under denna paragraf.

**Ärendebeskrivning**

Årets resultat uppgår till 0 tkr, varav basverksamheten visar ett resultat på -  
66,6 tkr och projektverksamheten visar ett resultat + 66,6 tkr. Beslutad extra  
utdebitering till medlemskommunerna för täckning av 2017 års kostnader  
uppgår till 1 091 tkr.

Revisionen har uppmärksammat

- att kommunalförbundets långsiktiga soliditetsmål (10 %) inte uppnåtts  
under 2017. Av årsredovisningen framgår att avvikelser kan förekomma  
beroende på åtaganden som direktionen finner angelägna. Revisionens  
uppfattning är att avvikelser ska kommenteras i årsredovisningen.
- att direktionen tagit beslut om arvodering till ordförande utan stöd i  
förbundsordningen. Revisionen har efterfrågat utvärdering avseende  
arvodering av ordföranden men inte erhållit någon sådan. Ny  
förbundsordning har antagits av direktionen i mars 2017 och fastställts i  
respektive medlemskommun under hösten 2017. Samtliga kommuner har  
antagit förbundsordningen den 13 december 2017 vilket innebär att den nya  
förbundsordningen gäller från detta datum. Av den nya förbundsordningen  
framgår att förbundet ska svara för ersättning till ordförande enligt  
förbundets arvodesreglemente.



Kommunstyrelsens ledningsutskott

---

Forts KLU § 82

Revisionen bedömer

– sammantaget att direktionen i Fyrbodals kommunalförbund har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

– att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

– att direktionens interna kontroll har varit tillräcklig.

– sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen i huvudsak är förenligt med de mål som direktionen uppställt.

Revisionen tillstyrker att respektive fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för direktionen samt de enskilda ledamöterna i densamma.

### **Beslutsunderlag**

Årsredovisning 2017 för Fyrbodals kommunalförbund

Revisionsberättelse 2017 för Fyrbodals kommunalförbund

Ekonomiavdelningens tjänsteskrivelse 2018-05-16

Ekonomichefen informerar

Skickas till

Kommunstyrelsen

---

Justering

Utdragsbestyrkande



**Kommunledningen**  
Ekonomiavdelningen  
Kristina Olsson  
0528-567 107  
Kristina.olsson@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

## **Ställningstagande till ansvarsfrihet för ledamöter och ersättare i direktionen för Fyrbodals kommunalförbund och godkännande av förbundets årsredovisning 2017**

### **Beslutsförslag**

Kommunfullmäktige beslutar att för Färgelanda kommuns del bevilja  
direktionen för Fyrbodals kommunalförbund och enskilda förtroendevalda  
ansvarsfrihet för aktuella verksamhetsåret.

Kommunfullmäktige beslutar vidare att godkänna kommunalförbundets  
årsredovisning för 2017 och lägga den till handlingarna.

### **Ärendebeskrivning**

Årets resultat uppgår till 0 tkr, varav basverksamheten visar ett resultat på -  
66,6 tkr och projektverksamheten visar ett resultat + 66,6 tkr. Beslutad extra  
utdebitering till medlemskommunerna för täckning av 2017 års kostnader  
uppgår till 1 091 tkr.

Revisionen har uppmärksammat

- att kommunalförbundets långsiktiga soliditetsmål (10 %) inte uppnåtts  
under 2017. Av årsredovisningen framgår att avvikelser kan förekomma  
beroende på åtaganden som direktionen finner angelägna. Revisionens  
uppfattning är att avvikelser ska kommenteras i årsredovisningen.
- att direktionen tagit beslut om arvodering till ordförande utan stöd i  
förbundsordningen. Revisionen har efterfrågat utvärdering avseende  
arvodering av ordföranden men inte erhållit någon sådan. Ny  
förbundsordning har antagits av direktionen i mars 2017 och fastställts i  
respektive medlemskommun under hösten 2017. Samtliga kommuner har  
antagit förbundsordningen den 13 december 2017 vilket innebär att den nya  
förbundsordningen gäller från detta datum. Av den nya förbundsordningen  
framgår att förbundet ska svara för ersättning till ordförande enligt  
förbundets arvodesreglemente.

Revisionen bedömer

- sammantaget att direktionen i Fyrbodals kommunalförbund har bedrivit  
verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt  
tillfredsställande sätt.
- att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.
- att direktionens interna kontroll har varit tillräcklig.

– sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen i huvudsak är förenligt med de mål som direktionen uppställt.

Revisionen tillstyrker att respektive fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för direktionen samt de enskilda ledamöterna i densamma.

Susanne Korduner  
Kommunchef

Kristina Olsson  
Ekonomichef



Fyrbodals kommunalförbund  
Årsredovisning

2017



Fyrbodal



# Innehåll

---

Inledning.....	3
Politik.....	4
Ekonomi.....	9
Kurser & konferenser.....	10
Kommunikation.....	11
Välfärd.....	12
Samhällsutveckling.....	16
Infrastruktur och kollektivtrafik.....	17
Kultur.....	18
Näringsliv.....	20
Fiskekommunerna.....	22
Strukturbild.....	23
Integration.....	23
Position Väst.....	24
Affärsdriven miljöutveckling.....	26
Tillväxtmedel.....	29
Utbildning.....	30
Ekonomisk redovisning.....	31

# Förbundsdirektören om året som gått

2017 har präglats av en fortsatt stark konjunktur. Antalet företag har ökat i regionen och från att ha varit beroende av ett antal stora industriföretag har vi nu en mycket bredare branschstruktur med flera småföretag.

Inom Position väst ser vi också att internationella etableringsförfrågningar ökat i antal. En utmaning är att skapa förutsättningar så företagen får tag på den kompetens som behövs. Förbundets arbete med kompetensförsörjning i alla dess former är en viktig framgångsfaktor. Under året har också en gemensam strukturbild tagits fram för Fyrbodals kommuner. Syftet med denna kartläggning är att tydliggöra utvecklingsförutsättningar och skapa en samlad målbild för vårt gemensamma Fyrbodals kommuner. Det kräver samarbete över kommungränserna och samsyn kring de strategier som driver positiv utveckling i hela Fyrbodals kommuner.

Inom kommunalförbundet har det också varit högkonjunktur då viktiga beslut fattats avseende vår verksamhet. Under sommaren beslutade direktionen om nya ekonomiska ramar som innebär en minskning av verksamheten som finansieras av medlemsavgifter.

Omsättningen i förbundet var cirka 42 miljoner kronor, vilket är 5 miljoner mer än föregående år och våra tillväxtmedel på 18,5 miljoner kronor växades upp till 88 miljoner. Vi har haft drygt 30 pågående projekt utöver våra verksamheter samtidigt som vi arbetat intensivt med en anpassning av organisationen. Vår nya medlemsfinansiering täcker sex tjänster inom förbundet.

Under året beslutade direktionen också att genomföra en förändring i sin egen politiska organisation vilket betyder att tre politiska beredningar ersätts av ordförandenätverk inom social-

tjänst, utbildning och kultur. Dessutom bibehålls den politiska styrgruppen för affärsdriven miljöutveckling. Det finns en uttalad vilja från direktionen att styra och följa upp kommunalförbundets hela verksamhet och detta görs genom att våra övergripande mål inom respektive verksamhet redovisas löpande direkt till direktionen.

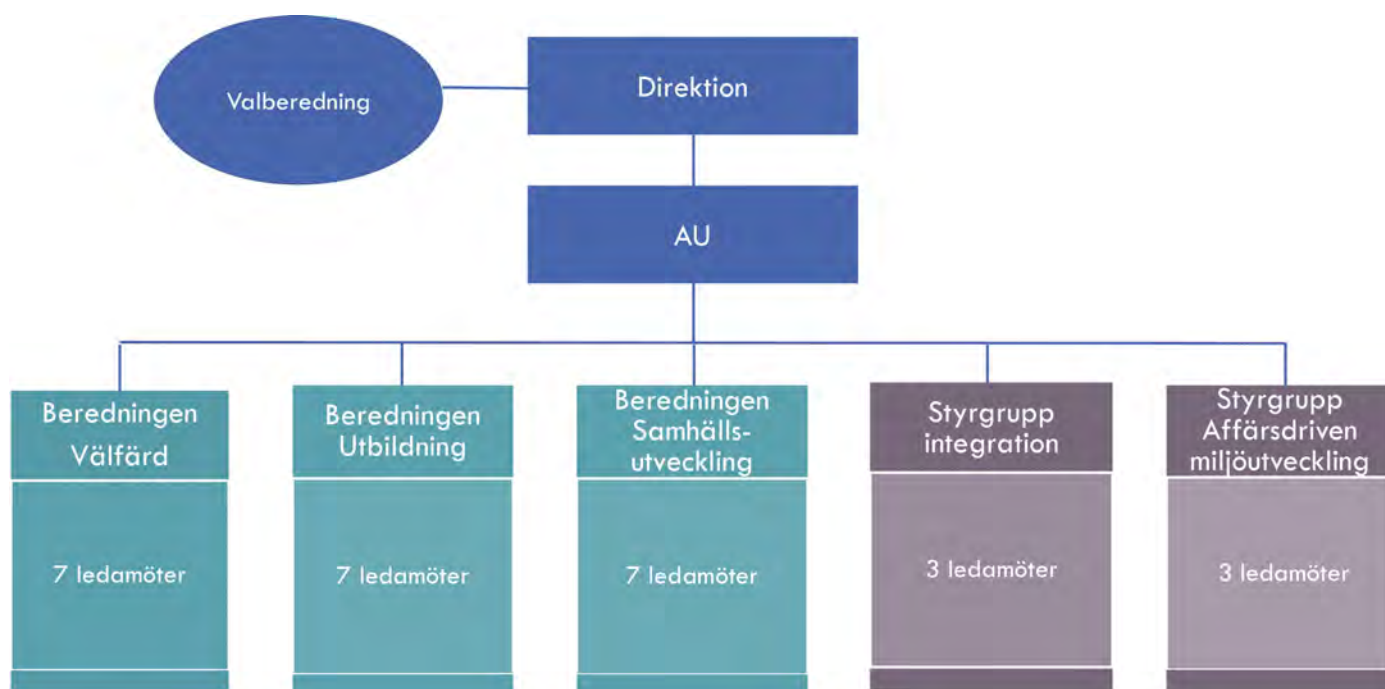
Inom förbundet har vi också omorganiserat och skapat två verksamheter: samhällsutveckling och välfärd. Kompetensutvecklingsfrågorna som tidigare ingick i en beredning finns nu inom ovan nämnda verksamheter. Två nya teamchefer har tillsatts, Anna Lärk Ståhlberg för samhällsutveckling och Titti Andersson för välfärd. Vi har också arbetat fram en ny modell på verksamhetsplan där vi har utvecklat våra nio mål med strategier och mätetal. En viktig utmaning för förbundet är att öka informationen till kommunerna och andra intressenter och det kommer vi att göra genom att följa upp våra mätetal och kommunicera resultat och effekter på ett tydligare sätt. Det kommer också att framgå i årsredovisningen för 2018.

I denna årsredovisning kan ni läsa om alla våra projekt och verksamheter. Detta blir min sista årsredovisning inom Fyrbodals kommunalförbundet men jag är övertygad om att förbundet nu har alla de bästa förutsättningarna både ekonomiskt och personellt att tillsammans med våra 14 kommuner utveckla Fyrbodals kommuner till en attraktiv delregion.

Anneli Snobl  
förbundsdirektör



# Politisk organisation



## Direktionen (2017-12-31)

Kommun	Ordinarie	Ersättare
Bengtstors	Per Eriksson (S)	Per Jonsson (C)
Dals Ed	Martin Carling (C)	Per-Erik Norlin (S)
Färgelanda	Ulla Börjesson (S)	Tobias Bernhardsson (C)
Lysekil	Jan-Olof Johansson (S)	Ronald Rombrandt (LP)
Mellerud	Tommy W Johansson (S)	Eva Pärsson (M)
Munkedal	Åsa Karlsson (S)	Ann-Sofie Alm (M)
Orust	Kerstin Gadde (S)	Hans Pettersson (M)
Sotenäs	Mats Abrahamsson (M)	Britt Wall (S)
Strömstad	Peter Dafteryd (C)	Ronnie Brorsson (S)
Tanum	Liselott Fröjd (M)	Louise Thunström (S)
Trollhättan	Paul Åkerlund (S)	Monica Hansson (S)
	Peter Eriksson (M)	Bedros Cicek (KD)
Uddevalla	Ingemar Samuelsson (S)	Evy Gahnström (V)
	Carin Ramneskär (M)	Magnus Jacobsson (KD)
Vänersborg	Marie Dahlin (S)	Bo Carlsson (C)
	Gunnar Lidell (M)	Peter Göthblad (L)
Åmål	Michael Karlsson (S)	Anne Sörqvist (C)



## Arbetsutskott

### Ordförande

Martin Carling (C), Dals Ed

### 1:e vice ordförande

Paul Åkerlund (S), Trollhättan

### 2:e vice ordförande

Ingemar Samuelsson (S), Uddevalla

### Ledamöter

Liselott Fröjd (M), Tanum

Marie Dahling (S), Vänersborg

### Ersättare

Per Eriksson (S), Bengtsfors

Peter Dafteryd (C), Strömstad

## Beredningen

### för samhällsutveckling

#### Ordförande

Anna-Lena Heydar (S), Uddevalla

#### Ledamöter

Monica Hansson (S), Trollhättan

Pål Magnusson (V), Mellerud

Per Eriksson (S), Bengtsfors

Clas-Åke Sörqvist (C), Tanum

Jan-Olof Johansson (S), Lysekil

Hans Pettersson (M), Orust

#### Ersättare

Gunnar Lidell (M), Vänersborg

Ulla Berne (M), Åmål

## Utbildningsberedningen

#### Ordförande

Peter Heie (C), Strömstad

#### Ledamöter

Kennet Borgmalm (S), Vänersborg

Kristina Svensson (MP), Orust

Magnus Jacobsson (KD), Uddevalla

Ulla Börjesson (S), Färgelanda

Annica Erlandsson (S), Sotenäs

Annelie Fredriksson (S), Trollhättan

#### Ersättare

Tobias Bernhardsson (C), Färgelanda

Hans Schub (M), Tanum

## Välfärdsberedningen

#### Ordförande

Erika Parkås (S), Trollhättan

## Ledamöter

Ulla Gustafsson (M), Munkedal

Ann Sörqvist (C), Åmål

Stefan Skoglund (S), Uddevalla

Karl Kullgren (L), Bengtsfors

Mikael Mellby (S), Mellerud

## Ersättare

Louise Thunström (S), Tanum

Jörgen Molin (M), Strömstad

## Affärsdriven miljöutveckling

### Ordförande

Martin Carling (C)

### Ledamöter

Åsa Karlsson (S)

Peter Eriksson (M)

## Integrationsprojektet

### Ordförande

Monica Hansson (S), Trollhättan

### Ledamöter

Magnus Jacobsson (KD), Uddevalla

Marie Dahlin (S), Vänersborg

Paul Christensson (C), Lysekil

## Representanter i BHU

Martin Carling

Ingemar Samuelsson

Paul Åkerlund

Liselott Fröjd

## Representanter

### i Västkoms styrelse

Martin Carling

Ingemar Samuelsson

Paul Åkerlund

Liselott Fröjd

## Regionalt kollektivtrafikråd

### Ledamöter

Carin Ramneskär (M)

Per Eriksson (S)

# Politisk organisation

---

## Ombud

### föreningsstämma Västkom

#### Ordinarie

Monica Hansson (S)

#### Ersättare

Anna-Lena Heydar (S)

### Bolagsstämma Mediapoolen AB

#### Ordinarie

Louise Thunström (S)

#### Ersättare

Ann-Sofie Alm (M)

### Styrelseresponenter

#### i Mediapoolen AB

##### Ordinarie

Peter Hemlin (M), Sotenäs

##### Ersättare

Monica Bang Lindberg (L), Uddevalla

### Revision Mediapoolen AB

#### Ordinarie

Thomas Boström, Vänersborg

#### Ersättare

Claes Hedlund, Munkedal

### Stämooombud Gryning Vård AB

#### Ordinarie

Ingemar Samuelsson (S)

#### Ersättare

Ulla Börjesson (S)

### Revision Gryning Vård AB

Johan Nilsson (S)

### Svinesundskommittén

#### Ordinarie

Gunnar Lidell

#### Ersättare

Åsa Karlsson

### Styrkommittén Interreg

#### ”gränslöst samarbete”

##### Ordinarie

Monica Hanson (S)

#### Ersättare

Peter Dafteryd (C)

### Styrelseledamot Innovatum AB

Ingemar Samuelsson (S)

### Delregionalt samrådsorgan för vårdsamverkan Fyrbodal

#### Ordförande

Karl Kullgren (L), Bengtsfors

#### Ledamöter

Erika Parkås (S), Trollhättan

Elving Andersson (C), Uddevalla

Tove af Geijerstam (L), Vänersborg

Leif Andersson (S), Strömstad

Maria Nilsson (KD), Trollhättan

### Beredningsgrupp för hjälpmedel

Erica Parkås (S)

### Laxfonden

#### Ordinarie

Tommy W Johansson (S)

#### Ersättare

Michael Karlsson (S)

### Styrelsen för Film i Väst

Gert-Inge Andersson (S), Trollhättan

### Vänersamarbetet

Michel Karlsson (S)

### Representation i gruppen

#### ”lågtrafikerade järnvägar”

Per Eriksson (S)

### Revisorer

#### Sammanställande

Thomas Boström (M), Vänersborg

#### Övriga revisorer

Claes Hedlund (C), Munkedal

Anita Älgemon (C), Tanum

Ingemar Lindhe (C), Färgelanda

Lennart Hansson (L), Åmål

Eva From, auktoriserad revisor KPMG AB



## Direktionens möten under 2017

Direktionen har under verksamhetsåret haft sju protokollförda sammanträden. Mötena har förlagts till följande kommuner: Uddevalla (tre gånger), Trollhättan (två gånger), Vänersborg och Mellerud. Nedan redovisas en kort sammanfattning av direktionens arbete under året.

### Februari

- Information Uppdrag Genomlysning av förbundets verksamhet, fas 2
- Beslut om budget 2017 och 2018
- Remiss Avgränsningar av miljöbedömning av regional infrastrukturplan
- Skrivelse från Strömstads kommun avseende Vägombbyggnader fördjupad öp Nordby-Svine-sund
- Beslut ny rutin beslutsärenden tillväxtmedel
- Beslut arbetsgång revision och årsredovisning

### Mars

- Avrapportering Internkontrollplan 2016
- Beslut Internkontrollplan 2017
- Beslut årsredovisning 2016
- Information Kommunakademien Väst
- Förslag ändringar i förbundsordningen
- Förslag ändringar i arvodesreglemente
- Information Samarbetsavtal för försörjning av personliga hjälpmedel
- Upprop om biogas
- Information Uppdrag Genomlysning av förbundets verksamhet, fas 2

### April

- Beslut Kvartalsrapport 1701–1703
- Fast förbindelse över Gullmarn
- Lysekilsbanan
- Rekommendation Samarbetsavtal för försörjning av personliga hjälpmedel

# Politisk organisation



- Fyllnadsval Gryning Vård
- Förslag till verksamhetsplan 2018
- Information Uppdrag Genomlysning av förbundets verksamhet, fas 2

## Juni

- Beslut Genomlysning av förbundets verksamhet, fas 2
- Rekommendation Sammanhållen organisering för personliga ombud i Fyrbodol
- Rekommendation Kostnadsfördelning inför avtal avseende Vårdsamverkan Fyrbodol
- Beslut Kommunakademien Väst
- Beslut Överskott regionala tillväxtmedel t.o.m 2013
- Information Revisionsrapport och PM 2016
- Information Förslag verksamhetsplan 2018
- Information avtal naturbruksskolorna
- Information virkesterminal i Bengtsfors

## September

- Beslut Delårsrapport 2017-06-30
- Remiss Regional plan för transportinfrastrukturen i Västra Götaland 2018–2029
- Beslut Mötestider 2018
- Information från Länsstyrelsen avseende medel till civilt försvar och höjd beredskap
- Information Naturbruksavtal

- Beslut Verksamhetsplan och budget 2018
- Redovisning tillväxtmedel 2016
- Information Budget tillväxtmedel 2018
- Information Strukturbild Fyrbodol
- Information Hållbar Utveckling Väst (HUV)

## Oktober

- Beslut Verksamhetsplan och budget 2018
- Beslut Budget tillväxtmedel 2018
- Beslut Delegation tillväxtmedel
- Beslut Kvartalsrapport 1701-1709
- Beslut VGR:s remissförslag Nationell plan
- Beslut Ny ledamot Mediapoolen
- Rapportering Politisk styrning av förbundet
- Information Revisionsrapport och PM 2017-06-30

## November

- Beslut Balanskrav 2014–2016
- Beslut om Förslag årshjul 2018
- Beslut om Förslag till politisk styrning av förbundet
- Rekommendation Samarbetsavtal med VGR rörande inkontinens- och nutritionsartiklar
- Rekommendation Inriktningsdokument för samarbete om Ungdomsmottagningar i VG
- Rekommendation Informationssäkerhetsprogram 2020
- rekommendation Trygg och effektiv utskrivning från slutet vård
- Information Skrivelse från Vänersborgs kommun avseende E-arkiv
- Information Skrivelse från förvaltningschefer Utbildning och utbildningsordförändenas nätverk
- Information Skrivelse från Sotenäs kommun angående IVPA

# Ekonomi och personal

Basfinansieringen från kommunerna på cirka 7,5 miljoner kronor växlades under 2017 upp till en total omsättning på cirka 42 miljoner kronor (exklusive tillväxtmedel), vilket är en ökning i förhållande till 2016. Resterande intäkter är kopplade till projekten och kommer i huvudsak från EU:s strukturfonder och övriga program, Västra Götalandsregionen, staten och medlemskommunerna. Se vidare i bifogad ekonomisk redovisning.

Direktionen har under året beslutat att medlemskommunerna täcker 2017 års underskott som uppgår till ca 1,1 miljoner kr. Direktionen har även beslutat att för 2014-2016 års underskott använda eget kapital med hänvisning till synnerliga skäl samt att balanskravet anses vara uppfyllt och 2014-2016 års underskott därmed är omhändertagna. Balanskravet 2017 är detsamma som årets resultat enligt resultaträkningen.

## Personal

Förbundet har inom ramen för sin basverksamhet utrymme för ca 7 tjänster. Eftersom ett antal externt finansierade verksamheter och projekt ingått i uppdragen under året har det funnits utrymme för ytterligare tjänstetillsättningar. Under de senaste åren har vi i flera fall ersatt visstidsanställningar med tjänsteköp.

Den 31 december 2017 var 23 personer tillsvidareanställda och 15 personer visstidsanställda. Förutom detta har 7 personer arbetat hos oss genom tjänsteköp. Motsvarande siffror var vid förra årsskiftet 25 tillsvidareanställda och 14 visstidsanställda. År 2017 var antalet kvinnor 29 och antalet män 9. Noteras ska att dessa siffror är antalet personer och att deras tjänstgöringsgrad

varierar mellan 20 och 100 procent tjänst. I den ekonomiska redovisningen är antalet anställda beräknat utifrån antalet heltidstjänster. Förbundet har också använt sig av tjänstemän ute i kommunerna som på uppdrag har verkat för alla kommunerna i Fyrbodal. Dessa personer, som har fackkunskap inom sina områden, betyder mycket för att förbundet ska kunna fullfölja sina uppdrag. Detta innebär ofta att ingå i arbets- eller styrgrupper för konkreta uppdrag.

## Lokalisering, kansli och administration

Förbundet är lokaliserat till Riverside i Uddevalla. All gemensam administration samt merparten av verksamheten och projekten är därmed lokalmänsigt samordnade. Vi har en särskild avdelning för administration, ekonomi-, projekt- och löneadministration. Avdelningen leds av en administrativ chef. Den 31 december 2017 var det fyra personer på sammanlagt 3,50 årstjänster inom avdelningen.

## Den interna kontrollen

Den interna kontrollen syftar till att genom olika regelverk och kontroller minska organisationens risker. Riskerna kan gälla både det ekonomiska kapitalet och förtroendekapitalet. Kommunalförbundet vill uppnå en rimlig grad av säkerhet och att verksamheten är ändamålsenlig och effektiv.

Kansliet har arbetat fram en internkontrollplan som omfattar 32 kontrollpunkter. Den interna kontrollen fungerar väl.



# Vårt uppdrag: Kompetensutveckling

En av kommunalförbundets uppgifter är att på uppdrag arrangera kompetensutveckling för medlemskommunerna. Kompetensförsörjning är en efterfrågad verksamhet av kommunernas medarbetare. Verksamheten är självfinansierad utan vinstintresse. Genom att erbjuda kommunerna utbildningar i närområdet istället för att resa till storstädernas utbildningsutbud, kan fler medarbetare utbildas till en lägre kostnad. Mervärdet blir att regionala nätverk skapas mellan och inom många yrkesgrupper i kommunerna.

2017 genomfördes 40 utbildningar med sammanlagt 2042,5 utbildningsdagar för totalt 1477 deltagare. 15 av kurserna var flerdagarsutbildningar. 8 utbildningar ställdes in på grund

av för få anmälda deltagare. Utvärderingarna från de olika utbildningarna visar på ett gott resultat: att utbildningarna i allmänhet i hög grad/i mycket hög grad är av värde för deltagarnas arbete och att föreläsarna är kunniga.

Exempel på utbildningsområden är lagstiftning och handläggning inom kommunal verksamhet, ekonomi samt utbildningar riktade till socialtjänstens olika verksamhetsområden (barnavård, missbruk, försörjningsstöd, socialpsykiatri/funktionshinder samt vård och omsorg.)

Utöver dessa utbildningar har även ett antal aktiviteter genomförts, vilka är kopplade till övriga av kommunalförbundets verksamheter och projekt.

## Allt fler följer förbundets verksamhet

Inom området ryms både intern och extern kommunikation. Den främsta målgruppen för den externa kommunikationen är politiker och tjänstemän i våra 14 kommuner, men även anställda och fortroendevalda inom Västra Götalandsregionen och andra myndigheter som Fyrbodals kommunalförbund samarbetar med. Till våra samarbetspartners hör även näringslivet och ideella organisationer.

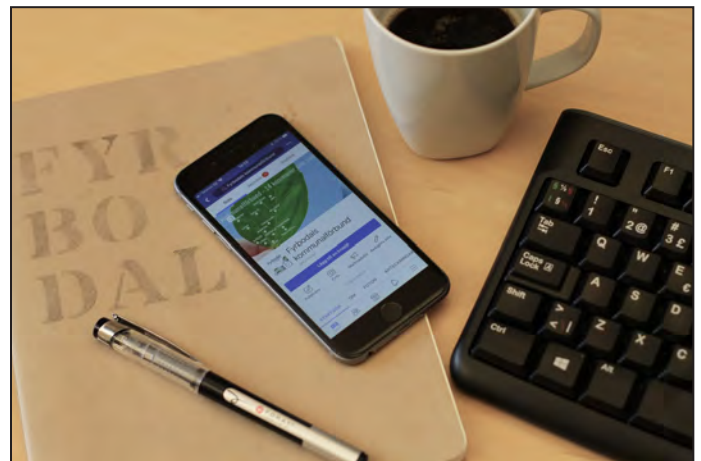
Den externa kommunikationen hanteras främst genom ett nyhetsbrev, en hemsida och ett antal sociala medier, främst Facebook.

Under 2018 hade fyrbodal.se 26 000 unika besökare, en ökning med 18 procent jämfört med 2016.

Nyhetsbrevet sänds ut med e-post ungefär åtta gånger per år och når cirka 2 000 mottagare. Öppningsfrekvensen låg under 2018 på 33 procent, en ökning med tre procentenheter.

### Nätverk

Kommunikatören för Fyrbodals kommunalförbund leder ett nätverk för kommunikatörer i medlemskommunerna. Vanligtvis hålls fyra möten per år. På mötena diskuteras gemensamma frågor, som exempelvis kriskommunikation. Gruppen får även inspel från gäster kring ämnen eller verksamheter som har en delregional koppling, exempelvis Kommunakademien Väst.



### Sociala media

Sociala media fortsätter vara en viktig kanal för att nå våra målgrupper och andra intresserade. Antalet följare på Facebook ökade under året med 34 procent till 730 personer. Den typiska följaren är kvinna (70 procent), cirka 50 år gammal och bor i Trollhättan eller Vänersborg.

Antalet följare på twitter var 289 och på Instagram 71.

### Lokala media

Under året sändes 14 pressmeddelanden ut som genererade uppmärksamhet i bland annat lokala medier.

## Grönt ljus för arbetet med välfärdsfrågorna

Inom ramen för välfärd finns förutom basfinansieringen två verksamheter – Hälsokällan och FoU Socialtjänst Fyrbodol. Dessa bedrivs genom särskilda avtal. Inom FoU finns fem utveckling-, process- och nätverksledare på olika tjänstgöringsgrad kopplade till olika uppdrag som prioriterats av socialcheferna och de nätverk som de beslutat att upprätta.

Inom välfärd finns en struktur för samverkan med den nationella nivån genom 24 regionala stödstrukturer (RSS). I Västra Götaland finns fyra RSS var av Fyrbodalsamverkan inom välfärd, med socialchefsnätverket i centrum, utgör detta.

I uppdraget ingår bl.a. att stödja dialog om kunskapsutveckling och kunskapsstyrning samt utveckling av evidensbaserad praktik. Under året har flertalet nationella riktlinjer (NR) som vänder sig till båda huvudmännen antagits och krävt samordning mellan huvudmännen. Exempel på områden är NR inom demens, schizofreni, missbruk/beroende och nytt från 2018 är spelberoende.

För frågor som vänder sig till båda huvudmännen krävs samverkan mellan kommunerna och Västra Götalandsregionen (VGR) vilket samordnas av VästKom på länsnivå och Vårdsamverkan Fyrbodol delregionalt. 2017 har Vårdsamverkan Västra Götaland (VVG) skapats och ersatt LiSA-gruppen. I VVG ingår ledamöter från varje huvudman utsedda via delregional vårdsamverkan.

Även på delregional nivå har organiseringen förändrats och två ledningsgrupper för vårdsam-

verkan Fyrbodol har blivit en ledningsgrupp för samtliga målgrupper. För att stödja samverkan träffas de respektive kommunalförbundens tjänstemän inom VästKom.

I det länsgemensamma arbetet kan nämnas nytt hälso- och sjukvårdsavtal, handlingsplan för psykisk hälsa, inriktningsdokument för ungdomsmottagningar, revidering av samarbetsavtal för försörjning av personliga hjälpmedel, samarbetsavtal för försörjning av nutritionsprodukter samt förbrukningsartiklar vid blås- och tarmdysfunktion. Inom eSamhället och digitaliseringen sker samverkan genom länsgemensam handlingsplan och eHälsosamordnare på kommunalförbunden.

Ett arbete som påbörjats under 2017 och som kommer att uppta samverkansarbetet under 2018 är att utveckla samverkan vid in- och utskrivning från slutna hälso- och sjukvård enligt ny lagstiftning (lag 2017:612).

På delregional nivå har två utredningar om samverkan mellan huvudmännen genomförts. Samverkan kring unga med missbruk/beroende där Norra Hälso- och sjukvårdsnämnden tagit initiativet men utredningsuppdraget lades på FoU Socialtjänst Fyrbodol samt utredning av möjligheten till gemensam tillnyktringsverksamhet där ledningsgruppen för Vårdsamverkan Fyrbodol tog initiativ. Nu återstår under 2018 för huvudmännen att ta ställning till om, och i så fall på vilket sätt, man ska gå vidare med förslagen.

Av 30 områden i verksamhetsplanen är 21 områden uppfyllda (gröna), 6 delvis uppfyllda (gula)





och 3 ej uppfyllt (rött). Av de som ej är uppfyllt har en aktivitet nedprioriterats av beredningen välfärd och de andra två är egentligen röda för att vi inte lyckats mäta dem på ett tillräckligt bra sätt.

## Beredningens möten

Under 2017 hade beredningen fyra möten (ett ställdes in), två möten med representanter för socialnämnderna samt två möten då både socialchefer och representanter för socialnämnderna deltog. Från beredningen har även två ledamöter ingått i delregionalt politiskt samråd tillsammans med ytterligare fyra ledamöter utsedda av direktionen.

Beredningen välfärd har under mandatperioden haft ett tydligt uttalat önskemål om att identifiera områden för samarbete mellan kommunerna. Under 2017 har Barnahus Fyrbodal invigts, beslut om gemensam organisation för personligt ombud (PO) har fattats av direktionen och samtliga kommuner.

## Nätverk

Inom området välfärd finns en rad nätverk. Det

styrande nätverket är socialcheferna som fördelat kontaktpersonsskap för nätverken. I princip alla nätverk utser ordförande och vice ordförande inom nätverket. Exempel på nätverk är MAS, anhörigstödjare, chefer för bistånd, chefer för rehab och utredare inom socialtjänst. Inom FoU socialtjänst finns tre FouRum som till viss del även fungerar som nätverk. Här finns chefer inom individ- och familjeomsorg, funktionshinder/socialpsykiatri samt vård och omsorg. De har i sin tur inrättat ämnesspecifika nätverk som leds inom ramen för FoU. Även Hälsokällan har ett antal nätverk.

## Hälsokällan

Under 2017 har nytt avtal för Hälsokällan tecknats mellan norra hälso- och sjukvårdsnämnden samt 13 av kommunerna i Fyrbodal. Hälsokällans övergripande områden är integration, föräldrastöd samt ledarskap och bemötande. Fokusområden är integration, psykisk hälsa, fullföljda studier, våldsförebyggande samt samspel, sex och relationer.

Under 2017 har Hälsokällan genomfört 121 aktiviteter och mött 2961 personer i sin målgrupp som benämns "viktiga vuxna". Alltså vuxna inom kommunen, regionen och till viss del ideella



sektorn som möter barn och unga. Vidare har man arbetat med projekt "En vardag fri från våld" med finansiering från Folkhälsokommittén, Västra Götalandsregionen samt ESF-projektet "Skola för alla och Vägledning för livet" tillsammans med Skaraborgs kommunalförbund (som är projektägare), Boråsregionen/Sjuhärads kommunalförbund och Samordningsförbundet Väst. Man har också samverkan med Länsstyrelsen kring våld i nära relation. Se gärna separat verksamhetsuppföljning.

## E-samhälle och digitalisering

För arbetet med digitalisering erhåller kommunalförbunden medel från VästKom. Inom Fyrbodol har vi lagt hälften av dessa medel på tre kommuner (Trollhättan, Uddevalla och Vänersborg) med särskilda uppdrag. På kommunalförbundet finns en heltidstjänsteman med ansvar för att organisera, samordna och driva arbetet.

Det diskuteras digitalisering inom allt fler om-

råden i Fyrbodol. Nyttan av att införa digitala arbetssätt styrs dels av förmågan att genomföra ett förändringsarbete, dels av ett digitalt ledarskap. Det visas tydligt i det projekt som genomförts i Fyrbodol om att sluta faxes epikriser i samband med samordnad vård och omsorgsplanering och läsa handlingar i NPÖ. Arbetssätt som nu kommer att genomföras i hela Västra Götaland.

För att stödja ett digitalt arbetssätt krävs tillgång till både fiber och mobil täckning vilket är ett problem i delar av vårt område. Ett arbete genomförs genom UBit - Utveckling av bredbands och IT-infrastruktur - Västra Götalandsregionen för att kartlägga behoven.

Stort fokus har lagts på Informations säkerhet och Dataskyddsförordningen (GDPR) som blir lag i alla EU:s medlemsländer från och med den 25 maj 2018. Kommunerna erbjuds stöd och utbildning inom området genom ett särskilt informationsprogram. Fyrbodol har under 2017 deltagit i arbetet med Säker kommunikation mellan offentliga aktörer, ett nationellt projekt för att sä-

kerställa de digitala kommunikationsvägarna. För övrigt kan nämnas att Artificiell Intelligens (AI) eller robotisering diskuteras i allt fler kommuner.

## Forskning och utveckling (FoU)

FoU-Socialtjänst arbetar genom tre FouRum, där representanter från socialtjänstens ledningsgrupper inom områdena vård och omsorg, IFO- Individ och familjeomsorg och funktionshinder/ socialpsykiatri möts och initierar kunskapsutveckling.

En heltidsanställd FoU-strateg och en deltidstillsatt vetenskaplig ledare kopplar ny efterfrågad forskning till verksamheterna genom utvecklingsarbete, FoU-caféer, inspirationsdagar och efterfrågade utredningar.

Socialtjänstövergripande utvecklingsarbete under året har varit stöd till området öppna jämförelser (ÖJ). Uppstart av ett utvecklingsarbete med innovationsledning och en gemensam idésluss, ICare4 Fyrbodals kommun, för innovationer inom socialtjänsten med hjälp av näringslivet har startat under året. En kommun- och regiongemensam konferens om samsjuklighet gick av stapeln i april. System för möte med olika intressenter som prefekterna på Högskolan Väst och Gryning AB har införts.

Individ och familjeomsorg (IFO) har reviderat sin kommungemensamma kompetensplan för sociala barnavården. Två FoU-cirklar har startat under året, en om hot o våld mot föräldrar och en om ekonomiskt bistånd. Metodstöd för delaktighet (framförallt brukar-feedback) gavs till de olika verksamheterna inom IFO. Genom utvalda kontaktpersoner gör IFO och socialtjänsten i Fyrbodals kommun sin röst hörd i delregionala och regionala sammanhang, som Västbus, missbruk och socialpsykiatri. Under året har en gemensam nätverksledare, på uppdrag av IFO cheferna, varit ledare för åtta olika kunskaps-/ämnesnätverk. Barnhus Fyrbodals kommun har startat. En gemensam satsning mot våld i nära relationer har påbörjats. Under 2017 har t ex förslag till hur huvudmännen kan samverka kring Samordnade insatser för ungdomar med missbruk och beroende och gemensam organisation för Personligt Ombud (PO).

Inom vård- och omsorgsområdet har strategin för baspersonalens kompetens och titulatur reviderats. Titulaturdelen tas bort och kompetenskraven förtydligas. Individens behov i centrum (IBIC)



är ett förhållningssätt och ett arbetssätt som införts inom vård- och omsorg och sjukvård. En utvecklingsledare (25%) leder ett nätverk för att stödja implementeringen av detta i kommunerna. För att utveckla beredskapen att ta emot studenter som gör sin verksamhetsförlagda utbildning (VFU) i kommunerna har en satsning på handledarkompetens för högskoleutbildade gjorts. Dessutom finns en gemensam VFU processledare (15%) för sjuksköterskorna. Ett FoU-café om personcentrerad vård och omsorg gavs i februari tillsammans med vårdsamverkan.

FouRum Funktionshinder/Socialpsykiatri (F/S) har tagit fram en Fyrbodals kommun gemensamma kompetensutvecklingsplan för området. En uppdragsutbildning för Personliga Assistenten är genomförd tillsammans med Högskolan Väst. Inom psykisk hälsa har stadsbidrag lagts till en gemensam satsning inom kommunalförbundet.

Under året har dessa satsats på en utbildning på temat samsjuklighet. Metodstöd för ökad delaktighet gavs till att genomföra gruppsamtal enligt delaktighetsmodellen (DMO). Inspirationsdagar med efterfrågade teman och många deltagare har genomförts. Ett forskningsprojekt kring välfärdsteknik pågår tillsammans med forskare från Högskolan Väst.

## En hållbar samhällsutveckling

Samhällsutvecklingsberedningens sakområden omfattar infrastruktur, kollektivtrafik, kultur, näringslivsutveckling, fysisk planering, arbetsmarknadsfrågor, kompetensförsörjning, integration och vissa miljöfrågor.

Inom beredningen arbetade 10,7 tjänstemän under 2017. Beredningens sakområden har naturliga beröringspunkter och gemensamma målsättningar för att driva hållbar samhällsutveckling.

Under verksamhetsåret har beredningen jobbat i nära samverkan med utbildningsberedningen och tagit fram ett gemensamt arbetssätt och beredningsförfarande avseende tillväxtmedlen. Tillsammans har beredningarna presenterat ett budgetförslag på 21 250 tkr för att möjliggöra genomförandet av den Delregionala GenomförandepLANen.

### Beredningens möten

Under 2017 har beredningen Samhällsutveckling sammanträtt vid sex tillfällen. Särskilda ärenden och teman som har beretts under året är inspelen till den regionala- och nationella infrastrukturplanen, etablering av Bäckeforsterminalen, Lysekilsbanans framtid, Västtågsutredningen, en gemensam plattform för nyanländas etablering, Position

Västs samarbete med Svinesundskommittén och Affärsdriven miljöutveckling för att främja etableringar i gränsregionen, Kreativa Kraftfält, Trä och skogutredningen, inriktningar för Fyrbodals gemensamma strukturbild, budget för tillväxtmedel 2018.

### Nätverk

För att förankra och diskutera ärenden som väckts till och i beredningen diskuteras och bereds ärenden i olika tjänstemannaberedningar kopplade till beredningens ansvarsområden.

Nätverken är ett viktigt verktyg för kunskapsöverföring och kontaktskapande mellan kommunerna. Nedan redogörs för de tjänstemannanätverk beredningen har haft kopplat till sig under 2017.

- Infrastruktur och kollektivtrafikansvariga
- Kulturansvariga
- Bibliotekschefer
- Näringslivschefer/utvecklare
- Kommunrepresentanter med ansvar för integrationsfrågor
- Företagsfrämjande aktörer inom innovationssystemet
- Planerarnätverk



## Järnvägen Göteborg-Oslo är nu en utpekad brist i nationell plan

Ärenden som behandlas av Samhällsutvecklingsberedningen och slutligen beslutas av Direktionen, diskuteras och bereds av Tjänstemannanätverket som utgörs av tjänstemän som ansvarar för infrastruktur och/eller kollektivtrafikfrågor i respektive kommun. Tjänstemannanätverket är också beredande för DKR Fyrbodals (Delregional Kollektivtrafikerådet), som beslutar i Kollektivtrafikfrågor.

### Regional plan

Aktiviteterna har i stort följt den plan som tidigare beslutats. Inriktningsplaneringen och den Regional Systemanalys utgjorde grunden för framtagandet av de brister som spelades in till den Regionala planen. Förslaget till Regional plan kom under sommaren, och innehöll bl a de fyra högst prioriterade bristerna i området. Förbundet samordnade det gemensamma remissvaret till Västra Götalandsregionen.

### Nationell infrastrukturplan

Förslag till Nationell infrastrukturplan kom un-

der hösten. Det arbetades fram ett gemensamt remissvar för hela Västra Götalandsregionen, där inriktningen låg på att den uteblivna järnvägen Göteborg-Borås ska tillbaka in i planen. I planförslaget finns finansiering av slussarna i Göta älv med, liksom att järnvägssträckan Göteborg-Oslo finns med som en utpekad brist.

### Remisser

Under året har följande remissyttranden avgivits efter inspel från kommunerna.

- Kollektivtrafikens Trafikförsörjningsprogram.
- Regional plan för transportinfrastrukturen
- Nationell infrastrukturplan (VGR-gemensam)
- Omloppsnära uppställningsspår

### Skrivelser

Kommunalförbundet har under året beslutat att ställa sig bakom följande skrivelser.

- Skrivelse om sommartrafik på Lysekilsbanan.

# Kulturen ska genomsyra alla delar av samhället

Fokusområde Kultur har två likvärdiga strategidokument att utgå ifrån:

- En mötesplats i världen, kulturstrategin för Västra Götaland 2012
- Västra Götaland 2020, strategi för tillväxt och utveckling i Västra Götaland 2014-2020

I Genomförandeplan Fyrbodals finns 20 prioriterade insatser varav två är inom kulturområdet:

- Främja en aktiv och nyskapande kulturregion för alla i hela Västra Götaland (4.1.1)
- Utveckla Västra Götaland som en plats där unga möts, främja ungdomskulturen (4.1.2)

Kulturen kan sägas ha en indirekt roll för samtliga prioriterade insatser eftersom det finns uttalade önskemål om att kulturen ska genomsyra alla delar i samhället. Kultur har, utöver ovanstående, valt att fokusera på följande prioriterade insats:

- Stimulera ökat entreprenörskap och intraprenörskap (1.1.1)

Arbetet med kulturfrågor sker i samverkan främst med kommunernas kulturansvariga, bibliotekschefer, Kultur i Väst, Västarvet och Västra Götalandskoncernavdelning kultur.

## Nätverksarbeten

I beredningens arbete ingår att driva två nätverk: kulturansvariga och bibliotekschefer. Under 2017 har de kulturansvariga träffats sju gånger.

Arbetet med kultur i kommunerna ser mycket olika ut. Tillsammans arbetar vi för att stärka kulturen inom vårt område. Nätverket har hög närvaro på sina möten. Under 2017 ökade antal träffar och utökades också till att vara heldagar. Detta har uppskattats mycket och gett utrymme för fler fördjupade diskussioner.

I samband med årets seminarium Attraktiva kommuner – verktyg för utveckling, "Var f-n är estetiken?" träffades de två nätverken kultur- och näringslivsansvariga och hade en gemensam överläggning för att diskutera Kulturella och kreativa näringar tillsammans med VGR kultur.

Nätverket för bibliotekschefer startade 2012 och blir bättre och bättre. Det är sprunget ur gruppens behov av att få träffas regionalt.

Gruppen uppskattar att Fyrbodals kommunalförbund tar på sig en samordnande roll för mötena. Under 2017 träffades gruppen tre gånger. Representant från Kultur i Väst deltar i mötena. De driver frågan om kompetensutveckling och vill ha en aktiv dialog med bibliotekscheferna. Mötena alternerar mellan de 14 biblioteken inom Fyrbodals. Ett projekt om lokala biblioteksmässor planeras till 2019.

I juni månad gjordes en studieresa till Århus i Danmark. Inbjudan gick till kulturansvariga och bibliotekschefer. Ett välmatat program med mycket intressanta besöksmål uppsöktes. Deltagarna fick mycket inspiration av resan. Resan finns dokumenterad i både bild och text.



## Kreativa Kraftfält

Under hösten 2017 anställdes Caroline Laudon för att slutföra projektet Kreativa Kraftfält. Hon har arbetat 50 procent för Fyrbodals kommunalförbund och 50 procent för Västra Götalandsregionen, VGR, kultur, dessa procent delades med Kultur- och fritidschefsnätverket Göteborg. Tillammans med kulturansvariga undersöktes intresset för hur KKF skulle kunna gå vidare. Tyvärr hittades ingen gemensam plattform och projektet är nu avslutat.

## Tillväxtmedel 2017

Under året har tolv projekt tilldelats medel: (GIBCA 2017, Kulturkollo 2017, Uddens skulpturutställning 2017, Varvsspelet 2017, Muralmåleri lyfter kvinnorna på Orust, Landet Mitt I Mellan- E6 och 45:an, del 2 och 3, Geoparken – Platåbergens fördjupning, Utveckling av seminarieriet, Slöjdruck, AURORA, Vi byter skulpturer med varandra.

## Kulturkollo 2017

Fyrbodals kulturkollon är omtyckta och efterfrågade. Nio kollon med 163 barn/ungdomar har till stor belåtenhet genomförts. En tredjedel av deltagarna var pojkar. En enkät till deltagarna visar att de varit mycket nöjda och i snitt satt betyget 4,5 av 5 möjliga, några av kollona har närmare 5 i betyg.

## Seminarium

Ett seminarium har genomförts under rubriken "Attraktiva Kommuner - verktyg för utveckling". Årets seminarium hade titeln "Var f-n är statistiken?". Det blev mycket populärt, flera fällde omdömet "att detta var det bästa av alla seminarier". En digital enkät om seminariet skickades ut till 123 deltagare varav 103 svarade. Gensvaret var mycket positivt både när det gäller seminariet och hela seminarieverksamheten. Detta har även meddelats till oss via mail, telefonsamtal och vid olika sammankomster.

# Fler småföretag och bredare branschstruktur

Under de tre senaste decennierna har näringslivet i Fyrbodals kommun genomgått stora förändringar. Från att ha varit beroende av ett antal stora industriföretag har regionen idag en mycket bredare branschstruktur med fler småföretag.

Konjunkturen har varit mycket hög under 2017 och antalet företag har fortsatt ökat till cirka 27 000 företag. Framgångsfaktorerna har varit att stödja och stimulera entreprenörskap, satsa på utveckling i befintliga företag samt att satsa forskning och utveckling. De insatser som Fyrbodals kommun ska vara med och initiera ska vara bättre att göra gemensamt än var och en enskild kommun gör. Fyrbodals kommunalförbund prioriterar därför sina framtida insatser till att i samverkan:

- Skapa starka förutsättningar för att förverkliga idéer och starta företag
- Främja utvecklingen av konkurrenskraftiga små och medelstora företag
- Driva offensiva insatser för att etablera nya arbetsplatser i Västra Götaland.

För att genomföra dessa insatser tar vi hjälp av olika aktörer och organisationer vars tjänster vi upphandlar eller ger projektmedel till.

Tjänsten som ansvarig tjänsteman för dessa frågor på Fyrbodals kommunalförbund har varit på 100 procent det gångna året. I tjänsten ingår att följa upp och utvärdera de projekt som bedrivs externt och internt som kommunerna är med och finansierar. Tjänsten har också innefattat en roll

som tf. Beredningsansvarig för Samhällsutvecklingsberedningen.

## Nätverk

Samarbetet med näringslivscheferna och eller utvecklarna i kommunerna är grunden för det näringslivsarbete som bedrivs. Nätverket har träffats sex gånger för att tillsammans arbeta fram gemensamma projektidéer för att verkställa Genomförandeplan Fyrbodals 2014-2020.

## Projekt

Under 2017 beviljades 16 näringslivsinriktade projekt med en finansiering av totalt 11 728 tkr i regionala utvecklingsmedel. Nedan presenteras ett urval av projekten.

## Framtidsentreprenörer och ett stärkt näringsliv

Det största hindret för tillväxt i Fyrbodals kommun är bristen på arbetskraft med rätt kompetens samtidigt som arbetslösheten bland vissa grupper fortfarande är hög. Många bra affärsidéer fastnar i företagarnas byråådor. För att komma till bukt med detta har en översyn av innovationsstödsystemet påbörjats i projektet Framtidsentreprenörer och stärkt näringsliv. Hur behöver vårt innovationsstödsystem se ut för att möta de behov som finns i näringslivet så att fler idéer omsätts





till innovationer? Parallellt med strukturomvandlingen av innovationsstödsystemet utvecklas en digital open innovation-plattform på deladnide.nu.

13 av 14 kommuner är med i projektet. Övergripande mål är att skapa tillväxt bland befintliga och nya små och medelstora företag i Fyrbodal genom att ta tillvara på entreprenörers kompetens och matcha dem mot nya affärsidéer tillsammans med små och medelstora företag.

## Bättre företagsklimat i Fyrbodal

Byråkrati och krångligt regelverk skapar också hinder för tillväxt. Genom projektet Bättre företagsklimat Fyrbodal arrangeras subventionerade utbildningsinsatser för kommunanställda för effektivare handläggning och ärendehantering, bemötande och möjliggöra för små företag att delta i kommunens upphandlingar.

13 av 14 kommuner har nu genomgått Sveriges kommuner och landstings (SKL) utbildning Förenkla Helt Enkelt eller motsvarande och fler kommuner ansluter sig nu till Insiktsundersökningen som ett led i att förbättra ärendehantering i kommunerna.

Under 2017 anordnade förbundet bland annat

en resa till Stockholm för deltagande i Förenklingsforum och besök på Sveriges Riksdag.

Det övergripande målet med projektet är att skapa ett bra företagsklimat i Fyrbodal.

## Almi IFS

Många nyanlända som invandrat till Fyrbodal har erfarenhet av att driva företag. Projektet Almi IFS har erbjudit rådgivningsinsatser till målgruppen som består av kvinnor och män med invandrarbakgrund för att stimulera till ett ökat företagande och en ökad kompetens hos de enskilda invandrarföretagen avseende kunskap om den svenska marknaden, företagsekonomi och finansiering. Klienterna har fått affärsrådgivning på 25 olika språk.

Forskning visar att de företag som ägs och drivs av personer med utländsk bakgrund är mer anställningsvilliga än de som drivs av svenskfödda. De anställer också människor med utländsk bakgrund i mycket högre grad än svenskfödda. Projektet har därför varit viktigt för att öka sysselsättningen av andra i utanförskapsområden. En annan effekt som projektet visat är att dessa företag ökar kontaktytorna med omvärlden vilket på sikt kan leda till ökad handel och svensk export.

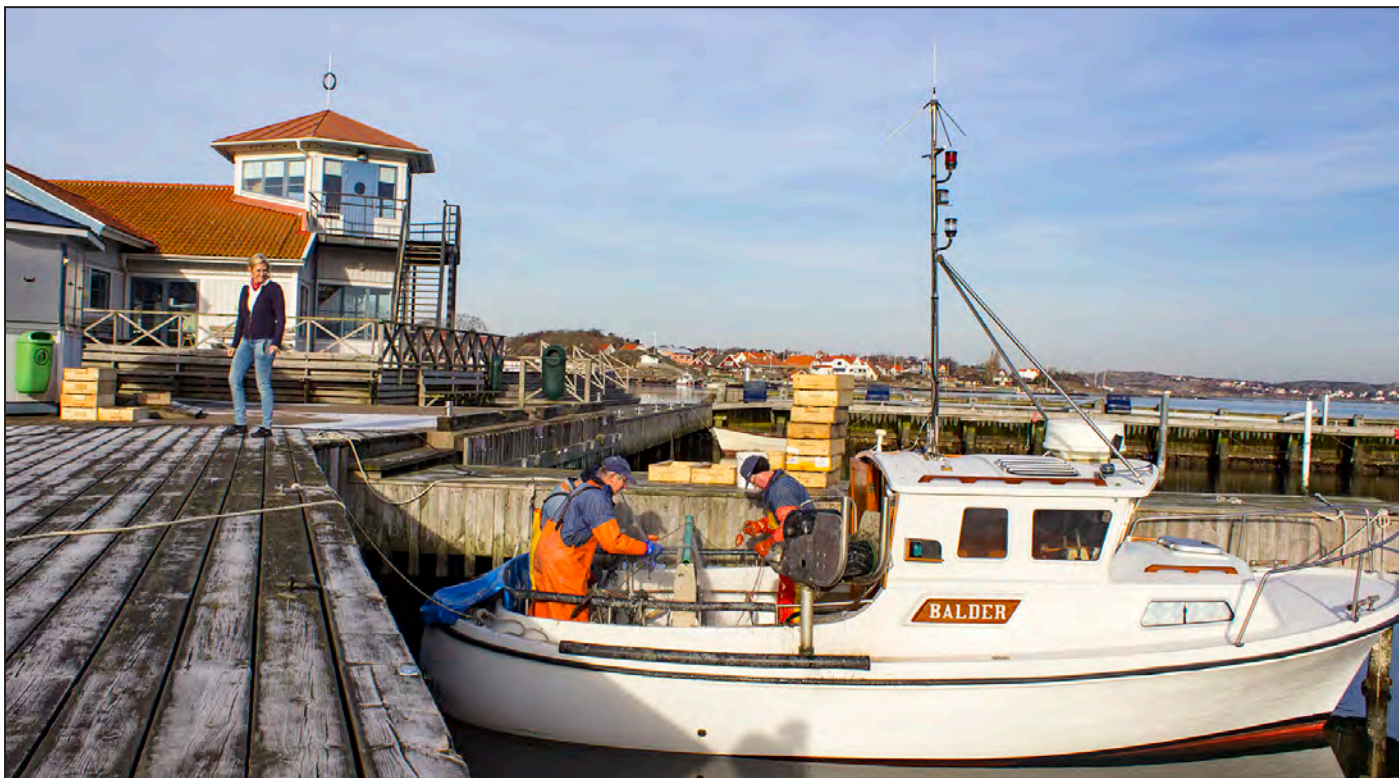


Foto: Jonas Nordigårds

## Nätverket som främjar fiske och fisketurism

Nätverket Fiskekommunerna, FK, har under 2017 verkat i enlighet med syftet som finns i beslutet i projekt som medfinansierar Fiskekommunerna 2018-2020 från Regionutvecklingsnämnden inom VGR: "Att vara en påverkansorganisation som främjar fiske, fisketurism och vattenbruk med angränsande näringar."

Fiskekommunerna, FK, är ett nätverk med nio kustkommuner samt Västra Götalandsregionen. Den har en Ledningsgrupp, LG, där varje part har en näringslivsutvecklare och politiker.

FK samverkar med andra organisationer och nätverk för att nå sitt syfte. Det är dels politiker på nationell nivå som riksdagsledamöterna från Bohuslän och Riksdagens Miljö- och jordbruksutskott och dels berörda tjänstemän inom:

- Hav och Vattenmyndigheten
- Jordbruksverket
- Naturvårdsverket

• Länsstyrelsen  
Dessutom med andra organisationer och nätverk:

- Marint Center i Simrishamn
- Fiskets olika organisationer som SFPO och HKPO
- Samförvaltningen Norra Bohuslän
- Maritima klustret i Västsverige
- Tillväxt Norra Bohuslän
- Leader Bohuskust och gränsbygd

Under 2017 har Ledningsgruppen träffats sex gånger. Vid dessa tillfällen har man diskuterat och tagit ställning till fem olika remisser och svarat. Regelförändringarna inom det demersala fisket har varit en väsentligt fråga att ta ställning till under året. Andra områden har varit regler kring Hummerfiske, makrill. Marin nedskräpning i vårt vatten och stränder.

Vattenbrukets regler och förutsättningar har varit tema vid ett av mötena.

# En gemensam strukturbild

Under 2017 fortsatte arbetet med att ta fram en gemensam strukturbild för Fyrbodals geografi. Syftet är att stärka de lokala och regionala förutsättningarna för långsiktig hållbar tillväxt och utveckling genom gemensam fysisk planering.

Fem mål sattes upp och beslutades om för strukturbildsprojektet. Strukturbilden ska:

1. vara ett samordnat planeringsunderlag för politiska beslut.
2. stärka Fyrbodals förutsättningar i Västra Götaland och Sverige.
3. tydliggöra utvecklingsförutsättningar och skapa en samlad målbild.
4. utgöra en arena för samarbeten över kommungränserna.
5. identifiera strategier och nycklar som driver positiv utveckling.

Inom ramen för projektet har tjänstemän och politiker intervjuats för att samla in lokala utmaningar och förutsättningar ur ett planeringsperspektiv.

Två seminarier har anordnats för att öka kunskapen kring strukturbildsarbetet och tydliggöra de samband som finns i delregionen. Intervju-

erna och seminarierna har ställts samman i en SWOT-analys för Fyrbodals kommuner och geografi.

I nästa fas tog projektet hjälp av SWECO för att sätta samman ett material inför dialogmötena som arrangerades i Bengtsfors, Tanum och Uddevalla. Ur dialogmötena kom nedanstående förslag fram för att driva en positiv utveckling:

- En gemensam framtidsbild
- Ökad tillgänglighet och hållbar mobilitet
- Driv specifik utveckling i olika delar av Fyrbodals
- Säkerställ koppling till kommunernas planering
- Skapa tillgänglighet till kompetensförsörjning i glesare bygder
- Ett distribuerat innovationssystem
- Resursförsörd samverkan och digitalisering
- Skapa balans mellan konkreta åtgärder och utvecklingsprocesser
- Samverkan över gränser

# Utmaningar för flyktingprojekt

Mellan 2011 och 2015 ökade antalet asylsökande i Sverige med 400 procent. Samtidigt ökade antalet nyanlända till Fyrbodals i ännu högre fart. I november 2015 befann sig cirka 4 000 nyanlända personer i etableringen i Fyrbodals. Samtidigt hyste regionen 7 000 asylsökande. Ett år senare, hade siffran nyanlända med uppehållstillstånd inom etableringen vuxit till drygt 5 000 i Fyrbodals, samtidigt som antalet asylsökande boende i regionen hade minskat något. Antalet flyktingar minskade under 2017 samtidigt som antalet människor i etablering ökade.

Projektet Kommungemensam plattform för att främja nyanländas etablering i Fyrbodals syfte var att få till en långsiktig samverkan över kommungränserna för att skapa ett gott och likvärdigt flyktingmottagande, att regionens nyanlända så snart som möjligt efter erhållet uppehållstillstånd skulle kunna etablera sig och bli delaktiga i samhäl-

let. Tillvägagångssättet var att arbeta fram en delregional överenskommelse. Fokus inom projektet var att arbeta fram gemensamma modeller och metoder för att klara boendefrågan, matchningen mellan arbete och kompetens samt skapa förutsättningar för en god hälsa med inriktning barn och unga.

Projektet har varit svårt att genomföra då många ute i kommunerna har varit akut upptagna med att ordna boenden och andra praktiska angelägenheter för den växande skaran nyanlända och asylsökande. Att i detta läge prioritera ett långsiktigt strategiskt arbete med integrationsfrågorna har av flera känts övermäktigt.

Under 2017 beslutade styrgruppen att inte söka nya medel för implementering av det arbete som bedrivits i projektet då fokus behövde ligga på lokalt plan för att klara etableringen.

Projektet avslutades under 2017.

# Position Väst lotsar etablerare till Fyrbodal

Position Västkontoret bedriver etableringsfrämjande arbete, proaktiv marknadsföring och företagsetableringsservice i nära samverkan med Fyrbodals, liksom Vara, Essunga och Grästorps, kommuner.

Det samverkansavtal kommunalförbundet tecknat för Position Väst som regional partner till Business Sweden (BuS) har kraftigt ökat antalet inkommande internationella etableringsärenden, likaså den samverkan som under året byggts upp med Node Pole (elintensiva etableringar). Vi har hanterat 81 ärenden, varav 41 nya. 30% är internationella och de är mer komplexa, kräver förbättrat, branschpassat material, även kommunal information, kartor etc., på engelska. Strategisk kommunal markplanering, väl fungerande rutiner och tillgång till rätt kompetens är nyckelfaktorer. De internationella ärendena tar ofta längre tid, även om företagen förväntar sig snabba besked. Konkurrensen är hård. Den region som vinner etableringen får oftast många nya arbetstillfällen och stärkt varumärke.

Flera crypto-currency mining- och datacenterföretag visar intresse, främst för Dalsland. Problem få fram uppgifter om framtida möjliga effektuttag hämmar etableringar. VGR informerade. Både crypto-currency mining och effektbrist behöver hanteras politiskt.

Det indiska företaget Sansera, som köpt vevstakstillverkaren MAPE, valde att göra en följdinvestering genom nyetablering på ny plats i Trollhättan i samverkan med oss, BuS och kommunen. Alternativet var flytt och expansion på annan plats. Nybyggnationen ger cirka 40 arbetstillfällen (inkl. byggnation och flytt). Fler nya jobb beräknas skapas längre fram. Två mindre etable-



Ett flertal besök av utländska etablerare har arrangerats under året.

ringar (ICMeter/BECSL och Hencol) i Tanum har ännu inte gett arbetstillfällen. Ett mindre e-handelsbolag (ännu ej officiellt) har etablerat sig i Vänersborg. Drytechs etablering 2016 beräknas ha räddat 0,5 jobb i Strömstad.

Vi har arrangerat flera besök av potentiella etablerare, liksom ett besök av Business Swedens USA-representant (fordon). Vi genomförde tillsammans med BuS och BRG en GAP-analys inom fordonsbranschen.

Medial uppmärksamhet för att Trestad klättrade mest av Sveriges bästa logistiklägen, för Position Västdagen och för vårt arbete med att attrahera globala datacenter. Bra flöde på vår Facebooksida. Problem med attacker på hemsidan sinkade utveckling, men är nu lösta.

Vi ingår i Svinesundskommitténs Interregprojekt Grön tillväxt trä. Ett gränsöverskridande etableringssamarbete byggs upp och ska ge 2-3 nyetableringar och 15 jobb. Projektet ger en medfinansiering t.o.m. 2019. VGR:s projektfinansiering upphör per 171231.



Position Väst dagen om investerings- och etableringsarbete lockade drygt 70 personer som arbetar med etableringsärenden i våra kommuner. Talare var kinesiska Gudinna Invest, Node Pole och Innovation Norge.



Vi har deltagit i 13 mässor och event. Störst satsning på Stockholm Business Arena (fastighetsbranschen, investerare), NXT Oslo (e-handel, lager) och som här Logistik & Transport i Göteborg där vi ser Anders Forsberg, platschef Katoen Natie, Håkan Sundberg, kommunchef Munkedal och Jeanette Lindh Svanqvist, Bengtsfors.

# Kommuner banar väg för miljö- och företagsnytta

Under 2017 har ett omfattande arbete med att förankra och anta en ny klimatstrategi för hela Västra Götaland genomförts. Fyrbodals kommuner ligger väl framme med insatser inom klimatområdet om än målet ännu är långt bort. De konkreta resultat som våra kommuner och företag åstadkommer inom affärsdriven miljöutveckling har uppmärksammats i både traditionell media och i sociala medier.

Det har blivit tydligt att Fyrbodals fokus på skoglig bioekonomi, maritim utveckling samt fossilfria transporter ger bra möjligheter att åstadkomma miljö- och affärsnytta. När kommunerna går före som till exempel genom elfordons- och biogassatsningar liksom med träbyggnationer har det under året gett förutsättningar för företagsutveckling i Fyrbodal. Fyrbodals samarbete med framförallt norska parter men även i viss utsträckning danska är till ömsesidig nytta inom skoglig bioekonomi och fossilfria transporter.

## Styrgruppens möten

Den politiska styrgruppen för Affärsdriven miljöutveckling har haft fyra möten och har genomfört en studieresa till Sotenäs Symboioscenter, Derores takstolsfabrik i Tanum, Wargön Innovation och informerats om "Test- och demonstrationsplats Mariestad". Styrgruppen har varit representerad och medverkat som talare vid "Skandinaviska Biogaskonferensen" och medverkat i den nationella föreningen Trästads styrelsemöten



och årliga konferens. Ordförande har blivit invald i Västra Götalands Klimatråd samt i föreningen Trästads styrelse.

## Skoglig bioekonomi

Fyrbodal tog för några år sedan initiativ till att synliggöra den skogliga ekonomins potential och etablerade "Fyrbodal växer på träd". Sedan dess har området fått allt större uppmärksamhet och under 2017 fick vi en brett sammansatt referensgrupp att tillsammans med oss göra en utredning där vi kunde visa på den skogliga bioekonomins betydelse och mycket stora potential för Fyrbodal och hela Västra Götaland framöver.

Vi har därefter i olika forum visat på behovet av insatser för att förvalta dessa möjligheter och möjliggöra företagsutveckling. Ett tydligt tänkbart spetsområde för Fyrbodal har identifierats i form



av att göra det västsvenska produktionstekniska kunnandet tillgängligt för träförädlade företag liksom för design- och konsthantverksföretag med trä som råvara.

Här har Högskolan Väst, Innovatum, Steneby-skolan, Swerea IVF och tioåret etablerade träföretag med hjälp av Fyrbodal visat på ett stort behov hos företagen för utvecklingsinsatser inom robotisering, automation, 3D-teknik och digitalisering. Därför har ett arbete fortsatt för att etablera ett större utvecklingsprojekt med Innovatum som projektarena.

Fyrbodal har medverkat till att sågverkskoncernen Vida och Preem samarbetat kring bi drivmedelsproduktion och tillsammans med Svinesundskommittén och norska parter har vi påbörjat ett samarbete kring ökad träbyggnation och företagsetableringar (Position Väst) inom träområdet.

I några av kommunerna har byggnader med trä som bärande konstruktioner uppförts och företag har tack vare detta kunnat utvecklas inom området. Ett par företag har drivit frågan om att etablera en godsterminal för järnvägstransporter i Bäckefors. För att det ska kunna bli en terminal

öppen för flera företag kommer offentlig finansiering att krävas. Kommunalförbundet har ännu inte yttrat sig till Västra Götalandsregionen och Trafikverket i frågan.

## Fossilfria transporter

I projekt Hela Gröna Vägen samarbetar vi med norska parter och med "Gröna Bilister" och totalt är vi 39 kommuner med målsättningen "fossiloberoende transporter 2030". Våra 14 kommuner har under året i ökande utsträckning frågat efter stöd och samarbete för att bygga ut sina fossilfria fordonsflottor och medverka till att infrastruktur för el och biogas etableras.

Antalet laddpunkter har ökat stort i Fyrbodal och nu finns laddpunkter i alla kommuner. I fyra av kommunerna har arbetet varit intensivt för att förbereda för utbyte till biogasfordon.

Kommunernas engagemang har gjort det möjligt för ett företag att etablera sig med biogastankstationer i dessa fyra kommuner och i ytterligare två kommuner planerar två andra företag för biogastankstationer för tunga fordon. Tack vare arbetet med Hela Gröna Vägen valde den natio-

# Affärsdriven miljöutveckling



nella föreningen Gröna Bilister att förlägga sin årliga konferens till Fyrbodals kommun.

Budkavlen för fossilfria företag har börjat ta fart och intresset för vår kunskapsutveckling och information på sociala medier har varit stort och positivt.

Trollhättan- Vänersborgs flygplats har inlett ett arbete för att byta ut bränslet för sina markbundna fordon, men med den långsiktiga målsättningen att även flygbränslet ska bli förnybart. Ett frukostseminarium om möjligheter med biobränsle och flyg blev välbesökt och gjorde att initiativ till fler insatser togs.

I det hittills största Innovatumprojektet "Biogas 2020" har bland annat den Skandinaviska Biogaskonferensen genomförts med politisk medverkan från oss och Innovatum har etablerat ett samarbete med Västlänken kring biogas för arbetsfordon. Vi har under året fört ihop Trollhättans och lantbruksföretagens utvecklingsarbete kring avfall och biogas med fyra av dalslandskommunerna.

## Marin energi och innovation

Vi har deltagit i arbetet där Orust och Lysekils kommun tillsammans med Rise och flera forskningsverksamheter påbörjat arbetet för att etab-

lera "Test Site Skagerakk" där teknikutvecklare, underleverantörer, forskning och offentlig verksamhet ska erbjuda ett test- och demonstrationsområde för hållbar marin och maritim innovation.

De lättillgängliga vatten kring Lysekil och Orust erbjuder tester i milda klimat avseende vågor och strömmar jämfört med andra internationella testsiter. Sotenäs Symbios Center har under året utvecklats ytterligare och stärkt sin roll. Vår roll har i detta varit blygsam men efterfrågats vid några tillfällen.

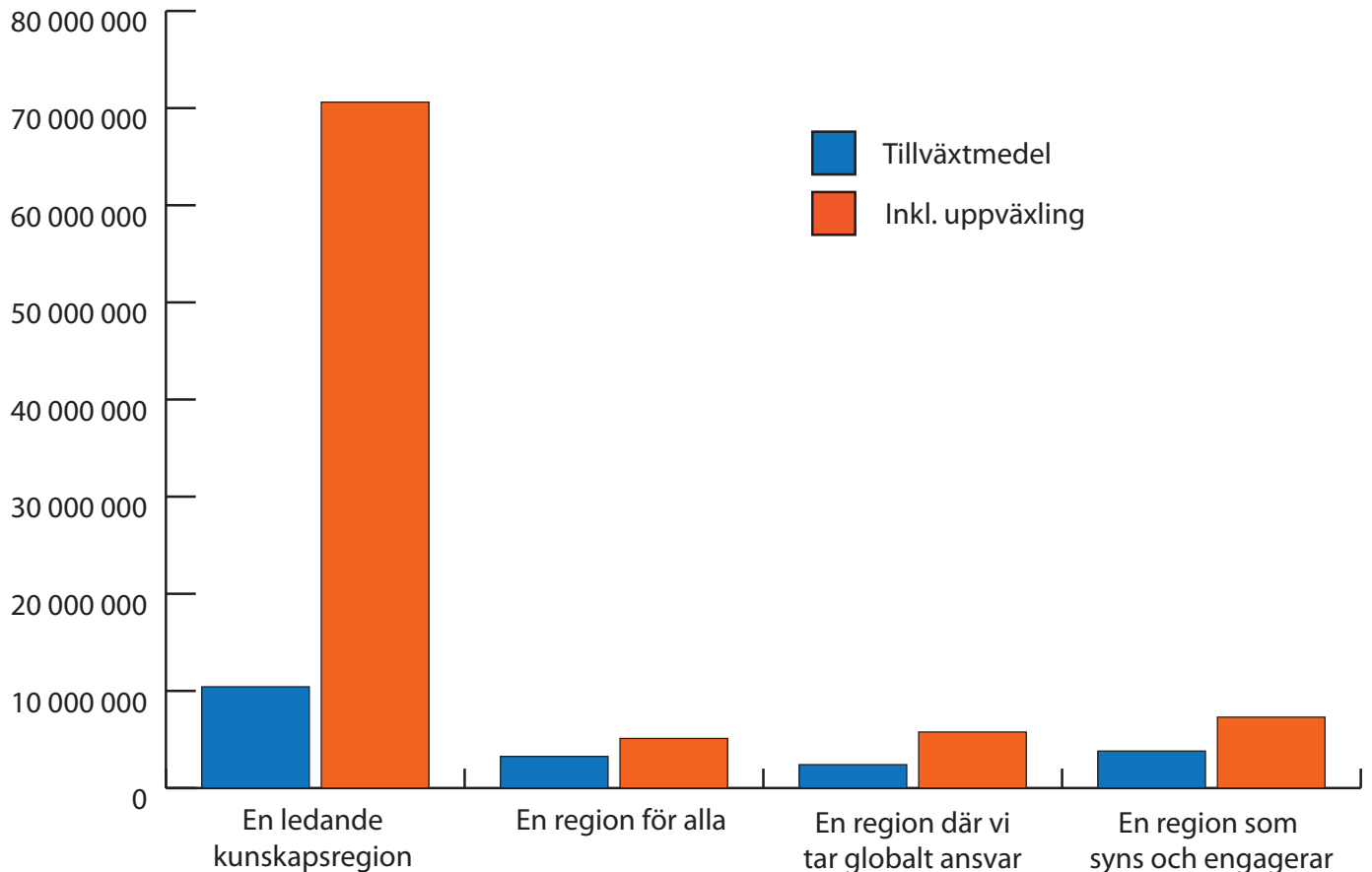
## Övrigt

Högskolan Väst och Länsförsäkringar har tillsammans med Fyrbodals kommun påbörjat ett arbete för affärsutveckling och andra forskningsinsatser inom området cirkulär ekonomi.

Miljöbron har fått finansiering från Fyrbodals kommun för att förmedla konkreta, väldefinierade och tidsbegränsade projekt som kvalificerade studenter kan genomföra på företag i Fyrbodals kommun.

Föreningen "Fossilfritt Dalsland" har fått finansiering från Fyrbodals kommun för att göra förstudier inom Fossilfria kommuner, solceller och elfordon, fortbildning om klimatfrågan samt biokol, vilka ska redovisas februari 2018.





## Medel för regional tillväxt

Under 2017 har 38 projekt eller verksamheter bedrivits med hjälp av regionala utvecklingsmedel från kommunerna och Västra Götalandsregionen med ett budgeterat belopp av 20 500 000 kronor. Dessa medel har växlats upp till en budgeterad omslutning på 88 800 609 kronor. Denna återslagning avser att ge en samlad bild av utvecklingen av Genomförandeplan Fyrbodals och vårt bidrag till genomförandet av VG2020.

Syftet med Genomförandeplanen är att stärka Fyrbodals som en attraktiv, ansvarsfull och internationellt konkurrenskraftig kunskapsregion för kvinnor och män och är ett verktyg för att genomföra Vision Västra Götaland – Det goda livet.

Genomförandeplanen är den gemensamma vägvisaren för hela Fyrbodals utveckling mellan åren 2014 – 2020. Den riktar sig till alla som arbetar med insatser för tillväxt och utveckling; kommuner, lärosäten, företagsfrämjande aktörer, Science parks, föreningsliv med flera.

Genomförandeplanen har tagits fram med grund i det uppdrag riksdag och regering gett Västra Götalandsregionen att driva det regionala tillväxt- och utvecklingsarbetet.

Planen är indelad i fyra områden ”En ledande kunskapsregion”, ”En region för alla”, ”En region där vi tar globalt ansvar” och ”En region som syns och engagerar”.

# Allt viktigare med kompetensförsörjning

Utbildning och kompetensförsörjningsfrågorna har fått en allt större betydelse och har varit högt prioriterad nationellt och regionalt. Inom ramen för Avsiktsförklaring för samverkan inom utbildningsområdet har under året bedrivits verksamhet inom Antagningsorganisationen, SO för nyanlända, Vuxen- & Yrkeshögskoleutbildning, Teknikcollege samt Vård- och omsorgscollege.

Det VGR-finansierade pilot & implementeringsprojektet "Praktksamordning Fyrbodal" har startats upp och rönt mycket stort intresse hos kommuner, högskola och NU-sjukvården. I samverkan med kommunalförbunden i Skaraborg och Sjuhärad genomförs tre projekt finansierade via ESF "Collegesamverkan VG", "Vägledning för livet" och "En skola för alla".

Kompetensplattformarbetet har under året ytterligare intensifierats genom omvärldsbevakning, uppsökande verksamhet i Fyrbodals kommuner, medverkan i regionalövergripande möten och projekt som ex. Validering Väst, REKAS och SYVonline. Den 24 november genomfördes den uppskattade årliga konferensdagen "Kompetensförsörjning i Fyrbodal" som samlade närmare 250 deltagare.

Kommunalförbundet har också aktivt deltagit som projektpart i Interreg-projekten Scandinavian Science Cluster och KOBRA. Några andra frågor/områden som tagit mycket tid i anspråk har varit genomlysning och omorganisation av Fyrbodals kommunalförbunds verksamhet, kompetensförsörjning av pedagoger, processen kring

SIM-medel, naturbruksavtal, valideringsfrågor, omcertifiering av Teknikcollege, uppstart av ESF-projektet gällande skolavhopp "En skola för alla" och samverkan gällande Vuxen- & yrkeshögskoleutbildning.

## Beredningens möten

Beredningen Utbildning har under året haft sju möten, varav ett möte lunch till lunch tillsammans med förvaltningscheferna och ordföranden i barn- och utbildningsnämnder. Utöver detta har ordförande i arbetsutskottet träffat beredningsordförandena och beredningsansvariga regelbundet.

Beredningen har haft återkommande avstämningar gällande prioriterade insatser i verksamhetsplan 2017 och tagit fram mål och strategier inför 2018. Beredningsansvarig och berörd personal har regelbundet informerat om hur verksamheten fortskrider, där beredningen varit viktig som bollplank och ambassadör för frågorna.

Exempel på frågor som särskilt diskuterats i beredningen under året har varit utredningen om naturbruksutbildningarnas framtid i regionen, insatser för barn och ungas hälsa, skolnärvaro, integrationsfrågor, utbildning- och kompetensförsörjning utifrån arbetsmarknadens behov, utlokaliserad utbildning för pedagoger, omvärldsbevakning och statistik. Eftersom flera av de projekt som initieras och bedrivs av Beredningen Utbild-



ning kräver medfinansiering via kommunalförbundets gemensamma tillväxtmedel har processen kring fördelningen av dessa varit i fokus och högt prioriterad.

## Beredningens nätverk

En förutsättning för ett väl fungerande beredningsarbete är att identifiera och lyfta aktuella frågor inom beredningens olika ansvarsområden och där spelar nätverk, arbets-, styr- och referensgrupper en avgörande roll. Nätverkandet är viktigt för att stimulera till erfarenhetsutbyte men också för att initiera ett gemensamt arbete, utbildningsinsatser m.m. Beredningen bedriver därför samverkan i nätverksform inom olika ansvarsområden. Personalen inom beredningen ingår även i för området viktiga externa nätverk, arbets-, styr- och referensgrupper.

Nätverk som beredningen driver är nätverket för förvaltningschefer inom utbildningsområdet som träffats sju gånger, varav två lunch-till-lunchmöten, nätverket för ordföranden i utbildningsnämnderna som träffats två gånger, nätverket för yrkeshögskoleutbildare som träffats tre gånger,

nätverket för vuxenutbildningsansvariga som träffats fem gånger, nätverket för studie- och yrkesvägledare som träffats åtta gånger, nätverket för kommunalt aktivitetsansvariga (KAA) som träffats sju gånger, kommungrupp SO som träffats sju gånger, kommunikationsgrupp SO som träffats fyra gånger samt delregionala styrgrupper för Teknikcollege respektive Vård- och omsorgscollege. Inom ramen för kompetensplattformarbetet har det Delregionala kompetensrådet (DKP) träffats tre gånger och det lokala kompetensrådet (LKP) två gånger.

Två nya nätverk har bildats under året ett för personalchefer som träffats tre gånger och ett för projektledare i projektsamverkan inom kompetensförsörjningsområdet som träffats fyra gånger.

Nätverk som beredningens personal ingått i är bl.a. Strategisk kompetensförsörjning VGR, Strategisk statistik- och analys, Validering Väst, Kompetensförsörjning 3 kommunalförbund, Forumrådet Högskolan Väst, Vård- & omsorgscollege (VOC) regional samordnare, regional nätverksgrupp integration. Vad gäller arbets-, styr- lednings-, och referensgrupper så har personalen deltagit i drygt 40 grupper under 2017. Allt från interna grupper gällande projekt till delregionala, regionala och nationella grupper.

## Verksamheter och projekt

”Avsiktsförklaring för samverkan inom utbildningsområdet” och Verksamhetsplan 2017 ligger till grund för årets gemensamma verksamheter, aktiviteter och projekt.

Beredningsansvarig har huvudansvaret för att de prioriterade insatser som framgår i Verksamhetsplan 2017 genomförs. Detta genom att vara föredragande och sekreterare i Beredningen Utbildning, sammanhållande och koordinatör för verksamheter, nätverk och projekt inom Beredning Utbildnings verksamhetsområde. Även att ingå i nationella och regionala nätverk, omvärldsbevaka Fyrbodals intressen gällande utbildnings- och kompetensförsörjning hos regional och nationell nivå samt att bevaka, söka medel till och driva prioriterade kommunövergripande projekt/förstudier/ utredningar inom verksamhetsområdet ingår.

Beredningen Utbildning har också huvudansvarig för att kompetensplattformuppdraget (statligt uppdrag som delegerats ner från regional till delregional nivå) genomförs.

De verksamheter som finns inom Beredningen Utbildning som finansieras och regleras genom samverkansavtal mellan och med kommunerna är; Antagningsverksamheten, Samhällsorientering för nyanlända, Vuxenutbildning/Yrkeshögskolesamarbete, Teknik- och Vård- och omsorgscollege. Övrigt utvecklingsarbete sker genom samverkan, nätverk och projekt. Under året har förutom beredningsansvarig (100 %) och ekonomi/administration (ca.50 %) sammanlagt 16 tjänstemän verkat inom Beredningen Utbildnings ansvarsområde (1 155 %).

## Antagning Fyrbodal

Antagning Fyrbodal är det gemensamma antagningskansliet för 13 av Fyrbodals 14 kommuner. Åmål ingår inte i samverkan kring gemensamt antagningskansli, däremot är man med i samverkan om fritt sök, det vill säga att alla elever folkbokförda i Fyrbodal är förstahandsmottagna och konkurrerar på samma villkor till samtliga platser inom området. Antagning Fyrbodal handlägger ansökningar från elever folkbokförda inom antagningsområdet och gör antagning till samtliga skolor (13 kommunala och 9 fristående) inom



samma område. Fyrbodals kommunalförbund äger och driftar antagningssystemet Indra – ett system som Göteborgsregionen, GR, skapat och själva använder vilket ger bra samordningsmöjligheter då många elever söker mellan de båda regionerna. Antagning Fyrbodals uppdrag är att säkerställa att elevernas antagning till gymnasiet sker med elevfokus och god rättssäkerhet.

Inom Fyrbodals antagningsområde hanteras cirka 3 000 elevernas ansökningar, totalt ca 11 000 olika val. Glädjande nog antogs hela 90 procent av eleverna till sitt förstahandsval inom Fyrbodals antagningsområde vilket indikerar att tillgången till platser är god. I den elevenkät som genomförts framkommer att eleverna i hög grad upplever att Indra är lätt att använda och att de i stor utsträckning upplever att de får den hjälp de behöver. Ett utvecklingsområde för Antagning Fyrbodal är att göra informationswebben ([www.soktillgymnasiet.se](http://www.soktillgymnasiet.se)).

Under 2017 har ett tiotal utbildningar genomförts för personal i kommuner och skolor, främst studie- och yrkesvägledare och administratörer. Antagningspersonal har också gjort särskilda informationsinsatser på plats i några kommuner. En referensgrupp med representanter för kommunerna har bildats för att skapa en yta för information och kommunikation mellan Antagning Fyrbodal och kommunerna. Vidare har samverkan och erfarenhetsutbyte mellan Antagning Fyrbodal och antagningskansliet i Göteborgsregionen utvecklats, bland annat har en gemensam plane-

ringsdag genomförts och Antagning Fyrbodals har kunnat vara mer delaktig i systemutveckling av Indra.

## Samhällsorientering för nyanlända (SO)

Samverkan kring SO fortsätter att utvecklas sen starten i januari 2016. Verksamheten är reglerad i avtal och med Fyrbodals som koordinerande part. Fyrbodals äger och driftar system för administration av deltagare och kurser samt har ett övergripande samordnande ansvar för kvalitet och utveckling. Arbetsförmedling och kommuner är användare av systemet. Alla kommuner i Fyrbodals förutom Åmål och Strömstad ingår.

Genom samverkan behöver inte kommunerna var och en genomföra den lagstadgade SO för nyanlända. Sammantaget ger det en kostnadsbesparing. Vidare ger det ökade möjligheter att ordna kurser även på mindre språk, kommunikatörer kan genomföra kurser på olika håll i området och förutsättningarna är bättre för att säkerställa likvärdighet, utveckling och kvalitetssäkring av verksamheten.

Vidare genomförs gemensamma kompetensutvecklingsåtgärder för samhällskommunikatörer, bland annat en grundkurs för nyanställda på Ljungskile folkhögskola och en utvecklingsdag tillsammans med övriga delregioner i Västra Götaland.

Representanter för Fyrbodals kommunalförbund och de tre utförarkommunerna Trollhättan, Uddevalla och Vänersborg träffas regelbundet för att arbeta med praktiska samordningsfrågor och långsiktiga utvecklings- och kvalitetsfrågor. Fyra gånger per år träffas alla deltagande kommuners SO-ansvariga i ett nätverk för frågor av mer strategisk karaktär och erfarenhetsutbyte.

Trycket på kurserna minskade successivt under 2017 i de flesta kommuner, dock inte alla. Fortfarande är arabiska det språk som flest kurser genomförs på. Enkätundersökning visar att deltagarna i mycket hög grad är nöjda med den utbildning de får. Utmaningar ses främst i att kunna erbjuda mindre språkgrupper SO inom lagstadgad tid liksom att nå ut till den utökade målgruppen.

Utvecklingsområden som identifierats är digitala enkäter, digitala SO-kurser som alternativ för

vissa grupper samt att utveckla gemensam lärarhandledning i Fyrbodals.

Under året gjordes en ansökan till Länsstyrelsen om medel för att åstadkomma detta, men ansökan avslogs. Planering för att istället utföra aktiviteterna inom ramen för den ordinarie samverkansorganisationen har startat upp.

## Teknikcollege

Teknikcollege är ett koncept där företag samverkar med kommuner och utbildningsanordnare kring tekniskt och industriellt inriktade utbildningar på gymnasial- och eftergymnasialnivå. Teknikcollege ger den studerande en attraktiv utbildning som ökar anställningsbarheten och lägger en god grund för vidare studier. Teknikcollege bidrar till att säkra teknik- och industriföretags behov av kvalificerad arbetskraft. Genom samverkan mellan kommuner och olika utbildningsanordnare säkerställs ett effektivt resursutnyttjande för kommunerna. Certifierade Teknikcollegeutbildningar i Fyrbodals finns på följande orter: Lysekil, Munkedal, Trollhättan, Vänersborg och Uddevalla. Samtliga kommuner ingår då elever genom fritt sök kan söka dessa utbildningar. Teknikcollege Fyrbodals har varit certifierat sedan 2007 och har ansökt om en återcertifiering under 2017.

En person har genom tjänsteköp (50 %) engagerats för processledning av Teknikcollege som finansierats genom samverkansavtal mellan kommunerna. Teknikcollege Fyrbodals har en regional styrgrupp där företagen är i majoritet. Gruppen är sammansatt av utbildningssamordnare, fackliga representanter, Högskolan Väst och olika företag. Dessutom finns det 3 lokala styrgrupper med samma typ av sammansättning som den regionala styrgruppen: 1. Lysekil/Sotenäs/Munkedal, 2. Trollhättan/Vänersborg samt 3. Uddevalla. Processledaren arbetar med att genomföra det som styrgruppen beslutar med syfte till att öka samverkan mellan skola och arbetsliv. Just nu utvecklas också Teknikcollege genom ESF-projektet "Collegesamverkan VG". Under 2016 har det hänt massor inom Teknikcollege i Fyrbodals. Som exempel har det genomförts olika aktiviteter för att öka teknikintresset för elever i grundskolan tillsammans med "SSC-projektet", företags- och studiebesök, ökad samverkan med studie- och yr-

kesvägledare, framtagande av kurser och YH-utbildningar utifrån företagets behov, certifiering av yrkesvuxenutbildning på Processtekniska gymnasiet i Munkedal, arbete med att certifiera IND Läringsprogram på Campus Väst och Nils Ericsons gymnasiet har påbörjats samt att arbetet för att omcertifiera Teknikcollege år 2017 har startats upp. För att kunna utveckla och förbättra elevers praktik har en kartläggning gjorts om hur APL/LIA/praktik och handledarrollen ser ut på våra utbildningar i Fyrbodalsregionen.

## Vård- och omsorgscollege

Vård- och omsorgscollege (VO-college) är en certifierad samverkan mellan arbetsgivare, fackliga organisationer och utbildningar som tillsammans skapar attraktiva och moderna verksamheter med hög kvalitet och som utgår från tio kvalitetskriterier.

VO-college verksamhetsidé är att förena arbetsliv och utbildning i ett gemensamt åtagande och ansvar att trygga personal- och kompetensförsörjningen inom vård och omsorg. Genom samverkan erbjuds elever och anställda ett attraktivt arbetsliv och utbildningar som matchar arbetslivets behov.

Vård- och omsorgscollege Fyrbodalsregionen certifierades på regional nivå i november 2015. Det finns två lokala college, Fyrbodalsregionen Öst där Bengtsfors Kommun, Dals Eds Kommun, Melleruds Kommun, Trollhättans Stad, Vänersborgs Kommun och Kunskapsförbundet Väst samverkar, samt lokalt college Färgelanda, Orust och Uddevalla. Strömstad och Tanum planerar att under 2018 bilda ett lokalt college.

Det regionala arbetet leds av regional styrgrupp som träffas fyra gånger per år. I den regionala styrgruppen finns företrädare för kommunernas arbetsliv och utbildning inom vård- och omsorg, NU-sjukvården, Primärvården, Fackförbundet Kommunal, Arbetsförmedlingen och Högskolan Väst.

Det regionala arbetet hålls ihop av en regional samordnare, som tjänsteköps motsvarande 50 %, vilket finansieras genom ett samverkansavtal mellan kommunerna i Fyrbodalsregionen, exklusive Åmåls Kommun.

Under 2017 har det huvudsakliga arbetet varit att arbeta med lokala ansökningar. Lokala college har arbetat i arbetsgrupper och styrgrupper med att beskriva sin samverkan utifrån 10 kvalitets-

kriterier, arbeta fram mål och aktiviteter för den kommande femåriga certifieringsperioden.

## Vuxenutbildning/ Yrkeshögskolesamarbete

Samarbetet regleras i avtal där syftet är att kommunerna genom samverkan ska kunna erbjuda sina kommuninvånare möjlighet till livslångt lärande av högsta möjliga kvalitet. Målet är att skapa förutsättningar för att vidmakthålla och utveckla befintligt nätverksarbete för vuxenutbildningsansvariga och de utbildningsanordnare i överenskommen avtalsparterna finner lämpligt.

Ett livslångt lärande är en viktig utgångspunkt där vuxenutbildningen kommer att få en allt större betydelse. Statens satsningar kommer att fortsätta där kommunerna har en viktig samordnande roll för sina kommuninvånare. Detta gäller särskilt kompetensförsörjningen utifrån arbetsmarknadens behov. Särskilt de mindre kommunerna i Fyrbodalsregionen har svårigheter att få tillräcklig volym för sina utbildningar och därför behövs en samordning mellan kommunerna. Detta bidrar till att den enskilde kommuninvånaren kan ges ett bredare utbildningsutbud samt att fler YH-utbildningar kan erbjudas då staten ofta har krav på samordning. Samtliga 14 kommuner i Fyrbodalsregionen, där Kunskapsförbundet Väst representerar Trollhättan och Vänersborgs kommuner, ingår.

Två personer (20 %) har under året jobbat med att dels hålla den gemensamma webbplatsen aktuell, dels administrera mötena för Vuxenutbildningsnätverket (VUX) som träffats 5 gånger under 2017. och Yrkeshögskolenätverket (YH) som träffats 3 gånger. Nätverken ses som mycket viktiga och har hög närvaro. Förutom information och erfarenhetsutbyte har följande frågor särskilt diskuterats under året; möjligheterna till fritt-sök i Fyrbodalsregionen, samordnade ansökningar gällande VUX, (regional yrkesinriktad vuxenutbildning) och YH, kompetensförsörjning, integrationsfrågor, praktik och validering.

## Kompetensplattform Fyrbodalsregionen

Syftet med Kompetensplattformarbetet i Fyrbodalsregionen är att höja den generellt låga utbildningsnivån i Fyrbodalsregionen och att förse arbetslivet med rätt kompetens. Detta ska bl.a. ske genom att bedriva



arbetet i ett delregionalt kompetensråd (DKP), att intensifiera arbetet gällande utbildningsplanering utifrån arbetsmarknadens behov, att stimulera bildande av lokal kompetensplattformar (LKP), att ta del av och sprida det regiongemensamma arbetet, att ha en bild av kompetensbehov och utbildningsutbud och hålla kommunerna uppdaterade på vad som händer nationellt och regionalt, att bevaka projektutlysningar, öka möjligheterna för kommunövergripande projektsatsningar samt att möjliggöra för en mer övergripande analys och utbildningsplanering i hela Fyrbodalregionen. Projektet sträcker sig från 1 januari 2016 – 31 december 2018 och finansieras av tillväxtmedel. Deltagare i projektet är samtliga kommuner i Fyrbodal, utbildningsanordnare, arbetsgivar- och arbetstagarparter, näringslivsorganisationer, AF, m.fl.

Två personer (150 %) har under året varit anställda i projektet. Ett brett sammansatt delregionalt kompetensrådet (DKP) med uppdraget att skapa engagemang, prioritera insatser och driva frågor inom området har träffats vid 4 tillfällen. Ordförande i det delregionala kompetensrådet har

under året varit kommunchef Maria Vikingsson, Sotenäs och i övrigt har rådet varit sammansatt och representerats från följande organisationer; Fyrbodals kommunalförbund, Högskolan Väst, Arbetsförmedlingen, Västsvenska Handelskammaren, Företagarna Väst, IUC Väst, LO, TCO, VUX/YH-nätverk, Teknikcollege, Folkhögskolorna i Västra Götaland och näringslivscheferna.

Processledarna har under året besökt de kommuner som önskat stöd i sitt arbete med lokala kompetensråd eller liknande. Samtliga kommuner har utsett lokala kontaktpersoner(LKP) vilka har träffats vid 2 tillfällen under året för informations- och erfarenhetsutbyte samt att planera och ge input i arbetet framåt på både delregionalt och lokalt plan. Projekt- och processledaren har varit sammankallande för flera av Beredningen Utbildnings nätverk som ex. Vuxenutbildning, Yrkehögskoleutbildning, Studie- och yrkesvägledare, Kommunalt aktivitetsansvariga (KAA) och projektsamverkan inom kompetensförsörjningsområdet. Projekt-och processledarna har tillsammans med beredningsansvarig representerat Fyrbodal i styr-, lednings- och referensgrupper som ex. stra-

tegisk statistikgrupp VGR, REKAS, SYVonline, Validering Väst, SSC-projektet, KOBRA-projektet, Collegesamverkan VG, Ens skola för alla, Vägledning för livet, Vårdsamverkan Barn & unga, Drivhuset, Kompetensnavet, UHR samt deltagit i flera andra nätverk och arbetsgrupper inom området.

Ett viktigt arbete i projektet har varit omvärldsbevakning. Projekt- och processledarna har under året hållit sig uppdaterade med vad som händer lokalt, regionalt, nationellt och internationellt och spridit informationen vidare till kommunerna genom mail, nätverksträffar och informationsmöten. Projektet har informerat i kommunerna om vilka möjligheter som finns för extern finansiering inom området och hjälpt till med att söka medel utifrån kommunernas önskemål. Den 24 november genomfördes den uppskattade årliga konferensdagen "Kompetensförsörjning i Fyrbodal" som samlade närmare 250 deltagare.

Ett stort arbete har lagts ner gällande uppstart av projekten "Praktiksamordning Fyrbodal", "En skola för alla" och "Vägledning för livet". Inom ramen för kompetensplattformarbetet finns en arbetsgrupp med representanter från Västra Götalandsregionen och de fyra kommunalförbunden som under året träffats vid sex tillfällen. Den strategiska kompetensförsörjningsgruppens arbete är kopplat till BHU (Beredningen för hållbar utveckling) och VG2020.

## Collegesamverkan Västra Götaland

Projektets övergripande mål är att bidra till en ökad attraktivitet för collegeverksamheten i Väst-sverige. Detta ska uppnås genom: att bredda rekryteringsunderlaget, förstärka kvalitén, stärka samverkan, förändringstryck gällande jämställdhet, mångfald och tillgänglighet, förstärka utbildningssystemets relevans för arbetsmarknadens behov samt att pröva förutsättningarna för att starta collegeverksamhet inom området Gröna näringar.

Projektet sträcker sig från 1 februari 2016 – 31 augusti 2018 och finansieras av ESF-medel. Projektet är ett samarbete med mellan de tre kommunalförbunden Fyrbodal, Sjuhärad och Skaraborg med Skaraborg som projektägare.

## Teknik- samt

### Vård och omsorgscollege

Inom Teknikcollege har man arbetat med att utveckla och utvidgaHandledarutbildningens användande och metod. Under 2017 utbildades ca 30 handledare inom Teknikcollege.

Teknikcollege och Vård- och Omsorgscollege har anordnat gemensamma aktiviteter för Studie- och yrkesvägledare. Man har t ex gjort studiebesök hos i NU-sjukvården och Jobbcirkus Innovatum. Inom området ämnesintegration planeras workshops. Teknikcollege regionala processledare i Fyrbodal, Skaraborg och Göteborgsregionen har samverkat kring att utbilda elevambassadörer inom Teknikcollege.

Vård- och omsorgscollege Fyrbodal har under året arbetat med att utveckla collegeverksamheten. Detta innebär att två lokala college har bildats: Lokalt college Fyrbodal Öst, Bengtsfors, Dals Ed, Mellerud, Trollhättan, Vänersborg och Kunskapsförbundet och Lokalt college Färgelanda, Orust och Uddevalla. Två lokala ansökningar har arbetats fram och lokala certifieringar väntar under 2018.

Vård- och omsorgscollege har också arbetat med att informera om nationella riktlinjer för handledarutbildning. I september hölls en workshop för att sprida kunskap om och utbyta erfarenheter kring den nationella handledarutbildningen.

## Collegesamverkan Gröna näringar

I delprojekt 3, Gröna näringar, prövas "college-samverkan" inom gröna näringar. Arbetet sker parallellt på lokal, regional och nationell nivå. På lokal nivå har det gjorts undersökningar kring utbildningsanordnares utmaningar och behov när det gäller samverkan med branscher och näringsliv. På regional nivå har delprojektet haft utbyte med Västra Götalandsregionens naturbruksförvaltning, vårt systerprojekt i GR (College Väst) samt aktivt deltagit i utvecklingsarbetet inom det regionala gröna branschrådet.

På nationell nivå saknas det idag en arena för dialog mellan utbildningsanordnare och branschföreträdare som stäcker sig utanför yrkesnäm-



derna och det nationella programråd som skolverket har för naturbruksprogrammet. Delprojektet har tagit en roll för att få ihop en nationell grupp som kan utvecklas till collegesamverkan eller annan samverkan som branschen önskar.

Till delprojekt 3 har en särskild referensgrupp varit kopplad. Referensgruppen har varit betydelsefull för delprojektets strategiska arbete. Gruppens deltagare har bidragit till engagemang och idéer in i den organisation de representerar.

Delprojektet är också en resurs för processer som tydligt knyter an till kompetensförsörjningsfrågor med koppling till gröna näringar. Därför har delprojektet varit del i arbetet kring en förstudie kring Grönt kluster i Dalsland, med visionen att vara ett instrument för kompetensförsörjning inom gröna näringar i Fyrbodals kommun. Delprojektet har också engagerat sig lokalt och regionalt kring det regeringsuppdrag som Skogsstyrelsen fått för att jobba med kompetensförsörjning kopplat till gröna näringar.

Tre personer har under 2017 jobbat med projektet Collegesamverkan VG (135 %) samt att beredningsansvarig ingått i lednings- och styrgrupp.

## Scandinavian Science Cluster (SSC)

För att möta framtidens näringslivsbehov i Fyrbodals kommun och Østfold måste antalet personer som utbildar sig inom naturvetenskap och teknik ökas. SSC-projektet ska ta fram nya kompetens- och kommunikationsmetoder och modeller som ska arbeta för projektets övergripande fem huvudmål; Öka intresse för arbetsmöjligheter över landsgränsen, Öka kunskap om näringslivet i bägge länder, Ökad insikt i framtidsmöjligheter och utmaningar, Ökat intresse och kunskap inom teknik och naturvetenskap bland befolkningen samt Ökat söktryck till tekniska utbildningar och lärarutbildningar inom teknik och naturvetenskap. Fyrbodals kommunalförbund ingår som projektpart med Innovatum Science Center och Inspiria Science Center som projektägare. Projektet sträcker sig från 1 september 2015 – 31 augusti 2018 och finansieras med Interreg- och tillväxtmedel.

Tre personer har under 2017 jobbat med projektet SSC (100 %) samt att beredningsansvarig ingått i styrgruppen. Projektet är indelat i tre om-

råden:

Gemensam bild som ska utföra nödvändiga statistiska analyser och faktainsamlingar som input i workshops, seminarier samt i projektets metoder och modeller, Nya verktyg och metoder, vilket innehåller Science centren som arena för nya upplevelser, nya utbildningskoncept på högskolorna, aktiviteter för att höja statusen och intresset för utbildningar inom området samt samverkan mellan näringsliv, skola och science center för att öka barn och ungdomars intresse och nyfikenhet för teknik, matematik och naturkunskap samt Nätverk där projektet kommer skapa nya gränsöverskridande nätverk och input till arbetet med ev. bildande av en interregional kompetensplattform.

Fyrbodals kommunalförbund är huvudansvarig för området Gemensam bild där insamlande och sammanställning av gränsöverskridande statistik har genomförts i nära samverkan med analysavdelningarna hos Västra Götalandsregionen och Østfold fylkeskommune. Två rapporter har tagits fram "Potentialen ligger i skillnaden" och "Intresse för högskoleprogram". Resultatet har spridits dels genom utskick av rapporterna via mail, dels genom information till bl.a. projektdeltagare, beredningens nätverk, på Fyrbodals årliga kompetensförsörjningsdag. I övrigt har en film om "Fyrbofold 2050" tagits fram, två uppskattade workshops har genomförts med temat "Evner eller emner" respektive "Framtiden i Fyrbofold (2035-2050)". Vidare har ett första möte genomförts mellan Kompetensplattform Fyrbodals och Kompetensforum Østfold för inledande diskussion om framtida samarbete s.k. interregional kompetensplattform. Fyrbodals kommunalförbund ingår i projektgruppen som träffats fyra gånger samt innehar rollen som ordförande i ledningsgruppen som träffats fem gånger och i styrgruppen som träffats två gånger.

## "Kompetensbaserad Regional Analys", KOBRA

KOBRA-projektet med 25 aktörer i Sverige, Norge och Danmark syftar till att utveckla kompetensmäklarfunktionen och ett effektivare arbetssätt kring behovsbaserade utbildningar. Gemensamma behovsinventeringar i näringslivet ska leda

# Utbildning

till kostnadseffektiva behovsbaserade utbildningar för företag. Arbetssättet ska också vara kopplat till analys och omvärldsbevakning. Projektet ska testa och utvärdera ett arbetssätt för hållbart samarbete kring kompetensförsörjning. Fyrbodals kommunalförbund ingår som projektpart med Region Mittjylland som leadpartner och Westum som svensk koordinerande part. Projektet sträcker sig från 1 september 2015 – 31 augusti 2018 och finansieras av Interreg- och tillväxtmedel.

Två personer har under 2017 jobbat med KOBRA-projektet (75 %). Projektet arbetar inom tre områden. Kompetensmäklarfunktioner som ska identifiera och förmedla kunskap om kompetens- och utbildningsbehov genom att vara en länk mellan företag/arbetsliv och utbildningssamordnare inom besöksnäring och teknik. Analys där underlaget från behovsinventeringen sammanställs och tolkas bl.a. mot andra satsningar på lokal, regional och transnationell nivå samt Behovsbaserad utbildning där varje svensk partner ska leverera minst en behovsbaserad utbildning och tillgängliggöra den till andra partners.

Fyrbodals kommunalförbunds roll i projektet är att sprida information om projektet och dess resultat, fortsätta arbetet med en delregional sammanhållande roll gällande utbildningsplanering utifrån arbetsmarknadens behov, möjliggöra för kommuner/intressenter som inte är projektpartners att få löpande information och att delta i adekvata utbildningar/informationsinsatser, delge erfarenheter från genomförda och pågående projekt i Fyrbodals samt att möjliggöra för en mer övergripande analys och utbildningsplanering i hela Fyrbodalsregionen.

Fyrbodals kommunalförbund är sedan hösten aktivitetsansvarig för analysgruppens arbete inom projekt KOBRA. Förutom det ovan beskrivna kan det noteras att Kommunalförbundet medverkat till kompetensinsatser inom besöksnäringen i Tanums kommun, Vårdskap, inom ramen för projekt KOBRA.

## Praktksamordning Fyrbodals

Under hösten 2016 startade pilot- och implementeringsprojektet praktksamordning i Fyrbodals upp och sen bedrivit verksamhet under hela 2017. Projektets målsättning är att testa ett gemensamt praktikanskningsverktyg (praktik-

platsen.se) i Fyrbodals samt att bygga strukturer, organisering för drift av verktyget och att jobba för skola-arbetslivs frågor i stort. Projektet sträcker sig från 1 oktober 2016 – 30 september 2019 och finansieras med RUN- och tillväxtmedel.

En person har under 2017 jobbat i projektet med utbildning kring hantering av verktyget och igångsättande av pilotverksamheter. Grundskolan i Bengtsfors kommun använder verktyget i skarpt läge där de första eleverna har sökt praoplats. Orust kommuns kommer att testa verktyget i grundskolan under 2018. På gymnasienivå använder Kunskapsförbundet Väst verktyget för APL på Barn- och fritidsprogrammet. För yrkeshögskoleutbildningen Medicinska sekreterare genomfördes utbildningsinsatser inför uppstart av pilot i januari 2018 där aktörerna förutom utbildningsanordnaren också NU-sjukvården och Primärvården ingår. På sjuksköterskeprogrammet på Högskolan Väst kommer verktyget att testas för VFU under våren 2018. Arbetsmarknadsmodulen, har implementerats i Tanums kommun. Flera kommuner har under året efterfrågat modulen för Feriepraktik för hanteringen av ferieplatser. Utbildningsinsatser för den modulen har påbörjats i Bengtsfors och Orust kommuner.

## En skola för alla (SKA)

Under 2015 och våren 2016 har en förstudie gällande skolavhopp genomförts. Förstudien har lett till att ett regionövergripande ESF-projekt tagits fram. Projektet "En skola för alla" fokuserar på målgruppen 15-24 år i delregionerna Fyrbodals, Skaraborg och Sjuhärads, med Skaraborgs Kommunalförbund som projektägare och med Fyrbodals och Sjuhärads kommunalförbund och Samordningsförbundet Väst som medsökande parter. Projektet pågår tiden 2017-04-01 – 2020-01-31 med en budget på 44 miljoner kronor och med stöd från ESF om 29 miljoner kronor.

Syftet med projektet En skola för alla är att minska skolavhoppet och främja fullföljda studier genom förebyggande och samordnande insatser genom att stärka KAA, främja närvaro och inkludering i skolan, förbereda unga för studier och arbete samt stödja samverkan mellan elevhälsoteam och primärvård. Projektets övergripande mål är "Att fler unga klarar sin utbildning och att färre hoppar av skolan". Projektet har som mål

att aktiviteter ska genomföras så att 400 individer som befinner sig i riskzonen för skolavhopp, alternativt som har hoppat av skolan, stannar i studier eller hittar nya vägar in i studier för kommande inriktning mot arbete. Målet är att 60 % av dessa 400 individer, ska ha kommit igång med studier eller arbeta under projekttiden. Dessutom har projektet som målsättning att Individer ska känna ökad motivation till studier, Individer som omfattas av projektet ska känna sig inkluderade i skolan samt främja ett ökat intresse för yrkesutbildningar.

Tre personer (150 %) förutom projektledaren för kompetensplattform Fyrbodal har under året jobbat med att förankra, sprida information, upprätta avtal och tillsammans med övriga parter rigga projektet. Under analys- och planeringsfas har fyra moduler utformats med olika tematiska inriktningar:

- Modul 1: Förstärkt KAA genom samordnad struktur, organisation och tidig samverkan. Färre unga i skolavhopp genom riktade aktiviteter och test av konceptet Plug-In.
- Modul 2: Främjad närvaro och inkludering i skolan genom normmedvetenhet och lärmiljö
- Modul 3: Förbättrade förberedelser av unga för studier och arbete genom ökad motivations- och aktivitetsförmåga
- Modul 4: Ökad samverkan mellan elevhälsoteam och primärvården

Modulerna är utformade utifrån de resultat förstudierna har visat och det som alla aktörer har funnit viktiga. Modulerna kommer genomföras i olika stor utsträckning i de ca 30 kommuner som ingår i projektet. Fyrbodals kommunalförbund kommer främst att jobba inom modul 1 och modul 2.

Modulerna innehåller en bredd av aktiviteter som behövs för att främja närvaro i skolan, uppmärksamma, rapportera och utreda frånvaro och skapa en trygg lärmiljö för elever. Aktiviteterna fokuserar på hur man kan skapa samverkan mellan olika personalgrupper i skolan, inspirera till aktiviteter som banar väg för könsöverskridande studie- och yrkesval och som lyfter och stödjer våra nyanlända så att möjligheten att uppnå gymnasiebehörighet stöds. Projektet har ett mycket nära samarbete med KAA- och SYV-nätverken.

## Vägledning för livet (VÄL)

I samverkan med Skaraborgs- och Sjuhäradskommunalförbund har ett regionalövergripande ESF-projekt "Vägledning för livet" tagits fram under hösten 2016. Projektet varar i två år med start 1 april 2017 med en budget och stöd från ESF på 6,9 miljoner kronor.

Projektets övergripande mål är att Studie och yrkesvägledning (SYV) ska vara ett högt prioriterat område där individer matchas för utbildningar som leder till utveckling och arbete på den regionala arbetsmarknaden där resurser ställs till förfogande och där SYV har ett högt mandat, hög kompetens och god omvärldsförståelse.

Två personer (50 %) har under året jobbat med att förankra, sprida information samt tillsammans med övriga parter starta upp projektet.

Projektet lägger fokus på studie- och yrkesväglednings roll i uppgiften att stödja ungdomar genom hela skoltiden och lotsa dem rätt via gymnasiet ut i arbetslivet. Projektet erbjuder t ex verksamma på skolor i Fyrbodal möjligheten att bredda sina erfarenheter av otidionella sätt att tillgängliggöra studie- och yrkesvägledning. Som inspiration till nya sätt att arbeta för att kunna erbjuda en högre grad av tillgänglighet gjordes under hösten ett studiebesök till Paris. Vidare har och kommer projektet att erbjuda fortbildning inom området jämställdhet och normmedvetenhet, nya branscher och framtida arbetsliv. Projektet har ett mycket nära samarbete med SYV-nätverket som har och kommer att fortsätta träffas regelbundet.

## EKONOMISK REDOVISNING 2017-01-01—2017-12-31

Innehållsförteckning	Sid.
Resultaträkning total	2
Resultaträkning basverksamhet	3
Resultaträkning projektverksamhet	4
Resultaträkning övrig verksamhet	5
Balansräkning	6
Kassaflödesanalys	7
Soliditetstal – not 17	7
Redovisning projekt	8-9
Redovisning övrig verksamhet	10
Redovisningsprinciper	11
Budgetavstämning basverksamhet – not 1	12
Avstämning projektverksamhet – not 2.1	13
Avstämning övrig verksamhet – not 2.2	14
Personalkostnader – not 3	15
Inventarier – not 4	16
Finansiella anläggningstillgångar – not 5	16
Regionala tillväxtmedel (TVP) – not 6	16
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter – not 7-14	17
Återbetalning Mediapoolen – not 15	17
Återförda resultatöverskott Gryning Vård AB – not 16	17
Tjänsteköp från medlemskommunerna – not 18	17
Avsättning resultatöverskott från Gryning Vård AB – not 19	17
Resultat basverksamhet – not 20	17
Underskrifter	18

**RESULTATRÄKNING****2017-01-01-  
2017-12-31****2016-01-01-  
2016-12-31**Intäkter

(not 1,2)

Medlemsavgifter basverksamhet	7 548 548	7 445 816
Utdebitering årets underskott medlemskommuner	1 090 795	0
Extern finansiering projekt och övrig verksamhet	22 643 562	20 102 052
EU-bidrag projekt och övrig verksamhet	3 253 143	190 741
Ersättning för uppdrag i projekt och övrig verksamhet	7 448 826	9 112 738
Övriga intäkter	355 295	343 051
	42 340 169	37 194 398

Kostnader

(not 1,2)

Konsultkostnader, tjänsteköp	(not 18)	-9 094 883	-7 612 494
Administration, marknadsföring, möteskostn		-4 364 401	-4 647 512
Faktiska resekostnader, utlägg		-422 342	-563 853
Möteskostnader politiker och tjänstemän		-138 845	-120 302
Konferensarrangemang		-1 615 439	-1 596 467
Personalkostnader	(not 3)	-24 317 244	-21 683 849
Bilersättning och traktamente		-475 520	-455 133
Politiska ersättningar		-361 617	-266 249
Lämnade bidrag		<u>-1 484 373</u>	<u>-1 073 831</u>
		-42 274 665	-38 019 693

*Resultat före avskrivningar*

65 504

-825 295

## Avyttring inventarier

-10 250

0

## Avskrivningar inventarier

(not 4)

-90 794-60 958*Resultat efter avskrivningar*

-35 540

-886 253

Finansiella intäkter och kostnader

## Ränteintäkter

38 147

57 730

## Räntekostnader

-2 607-723

35 540

57 007

**ÅRETS RESULTAT**

(not 14,20)

**0****-829 246**

<b>VARAV RESULTATRÄKNING BASVERKSAMHET</b>		<b>2017-01-01- 2017-12-31</b>	<b>2016-01-01- 2016-12-31</b>
<u>Intäkter</u>	(not 1)		
Medlemsavgifter		7 548 548	7 445 816
Utdebitering årets underskott medlemskommuner	(not 20)	1 090 795	0
Ersättning för uppdrag		6 000	200 000
Övriga intäkter		<u>98 240</u>	<u>118 595</u>
		8 743 583	7 764 411
<u>Kostnader</u>	(not 1)		
Konsultkostnader, tjänsteköp		-84 999	0
Administration, marknadsföring, möteskostn		-1 471 029	-1 573 514
Faktiska resekostnader, utlägg		-35 955	-39 728
Möteskostnader politiker och tjänstemän		-138 845	-120 302
Personalkostnader	(not 3)	-6 421 185	-6 435 140
Bilersättning och traktamente, förmånsbil		-141 913	-155 933
Politiska ersättningar ordf. och revisorer		-361 617	-266 249
Lämnade bidrag		<u>-90 000</u>	<u>-91 500</u>
		-8 745 542	-8 682 365
<i>Resultat före avskrivningar</i>		-1 959	-917 954
Avyttring inventarier		-10 250	0
Avskrivningar inventarier	(not 4)	<u>-90 794</u>	<u>-60 958</u>
<i>Resultat efter avskrivningar</i>		-103 003	-978 912
<u>Finansiella intäkter och kostnader</u>			
Ränteintäkter		38 147	57 730
Räntekostnader		<u>-1 741</u>	<u>-723</u>
		36 407	57 007
<b>ÅRETS RESULTAT</b>	(not 20)	<b>-66 596</b>	<b>-921 905</b>

<b>VARAV RESULTATRÄKNING PROJEKTVERKSAMHET</b>		<b>2017-01-01- 2017-12-31</b>	<b>2016-01-01- 2016-12-31</b>
<u>Intäkter</u>	(not 2.1)		
Extern finansiering		12 216 436	12 748 597
EU-bidrag		3 253 143	190 741
Ersättning för uppdrag		1 341 136	599 579
Övriga intäkter		<u>226 947</u>	<u>143 947</u>
		17 037 661	13 682 863
 <u>Kostnader</u>	(not 2.1)		
Konsultkostnader, tjänsteköp	(not 18)	-6 187 020	-5 107 032
Administration, marknadsföring, möteskostn		-1 265 451	-1 088 910
Konferensarrangemang		-819 793	-640 737
Resekostnader		-233 113	-368 559
Politiska ersättningar		0	0
Personalkostnader	(not 3)	-7 816 632	-5 817 649
Bilersättning och traktamente		-181 055	-132 762
Lämnade bidrag		<u>-468 000</u>	<u>-434 556</u>
		-16 971 065	-13 590 204
 <i>Resultat före avskrivningar</i>		66 596	92 659
 Avskrivningar inventarier	(not 4)	<u>0</u>	<u>0</u>
 <i>Resultat efter avskrivningar</i>		66 596	92 659
 <u>Finansiella intäkter och kostnader</u>			
Räntekostnader		0	0
 <b>ÅRETS RESULTAT</b>	(not 14)	<b>66 596</b>	<b>92 659</b>

**VARAV RESULTATRÄKNING ÖVRIG VERKSAMHET**
**2017-01-01-  
2017-12-31**
**2016-01-01-  
2016-12-31**
Intäkter

(not 2.2)

Extern finansiering		10 427 126	7 353 455
EU-bidrag		0	0
Ersättning för uppdrag		6 101 690	8 313 159
Övriga intäkter		<u>30 108</u>	<u>80 509</u>
		16 558 925	15 747 123

Kostnader

(not 2.2)

Konsultkostnader, tjänsteköp	(not 18)	-2 822 864	-2 505 462
Administration, marknadsföring, möteskostn		-1 627 922	-1 985 089
Konferensarrangemang		-795 646	-955 731
Resekostnader		-153 274	-155 567
Politiska ersättningar		0	0
Personalkostnader	(not 3)	-10 079 427	-9 431 061
Bilersättning och traktamente		-152 552	-166 439
Lämnade bidrag		<u>-926 373</u>	<u>-547 775</u>
		-16 558 058	-15 747 124

*Resultat före avskrivningar* 867 0

Avskrivningar inventarier (not 4) 0 0

*Resultat efter avskrivningar* 867 0

Finansiella intäkter och kostnader

Ränteintäkter 0 0  
Räntekostnader -867 0

**ÅRETS RESULTAT 0 0**



<b>BALANSRÄKNING</b>		<b>2017-12-31</b>	<b>2016-12-31</b>
<b>TILLGÅNGAR</b>			
<u>Materiella anläggningstillgångar</u>			
Inventarier	(not 4)	<u>285 414</u>	<u>370 758</u>
		285 414	370 758
<u>Finansiella anläggningstillgångar</u>			
Aktier och andelar	(not 5)	<u>2 767 000</u>	<u>2 767 000</u>
		2 767 000	2 767 000
<u>Omsättningstillgångar</u>			
Kundfordringar		5 449 140	6 063 373
Momsfordran		0	109 171
Övriga kortfristiga fordringar		10 597	245 048
Upplupna intäkter och förutbetalda kostnader basverksamhet	(not 10)	1 426 181	398 335
Upplupna intäkter och förutbetalda kostnader övrig verksamhet	(not 11)	2 892 168	3 754 552
Upplupna intäkter projektverksamhet	(not 12)	<u>6 273 829</u>	<u>7 939 954</u>
		16 051 916	18 510 434
<u>Likvida medel</u>			
Kassa, postgiro och bank	(not 13)	20 121 479	21 298 670
<b>SUMMA TILLGÅNGAR</b>		<b>39 225 808</b>	<b>42 946 862</b>
<b>SKULDER OCH EGET KAPITAL</b>			
<u>Eget kapital</u>			
Balanserat resultat		-2 364 249	-3 193 495
Årets resultat		<u>0</u>	<u>829 246</u>
		-2 364 249	-2 364 249
<u>Kortfristiga skulder</u>			
Leverantörsskulder		-2 523 050	-2 360 899
Övriga kortfristiga skulder basverksamhet		-918 504	-590 141
Regionala tillväxtmedel (TVP)	(not 6)	-23 780 104	-25 313 718
Uppl.kostn., förutbet. int basverksamhet	(not 7)	-710 858	-624 753
Uppl.kostn., förutbet.int övrig verksamhet	(not 9)	-4 022 256	-5 351 636
Uppl.kostn., förutbet. int projektverksamhet	(not 8)	<u>-4 906 785</u>	<u>-6 341 465</u>
		-36 861 558	-40 582 613
<b>SUMMA SKULDER OCH EGET KAPITAL</b>		<b>-39 225 808</b>	<b>-42 946 862</b>
Ställda panter		<b>Inga</b>	<b>Inga</b>
Ansvarsförbindelser		<b>Inga</b>	<b>Inga</b>

<b>KASSAFLÖDESANALYS</b>	<b>2017-01-01- 2017-12-31</b>	<b>2016-01-01- 2016-12-31</b>
<b>Den löpande verksamheten</b>		
Årets resultat	0	-829 246
<i>Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet</i>		
Avskrivningar inventarier	<u>85 344</u>	<u>60 958</u>
	85 344	-768 288
<i>Förändringar i rörelsekapital</i>		
Förändring av omsättningstillgångar	2 458 518	-8 319 462
Förändring av kortfristiga skulder	<u>-3 721 054</u>	<u>5 594 611</u>
	-1 262 535	-2 724 852
<b>Kassaflöde från den löpande verksamheten</b>	<b>-1 177 191</b>	<b>-3 493 140</b>
<b>Investeringsverksamheten</b>		
Förvärv av inventarier	0	-182 000
Försäljning av inventarier	<u>0</u>	<u>0</u>
<b>Kassaflöde från investeringsverksamheten</b>	<b>0</b>	<b>-182 000</b>
<b>Finansieringsverksamheten</b>		
Förändring av långfristiga skulder	<u>0</u>	<u>0</u>
<b>Kassaflöde från finansieringsverksamheten</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>ÅRETS KASSAFLÖDE</b>	<b>-1 177 191</b>	<b>-3 675 140</b>
Likvida medel vid årets början	<u>21 298 670</u>	<u>24 973 810</u>
Likvida medel vid årets slut	(not 13) 20 121 479	21 298 670
<b>SOLIDITET</b>	(not 17) <b>2017-12-31</b>	<b>2016-12-31</b>
Eget kapital/Tillgångar	6%	6%

**Not 14.**

<u>Projektverksamhet 2017</u>	<u>Kostnader</u>	<u>Intäkter</u>	<u>Acc. kostn.</u>	<u>Acc. intäkter</u>
<b><u>Pågående projekt</u></b>				
EBP - Äldre H-029, H-042, H-057	-661 060	661 060	-11 143 817	11 143 817
Västbus Fyrbodol	-756	756	-1 289 764	1 289 764
Anhörigstödsnätverk	-3 841	3 841	-33 299	33 299
Missbruk - Vårdsamverkan	-37 399	37 399	-237 968	237 968
SKL - Prio	-250 543	250 543	-719 816	719 816
iCare4Fyrbodol	-30 313	30 313	-92 205	92 205
F & U Valfärdsteknik	-195 259	195 259	-333 570	333 570
Våldsprjektet	-373 328	373 328	-557 850	557 850
Nätverksledare IFO	-822 299	822 299	-835 528	835 528
BBIC 2017-2018	-60 663	60 663	-60 663	60 663
Våld i nära relationer 2017-2018	-199 140	199 140	-199 140	199 140
Utv. Seminarieverksamhet 2013-14	-146 555	146 555	-664 636	664 636
Kreativa kraftfält	-45 666	45 666	-651 347	651 347
Kulturkollo 2017	-803 115	803 115	-803 115	803 115
Kultursamverkan Fyrbodol	-68 049	68 049	-68 049	68 049
Gibca 2017	-98 387	98 387	-98 387	98 387
Näringslivsutveckl. Fyrbodol	-43 670	43 670	-43 670	43 670
Fyrbodol växer på träd	-4 427	4 427	-2 181 973	2 181 973
Zambia biogas	37 251	-37 251	-297 911	297 911
Biogas 2020	-194 276	194 276	-446 971	446 971
Företagsakuten	-80 130	80 130	-272 230	272 230
Hela Gröna Vägen	-1 066 566	1 066 566	-2 040 833	2 040 833
Ägarskifte Micro	-254 360	254 360	-619 102	619 102
Finansieringsrådgivning	-132 241	132 241	-382 522	382 522
Strukturbild Fyrbodol	-1 133 302	1 133 302	-1 408 202	1 408 202
Företagsklimat Fyrbodol	-783 318	783 318	-822 618	822 618
Framtidsentreprenörer Fyrbodol	-262 467	262 467	-262 467	262 467
Framtidsentreprenörer TVV	-730 288	730 288	-730 288	730 288
Grön Tillväxt Skog	-51 545	51 545	-51 545	51 545
Sågverk	-20 000	20 000	-20 000	20 000
Projektpersonal	22 596	-22 596	-29 413	29 413
Teknikcollege Fyrbodol	-471 275	471 275	-2 980 259	2 980 259
Vård- och omsorgscollege	-387 459	387 459	-1 544 043	1 544 043
KOBRA	-396 412	396 412	-957 352	957 352
SSC - Scandinavian Science Cluster	-644 096	644 096	-1 359 497	1 359 497
Samhällsorientering Fyrbodol	-231 306	231 306	-771 403	771 403
Kompetensplattformarb. Fyrbodol	-1 906 783	1 906 783	-3 340 144	3 340 144
Avtal vuxenutbildning	-128 042	128 042	-141 908	141 908
College VG	-793 515	793 515	-1 096 089	1 096 089
Skolavhopp	-13 580	13 580	-107 630	107 630
Praktiksamordning Fyrbodol	-1 301 296	1 301 296	-1 335 201	1 335 201
En skola för alla	-216 776	216 776	-216 776	216 776
Vägledning för livet	-266 017	266 017	-266 016	266 017
Plattform för nyanländas etablering	-696 192	696 192	-2 398 599	2 398 599
Samverkansavtal HV	-7 048	7 048	-599 107	599 107
Västkom LW	-395 481	395 481	-395 481	395 481
<b><u>Projekt som förvaltas av förbundet</u></b>				
Kompletteringspremier KPA	-21 357	21 357	-29 673	29 673
Fiskekommunerna del 2	-272 444	272 444	-363 843	363 843
<b><u>Projekt som slutredovisats under 2017</u></b>				
Miljösamverkan	0	38 839	0	38 839
IT-samordning	0	190 833	-2 251 623	2 442 456
Samverkan ensamkommande flyktingbarn	0	12 788	-355 634	368 422
Kompetensförsörjning barnavård	-255 606	463 969	-3 071 581	3 279 945
Digitala trygghetslarm	0	50 046	-707 270	757 316
Vårdsamverkan barn och unga	-73 131	35 800	-1 037 331	1 000 000
Projektpersonal	0	-410 536	-410 536	0
Kompetensplattform	-139	35 626	-2 482 123	2 517 610
SYV-online	0	-45 326	-218 837	173 511
Samordning skolavhopp	0	23 432	-151 816	175 248
<b>Saldo</b>	<b>-16 971 065</b>	<b>17 037 661</b>	<b>-55 988 669</b>	<b>56 055 265</b>
<b>Resultat</b>		<b>66 596</b>		

<b><u>Övrig verksamhet 2017</u></b>	<b><u>Kostnader</u></b>	<b><u>Intäkter</u></b>	
Hälsokällan II	-2 028 809	2 028 809	P
Forskning och utveckling (FoU)	-2 316 926	2 316 926	P
IT-samverkan II	-961 698	961 698	P
Affärsdriven miljöutveckling	-2 488 649	2 488 649	P
Position Väst	-2 978 235	2 978 235	P
Kurser och konferenser	-2 917 574	2 917 574	P
Kultur/Marianna Andersson	-622 763	622 763	P
Antagningskansliet	-2 244 269	2 244 269	P
<b>Saldo</b>	<b>-16 558 925</b>	<b>16 558 925</b>	
<b>Resultat</b>		<b>0</b>	

A=avslutat  
P=pågående

## **Redovisnings- och värderingsprinciper**

### **Allmänt**

Årsredovisningen har upprättats enligt Lagen om kommunal redovisning.

### **Värderingsprinciper m m**

Tillgångar, avsättningar och skulder har värderats till anskaffningsvärdet om inget annat anges nedan.

### **Intäkter**

Intäkter har upptagits till verkligt värde av vad som erhållits eller kommer att erhållas. Intäkter redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska fördelarna kommer att tillgodogöras förbundet och intäkterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

### **Materiella anläggningstillgångar**

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar.

Linjär avskrivning görs på avskrivningsbart belopp (anskaffningsvärde med avdrag för beräknat restvärde) över tillgångarnas nyttjandeperiod enligt följande:

Inventarier	10 år
Datorer	Direktavskrivning från 2013

### **Fordringar**

Fordringar upptas till det lägsta av nominellt värde och det belopp varmed de beräknas inflyta.

### **Likvida medel**

Likvida medel omfattar kassa och tillgodohavande hos bank samt kortfristiga placeringar med en ursprunglig löptid på högst tre månader.

**Fyrbodals kommunalförbund**  
**222000-1776**

**Not 1 Budgetavstämning basverksamhet**

	<b>Budget</b>	<b>Prognos</b>	<b>Utfall</b>	<b>Avvikelse budget</b>	<b>Avvikelse prognos</b>
	<b>1701-1712</b>	<b>1712</b>	<b>1701-1712</b>	<b>1701-1712</b>	<b>1712</b>
<b>INTÄKTER TKR</b>					
Medlemsavg. kommunbidrag	7 450	7 548	7 548	98	0
<i>Utdebitering årets underskott medlemskommuner</i>	0	0	1 091	0	0
Övriga intäkter	300	307	104	-196	-203
Ränteintäkter	70	42	38	-32	-4
<b>SUMMA INTÄKTER TKR</b>	<b>7 820</b>	<b>7 897</b>	<b>8 781</b>	<b>-130</b>	<b>-207</b>
<b>KOSTNADER TKR</b>					
<i>Personalkostnader</i>					
Löner basanställda inkl soc.avg	-5 650	-5 493	-5 325	325	168
- personalförsäkringar	-710	-754	-723	-13	31
- löneskatt på pensioner	-175	-187	-182	-7	5
- försäkringskostnader Pacta, OF	-15	-17	-15	0	2
Friskvård	-18	-10	-6	12	4
Resor med egen bil, trakt. anställda, inkl soc	-200	-170	-142	58	28
Politiska ersättningar ordf. och revisorer	-300	-347	-362	-62	-16
Möteskostnader politiker och tjänstemän	-250	-162	-139	111	23
Konsultkostnader	-50	-110	-85	-35	25
<i>Administrativa fasta kostnader</i>					
- hyra, städ, reparation o underhåll	-460	-372	-367	93	5
- kopiering, fax	-20	-25	-21	-1	4
- IT, drift, hemsida, intranät	-330	-266	-224	106	42
- företagsförsäkring	-15	-14	-2	13	12
- telefon (mobil och data)	-40	-43	-36	4	7
<i>Administrativa rörliga kostnader</i>					
- larmhållning	-12	-10	-4	8	6
- porto och förbrukningsmat inkl datorer	-80	-131	-163	-83	-32
- repr., möteskostn. resekostn personal	-110	-80	-51	59	29
- pren tidn, litteratur	-20	-27	-25	-5	2
- personal soc.kostn	-60	-63	-82	-22	-19
- utbildning, intern utveckling	-75	-108	-88	-13	20
- extern revision och rådgivning	-60	-67	-74	-14	-7
- informationsmaterial, annonser m m	-70	-59	-34	36	25
Avskrivningar	-75	-93	-91	-16	2
- övriga kostnader	-50	-64	-35	15	29
VästKom	-530	-504	-482	48	22
Avgift Svinesundskommittén	-90	-90	-90	0	0
<b>SUMMA KOSTNADER TKR</b>	<b>-9 465</b>	<b>-9 264</b>	<b>-8 848</b>	<b>617</b>	<b>416</b>
<b>RESULTAT TKR</b>	<b>-1 645</b>	<b>-1 367</b>	<b>-67</b>	<b>487</b>	<b>209</b>

**Fyrbodals kommunalförbund**  
**222000-1776**

**Not 2.1 Projektverksamhet**

<b>INTÄKTER</b>	<b>1701-1712</b>	<b>1601-1612</b>
Extern finansiering	12 216 436	12 748 597
EU-bidrag	3 253 143	190 741
Ersättning för uppdrag	1 341 136	599 579
Övriga intäkter	<u>226 947</u>	<u>143 947</u>
<b>SUMMA INTÄKTER</b>	<b>17 037 661</b>	<b>13 682 863</b>
<b>KOSTNADER</b>		
<i>Personalkostnader</i>		
Löner projanställda inkl soc.avg	-7 153 910	-5 388 097
Resor med egen bil, trakt. anställda, inkl soc	-181 055	-132 762
Politiska ersättningar	0	0
<i>Administrativa fasta kostnader</i>		
- projekthyra	-506 941	-230 887
- kopiering, fax	-10 861	-9 922
<i>Administrativa rörliga kostnader</i>		
- dataunderhåll	-138 935	-75 287
- porto	-2 423	-2 760
- telefon (telefon, mobil, fax)	-45 456	-39 268
- repr., möteskostn. resekostn	-487 189	-571 780
- pren tidn, kurslitteratur	-2 370	-7 462
- försäkringar	-531 730	-326 150
- förbrukningsmaterial	-75 189	-145 017
- övriga kostnader	-121 838	-116 748
- löneskatt på pensioner	-128 997	-96 663
- utbildning	-1 995	-3 785
- konsulttjänster, tjänsteköp	-6 187 020	-5 107 033
- konferensarrangemang	-819 793	-640 737
Informationsmaterial, annonser m m	-107 362	-261 292
Lämnade bidrag	-468 000	-434 556
Avskrivningar	0	0
<b>SUMMA KOSTNADER</b>	<b>-16 971 065</b>	<b>-13 590 205</b>
<b>RESULTAT</b>	<b>66 596</b>	<b>92 659</b>

**Fyrbodals kommunalförbund**  
**222000-1776**

**Not 2.2 Övrig verksamhet**

<b>INTÄKTER</b>	<b>1701-1712</b>	<b>1601-1612</b>
Extern finansiering	10 427 126	7 353 455
EU-bidrag	0	0
Ersättning för uppdrag	6 101 690	8 313 159
Övriga intäkter	30 108	80 509
Förändring reserv Gränskommittén	<u>0</u>	<u>0</u>
Ränteintäkter	<u>0</u>	<u>0</u>
<b>SUMMA INTÄKTER</b>	<b>16 558 925</b>	<b>15 747 123</b>
<b>KOSTNADER</b>		
<i>Personalkostnader</i>		
Löner projanställda inkl soc.avg	-9 184 502	-8 515 631
Resor med egen bil, trakt. anställda, inkl soc	-152 552	-166 439
Politiska ersättningar	0	0
<i>Administrativa fasta kostnader</i>		
- projekthyra	-447 370	-446 541
- kopiering, fax	-40 146	-33 659
<i>Administrativa rörliga kostnader</i>		
- dataunderhåll	-144 891	-156 860
- porto	-10 593	-29 957
- telefon (telefon, mobil, fax)	-61 210	-57 499
- repr., möteskostn. resekostn	-320 826	-248 561
- pren tidn, kurslitteratur	-31 433	-122 823
- försäkringar	-720 203	-698 154
- förbrukningsmaterial	-60 997	-151 279
- övriga kostnader	-44 756	-50 766
- löneskatt på pensioner	-174 722	-148 946
- revision	0	0
- utbildning	0	-53 172
- konsultarvode, tjänsteköp	-2 822 864	-2 505 462
- konferensarrangemang	-795 646	-955 731
Informationsmaterial, annonser m m	-619 839	-857 869
Lämnade bidrag	-926 373	-547 775
Avskrivningar	0	0
<b>SUMMA KOSTNADER</b>	<b>-16 558 925</b>	<b>-15 747 123</b>
<b>RESULTAT</b>	<b>0</b>	<b>0</b>



### NOT 3 Personalkostnader, ersättningar och sjukfrånvaro

#### MEDELANTALET ANSTÄLLDA

	17-12-31	16-12-31	Antalet anställda är beräknat utifrån antalet heltidstjänster.
Män i basverksamhet	1,40	1,15	
Kvinnor i basverksamhet	4,25	6,30	
Män i övrig verksamhet	1,80	2,20	
Kvinnor i övrig verksamhet	11,50	12,65	
Män i projektverksamhet	2,70	2,35	
Kvinnor i projektverksamhet	<u>8,15</u>	<u>7,95</u>	
	29,80	32,60	
Tillsvidareanställda basverksamhet	5,40	7,45	Ökningen av tillsvidareanställd personal i övrig och
Tillsvidareanställda övrig verksamhet	13,30	13,45	proj.verksamhet beror på övergång från visstid till tillsvidare-
Tillsvidareanställda projektverksamhet	1,00	2,10	anställning pga långa projekt.
Visstidsanställda	<u>10,10</u>	<u>9,60</u>	Ökningen medför ingen större risk då ev. kostnader vid
	29,80	32,60	uppsägning kan vidarefaktureras på uppdragsgivare.

#### LÖNER OCH ANDRA ERSÄTTNINGAR

	17-12-31				16-12-31			
	Förbunds direktör	Bas personal	Projekt personal	Övrig personal	Förbunds direktör	Bas personal	Projekt personal	Övrig personal
Löner och andra ers.	1 096 770	2 913 511	5 521 665	6 982 142	1 011 893	2 793 813	4 203 402	6 409 973
Utbildning	0	88 083	1 995	0	0	6 900	3 785	53 172
Övriga personalkostn.	2 763	85 120	1 596	723	1 500	69 525	2 955	15 157
Soc. avgifter	676 066	1 558 873	2 291 376	3 096 561	681 202	1 870 306	1 607 507	2 952 758
varav pension	<u>313 412</u>	<u>414 789</u>	<u>553 087</u>	<u>720 203</u>	<u>355 494</u>	<u>522 824</u>	<u>326 150</u>	<u>698 154</u>
	1 775 599	4 645 586	7 816 632	10 079 427	1 694 595	4 740 545	5 817 649	9 431 061

#### Not 18 Tjänsteköp från kommunerna

Under de senaste åren har förbundet i flera fall ersatt visstidsanställning med tjänsteköp från medlemskommunerna. Under 2017 har 7 personer varit anställda i kommunerna med arbetat för förbundet.

#### UPPLYSNING OM SJUKFRÅNVARO

	17-12-31	16-12-31
Sjukfrånvaro för män	0,20%	0,21%
Sjukfrånvaro för kvinnor	2,45%	3,24%
Sjukfrånvaro för anställda yngre än 30 år	0,00%	0,97%
mellan 30 - 49 år	0,54%	2,40%
äldre än 49 år	2,18%	2,14%

Sjukfrånvaron för varje ovanstående grupp anges i procent av gruppens sammanlagda ordinarie arbetstid.

Total sjukfrånvaro	1,60%
Långtidssjukfrånvaro	72,63%

Total sjukfrånvaro anges i procent av de anställdas sammanlagda ordinarie arbetstid. Långtidssjukfrånvaron är den andel av sjukfrånvaron som avser frånvaro under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer.

<b>NOT 4</b>	<b>Inventarier</b>	<b><u>2017-12-31</u></b>	<b><u>2016-12-31</u></b>
	Ingående anskaffningsvärde	1 881 472	1 699 472
	Inköp	0	182 000
	Försäljning inventarier	0	0
	<i>Utgående ackumulerade anskaffningsvärde</i>	<i>1 881 472</i>	<i>1 881 472</i>
	Ingående avskrivningar	-1 510 715	-1 449 757
	Årets avskrivningar	-72 594	-60 958
	Återförd avskrivning försålda inventarier	-12 750	0
	<i>Utgående ackumulerade avskrivningar</i>	<i>-1 596 059</i>	<i>-1 510 715</i>
	<b>Utgående planenligt restvärde</b>	<b>285 413</b>	<b>370 757</b>
	<i>Inventarier skrivs av på 10 år</i>		
	<i>Datorer direktavskrivs från 2013</i>		

#### **NOT 5 Finansiella anläggningstillgångar**

<b>Antal</b>	<b>Namn</b>		<b>Bokfört värde</b>	<b>Eget kapital- andel</b>
17 000	Gryning Vård AB	17,0%	17 000	24 057 549
250	Mediapoolen Västra Götaland AB	16,7%	250 000	1 079 576
13	Innovatum AB	1,3%	<u>2 500 000</u>	<u>237 764</u>
			<b>2 767 000</b>	<b>25 374 889</b>

#### **NOT 6 Regionala tillväxtmedel (TVP)**

Fyrbodals kommunalförbund (FK) erhåller årligen medel från VG-regionen för genomförandet av det delregionala tillväxtprogrammet på uppdrag av VG-regionen.

Kostnader och intäkter har tidigare år redovisats i resultaträkningen i projektredovisningen men redovisas från 2007 endast i balansräkningen eftersom det endast är ett administrativt uppdrag för FK.

Medlemskommunernas motfinansiering till de regionala tillväxtmedlen (TVP) rekvireras från 2008 i förskott.

#### **Not 7 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter basverksamhet**

Upplupna kostnader basverksamhet består i huvudsak av upplupen semesterlöneskuld, löneskuld samt upplupna arbetsgivaravgifter.

#### **Not 8 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter projektverksamhet**

Förutbetalda intäkter i projektverksamheten omfattar i huvudsak beviljade projektbidrag som erhållits vid projektstart på ännu ej avslutade projekt.

- Not 9 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter övrig verksamhet**  
Förutbetalda intäkter i övrig verksamhet omfattar i huvudsak beviljade bidrag som erhållits vid verksamhetsstart.
- Not 10 Förutbetalda kostnader basverksamhet**  
Förutbetalda kostnader basverksamhet består i huvudsak av hyra och IT-avtal.
- Not 11 Upplupna intäkter övrig verksamhet**  
Upplupna intäkter övrig verksamhet består i huvudsak av beviljade bidrag som rekvideras i efterhand mot redovisade kostnader.
- Not 12 Upplupna intäkter projektverksamhet**  
Upplupna intäkter projekt består i huvudsak av beviljade men ännu ej utbetalda EU-bidrag.
- Not 13 Likvida medel**  
Medlemskommunerna motfinansiering till de regionala tillväxtmedlen (TVP) rekvideras från 2008 i förskott.
- Not 14 Resultat projektverksamhet**  
10 projekt har slutredovisats under 2017 och genererat ett överskott på 67 tkr.
- Not 15 Återbetalning av villkorat aktieägartillskott Mediapoolen Västra Götaland AB**  
Fyrbodals erhöll under 2011 och 2012 återbetalning av villkorat aktieägartillskott från Mediapoolen med 166 130 kr per år, totalt 332 260 kr.
- Not 16 Återföring till ägarna av resultatöverskott från Gryning Vård AB**  
Gryning Vård AB har under 2012 gjort en återföring av resultatöverskott på 6 720 tkr till ägarna att fördela efter andel i bolaget.  
Fyrbodals äger 17 % av bolaget och överskott uppgick till 1 142 tkr.
- Not 17 Soliditetstal**  
Direktionen beslutade den 2 maj 2013 om en långsiktig stabil soliditetsnivå på 10% men nivån kan variera över tid beroende av åtaganden som direktionen finner angelägna.
- Not 18 Tjänsteköp från medlemskommunerna**  
Under de senaste åren har förbundet i flera fall ersatt visstidsanställning med tjänsteköp från medlemskommunerna. Under 2017 har 7 personer varit anställda i kommunerna men arbetat för förbundet.
- Not 19 Avsättning resultatöverskott från Gryning Vård AB (se not 16)**  
2013 erhöll förbundet i form av ett resultatöverskott från Gryning Vård AB 1 142 tkr. Dessa medel redovisades i förbundets bokslut som en intäkt på resultatet. I samband med detta fördes en diskussion med kommunerna att dessa medel borde återbetalas till kommunerna. Resultatet av denna diskussion blev att medlen skulle ligga kvar i förbundet men vid lämpligt tillfälle kunna användas för att investera i någon form av satsning för barn och unga.  
Direktionen har den 7 maj 2015 beslutat avsätta 500 tkr av dessa medel för att starta upp det arbete som den politiska styrgruppen för vårdssamverkan i samråd med kommunernas socialtjänst pekat ut.
- Not 20 Resultat basverksamheten**  
Direktionen har under året beslutat att medlemskommunerna täcker 2017 års underskott som uppgår till ca 1,1 miljoner kr. Underskottet är bokfört som en upplupen intäkt i resultaträkningen för basverksamheten. Direktionen har även beslutat att för 2014-2016 års underskott använda eget kapital med hänvisning till synnerliga skäl samt att balanskravet anses vara uppfyllt och 2014-2016 års underskott därmed är omhändertagna. Balanskravet 2017 är detsamma som årets resultat enligt resultaträkningen.

## Ekonomisk redovisning 2017-01-01—2017-12-31

Uddevalla den 22 mars 2018

### Direktionen

.....  
Martin Carling  
Dals Eds kommun

.....  
Paul Åkerlund  
Trollhättans stad

.....  
Ingemar Samuelsson  
Uddevalla kommun

.....  
Mats Abrahamsson  
Sotenäs kommun

.....  
Peter Birgersson  
Strömstad kommun

.....  
Liselott Fröjd  
Tanums kommun

.....  
Carin Ramneskär  
Uddevalla kommun

.....  
Peter Eriksson  
Trollhättans stad

.....  
Kerstin Gadde  
Orust kommun

.....  
Ulla Börjesson  
Färgelanda kommun

.....  
Per Eriksson  
Bengtsfors kommun

.....  
Jan-Olof Johansson  
Lysekils kommun

.....  
Gunnar Lidell  
Vänersborgs kommun

.....  
Marie Dahlin  
Vänersborgs kommun

.....  
Åsa Karlsson  
Munkedals kommun

.....  
Michael Karlsson  
Åmåls kommun

.....  
Tommy W Johansson  
Melleruds kommun

Fyrbodal



# FYRBODALS KOMMUNALFÖRBUND

Uppföljning av delmål i verksamhetsplan 2017







## Innehåll





Infrastruktur och kollektivtrafik .....	2
Kultur .....	3
Näringsliv .....	5
Affärsdriven miljöutveckling .....	10
Beredningen Utbildning.....	12
Beredningen Valfärd .....	19
Integration .....	25
Kurser och konferenser/Utvecklingsstöd.....	28

Version 2.0. Mars 2018.








## Infrastruktur och kollektivtrafik

Prioriterade insatser	Aktiviteter	Förväntade resultat	Resultatuppföljning
Planerade åtgärder i regional plan. Framförallt i stråken 1, 2 och 5.	Bevaka och föra dialog med VGR (Västra Götalandsregionen)/Trafikverk.	Planerade objekten för 2017 är påbörjade alternativt genomförda.	Planerade objekt för 2017 är påbörjade eller genomförda 
Fånga upp frågor som har betydelse för näringslivet, arbets- och studiependling och initieras av kommunerna. (VG2020 2.3.1)	I dialog med VGR, Trafikverk och andra berörda lösa de uppkomna frågorna.	Objekten har initierats hos Trafikverket och VGR.	Objekten har initierats hos Trafikverket och VGR. 
Bevaka att de objekt som är av betydelse för området kommer in i nationell plan.  Särskilt fokus på: Missing Link och Bohusbanan. (VG2020 2.3.1)	Dialog och påverkansarbete med VGR och TrV. Politisk påverkan.	Förberedande aktiviteter och påverkansarbete har genomförts. J/N	Objekten har initierats hos Trafikverket och VGR. 
Bevaka en fortsatt utbyggnad av fiberanslutning och elförsörjning i Fyrbodal. (VG2020 2.3.3)	I förekommande fall driva frågor på uppmaning av kommunkollektivet.	Förberedande aktiviteter och påverkansarbete har genomförts.	Påverkansarbete pågår. 






<p><b>Kollektivtrafikåtgärder enligt regional plan som berör Fyrbodalen är påbörjade/färdigställda.</b> (VG2020 2.3.2)</p>	<p>Tät dialog med VGR och Västtrafik. Politisk påverkan.  I förekommande fall driva frågor på uppmaning av kommunkollektivet.</p>	<p>Planerade kollektivtrafikåtgärder är påbörjade.</p>	<p>Avstämning mot regional plan och Västtrafik. Planerade kollektivtrafikåtgärder är påbörjade.</p> 
<p><b>Fånga upp frågor som har betydelse för näringslivet, arbets- och studiependling och initieras av kommunerna.</b></p>	<p>Politisk påverkan och argument.</p>	<p>Förberedande aktiviteter och påverkansarbete har gjorts i syfte att möjliggöra att objektet kan tas upp i nat. plan vid kommande revidering.</p>	<p>Förberedande aktiviteter och påverkansarbete har devis genomförts.</p> 
<p><b>Medverka till att säkerställa Vänersjöfartens framtid.</b> (VG2020 2.3.1)</p>	<p>Behovet av investering i nya slussar i Trollhätte kanal aktualiseras och förankras så att objektet kan tas upp i nationell plan vid kommande revidering.</p>	<p>Förberedande aktiviteter och påverkansarbete har gjorts i syfte att möjliggöra att objektet kan tas upp i nat. plan vid kommande revidering.</p>	<p>Förberedande aktiviteter och påverkansarbete har genomförts.</p> 
<p><b>Verka för en utbyggnad av gång- och cykelvägar i Fyrbodalen.</b></p>	<p>Lyfta frågan bland annat genom möten, workshops och skrivelser.</p>	<p>Att flertalet av våra kommuner har påbörjat projektering/byggnation av cykelvägar utifrån den regionala planen.</p>	<p>Ett par kommuner har påbörjat projektering/byggnation av cykelvägar utifrån den regionala planen.</p> 







## Kultur






Prioriterade insatser	Aktiviteter	Förväntade resultat	Resultatuppföljning
<b>Ge stöd till att förverkliga idéer inom kulturella- och kreativa näringar (KKN).</b> (VG2020 1.1.1)	Hantera ansökningar och fördela tillväxtmedel.	Ansökningar är hanterade och medlen fördelade.	12 projekt har blivit beviljade under året. 
	Samverka med VGR enligt handlingsprogrammet KKN.	Samverkan pågår med VGR enligt programmet KKNs mål och syfte.	Samverkan pågår. 
	Vara en av de drivande aktörerna i arbetet med att undersöka om det går att få fram några gemensamma nämnare för att bygga samverkansprojekt där man får med delarna: Kulturarv/miljö, Konst/kultur, Industri/besöksnäring	Vara delaktiga i GRANIT och Konst att besöka.	Varit delaktig. 
<b>Skapa ökade möjligheter för barn och unga att aktivera sig kulturellt.</b> (VG2020 4.1.2)	Vara huvudarrangör för Kulturkollo barn och unga.	Kulturkollon är genomförda och utvecklade.	Ja. 
<b>Offentlig miljö som konstform – en fördjupning.</b>	Starta ett projekt utifrån OMSK	Ett projekt är startat.	Nej 
<b>Arbeta med "Attraktiva kommuner" för att öka kunskapen om kulturens roll i samhällsutvecklingen.</b> (VG2020 4.1.1)	Genomföra ett seminarium, baserade på bland annat forskning, till politiker och tjänstemän samt konstnärer/ kulturfolk/arkitekter.	Ett seminarium med ca 120 deltagare.	Genomfört seminarium med 124 antal deltagare. 
		Flertalet av deltagarna upplever att de fått ökade kunskap genom seminarierna.	Ja, visar en digital enkät som sändes ut till deltagarna. 








<b>GRANIT – ett regionalt stenprojekt i Norra Bohuslän.</b> (VG2020 4.1.1 och 4.2.2)	Genomföra ett projekt utifrån förstudien GRANIT Norra Bohuslän	Projektet har startat.	Nej, men diskussioner pågår. 
<b>Kreativa Kraftfält Fyrbodal.</b> (VG2020 4.2.2)	Fördjupa arbetet med Kreativa Kraftfält Fyrbodal.	Att en eller flera kommuner arbetar vidare med KKF.	Inledningsvis var cirka fyra kommuner mycket intresserade av att arbeta vidare med KKF. Projektet är numera avslutat. 
<b>Konst att besöka.</b> (VG2020 4.2.2)	Då Fyrbodal är en del av konstregionen Västra Götaland vill vi lyfta delregionen genom marknadsföring av konst.	Marknadsförings plan är färdigställd och aktiviteter har startat.	Nej 
<b>Internationella festivaler.</b> (VG2020 4.1.1 och 4.1.2)	Stödja arbetet med att föra ut festivalerna Dans & teater, GIBCA (Göteborg International Biennial for Contemporary Art) och GFF (Göteborgs filmfestival) till kommunerna.	Stödet genomfört. x antal kommuner har haft lokala arrangemang kopplade till festivalerna.	Ja, åtta självständiga GIBCA-projekt i Bengtsfors, Munkedal, Uddevalla, Trollhättan och Vänersborg. 
<b>Samverkansidéer inom Fyrbodal. Initiera diskussioner om framtida arbeten.</b> (VG2020 4.1.1 och 4.2.2)	I förekommande fall initiera projekt på uppmaning av kommunkollektivet och eller de regionala utförarorganisationerna.	X antal projektidéer tas fram.	Inga konkreta och färdiga projekt. Bra diskussioner har förts om bland annat kultur och hälsa. 




## Näringsliv

Prioriterade insatser	Aktiviteter	Förväntade resultat	Resultatuppföljning
<p><b>Stimulera ökat entreprenörskap och intraprenörskap.</b> (VG2020 1.1.1)</p>	<p>Finansiera projekt som leder till ökat entreprenörskap.</p>	<p>X antal projekt är finansierade.</p>	<p>Tolv projekt är finansierade (Ung företagsamhet, Drivhuset, Coompanion, Näringslivs i samverkan, Strukturbild Fyrbodal, Scandinavian Science Cluster, Framtidsentreprenörer och stärkt näringsliv, Uppfinnarföreningen Heureka, Innovation – Unga på landsbygden, Connect Väst, Företagsklimat Fyrbodal, Entreprenörsarenan).</p> 
<p><b>Stöd till nyföretagande i form av handledning &amp; utbildning.</b> (VG2020 1.1.2)</p>	<p>Fortsätta med uppdragsavtalet med Nyföretagarcentrum och finansiera projekt som stöttar nyföretagare.</p>	<p>Fortsatt uppdragsavtal och x antal projekt är finansierade.</p>	<p>Fortsatt uppdragsavtal och sex projekt är finansierade (Drivhuset, Entreprenörsarenan, Coompanion, Näringsliv i samverkan, Strukturbild Fyrbodal, Innovation – Unga på landsbygden)</p> 
<p><b>Ökad samordning, kvalitet och tillgänglighet till de samhällsfinansierade företagsstöden.</b> (VG2020 1.1.2)</p>	<p>Anordna träffar mellan kommunernas näringslivsenheter och "Företagens vänner". Ställa krav vid vår finansiering på samverkan.</p>	<p>Ökad förståelse och kunskap om varandras verksamheter så att inte tjänsterna överlappar varandra och nyttjas optimalt.</p>	<p>Enkät till deltagarna om upplevd ökad förståelse och kunskap är ej genomförd.</p> 

		Anordna 2 träffar– en på våren och en på hösten.	2 träffar anordnade. 
	Utreda möjligheterna att samla aktörer på samma yta till en gemensam "Market-Place" för att effektivisera samarbetet och minska kostnader.	Få svar på om det är en god idé. Utredning är genomförd.	Utredning pågår. 
<b>Främja utvecklingen av konkurrenskraftiga små och medelstora företag, främja möjligheter till internationalisering.</b> (VG2020 1.1.3)	Initiera och finansiera projekt som har till uppgift att stödja befintligt näringsliv i regionen.	X antal projekt är initierade och finansierade.	Sju projekt är initierade och finansierade (IUC Väst, Ägarskifte Micro, Finansieringsrådgivning, Företagsakuten, Bättre företagsklimat i Fyrbodol, Connect Väst, Miljöbron). 
	Särskilt fokus ska läggas på KKN då en ny regional plan sätts i rullning. Ta fram en plan för KKN-företagen i Fyrbodol.	Plan framtagen.	Arbete pågår, plan klar våren 2018. 
	Fokus ska även läggas på integration genom företagande.	Driva kommunövergripande projekt med nyanlända som målgrupp.	Projekt drivs (Almi IFS) 
<b>Kraftsamling bland offentliga aktörer för bättre företagsklimat i Västra Götaland.</b> (VG2020 1.1.1, 1.1.2, 1.1.3)	Erbjuda kompetensutveckling till anställda inom Fyrbodals kommuner inom ramen för Företagsklimatsprojektet.	Kompetensutveckling har erbjudits.	Fler kommuner deltar i undersökningen Insikt tack vare projektet, dock ej samtliga. 





			<p>Samtliga kommuner utom Mellerud har gått igenom Förenkla helt enkelt eller motsvarande. </p> <p>Kommunerna använder strategiska verktyg/metoder i kontakterna med företagen. </p>
<p><b>Utveckla och stärka test- och demonstrationsarenor där nya idéer omsätts till praktik.</b> (VG2020 1.2.3)</p>	<p>Stötta tillväxtklustren i Fyrbodals för att Västra Götalands ska kunna konkurrera med andra expansiva regioner i världen.</p>	<p>Har stöttat tillväxtklustren.</p>	<p>Har stöttat tillväxtklustren (Innovatum, Uppfinnarföreningen Heureka). </p>
<p><b>Satsa på internationell mötesindustri, evenemang och på att stärka besöksnäringen.</b> (VG2020 4.2.2)</p>	<p>Samverka med Turistrådet Västsverige, Ett enat Bohuslän och Dalslandsturism samt övriga nätverk inom besöksnäringen.</p>	<p>Samarbeten initieras och konkretiseras genom att arrangera möten mellan berörda parter.</p>	<p>1 möte är genomfört. </p>
<p><b>Riva gränshinder och öka samverkan med Norge, etablera region Oslo/Göteborg/Öresund.</b> (VG2020 4.2.3)</p>	<p>Kommunalförbundet hjälper kommunerna att konkretisera Svinesundskommitténs uppdrag.</p>	<p>Svinesundskommittén utför uppdraget som konkretiserats.</p>	<p>Arbete pågår med att konkretisera Svinesundskommitténs uppdrag. </p>
	<p>Utreda hur vi kan samarbeta med andra parter för att etablera regionen O/G/Ö.</p>	<p>Ett tydligt samarbete är format för att etablera regionen O/G/Ö. Förslag på hur Fyrbodals roll ser ut i sammanhanget.</p>	<p>Arbete pågår med att forma ett tydligt samarbete för att etablera regionen O/G/Ö. Position Väst (Fyrbodals) har ansökt om medlemskap i Norsk-svenska</p>





			handelskammaren. Affärsdriven miljöutveckling och Position Väst samverkar inom Svinesunds-regionens interregprojekt Grön tillväxt trä. Arbete pågår med förslag kring hur Fyrbodals roll ser ut i sammanhanget. 
<b>Driva offensiva insatser för att etablera nya arbetsplatser i Västra Götaland.</b> (VG2020 4.2.4)	Framtagning av förslag till långsiktig verksamhetsplan och finansiering för det regionala etableringskontoret Position Väst.	Förslag på långsiktig verksamhetsplan och finansiering är framtagna.	Förslag på långsiktig verksamhetsplan är framtaget, men ej fastslaget. Finansiering är löst via tillväxt- och interreg-medel, samt från Skaraborgskommunerna. 
	I dialog med kommunerna, nationella och regionala aktörer, inklusive befintliga näringslivet, hitta former för samverkan.	Byggt struktur för strategisk samverkan med nationella och regionala aktörer, inklusive det befintliga näringslivet (kluster).	Samverkansavtal är inte skrivna med aktörer.  Test av klustersamverkan är genomförd. 
	Relationsskapande och varumärkesbyggande marknadsföring av Position Väst samt proaktiva säljinsatser.	Deltagande vid minst 8 utvalda mässor.  Tryckt och digital annonsering.  Minst 40 uppsökande möten med potentiella etablerare.	Deltagande vid 13 mässor.   Annonsering genomförd.   41 möten med potentiella etablerare. 

	<p>Bedriva löpande etableringservice i samverkan med näringslivskontoren.</p>	<p>35 etableringsärenden är hanterade.</p> <p>3-5 företags- etableringar har genomförts.</p> <p>15-20 arbetstillfällen har skapats.</p>	<p>81 etableringsärenden är hanterade. </p> <p>4 företagsetableringar. </p> <p>40,5 arbetstillfällen har skapats. </p>
--	---	---	---











## Affärsdriven miljöutveckling





Prioriterade insatser	Aktiviteter	Förväntade resultat	Resultatuppföljning
<b>Göra VG till modell för hållbar landsbygdsutveckling, samspel stad/land</b> (VG2020 3.1.3) I förekommande fall i kombination med: <b>Riva gränshinder och öka samverkan med Norge, etablera region Oslo/Göteborg/Öresund</b> (VG2020 4.2.3)	Etablera projektet "Fyrbodals växer på träd" som kontinuerlig del av en organisation utanför Fyrbodals kommunalförbund.	Fyrbodals växer på träd etablerat i annan organisation än Fyrbodals kommunalförbund.	Ja, hos Innovatum, HDK Steneby (Stiftelsen Steneby), Högskolan Väst och även ett starkt stöd hos Västra Götalandsregionen och Svinesundskommittén. 
	Driva fortsatt utvecklingsarbete av de gröna näringarna med fokus på skog och trä.	Kommuner har agerat som kund för produkter med trä som råvara.	Minst sex upphandlingar eller utvecklingsprojekt. 
<b>Utveckla miljölösningar med ambition att påverka globalt via affärsdriven miljöutveckling (3.1.4)</b> I förekommande fall i kombination med:	Intensifiera samarbetet med Position Väst samt Fyrbodals övriga näringslivsaktiviteter i gemensam positionering av Fyrbodals som kraftfält för affärsdriven miljöutveckling och cirkulär ekonomi.	Gemensamma aktiviteter mellan Position Väst -Näringsliv - Infrastruktur - affärsdriven miljöutveckling - Kultur.	Fler än 10 gemensamma aktiviteter, bland annat arrangerade Näringsliv och Position gemensamt två träffar för näringslivsenheterna under 2017. Affärsdriven miljöutveckling och Position Väst samverkar inom Svinesundsregionens interregprojekt Grön tillväxt trä. 
	Strategiskt planera åtgärder för affärsdriven miljöutveckling inom området <i>cirkulär ekonomi</i> kopplat till	En analys och plan för hur cirkulär ekonomi kan knytas till transporter och samspelet stad/land i Fyrbodals finns framtagna.	Påbörjat tillsammans med bland andra Högskolan Väst och Länsförsäkringar. 





<b>Riva gränshinder och öka samverkan med Norge, etablera region Oslo/Göteborg/Öresund (VG2020 4.2.3)</b>	transporter och samspelet stad och landsbygd.		
	Genomföra projekten "Hela Gröna Vägen" och "Biogas 2020" för att bidra till att kommuner och företag når målet fossiloberoende transporter 2030.	Projekt" Hela Gröna Vägen" resp. "Biogas 2020" genomförda enligt plan.	Ja, väl genomförda projekt utifrån separata projektplaner. Slutförs 2018. 
	Konkretisera gemensamma politiska mål och handlingsplaner på Fyrbodalsnivån i samverkan med regioner i Norge och Danmark.	Mål utarbetade och antagna av direktionen.	Ja, beträffande "Fossilfria transporter". Påbörjat med norska partner inom området "Skoglig bioekonomi". 
	Genomföra fortsatta aktiviteter inom området marin energi och innovation i de havsnära kommunerna.	Aktiviteter inom marin energi och innovation genomförda.	Ett tiotal aktiviteter inom marin energi och innovation, framför allt medverkan för etablering av "Test-Site Skagerrak". Position Väst hanterar etableringsärenden gällande landbaserade fiskodlingar. 
<b>Samverkan kring inköp som driver hållbar utveckling, innovation och lokal utveckling. (VG2020 3.2.2)</b>	Genomföra utbildningar och projekt för upphandling som verktyg för affärs- och miljönytta.	Utbildningar och projekt genomförda.	Fler än tio utbildningar och projekt genomförda, inom trä och fossilfria fordon. 




## Beredningen Utbildning





Prioriterade insatser	Aktiviteter	Förväntade resultat	Resultatuppföljning
Skapa en välfungerande samverkan mellan kommunerna. (VG2020 2.2.4)	Regelbundna träffar med förvaltningschefer och ordföranden i utbildningsnämnder.	Minst 85 % upplever - god samverkan.	Nätverket för förvaltningscheferna har träffats sju gånger, där deltagarna upplever en god samverkan. Ordföranden i utbildningsnämnderna har träffats två gånger. 
Skapa förutsättningar för fungerade samverkan mellan kommunerna i arbetet med det systematiska kvalitetsarbetet. (VG2020 2.2.4)	Stödja samverkan mellan kommunernas utvecklingsledare eller motsvarande för att skapa förutsättningar för gemensam kvalitetsutveckling och lärande genom nätverksarbete.	Minst 85 % upplever - god samverkan.	Utvecklingsledarnätverket har inte haft några träffar under året. 
	Undersöka möjligheten till att etablera en FOU-verksamhet.(Forskning och utveckling)	Undersökning genomförd.	Undersökning har inte genomförts på grund av genomlysning av Fyrbodals verksamhet. 
Skapa förutsättningar för kommunerna i arbetet med rekrytering av pedagoger. (VG2020 2.2.4)	Stödja kommunerna i arbetet med att planera för verksamhetsförlagda utbildningar.	Deltagit i processen för framtagande av plan.	Dialog pågår mellan Fyrbodals kommunalförbund och dess kommuner med Högskolan Väst, Riksdagens utbildningsutskott och regeringsrepresentant. 
Stödja kommunerna vid samordning och samplanering av utbildningarna inom och mellan olika	Drifta en gemensam Antagningsorganisation inkl. gemensamt antagningssystem och	Minst 85% upplever - god service och samverkan med antagningsorganisationen.	Utvärderingen som gjorts visar att kommuner och skolor är mycket nöjda med verksamheten och

utbildningsnivåer. (VG2020 2.2.3, 2.2.4)	webbplats för gymnasieskolor i Fyrbodals.	- att antagningssystem INDRA fungerar bra.	samverkan samt att de tycker att systemet Indra fungerar väl. 
	Stödja nätverksarbete för vuxenutbildningsansvariga och ansvariga för Yrkehögskoleutbildningar.	Minst 85% upplever -en god samverkan mellan kommunerna.	Vuxenutbildningsansvariga har träffats vid fem tillfällen och yrkehögskoleansvariga vid tre tillfällen. Hög närvaro vid samtliga nätverksmöten där deltagarna tydligt påtalat vikten av erfarenhetsutbyte och samverkan. 
	Utreda och planera för Fritt sök inom gymnasieutbildning för vuxna och yrkesutbildning på gymnasienivå för vuxna.	Utredning för Fritt sök för studerande i Fyrbodals inom gymnasieutbildning för vuxna och yrkesutbildning på gymnasienivå för vuxna framtiden.	Under året har tre samverkansområden för yrkesvux bildats. Inom ramen för respektive område gäller fritt sök. 
	Stödja nätverksarbete för studie- och yrkesvägledare.	Minst 85% upplever - god samverkan	SYV-nätverket har träffats åtta gånger under året och arbetsgruppen tre gånger. 
	Drifta webbplatsen <a href="http://www.vuxenutbildningfyrbodals.se">www.vuxenutbildningfyrbodals.se</a>	Minst 12 000 unika besökare på webbplatsen.	Antal besökare på webbplatsen var under 2017: 506. Webbplatsen är i behov av förändring och uppdatering vilket är kopplat till Fyrbodals framtida organisation 
	<b>Stödja kommuner och arbetsliv kring samordning och samplanering av praktikplatser, examensarbeten och</b>	I projektform implementera en gemensam organisation och tekniskt system för praktik inom utbildning	Tekniskt system för praktiksamordning i drift. Projekt genomfört.




<p>studiebesök. (VG2020 2.1.1)</p>	<p>på grundskole-, gymnasie- samt eftergymnasial nivå i Fyrbodol.</p>		<p>piloter inom grundskola, gymnasium, YH, VFU och AME. </p>
<p><b>Skapa förutsättningar för samverkan mellan aktörer inom utbildning, arbetsmarknad och näringsliv kring kompetensförsörjning.</b> (VG2020 2.1.2, 2.1.3, 2.2.2, 2.2.3)</p>	<p>Driva och samordna arbetet med Kompetensplattform Västra Götaland i Fyrbodol. (samv Samällsutveckling)</p> <p>Driva ett delregionalt kompetensråd med stöd av delregional kompetensmäklare. (samv Samällsutveckling)</p> <p>Driva samordning av lokala kompetensråd och lokala kompetensmäklare. (samv Samällsutveckling)</p> <p>Vara delaktiv i projekt och aktiviteter kopplade till de regionövergripande stödfunktionerna som Validering Väst, Visa Väst och REKAS.</p>	<p>14 kommuner jobbar aktivt tillsammans inom kompetensförsörjnings-området både lokalt, delregionalt och regionalt.</p>	<p>Processledaren har 2016 besökt samtliga kommuner minst en gång för att stödja kommunerna i det lokala arbetet och har under 2017 funnits som stöd i det fortsatta arbetet. Kommunerna i Fyrbodol har kommit olika långt i deras arbete gällande kompetensplattformsarbetet. </p> <p>DKP har under året träffats fyra gånger, där syfte och mål för arbetet bestämts. Under året har även fler viktiga nätverk och branschråd startats upp. </p> <p>Processledaren har även samlat kommunernas kontaktpersoner (LKP) två gånger för erfarenhetsutbyte ute hos kommunerna. </p> <p>Varit aktivt delaktig i styrgrupp och det lokala arbetet gällande hur Visa Väst (Syvonline) och REKAS ska utformas i framtiden som ett</p>

		<p>strategiskt planeringsverktyg. Projekten avslutades under året. Deltagit i styrgruppen för Validering Väst samt använt deras personal för utbildning/information. </p>
Delta i projekt KOBRA.	Deltagarna i projekt KOBRA har tagit del av nordiska erfarenheter av kompetensförsörjning. Se projektets mål.	Kommunalförbundet är projektpart i det svensk/norsk/danska projektet KOBRA, där resultaten av projektet följs upp inom ramen för projektets uppföljning och utvärdering. 
Stödja samordning och vidareutveckling av Teknikcollege.	Certifierat Teknikcollege.	Certifierat Teknikcollege till och med 2017. Under 2017 genomfördes en omcertifieringsprocess och ett nytt samverkansavtal tecknades för fem år i Fyrbodalen där fyra utbildningsanordnare certifierades. Under läsåret 2017/18 läser 810 elever TC-program och 50 företag deltar aktivt. 
Stödja samordning och vidareutveckling av Vård- och Omsorgscollege.	Certifierat Vård- och omsorgscollege.	Certifierat vård- och omsorgscollege till och med 2018. Samverkansavtal tecknat till och med 2018. Under året har tre lokala college bildats och ansökningar om lokala certifieringar har skickats in. 





	Delta i projekt Collegesamverkan VG.	Deltagit i projekt Collegesamverkan VG. Se projektets mål.	Kommunalförbundet är projektpart i det regionövergripande projektet, Collegesamverkan VG. Resultaten av projektet följs upp inom ramen för projektets uppföljning och utvärdering. 
<b>Stödja kommunernas aktiviteter för att främja barn och ungas hälsa.</b> (VG2020 2.2.1)	Delta i samverkan mellan kommunerna och regionen avseende barn och unga inom ramen för Vårdsamverkan. (samv med Beredningen Välfärd)	Deltagit i samverkansstrukturen.	Styrgruppen för Vårdsamverkan har under året gjorts om så att barn- och unga-frågorna ingår i den ordinarie gemensamma strukturen. I styrgruppen ingår tre representanter från förvaltningschefer, barn- och utbildning. 
	Delta i regiongemensamma projekt kring skolorvaru och skolavhopp. (samv med Beredningen Välfärd)	Projektet beviljat och uppstartat. Se projektets mål.	Två ESF-projekt "Vägledning för livet" och "En skola för alla" i samverkan med kommunalförbunden i Skaraborg och Sjuhärad samt Samordningsförbundet Väst har beviljats och startade upp 1 april 2017. Resultatet av projekten följs upp inom ramen för projektens uppföljning och utvärdering. 
	Drifta ett tekniskt rapporterings- och statistiksystem för det kommunala aktivitetsansvaret och elevuppföljning.	Avtal med teknikleverantör tecknat. Implementering påbörjad.	Utredning kring drift av tekniskt rapporterings- och statistiksystem för det kommunala aktivitetsansvaret och elevuppföljning ingår som en del av projektet "En skola för alla". Intresset för ett tekniskt





			system har undersökts. Piloter kommer att testas under 2018/19. Drift ej påbörjad. 
	Utreda samverkan gällande skolhälsovård inkl. skolläkare.	Utredning genomförd.	Utredning ej genomförd på grund av genomlysning av Fyrbodals verksamhet. 
<b>Stödja kommunernas aktiviteter knutna till integration/ nyanlända inom utbildning och arbetsliv.</b> (VG2020 2.1.2, 2.1.3, 2.2.2, 2.2.3)	Nätverken inom Beredningen Utbildning ska samverka med projekt "Kommungemensam plattform för att främja nyanländas etablering i Fyrbodal". Detta genom att vara en arena för utbyte av erfarenheter och idéer för verksamheter och aktiviteter inom området integration/nyanlända för vuxna och ungdomar. (samv Integrationsprojektet)	Samverkan med projektet.	Beredningsansvarig ingår i projektets arbetsgrupp hos Fyrbodals kommunalförbund, se även Integrationsprojektet. Information sprids både till politiker och tjänstemän inom utbildningsberedningens område. 
	Drifta en gemensam administration för utbildning inom Samhällsorientering (SO) med särskilt uppdrag för uppföljning och utveckling. (samv Integrationsprojektet)	Mål med verksamheten definieras i samverkansavtalet.	Samverkan kring SO för nyanlända har startats upp där Fyrbodals kommunalförbund har koordineringsansvaret. Följs upp inom ramen för samverkansavtalet. 
<b>Utnyttja det Interregprogram som finns för området.</b>	Delta i gränsöverskridande projekt för att stödja aktiviteter inom	Deltagit i projekt Scandinavian Science Cluster och projekt KOBRA.	Kommunalförbundet är projektpart i projekten Scandinavian Science
















(VG2020 2.1.2, 2.1.3, 2.2.2, 2.2.3, 4.2.3)	kompetensförsörjning i Fyrbodal och Östfold.	Se projektens mål.	Cluster och KOBRA. Resultaten följs upp inom ramen för projekten. 
<b>Skapa förutsättningar för kommunerna att arbeta med entreprenörskap och entreprenöriellt förhållningssätt i skolan.</b> (VG2020 1.1.1)	Stödja organisationer som jobbar inom med entreprenörskap och entreprenöriellt förhållningssätt.	Minst 2 organisationer har fått ekonomiskt stöd för arbete inom grundskola och gymnasieskolan.	Ung företagsamhet har fått stöd för att bedriva entreprenörskap på gymnasiet. 
	Undersöka möjligheten för att hur man kan stödja skolorna inom arbetet med entreprenöriellt förhållningssätt.	Undersökning genomförd.  Förslag framtaget.	Undersökning är inte genomförd på grund av genomlysning/omorganisation. Förslag finns ej framtaget. 







## Beredningen Välfärd



Prioriterade insatser	Aktiviteter	Förväntade resultat	Resultatuppföljning
Skapa en välfungerande plattform för samverkan mellan kommuner inom socialtjänst och hälso- och sjukvård.	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Regelbundna träffar med socialchefer, MAS och folkhälsosamordnare.</li> <li>- Stödja kunskapsutveckling och initiativ till konkret samarbete.</li> <li>- Samordna de statliga satsningar som prioriteras av socialchefs nätverket.</li> </ul>	Minst 85 % upplever <ul style="list-style-type: none"> <li>- en praktisk nytta i vardagen.</li> <li>- en god samverkan mellan kommunerna.</li> </ul>	Enkät till socialchefer, MAS:ar och folkhälsosamordnare. <ul style="list-style-type: none"> <li>- 95 procent upplever praktisk nytta i vardagen. </li> <li>- 75 procent upplever en god samverkan mellan kommunerna.</li> </ul>
Stödja kommunernas socialtjänst och folkhälsoarbete i omvärldsbevakning.	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Delta i valda nationella och regionala nätverk.</li> <li>- Bevaka nationella och regionala initiativ.</li> <li>- Bjuda in representanter på olika nivåer till dialog.</li> </ul>	Minst 85 % upplever <ul style="list-style-type: none"> <li>- att de får stöd i sin omvärldsbevakning.</li> </ul>	Enkät till socialchefer, MAS:ar, folkhälsosamordnare och FouRum. <ul style="list-style-type: none"> <li>- 91 procent upplever att de får stöd i sin omvärldsbevakning. </li> </ul>
Skapa en fungerande samverkan inom länet mellan kommunerna i gränssnittet mot regionen och staten.	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Företräda kommunerna i samarbete inom ramen för VästKom - nätverk med socialhandläggare i länet.</li> <li>- Utgöra delregional samverkans- och stödstruktur för kunskapsutveckling i socialtjänsten.</li> </ul>	Minst 85 % upplever <ul style="list-style-type: none"> <li>- att de är väl informerade om läns gemensamma frågor.</li> <li>- påverkansmöjlighet i läns gemensamma frågor.</li> </ul>	Enkät till socialchefer och MAS:ar. <ul style="list-style-type: none"> <li>- 90 procent upplever att de är väl informerade om läns gemensamma frågor.</li> <li>- 15 procent upplever att de har påverkansmöjlighet i läns gemensamma frågor. </li> </ul>
Skapa förutsättningar för trygga och goda uppväxtvillkor.	Delta i samverkan mellan kommunerna och regionen avseende barn och unga inom ramen för	Deltagit i samverkansstrukturen.	Deltagit i samverkansstrukturen. 

(Folkhälsopolitisk policy, Regional strategi för alkohol, narkotika, dopning och tobak 2016-2020 Västra Götalands län, VG2020 – 2.2.1)	Vårdsamverkan. (samv med Beredningen Utbildning)		
	Ge stöd till metodutveckling för att förstärka delaktighet och inflytande för brukare inom socialtjänstens alla områden.	Minst 85 % upplever stöd i arbetet med att utveckla delaktighet och inflytande.	Enkät till FouRum visar att 74 procent upplever stöd i arbetet med att utveckla delaktighet och inflytande. 
	Skapa mötesplatser och erbjuda kompetensutveckling inom Hälsokällans prioriterade områden. (föräldrastöd, normkritiskt förhållningssätt, ledarskap och bemötande) t.ex. ICDP	Minst 85 % upplever nöjdhet med aktiviteter som de deltagit i via Hälsokällan.	Enkät till deltagare i aktiviteter via Hälsokällan är ej utskickad. 
	Delta i regiongemensamma projekt kring skolnärvaro och skolavhopp. (samv med Beredningen Utbildning)	Projektet beviljat och uppstartat. Se projektets mål.	Projektet beviljat och uppstartat. 
	Stödja kommunerna i att jobba mot våld/ kränkandebehandling riktat mot barn och unga.	Uppstartat projekt.	Uppstartat projekt. 
	Främja samverkan mot droger i länet (ANDT/ alkohol, narkotika, dopning och tobak).	Deltagande i länssamverkansgrupp.	Deltagit i länssamverkansgrupp. 
<b>Skapa förutsättningar för jämlika och jämställda livsvillkor.</b> (Folkhälsopolitisk policy, VG2020 2.1)	- Stödja kommunerna i utvecklingsarbetet inom funktionshinderområdet genom t.ex. utbildning och forskningsseminarier.	Minst 85 % upplever <ul style="list-style-type: none"> <li>- praktisk nytta i vardagen.</li> <li>- samverkan mellan kommunerna.</li> <li>- stöd i kunskapsutvecklingen.</li> </ul>	Enkät till deltagare i FouRum funktionshinder visar att <ul style="list-style-type: none"> <li>- 83 procent upplever praktisk nytta i vardagen.</li> <li>- 75 procent upplever samverkan mellan kommunerna.</li> <li>- 100 procent upplever stöd i kunskapsutvecklingen. </li> </ul>





	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Förstärka brukarmedverkan genom t.ex. utbildningar i delaktighetsfrämjande metoder och arbetssätt.</li> </ul>	Minst 85 % upplever <ul style="list-style-type: none"> <li>- praktisk nytta i vardagen.</li> <li>- samverkan mellan kommunerna.</li> <li>- stöd i kunskapsutvecklingen.</li> </ul>	Enkät till deltagare i FouRum funktionshinder. <ul style="list-style-type: none"> <li>- 83 procent upplever praktisk nytta i vardagen.</li> <li>- 75 procent upplever samverkan mellan kommunerna.</li> <li>- 100 procent upplever stöd i kunskapsutvecklingen.</li> </ul> 
	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Stödja kommunerna i arbetet med likabehandling i skolan för att främja inkludering.</li> </ul>	Minst sju kommuner har fått stöd.	Minst sju kommuner har fått stöd. 
	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Utreda behovet av att stödja kommunerna i arbetet med att möta brukare med utomnordisk härkomst.</li> </ul>	Färdig utredning.	Utredning inte genomförd, efter beslut i socialchefsnätverk och beredningen välfärd. 
<b>Skapa förutsättningar för en mer kunskaps- och evidensbaserad praktik.</b> (VG 2020 - En ledande kunskapsregion, 1.2.3, En region för alla 2.1.1, 2.1.2, 2.1.3, 2.2.3)	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Stödja kommunerna i forsknings- och utvecklingsarbete enligt antagna FoU-mål.</li> </ul>	Minst 85 % upplever <ul style="list-style-type: none"> <li>- stöd i FoU-arbetet.</li> </ul>	Enkät till tre FoURum, 85 procent är nöjda. 
	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Initiera, genomföra och utveckla systematisk uppföljning.</li> </ul>	Framtagen utbildning för hela socialtjänsten.	En genomförd utbildning. 
	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Stöd till implementering av de antagna titulatur- och kompetens-strategierna inom LSS, socialpsykiatri och vård och omsorg.</li> </ul>	Majoriteten av kommunerna har påbörjat arbetet med att implementering.	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Vård och omsorg reviderar sin strategi.</li> <li>- Nio kommuner har infört för LSS.</li> <li>- Fem kommuner har infört för socialpsykiatri.</li> </ul> 
	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Fortsatt stöd till utveckling av kompetensplan för personal inom den sociala barn- och ungdomsvården.</li> </ul>	Minst 85 % upplever <ul style="list-style-type: none"> <li>- nöjdhet med utbildningarna riktade till sociala barn- och ungdomsvården.</li> </ul>	Enkät till kursdeltagare sociala barnvården visar att mer än 85 procent är nöjda. 

	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Utveckling av kompetensplan inom missbruks- och beroendområdet.</li> </ul>	Framtagen kompetensplan för missbruks- och beroendområdet.	Arbete pågår. 
	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Stödja kommunernas arbete med att implementera nationella riktlinjer t.ex. missbruk/beroende.</li> </ul>	<p>Minst 85 % upplever</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- stöd i utvecklingsarbetet inom missbruk/beroende.</li> </ul>	<p>Enkät till FouRum IFO.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- 100 procent upplever stöd i utvecklingsarbetet inom missbruk/beroende. </li> </ul>
	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Projekt om välfärdsteknik för att främja delaktighet och självständighet för unga personer inom LSS.</li> </ul>	Pågående projekt om välfärdsteknik.	Pågående projekt om välfärdsteknik. 
<p><b>Stödja kunskapsutveckling, initiera, stimulera, handleda personal att bedriva verksamhetsnära forskning och utveckling.</b> (VG2020 – 2.1.2, 2.2.3, 2.2.4)</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Erbjuder personal inom socialtjänsten stöd för att ta magister-/mastersexamen.</li> </ul>	<p>Minst 85 % upplever</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- stöd i att få tillgång till vetenskaplig kunskap.</li> <li>- stöd i sitt magister-/mastersarbete.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- En person har fått stöd.</li> <li>- Enkät till medarbetare som skriver magister/masterarbeten visar att studenten är nöjd. </li> </ul>
	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Initiera/delta i samverkan med andra huvudmäns FoU samt med högskolor och universitet.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Minst ett projekt med annan FoU-verksamhet och/eller högskola.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Två projekt med vårdssamverkan och Högskolan Väst. </li> </ul>
	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Erbjuder vetenskapligt stöd till kommunerna.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Deltagare i FoU-aktiviteter.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Seminarium med efterfrågade forskare har givits inom alla FoURummens områden.</li> <li>- Vetenskaplig handledning har getts rörande enskilda forskningsrelaterade frågor. </li> </ul>
<p><b>Sprida forskningsinformation till verksamhet och politiker.</b> (VG2020 - 2.2.3)</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Ge stöd i informationssökning, tillgång till forskare och nya forskningsresultat genom bland annat FoU-seminarier inom socialtjänstens olika områden.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Minst två aktiviteter per termin.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Två genomförda aktiviteter. </li> </ul>







	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Skapa möjlighet för kommunerna att ha åtkomst till vetenskapliga databaser för att öka användningen av forskningsresultat i utvecklingsarbetet.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Samtliga kommuner ska ha tillgång till minst en vetenskaplig databas.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Tillgång till databas via Högskolan Väst och/eller FoU:s vetenskapliga ledare.</li> </ul> 	
<b>Utveckling av digital teknik i socialtjänsten.</b> (VG2020 IT-infrastruktur 2.3.3)	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Följa och sprida utvecklingsarbete med eHälsa via nätverk.</li> </ul>	Minst 85 % upplever <ul style="list-style-type: none"> <li>- kännedom om det regionala utvecklingsarbetet.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Enkät till socialchefer och eHälsonätverk visar att 87 procent har kännedom om det regionala utvecklingsarbetet.</li> </ul> 	
	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Samverka inom ramen för VästKom inom bl.a. framtidens vårdinformationsmiljö.</li> </ul>	Samverkan genomförd.	Samverkan genomförd.	
	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Stödja kommunerna i omvärldsbevakning inom området.</li> </ul>	Minst 85 % upplever <ul style="list-style-type: none"> <li>- stöd i den digitala utvecklingen.</li> </ul>	Enkät till socialchefer och eHälsonätverk. Mål ej uppnått. Dålig svarsfrekvens på frågan så svårt säga med säkerhet.	
<b>God samverkan med regionen inom ramen för Vårdsamverkan Fyrbodol.</b> (Verksamhetsplan Vårdsamverkan Fyrbodol, Handlingsplan Det goda livet för sjuka äldre i Västra Götaland)	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Identifiera utvecklingsområden och förbättringsarbete som berör båda huvudmän för medborgarens bästa.</li> </ul>	Områden och arbeten är identifierade.  Minst 85 % upplever <ul style="list-style-type: none"> <li>- att dialog och informationsflödet mellan Vårdsamverkan och kommunerna fungerar väl.</li> </ul>	Enkät till socialchefer och MAS:ar visar att 95 procent upplever att dialog och informationsflödet mellan vårdsamverkan och kommunerna fungerar väl.	
	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Stödja implementering av nytt hälso- och sjukvårdsavtal samt andra gemensamt framtagna</li> </ul>	Stöd har skett till implementeringen.	Stöd har skett till implementeringen.	

	handlingsplaner och överenskommelser.		
Stödja kommunernas aktiviteter för att främja barn och ungas hälsa. (VG2020 2.2.1)	- Delta i samverkan mellan kommunerna och regionen avseende barn och unga inom ramen för Vårdsamverkan. (samv Beredningen utbildning)	Deltagit i samverkansstrukturen.	Deltagit i samverkansstrukturen. 
	- Delta i regiongemensamma projekt kring skolnärvaro och skolavhopp. (samv Beredningen utbildning)	Projektet beviljat och uppstartat. Se projektets mål.	Projektet beviljat och uppstartat. Följs upp inom ramen för projektet. 

## Integration





Prioriterade insatser	Aktiviteter	Förväntade resultat	Resultatuppföljning
Att genom det strategiska integrationsprojektet, bidra till att nyanländas etablering påskyndas, genom att skapa en långsiktig hållbar samverkansstruktur och en aktörsgemensam strategi i Fyrbodalen.	Skapa en (del)regional överenskommelse – "RÖK", tillsammans med andra aktörer, med syfte att förbättra insatserna genom att klargöra "vem gör vad" i etableringsuppdraget.	Att en delregional överenskommelse skapas, där också indikatorer för uppföljning och analys av områdets integrationsarbete ingår.	Projektet följs upp av: – Styrgrupp utsedd av direktionen – Strategisk kommungrupp med representanter utsedda av kommunchef – Information i olika politiska möten och i olika nätverk och andra sammankomster – Kontinuerlig information via kommunalförbundets hemsida  En delrapport är inlämnad till Länsstyrelsen och slutrapport skall ges i början av 2017. 
	Ta fram indikatorer för uppföljning samt analys av områdets integrationsarbete.	Indikatorer är framtagna. Analys är genomförd.	Indikatorer är framtagna. Analys är genomförd. 
	Arbeta fram hållbara och stödjande strukturer inom områdena: – boende – arbete och kompetens – hälsa med inriktning barn och unga.	Vi har skapat hållbara och stödjande strukturer inom områdena: – boende. – arbete och kompetens. – hälsa med inriktning på barn och unga.	Vi har skapat hållbara och stödjande strukturer som är en del av det löpande ordinarie arbetet inom kommunalförbundet. 
	Integrationsfrågorna genomsyrar alla beredningars arbete/nätverk, för att	Att integrationsfrågorna kontinuerligt finns med på agendan.	Beskrivning av antal tillfällen då frågorna lyfts, samt innehåll. 



	fånga upp synpunkter, samt implementera arbetet.		
	Spridning av goda exempel från kommunerna i Fyrbodals.	Goda exempel är spridda genom - åtta nyhetsbrev hemsidan.	Åtta nyhetsbrev.  Fungerande och uppdaterad hemsida. Ja, under projektperioden.
	Sammanställa statistik över mottagandet, samt sprida annan aktuell information inom området.	Statistik och annan information är spridd genom - nyhetsbrev - hemsidan.	Åtta nyhetsbrev.  Fungerande och uppdaterad hemsida. Ja, under projektperioden.
	Implementering av arbetet i kommunerna.	Kommunerna har implementerat arbetet.	Nytt politiskt beslut att inte fortsätta arbetet med att ta fram en FRÖK. 
	Delta i Länsstyrelsens arbete med samråd för integrationsarbetet i regionen, samt i vår delregion Fyrbodals.	Att Fyrbodals kommunalförbund fortsätter att vara en aktiv part i samråden kring integration som sammankallas av Länsstyrelsen.  Närvaro på samrådsmöten på delregional samt regional nivå.	Närvaro på samrådsmöten. 
	Drifta en gemensam administration för utbildning inom Samhällsorientering. (SO) med särskilt uppdrag för uppföljning och utveckling. (samt Beredningen Utbildning)	Mål med verksamheten definieras i samverkansavtalet.	Följs upp inom ramen för samverkansavtalet. 
<b>Stödja kommunernas aktiviteter knutna till integration/ nyanlända inom utbildning och arbetsliv.</b>	Nätverken inom Beredningen Utbildning ska samverka med projekt "Kommungemensam plattform för att främja nyanländas etablering i Fyrbodals". Detta genom att vara en	Samverkan med projektet.	Samverkan har skett. Ja, under projektets gång. 

(VG2020 2.1.2, 2.1.3, 2.2.2, 2.2.3)	arena för utbyte av erfarenheter och idéer för verksamheter och aktiviteter inom området integration/nyanlända för vuxna och ungdomar. (samt Beredningen utbildning)		
-------------------------------------	--	--	--

## Kurser och konferenser/Utvecklingsstöd

Prioriterade insatser	Aktiviteter	Förväntade resultat	Resultatuppföljning
Erbjuda kurser som svarar upp mot den efterfrågan som finns från medlemskommunerna.	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Kontakt med interna och externa nätverk för att fånga upp behov.</li> <li>- Kontaktpersoner inom olika områden för att fånga upp behov.</li> <li>- Arrangera kurser, konferenser och seminarier.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Kontakter har hållits med interna och externa nätverk.</li> <li>- Kontakter har hållits kontaktpersoner inom olika områden.</li> <li>- Kurser, konferenser och seminarier har arrangerats efter behov.</li> <li>- Majoriteten av deltagarna ska uppleva nöjdhet och ökad kunskap.</li> </ul>	<p>Dialog har skett med såväl föreläsare, deltagare samt ansvariga chefer, både individuellt och genom besök i olika nätverk.</p> <p>Utvärderingar har skickats ut efter respektive kurs slut. Utvärderingarna visar på att över 90 procent av respondenterna upplevt att kurserna har haft stort eller mycket stort värde för det egna arbetet. </p>
Erbjuda fler kurser efter behov inom samtliga beredningars verksamhetsområden.	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Kontakt med samtliga beredningsansvariga för att inventera nätverk och utbildningsbehov.</li> </ul>	Kontakt är etablerad med samtliga beredningsansvariga för att inventera nätverk och utbildningsbehov.	Kontakt har tagits med samtliga beredningsansvariga samt övriga medarbetare. 
Att i samband med projekt kunna erbjuda utbildningsinsatser och processtöd.	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Inventering av behov.</li> <li>- Arrangera kurser, konferenser och seminarier.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Inventering av behov.</li> <li>- Arrangera kurser, konferenser och seminarier.</li> </ul>	Utbildningsinsatser och processtöd har erbjudits speciellt inom projektet Förbättrat företagsklimat. 
Att kunna erbjuda utvecklingsstöd i form av utredningar och utvärderingar.	Stöd vid ansökningar, utlysningar och utvärderingar.	Stöd har erbjudits.	Stöd har erbjudits. 



---

## Revisorerna i Fyrbodals kommunalförbund

Org nr: 222000-1776

Till  
fullmäktige i respektive  
medlemskommun

### Revisionsberättelse för år 2017

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i kommunalförbundet av dess direktion.

Direktionen ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll i verksamheten.

Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper och pröva om verksamheten bedrivits enligt de uppdrag, mål, lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet, förbundsordningen och revisionsreglementet. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning.

*Vi har uppmärksammat*

- *Att kommunalförbundets långsiktiga soliditetsmål (10 %) inte uppnåtts under 2017. Av årsredovisningen framgår att avvikelser kan förekomma beroende på åtaganden som direktionen finner angelägna. Vår uppfattning är att avvikelser ska kommenteras i årsredovisningen.*
- *Att direktionen tagit beslut om arvodering till ordförande utan stöd i förbundsordningen. Vi har efterfrågat utvärdering avseende arvodering av ordföranden men inte erhållit någon sådan. Ny förbundsordning har antagits av direktionen i mars 2017 och fastställts i respektive medlemskommun under hösten 2017. Samtliga kommuner har antagit förbundsordningen den 13 december 2017 vilket innebär att den nya förbundsordningen gäller från detta datum. Av den nya förbundsordningen framgår att förbundet ska svara för ersättning till ordförande enligt förbundets arvodesreglemente.*

**Vi bedömer** sammantaget att direktionen i Fyrbodals kommunalförbund har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

**Vi bedömer** att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.


**Vi bedömer** att direktionens interna kontroll har varit tillräcklig.

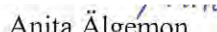
**Vi bedömer** sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen i huvudsak är förenligt med de mål som direktionen uppställt.


**Vi tillstyrker att respektive fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för direktionen samt de enskilda ledamöterna i densamma.**

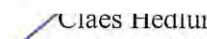
Vi åberopar bifogade rapporter.

Uddevalla den 4 april 2018

  
Thomas Boström  
Vänersborgs kommun

  
Anita Älgemom  
Tanums kommun

  
Ingemar Lindhe  
Färgelanda kommun

  
Claes Hedlund  
Munkedals kommun

  
Olof Hansson  
Åmåls kommun

**Bilagor:**

- KPMG Granskning av delårsbokslut
- KPMG Särskild granskning reseräkningar
- KPMG Granskning av projekthantering
- KPMG Granskning av bokslut och årsredovisning



# Granskning av bokslut och årsredovisning per 2017-12-31

Granskningsrapport

Fyrbodals kommunalförbund

KPMG AB

2018-04-04

Antal sidor 5



Fyrbodals kommunalförbund

Granskning av bokslut och årsredovisning per 2017-12-31

2018-04-04

## Innehållsförteckning

1	Bakgrund	2
1.1	Syfte och revisionsfråga	2
1.2	Revisionskriterier	2
1.3	Metod och avgränsningar	2
2	Resultat av granskningen	3
2.1	Årsredovisningen	3
2.2	Redovisningsprinciper	3
2.3	Balanskrav	3
2.4	Bedömning av förbundsdirektionens mål med betydelse av god ekonomisk hushållning	4
2.5	Ekonomisk redovisning	4
2.6	Iakttagelser vid granskning av årsredovisningen	5



## 1 Bakgrund

Vi har av Fyrbodals kommunalförbunds revisorer fått i uppdrag att granska bokslut och årsredovisning för räkenskapsåret 2017. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2017.

Förbundets revisorer ska enligt 12 kap KL bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål som direktionen beslutat om. Revisorerna ska pröva om räkenskaperna är rättvisande. Revisorernas uttalande avges i revisionsberättelsen.

### 1.1 Syfte och revisionsfråga

Syftet med granskningen är att bedöma om förbundets årsredovisning har upprättats i enlighet med kommunallag, kommunal redovisningslag och god redovisningssed i kommuner och landsting. Resultatet av vår granskning utgör underlag för revisorernas utformning av revisionsberättelsen.

### 1.2 Revisionskriterier

Bedömningsgrund för vårt uttalande avseende huruvida årsredovisningen i allt väsentligt är upprättad i enlighet med gällande lagar och regler bygger på följande revisionskriterier:

- Kommunallag och kommunal redovisningslag
- God redovisningssed, definierad av Rådet för Kommunal Redovisning, RKR, och Sveriges Kommuner och Landsting, SKL
- Interna regelverk och instruktioner
- Direktionens beslut

### 1.3 Metod och avgränsningar

Vår granskning sker i den omfattning som följer av God revisionsledning i kommunal verksamhet, främst såsom denna definieras av SKL<sup>1</sup> och Skyrev<sup>2</sup>. Det innebär att vi planerat och genomfört revisionen för att i allt väsentligt men inte absolut säkerhet försäkra oss att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

Granskningen har omfattat bokslutet och årsredovisningen för år 2017. Vi har granskat sådan information som är av finansiell natur och som har direkt koppling till den finansiella rapporteringen i årsredovisningen. Syftet är att inhämta tillräckliga revisionsbevis för granskning av de finansiella delarna i årsredovisningen. Det innebär att vi i huvudsak har granskat avsnittet Ekonomisk redovisning 2017-01-01 – 2017-12-31 samt stämt av balanskravsredovisning. Övriga delar har endast översiktligt granskats utifrån om informationen är förenligt med den finansiella rapporteringen.

<sup>1</sup> Sveriges Kommuner och Landsting

<sup>2</sup> Sveriges Kommunala Yrkesrevisorer

Granskningen har genomförts genom:

- Dokumentstudie av relevanta dokument inklusive årsredovisningen
- Intervjuer med berörda tjänstemän
- Avstämning av väsentliga poster i resultat- och balansräkning mot erforderliga underlag. Översiktlig analys av övriga poster.

## 2 Resultat av granskningen

### 2.1 Årsredovisningen

Granskningen har omfattat bokslutet och årsredovisningen för 2017.

Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av förbundets resultat och ställning. Årsredovisningen har i allt väsentligt upprättats i enlighet med den kommunala redovisningslagen och god redovisningssed.

### 2.2 Redovisningsprinciper

I årsredovisningen anges under avsnittet "Redovisningsprinciper" att årsredovisningen upprättats enligt Lagen om kommunal redovisning (KRL).

I vår granskning har vi stickprovsvis granskat om detta påstående stämmer via intervjuer med redovisningsansvarig samt översiktlig avstämning av förbundets årsredovisning mot RKR:s gällande rekommendationer.

Vår bedömning utifrån väsentlighetsprincipen är att förbundet i huvudsak efterlever Lagen om kommunal redovisning och RKR:s rekommendationer.

### 2.3 Balanskrav

En kommun eller ett kommunalförbund ska enligt KL göra en avstämning av balanskravet som ska redovisas i förvaltningsberättelsen. Eventuella negativa resultat som uppkommer ska enligt KL regleras inom tre år. Om det föreligger synnerliga skäl finns emellertid möjlighet att inte reglera ett negativt resultat. RKR har lämnat information<sup>3</sup> om beräkning och redovisning av balanskravet utifrån tolkning av förarbeten till reglerna om balanskrav i KRL och KL.

I KL stadgas även att förbundet ska ha en god ekonomisk hushållning, vilket får ses som ett överordnat krav och innebär i de allra flesta fall att det inte räcker med att intäkterna enbart täcker kostnaderna, eftersom det på längre sikt urholkar kommunernas ekonomi.

Förbundet redovisar en avstämning av balanskravet enligt KL i förvaltningsberättelsen. Förbundets underskott för åren 2014-2016 uppgår totalt till 1 563 tkr. Underskotten har reglerats mot eget kapital och i årsredovisningen hänvisas till reglerna om synnerliga skäl. Anledningen beskrivs inte i övrigt i årsredovisningen men framgår av direktionens

---

<sup>3</sup> Oktober 2015

protokoll från den 2017-11-30. Där beskrivs att synnerliga skäl hänförs till omorganisation och beslut om nya medlemsavgifter.

Årets resultat uppgår till 0 kr efter extra utdebitering till kommunerna på totalt 1 091 tkr.

Det har i vår granskning inte framkommit någon ytterligare post att ta hänsyn till vid beräkning av balanskravsresultatet.

## 2.4 Bedömning av förbundsledningens mål med betydelse av god ekonomisk hushållning

Enligt kommunallagens bestämmelser ska fullmäktige/direktionen i budgeten ange finansiella mål och verksamhetsmål som har betydelse för god ekonomisk hushållning. Revisorerna ska bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen.

### 2.4.1 Finansiella mål

Förbundsledningen har inte antagit några finansiella mål för 2017. Ledningen har dock beslutat om ett långsiktigt soliditetsmål 2013. Soliditeten ska enligt det fastställda målet ligga på 10 % men kan variera över tid beroende på vilka åtaganden som ledningen finner lämpliga.

Soliditeten uppgår till 6,0 % för 2017 men det saknas en bedömning i årsredovisningen om detta är en acceptabel nivå utifrån åtaganden gjorda under 2017.

### 2.4.2 Verksamhetsmål

Sammantaget finns många verksamhetsmål för förbundet. Uppföljning av delmål i verksamhetsplanen 2017 redovisas i särskild bilaga i årsbokslutet. Måloppfyllelsen redovisas i tabellform där resultatet för respektive mål bedömts som uppnått, delvis uppnått eller inte uppnått. Vare sig i uppföljningen av verksamhetsplanen eller i årsredovisningen saknas en sammantagen bedömning av måloppfyllelsen.

### 2.4.3 God ekonomisk hushållning

Av informationen i årsredovisningen kan inte utläsas om ledningen bedömer om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål kommunalförbundet fastställt som väsentliga för god ekonomisk hushållning.

## 2.5 Ekonomisk redovisning

Årets resultat uppgår i *resultaträkningen* till 0 tkr, där basverksamhetens resultat är -67 tkr, projektverksamheten + 67 tkr och övrig verksamhet är 0 tkr.

Beslutad extra utdebitering till medlemskommunerna för täckning av 2017 års kostnader uppgår till 1 091 tkr.

*Balansräkningen* omsluter 39 225 tkr där de största posterna på tillgångssidan omfattar aktier och andelar, kundfordringar, upplupna intäkter samt likvida medel och på skuldsidan eget kapital och kortfristiga skulder i form av leverantörsskulder samt periodiserade projektmedel. Eget kapital uppgår till 2 364 tkr och har inte förändrats



Fyrbodals kommunalförbund

Granskning av bokslut och årsredovisning per 2017-12-31

2018-04-04

jämfört med föregående år. Vi har granskat underlagen för balansräkningens väsentliga poster och erhållit det som efterfrågats. Vi har inte gjort några väsentliga noteringar avseende balansräkningen förutom noteringen nedan angående projektmedel.

*Kassaflödesanalysen* beskriver hur verksamheten har finansierats och hur det har inverkat på verksamhetens likvida ställning.

Årets kassaflöde är negativt med 1 177 tkr och har minskat förbundets likvida medel till 20 121 tkr vid årets utgång.

## 2.6 Iakttagelser vid granskning av årsredovisningen

### 2.6.1 Projektredovisning

Bland kortfristiga fordringar och kortfristiga skulder finns poster som avser periodiserade projekt. Projekten avser projekt, verksamheter och kostnadsställen vilket bland annat innebär att olika förutsättningar gäller för det som redovisas under benämningen projekt.

För att projektmedlen ska kunna periodiseras över tid ska dokumentation finnas som visar vilken period bidraget avser, om och när slutredovisning ska ske samt om bidraget är förenat med en skyldighet att återbetala ej förbrukade medel.

För att säkerställa att projektmedlen periodiseras på ett korrekt sätt har en särskild granskning skett av projektredovisningen vilken redovisas i särskild rapport. Våra väsentligaste iakttagelser och rekommendationer från den granskningen är följande:

- Att riktlinjer för projektstyrning uppdateras och fastställs av direktionen
- Att roller och ansvar i projekten tydliggörs och fastställs
- Att det av riktlinjer för projektstyrning framgår vilka olika typer av projekt som omfattas samt rutiner för redovisning, uppföljning, analys och utvärdering för respektive projekttyp
- Att rutiner upprättas för löpande återrapportering till direktionen avseende utfall för genomförda projekt

I övrigt hänvisas till rapport över granskning av projekthantering.

Dag som ovan  
KPMG AB

Eva From

*Auktoriserad revisor*  
*Certifierad kommunal revisor*

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument.

Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i

## Granskning av reseräkningar i Fyrbodals kommunalförbund

I samband med översiktlig granskning av delårsbokslutet fick KPMG i uppdrag av de förtroendevalda revisorerna att särskilt granska reseräkningar under perioden 2017-01-01 – 2017-06-30. Granskningens syfte har varit att översiktligt undersöka hur kommunalförbundets resepolicy följs och ge svar på om ytterligare granskning av området bedömds nödvändigt.

Granskningen har genomförts genom stickprovisvis granskning av ett urval av verifikationer. Granskning har skett mot underlag för bokföringen samt kontrollsummering och avstämning mot berättigade ersättningsnivåer enligt resepolicy. Vi har utgått från transaktionslistor över konto 7050 samt konto 5531 för perioden 2017-01-01-2017-06-30. Från transaktionslistorna har två största posterna samt ytterligare tre slumpmässiga verifikationer valts ut för granskning.

	Ver.nr	Datum	Konto	Belopp	Avser	Kommentar
1	31	2017-01-31	7050	2 124,20	Utlägg enligt kvitton.  Tre av sex utlägg avser resor; Tåg till Stockholm, buss till Göteborg samt ett utlägg för parkeringsavgift.  Kollektivtrafik har valts för två av tre resor.	Underlag erhållna. <ul style="list-style-type: none"> <li>• Tre utlägg avser resor (1 560,20)</li> <li>• Två utlägg avser inköp av material (286,40)</li> <li>• Ett utlägg avser arbetslunch (277,60)</li> </ul> Syfte och deltagare framgår av erhållna underlag.
2	47	2017-02-28	7050	5 445,64	Utlägg enligt kvitton.  Flyg har valts i ett fall och tåg i tre fall.	Underlag erhållna. <ul style="list-style-type: none"> <li>• Av ett underlag kan vi inte utläsas vad ersättningen avser (3 495).</li> <li>• Ett utlägg avser fika (276,78). Resterande fyra utlägg avser resor.</li> <li>• Syfte och deltagare framgår för två av resorna (1 126,43 kr).</li> <li>• Av två av underlagen går det inte att utläsa vad syftet med resan avser (547,43)</li> </ul> Deltagare framgår för resorna men syfte saknas för två av dem.
3	91	2017-03-24	7050	88,00	Utlägg för parkering.  Egen bil har valts för resorna.	Kvitton erhållna och kontrollsummerade utan anmärkning.  Syfte med resan och deltagare framgår.
4	147	2017-04-25	7050	42,00	Utlägg avgiftsbelagd väg.  Egen bil har valts för resorna.	Kvitto eller annat underlag har ej erhållits, kommentar om vad utlägget avser kan utläsas av reseräkningssystemet.

						Syfte med resan och deltagare framgår.
5	176	2017-04-24	7050	12 976,00	Utlägg båtresa enligt kvitton.	Kvitton erhållna och kontrollsummerade utan anmärkning.  Syfte och deltagare framgår.
6	16	2017-01-25	5531	8 051,20	Resor till olika möten etc.	Reseräkningen kontrollsummerad utan anmärkning.  Syfte och deltagare framgår.
7	68	2017-02-27	5531	3 163,50	Resor för tre personer	Reseräkningen kontrollsummerad utan anmärkning.  Syfte och deltagare framgår.
8	260	2017-06-22	5531	1 677,95	Resor till möten och konferenser.	Reseräkningen kontrollsummerad utan anmärkning.  Syfte och deltagare framgår.
9	147	2017-04-25	5531	1 026,75	Resor till möten etc.	Reseräkningen kontrollsummerad utan anmärkning.
10	147	2017-04-25	5531	123,95	Resa till möte.	Syfte och deltagare framgår. Reseräkningen kontrollsummerad utan anmärkning.  Syfte och deltagare framgår.

## Kommentarer stickprov

I de stickprov avseende milersättning som granskats konstaterar vi att ibland erhålls skattefri ersättning för resor mellan bostaden och sammankomsten och ibland erhålls skattefri ersättning mellan tjänstestället (kansliet i Uddevalla) och sammankomsten. Vi noterar att det varierar om resan blir längre eller kortare om bostaden väljs som utgångsort.

I resepolicy framgår inget om vart ifrån tjänsteresorna ska utgå. Enligt svar från kansliet ska resor i huvudsak räknas från kansliet i Uddevalla men undantag kan vara om resan från bostaden är betydligt kortare.

Av de stickprov som avser utlägg för resekostnader noterar vi att på vissa fakturor har hela beloppet konterats som resa även om delar av utläggen avser t.ex. inköp av material eller arbetslunch.

## Resersättning till politiker

Enligt Uddevalla kommuns avtal har förbundets revisorer milersättning till sina möten i kommunalförbundet men inga andra politiker. Milersättning har under 2017 utbetalats till revisorer och ordförande. Förbundets ordförande får milersättning när denne utför uppdrag inom ramen för sitt avlönade ordförandeskap. Milersättningen debiteras förbundet via faktura från ordförandes hemkommun.



## Slutsats

Vår sammanfattande bedömning är att överlag fungerar rutinen för utbetalning av reseersättningar dock är vår uppfattning att Fyrbodals resepolicy uppdateras/kompletteras med information om var tjänsteresan kan utgå ifrån.

Utifrån genomförd granskning bedömer vi inte att ytterligare stickprov behöver genomföras avseende reseersättningar.



# Granskning av projekthantering

Granskningsrapport

Fyrbodals kommunalförbund

KPMG AB

2018-03-27

Antal sidor 8





## Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Inledning/bakgrund	3
2.1	Syfte och revisionsfråga	3
2.2	Avgränsningar	3
2.3	Revisionskriterier	3
2.4	Ansvarig nämnd	3
2.5	Metod	4
3	Projekttyper	4
4	Svar på revisionsfrågorna	4
4.1	Finns dokumenterade och fastställda riktlinjer och rutiner avseende kommunalförbundets projektredovisning?	4
4.2	Vilka krav ställs vid uppstart av ett projekt i redovisningen?	4
4.3	Är roller och ansvar tydliga kring projekthanteringen?	5
4.4	Finns rutiner för uppföljning, analys och utvärdering av projekt?	5
4.5	Finns rutiner för löpande återrapportering av utfall avseende genomförda projekt till direktionen?	5
5	Redovisning av genomförda stickprov	5
5.1	Kommunal IT- samordning	6
5.2	H-080 Våldsprojektet	6
5.3	K-000 Kulturberedning	6
5.4	K-025 Kulturkollo 2017	6
5.5	N-052 Fyrbodal växer på träd	6
5.6	N-061 Ägarskifte mikro	7
5.7	P-003 Niclas Gustafsson	7
5.8	U-021 Antagningskansliet	7
5.9	U-035 Skolavhopp	7
5.10	Ö-004 Kurser/konferenser	8



## 1 Sammanfattning

KPMG har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Fyrbodals kommunalförbund granskat kommunalförbundets projekthantering. Uppdraget ingår i revisionsplanen för 2017. Syftet med granskningen är att bedöma om projekthanteringen i kommunalförbundet är ändamålsenlig och om den interna styrningen och kontrollen är tillräcklig avseende projektredovisningen.

Våra väsentligaste kommenterar utifrån genomförd granskning sammanfattas nedan:

Direktionen antog riktlinjer för projektstyrning 2006. Riktlinjerna har inte uppdaterats där- efter vilket innebär att de inte överensstämmer med nuvarande organisation och arbets- sätt.

Det är inte alltid tydligt vad det innebär att vara ansvarig för ett projekt. Det har framkom- mit att det från projektmedarbetarna finns önskemål om att skapa en gemensam platt- form för projekthantering för att bland annat tydliggöra vad som krävs av ansvarig pro- jektledare.

Det finns inga fastställda rutiner för uppföljning, analys och utvärdering av projekt liksom för löpande återrapportering av utfall avseende genomförda projekt till direktionen.

Vid granskningen har följande förbättringsområden identifierats varför vi rekommenderar direktionen att säkerställa:

- Att riktlinjer för projektstyrning uppdateras och fastställs av direktionen
- Att roller och ansvar i projekten tydliggörs och fastställs
- Att det av riktlinjer för projektstyrning framgår vilka olika typer av projekt som omfattas samt rutiner för redovisning, uppföljning, analys och utvärdering för re- spektive projekttyp
- Att rutiner upprättas för löpande återrapportering till direktionen avseende utfall för genomförda projekt

2018-03-27

## 2 Inledning/bakgrund

KPMG har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Fyrbodals kommunalförbund granskat kommunalförbundets projekthantering. Uppdraget ingår i revisionsplanen för 2017.

Projekthantering är komplext och kräver fastställda rutiner och en god intern kontroll. Revisorerna i Fyrbodals kommunalförbund har beslutat att genomföra en granskning av projekthanteringen för att få underlag för att bedöma hur stor sannolikheten är för att väsentliga fel ska ha uppkommit i redovisningen till följd av bristfälliga rutiner kring projektredovisningen.

De förtroendevalda revisorerna bedömer att det kan finnas *risk* för brister i styrning, kontroll och uppföljning av projekt och har sett det som *väsentligt* att granska att kommunalförbundet har en ändamålsenlig och tillförlitlig projektredovisning.

### 2.1 Syfte och revisionsfråga

Syftet med granskningen är att bedöma om projekthanteringen i kommunalförbundet är ändamålsenlig och om den interna styrningen och kontrollen är tillräcklig avseende projektredovisningen.

Granskningen besvarar följande revisionsfrågor:

- Finns dokumenterade och fastställda riktlinjer och rutiner avseende kommunalförbundets projektredovisning?
- Vilka krav ställs vid uppstart av ett projekt i redovisningen?
- Är roller och ansvar tydliga kring projekthanteringen?
- Finns rutiner för uppföljning, analys och utvärdering av projekt?
- Finns rutiner för löpande återrapportering av utfall avseende genomförda projekt till direktionen?

### 2.2 Avgränsningar

Granskningen omfattar projektredovisningen inom Fyrbodals kommunalförbund under 2017.

### 2.3 Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som är underlag för revisionens analyser, slutsatser och bedömningar.

Revisionskriterierna för denna granskning har utgjorts av:

- Kommunallagen 6 kap
- Lag om kommunal redovisning
- Interna regelverk, policys och beslut

### 2.4 Ansvarig nämnd

Granskningen avser direktionen.

2018-03-27

## 2.5 Metod

Granskningen har genomförts genom:

- Dokumentstudier av bland annat rutiner avseende projekt
- Intervjuer med berörda tjänstemän däribland administrativ chef och projektekonom
- Stickprovsvis granskning av 10 projekt

## 3 Projekttyper

I förbundets projektredovisning finns projekt som inte är egentliga projekt utan är en **verksamhet** som ligger i projektredovisningen för att särskilja det från basverksamheten, t.ex. Hälsokällan, IT-samverkan, Antagningskansliet, affärsdriven miljöutveckling samt kurser- och konferenser.

Andra "projekt" är rena **kostnadsställen** som t.ex. anhörignätverket och miljöchefs nätverket, där förbundet under året tar kostnaderna för möten och i slutet på året fakturerar respektive kommun, samt lönekostnader för viss personal. Om personalen arbetar med flera projekt bokförs kostnaderna först på ett särskilt projekt i projektredovisningen och sedan fördelas på respektive projekt efter tidsrapportering.

**Projekt** ska ha en fast tidsram och ett beslut om finansiering. Finansiering kan helt eller delvis ske med hjälp av tillväxtmedel från VGR eller direkt från nämnd eller kommitté. Andra finansieringskällor kan vara SKL, EU-fonderna eller genom att medlemskommunerna har tagit ett gemensamt beslut om finansiering av ett projekt.

## 4 Svar på revisionsfrågorna

### 4.1 Finns dokumenterade och fastställda riktlinjer och rutiner avseende kommunalförbundets projektredovisning?

Direktionen antog 2006-09-07 rutiner för projektstyrning "Framtida styrning och rutiner avseende projekt där Fyrbodals kommunalförbund har ansvaret". Bakgrunden till styrdokumentet är att flertal projekt som Fyrbodals kommunalförbund hanterat inte var tillräckligt politiskt förankrade i förbundet.

Intentionerna i riktlinjerna är att någon av beredningarna ska ansvara för respektive projekt. I riktlinjerna framgår att en politisk förankring alltid ska göras innan kommunalförbundet startar upp nya projekt i verksamheten.

### 4.2 Vilka krav ställs vid uppstart av ett projekt i redovisningen?

Enligt de fastställda rutinerna för projektstyrning ska ett antal steg genomföras när ett nytt projektägarskap föreslås förbundet:

- Preliminär bedömning görs av kansliet
- Beredning i någon av förbundets beredningar
- Förslag om godkännande från beredningen
- Beslut av direktionen

2018-03-27

### 4.3 Är roller och ansvar tydliga kring projekthanteringen?

För varje projekt finns en utsedd projektledare. Det är inte alltid tydligt vad det innebär att vara ansvarig för ett projekt om det inte är ett EU-projekt, då är det styrt från finanssären.

Det har framkommit att det från projektmedarbetarna finns önskemål om att skapa en gemensam plattform för projekthantering för att bland annat tydliggöra vad som krävs av ansvarig projektledare.

I den nya organisationen ansvarar teamcheferna för avstämning av respektive projekt och det inkluderar av ekonomi. Vissa projekt/verksamheter har styrgrupper även om projekten/verksamheterna tillhör ett politiskt nätverk.

### 4.4 Finns rutiner för uppföljning, analys och utvärdering av projekt?

Projekt som har en beslutad budget följs upp månadsvis av projektledaren med stöd från projektekonomerna eller den administrativa chefen. Därutöver rapporteras vissa projekt till finanssären antingen årsvis, halvårsvis eller tertialvis.

### 4.5 Finns rutiner för löpande återrapportering av utfall avseende genomförda projekt till direktionen?

Det finns inga fastställda rutiner för löpande återrapportering av utfall avseende genomförda projekt till direktionen. För verksamheten Hälsökällan skrivs en separat årsredovisning men den redovisas inte till direktionen.

I det nya årshjulet ligger alla projekt under ett mål och kommer att återrapporteras till direktionen. Det innebär att det kommer att bli tydligare med utvärdering och rapportering av projekten till direktionen.

## 5 Redovisning av genomförda stickprov

Vi har valt ut tio projekt ur redovisningen för granskning mot underlag. De utvalda projekten är:

- H-015 Kommunal IT-samordning
- H-080 Våldsprojektet
- K-000 Kulturberedning
- K-025 Kulturkollo 2017
- N-052 Fyrbodal växer på träd
- N-061 Ägarskifte mikro
- P-003 Niclas Gustafsson
- U-021 Antagningskansliet
- U-035 Skolavhopp
- Ö-004 Kurser/konferenser

För varje projekt har vi efterfrågat beslut som styrker att Fyrbodals kommunalförbund ska gå in i projektet, beslut om finansiering, budget för projektet, senaste dokumenterade uppföljning samt återrapportering/slutredovisning för de projekt som är avslutade.



2018-03-27

## 5.1 Kommunal IT- samordning

Kommunal IT-samordning är egentligen inget projekt utan en verksamhet. Tidsperioden för verksamheten är tillsvidare.

Det finns beslut från direktionen att rekommendera medlemskommunerna att anta en strategiskrivelse för verksamheten. Kommunal IT-satsning finansieras med kommunala medel via Västkom. Det finns en överenskommelse för kommunalförbunden avseende verksamhetsutveckling med IT-stöd. Budget för verksamheten framgår av Västkoms verksamhetsplan för 2017. Vi har inte tagit del av någon intern uppföljning eller någon åiterrapportering till finansären för 2017.

## 5.2 H-080 Våldsprojektet

Våldsprojektet är ett projekt inom verksamheten Hälsokällan. Tidsperioden för projekt kring våldsförebyggande arbete är 2016-2018 men projektet redovisas som separata projekt för respektive år.

Vi har inte fått fram att ansökan om våldsprojektet inte har beslutats av direktionen. Det finns en projektansökan med beskrivning av våldsförebyggande arbete samt budget för år 2016-2018. Folkhälsokommittén inom VGR har beslutat att bevilja Fyrbodals kommunalförbund medel för år två av projektet. Det sker extern rapportering en gång om året och rapportering för 2017 sker i slutet av februari.

## 5.3 K-000 Kulturberedning

Kulturberedningen är en verksamhet som finansieras via VGR och det finns en överenskommelse med regionen. I redovisningen löper projektet på tillsvidare, dvs. tills dessa att någon annan överenskommelse sker med VGR.

Kulturberedningen regleras enligt uppgift i förbundets kulturstrategi. Regionen delfinansierar en tjänst enligt överenskommelsen mellan Regionen och Fyrbodals kommunalförbund. Budgeten för 2017 framgår i överenskommelsen. Utfall mot budget följs upp löpande men det finns inga krav på åiterrapportering till regionen.

## 5.4 K-025 Kulturkollo 2017

Kulturkollo är ett projekt inom tillväxtmedlen från VGR med en tidsperiod på 2017.

Beslut har tagits i beslutsgruppen för Fyrbodal att bevilja medel till projektet under förutsättning att kommunalförbundet erhåller årliga tillväxtmedel från VGR. Enligt överenskommelse med VGR så finansierar regionen insatser för totalt 1 mkr inom området kulturutveckling. Budget för kulturkollo 2017 framgår av beslutet i beslutsgruppen. Uppföljning mot budget görs löpande och åiterrapportering till VGR sker i en stor Excel-fil för samtliga projekt en gång om året.

## 5.5 N-052 Fyrbodal växer på träd

Fyrbodal växer på träd är ett projekt med tidsperioden 2014-08-31-2016-09-30. Projektet avslutades i redovisningen 2017-01-01. I förbundets redovisning går det inte att avsluta ett projekt per den sista december, då försvinner samtlig redovisning för projektet under innevarande år.

2018-03-27

Av styrgruppen för affärsdriven miljöutveckling framgår att projektet tilldelats medfinansiering från VGR.

VGR medfinansierar projektet enligt beslut från VGRs miljönämnd, budget för projektet framgår av ansökan och beslut. Uppföljning mot budget skedde löpande och slutredovisning lämnades till VGR i februari 2017.

## 5.6 N-061 Ägarskifte mikro

Ägarskifte mikro är ett projekt som delfinansieras av regionala tillväxtmedel från VGR. Kommunalförbundet finansierar projektet med 50 % och regionen med 50 %. Projektet avser tidsperioden 2017-01-01 - 2017-12-31 men projektet ligger i redovisningen från 2016-01-01. Det finns ett nytt beslut från 2017 men förbundet rullar projektet från tidigare år.

Beslut togs i beslutsgruppen för Fyrbodal att bevilja medel till projektet under förutsättning att övriga finansiärer bidrar ekonomiskt enligt ansökan.

Kommunalförbundet erhåller årliga tillväxtmedel från VGR. Enligt överenskommelse med VGR så finansierar regionen insatser för totalt 8,5 mkr inom området regional utveckling. Budget för ägarskifte mikro framgår av beslutet i beslutsgruppen.

Uppföljning mot budget görs löpande och återrapportering till VGR sker i en stor Excelfil för samtliga projekt en gång om året.

## 5.7 P-003 Niclas Gustafsson

Niclas Gustafsson är inget projekt utan ett redovisningstekniskt sätt att särskilja kostnader för projektekonomen. Dennes kostnader ska finansieras via projekten. Lönen bokförs först på projekt P-003 och efter tidrapportering bokas kostnaderna om från projekt P-003 och debiteras respektive projekt.

## 5.8 U-021 Antagningskansliet

Antagningskansliet är inget projekt utan en verksamhet från 2014-10-01. Faktiska kostnader faktureras respektive kommun genom en fördelning utifrån elevintag/kommun.

Direktionen fattade beslut 2013 om att inrätta ett gemensamt antagningskansli. Avtal har upprättats med kommunerna och de friskolor som valt att ingå i den gemensamma antagningsfunktionen.

I bilaga till avtal mellan Fyrbodal och kommunerna framgår budget för år 2016. Det finns ingen fastställd budget för 2017. Samtliga kostnader för antagningskansliet faktureras vidare till kommunerna och skolorna.

En uppföljning av utfall sker av projektekonomen. Någon återrapportering sker inte till kommunerna utöver att faktura utställs.

## 5.9 U-035 Skolavhopp

Skolavhopp är ett projekt som ska avslutas 2017 i redovisningen. Tidperioden för projektet är 2016-05-31-2016-12-31.



Fyrbodals kommunalförbund  
Granskning av projekthantering

2018-03-27

Det framgår i minnesanteckningar från Fyrbodals utbildningsberedning att "förbundet ska ta fram ett ramverk för ett tänkt projekt och att förbundet samtidigt har en dialog med VGR och övriga kommunalförbund för ytterligare samordning".

VGR medfinansierar projektet enligt beslut från VGRs folkhälsokommitté, budget för projektet framgår av ansökan och beslut. Uppföljning mot budget skedde löpande och slutredovisning lämnades till VGR gjordes i januari 2017.

## 5.10 Ö-004 Kurser/konferenser

Kurser/konferenser är inget projekt utan en verksamhet som i redovisningen rullar eventuellt över- eller underskott till nästkommande år. Inom verksamheten finns tre deltidsanställda tjänstemän.

I bakgrundsdokumentet som antogs av Fyrbodals kommunalförbund 2004-12-17, beskrivs Fyrbodals uppdrag som bland annat är att ordna kurser och konferenser. Verksamheten finansieras via deltagaravgifter som beräknas på budgeterade kostnader för respektive kurs eller konferens.

2018-03-27

KPMG AB



Eva From

*Auktoriserad revisor och Certifierad  
kommunal revisor*

 Sofie Tauson

*Certifierad kommunal revisor*

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.





Kommunstyrelsens ledningsutskott

---

KLU § 91

Dnr 2018/195

## **Dokumenthanteringsplan för personalärenden**

### **Ledningsutskottets förslag**

Kommunstyrelsen beslutar att godkänna dokumenthanteringsplan för HR-avdelningen.

### **Anteckning till protokollet**

Linda Jansson (M) deltar inte i handläggningen idag utan återkommer i kommunstyrelsen.

### **Ärendebeskrivning**

Enligt kommunens arkivreglemente antaget av kommunfullmäktige 2013 - 11-13 § 124 ska varje myndighet upprätta en plan som beskriver myndighetens handlingar och hur dessa hanteras (dokumenthanteringsplan).

I Färgelanda innebär det att dokumenthanteringsplaner ska upprättas för var och en av kommunstyrelsen, myndighetsnämnden, revisionen och övriga nämnder.

Vi har valt att göra dokumenthanteringsplaner för var och en av de verksamheter som respektive nämnd bedriver. Nu redovisas förslag avseende HR-avdelningen

Kommunstyrelsen är arkivmyndighet med det övergripande ansvaret för kommunens arkivbildning och arkivvård.

En dokumenthanteringsplan beskriver de handlingar som kommit in, upprättats/eller förvaras i verksamheten oberoende av media. Planen ger en översikt över handlingsbeståndet och fungerar som en hanteringsanvisning. Att kasta (gallra) allmänna handlingar utan att det finns stöd för det i lagstiftning och/eller dokumenthanteringsplanen innebär en inskränkning i grundlagen (tryckfrihetsförordningen) av rätten att ta del av allmänna handlingar.



**Kommunledningskontoret**  
Administrativa avdelningen  
Marie Svensson  
0528-56 71 24/ 0766-352718  
marie.svensson@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

## **Dokumenthanteringsplan för Kommunstyrelsen – verksamhet HR-avdelningen**

### **Beslutsförslag**

Kommunstyrelsen beslutar att godkänna dokumenthanteringsplan för HR-avdelningen

### **Ärendebeskrivning**

Enligt kommunens arkivreglemente antaget av kommunfullmäktige 2013 - 11-13 § 124 ska varje myndighet upprätta en plan som beskriver myndighetens handlingar och hur dessa hanteras (dokumenthanteringsplan).

I Färgelanda innebär det att dokumenthanteringsplaner ska upprättas för var och en av kommunstyrelsen, myndighetsnämnden, revisionen och övriga nämnder.

Vi har valt att göra dokumenthanteringsplaner för var och en av de verksamheter som respektive nämnd bedriver. Nu redovisas förslag avseende HR-avdelningen

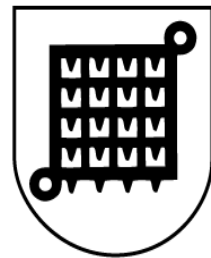
Kommunstyrelsen är arkivmyndighet med det övergripande ansvaret för kommunens arkivbildning och arkivvård.

En dokumenthanteringsplan beskriver de handlingar som kommit in, upprättats/eller förvaras i verksamheten oberoende av media. Planen ger en översikt över handlingsbeståndet och fungerar som en hanteringsanvisning. Att kasta (gallra) allmänna handlingar utan att det finns stöd för det i lagstiftning och/eller dokumenthanteringsplanen innebär en inskränkning i grundlagen (tryckfrihetsförordningen) av rätten att ta del av allmänna handlingar.

Susanne Korduner  
Kommunchef

Per Wahlén  
Administrativ chef

Marie Svensson  
Arkivarie



**Färgelanda  
kommun**

**DOKUMENTHANTERINGSPLAN 2018**  
**- HR-AVDELNINGEN**

### **Dokumenthanteringsplan (6 § 1 p AL)**

Varje myndighet skall upprätta en plan som beskriver myndighetens handlingar och hur dessa hanteras (dokumenthanteringsplan)

Handlingar är allt som innehåller information av något slag: texter, bilder eller information lagrad på annat sätt, till exempel i en dator eller på ett USB-minne.

### **Bevarande och gallring (10 § AL)**

Myndighet beslutar, efter samråd med arkivmyndigheten om gallring av handlingar i sitt arkiv, såvida ej annat följer av lag eller förordning. Beträffande arkiv som överlämnats till arkivmyndigheten beslutar denna efter samråd med överlämnande myndighet.

Gallring innebär förstörande och utplånande av allmänna handlingar oavsett media.

Syftet med gallring är att begränsa arkivtillväxten och kunna urskilja handlingar som är värda att bevara. Grundprincipen är att arkivhandlingar skall bevaras och gallring är ett undantag.

**Rensning** innebär att man ”städar” och kastar material av kortsiktigt intresse.

Aktrensning ska avse:

- Anteckningar och meddelanden av kortvarig betydelse
- Trycksaker som ej påkallat åtgärd eller tillfört ärendet något nytt
- Kopior, dubletter som är överflödiga eller obehövliga för att förstå ärendet
- Plocka bort gem, tejp, plastfickor, gummiband mm.

***För mer information kring dokumenthantering se Arkivboken!***

Arkivbildare: **HR-avdelningen**

Handling	Placering (var)	Gallring	Förvaringsplats När-/Centralarkiv	Anmärkning
Annonser	Digitalt	2 år		Gallras av Varbi
Anställningsbeslut, kortare än 3 månader	I personalakten	Vid inaktualitet	Närarkivet	Beslut före 1985 bevaras
Anställningsbeslut, längre än 3 månader	I personalakten	Bevaras	Centralarkivet	
Arbetsgivarintyg	Digitalt	2 år	Digitalt	
Bokförings- och avställningslista	I pärm	2 år	Närarkiv	
Förtroendevalda, anmälan av fackliga ombud	I pärm	Vid inaktualitet		
Förtroendevalda, reseräkningar, arvoden och ersättningar	I pärm	2 år	Närarkiv	
Förtroendevalda, uppgift om beräknad årsinkomst	I pärm	Vid inaktualitet		
Kontrolluppgifter, rättelse	I pärm	6 år	Närarkiv	
Kronofogdemyndighetsbeslut	I pärm	1 år		
Lokala avtal, kollektivavtal	Diariet	Bevaras		
Lokala förhandlingsprotokoll	Diariet	Bevaras		
Lönelistor, microkort, kopia	Digitalt	Bevaras		

Lönelistor, microkort		Bevaras	Närarkivet	På microkort från 198309 till 201001
Lönematerial		2 år	Närarkivet	Lönematerial före 1985 bevaras
Personalakt; anställningsavtal, ansökningshandlingar, betyg, pension, uppsägning egen/av arbetsgivaren, pensionsavgång, skriftliga varningar, sekretessförbindelse, tjänstgöringsintyg, personalhistorik, matrikelkort		Bevaras	Närarkivet	Personer över 70 år bevaras i Centralarkivet.
Sjukersättning, beslut från Försäkringskassan	I personalakten	Bevaras	Närarkivet	Personer över 70 år bevaras i Centralarkivet.
Underlag för skatt, ex jämkning		6 år	Närarkivet	



**Färgelanda  
kommun**



KLU § 96 Dnr 2017/666  
**Ny politisk organisation nästa mandatperiod**

**Ledningsutskottets förslag**

Kommunfullmäktige beslutar att från och med nästa mandatperiod förändra den politiska organisationen och inrätta en nämndsorganisation. Utöver kommunstyrelsen och "obligatoriska organ" inrättas en socialnämnd, en utbildningsnämnd/skolnämnd och en bygglovsnämnd.

Myndighetsnämnden upphör därmed 31 dec 2018 liksom de två fasta fullmäktigeberedningarna.

För kommunstyrelsens del gäller den nya organisationen fr o m den tidpunkt efter det allmänna valet 2018 då kommunfullmäktige valt ny styrelse. Övertagande och överlämnade av uppgifter från och till nämnderna gäller dock från årsskiftet 2018/2019.

Organisationsöversynsgruppen får i uppdrag att upprätta förslag till arbetsordning för kommunfullmäktige och reglementen för nämnderna i huvudsaklig överensstämmelse med organisationsöversynsgruppens förslag till inriktningar enligt nedanstående.

**Kommunfullmäktige**

(31 ledamöter och 50% ersättare – antalet är beslutat och kan inte ändras förrän inför nästa mandatperiod)  
Ordförande och två vice ordföranden

**Kommunstyrelsen**

Inriktning:

Utöver de uppgifter som ligger på kommunstyrelsen enligt kommunallagen är styrelsen ansvarig för samhällsbyggnadsfrågorna i vid bemärkelse inklusive kommunens fastighetsinnehav.

11 ledamöter och 7 ersättare

Ordförande och två vice ordföranden

Ett utskott med tre ledamöter och tre ersättare (ersättarna har närvarorätt vid utskottssammanträden)





Forts KLU § 96

### **Socialnämnd**

Inriktning:

Socialnämnden ansvarar för kommunens uppgifter enligt Socialtjänstlagen (SoL), Lagen om vård av unga (LVU), Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) med flera lagar inom det sociala området.

Nämnden övertar myndighetsnämndens ”mjuka myndighetsutövning” och delar av kommunstyrelsens nuvarande uppgifter.

7 ledamöter och 7 ersättare

Ordförande och vice ordförande

Ett utskott med tre ledamöter och tre ersättare (ersättarna har närvarorätt vid sammanträden).

### **Utbildningsnämnd/Skolnämnd**

Inriktning:

Skolnämnden ansvarar för den verksamhet som regleras i skollagen, med undantag för själva driften av verksamheterna och är huvudman för förskolan, öppen förskola, pedagogisk omsorg, grundskolan inklusive förskoleklassen, grundsärskolan, skolbarnsomsorgen, vuxenutbildningen. Nämnden övertar vissa av myndighetsnämndens och kommunstyrelsens nuvarande uppgifter.

7 ledamöter och 7 ersättare

Ordförande och vice ordförande

Inget utskott. Sammanträdesberedning av nämndens presidium.

### **Bygglövsnämnd**

Inriktning:

Bygglövsnämnden ansvarar för delar av kommunens uppgifter enligt Plan och bygglagen med särskild inriktning på myndighetsutövning mot enskild. Nämnden handlägger också ärenden med stöd av trafiklagstiftningen (lokala trafikföreskrifter m m)

Nämnden övertar myndighetsnämndens ”hårda myndighetsutövning”

5 ledamöter och 3 ersättare

Ordförande och vice ordförande.

Inget utskott. Sammanträdesberedning av nämndens presidium.



Forts KLU § 96

**Valnämnd**

Inriktning: Genomföra allmänna val och val till EU-parlamentet.

En ledamot per parti med lika många personliga ersättare

Ordförande och vice ordförande.

Inget utskott. Sammanträdesberedning av nämndens presidium

**Val och arvodesberedning**

Inriktning: Upprätta förslag/nomineringar vid val till olika förtroendemannauppdrag och upprätta förslag till arvoden och ersättningar till förtroendevalda.

En ledamot per parti med lika många personliga ersättare

Beredningsledare och vice beredningsledare

**Krisledningsnämnd**

Inriktning: Uppgifter enligt Lagen om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap

3 ledamöter och tre ersättare (om möjligt personunion med kommunstyrelsens arbetsutskott.)

**Överförmyndare**

Inriktning: Överförmyndarens uppgifter enligt föräldrabalken m m

En överförmyndare med en ersättare.

**Revision**

Fem revisorer.

Ordförande och vice ordförande

**Beredningar**

Kommunfullmäktige kan inrätta tillfälliga beredningar för specifika uppdrag.



Forts KLU § 96

**Yrkanden**

Tobias Bernhardsson (C) yrkar bifall till organisationsöversynsgruppens förslag.

**Propositionsordning**

Ledningsutskottet godkänner att proposition ställs på yrkandet. Efter ställd proposition finner ordföranden att yrkandet bifalls.

**Anteckning till protokollet**

Ulla Börjesson (S), Tommy Larsson (S) och Rune Månsson (S) deltar inte i denna paragrafs beslut.

**Ärendebeskrivning**

Organisationsöversynsgruppen har gjort en översyn av kommunens politiska organisation inför nästa mandatperiod. Gruppen har övervägt två alternativ som i korthet innebär följande:

**Kommunstyrelseorganisation**

Nuvarande organisation med kommunstyrelsen som enda verksamhetsnämnd behålls. Utskott med ansvar för vissa specificerade områden inrättas, t ex utskott för de sociala frågorna och utskott för skolfrågor. Myndighetsnämnden upphör i sin nuvarande form med både ”mjuk” och ”hård” myndighetsutövning och uppgifterna överförs till kommunstyrelsen (och hanteras i utskott) som därmed får både mandat och resurser för verksamheten. (Myndighetsnämnden har idag ingen budget för de insatser nämnden fattar beslut om.) En nämnd som hanterar de ärenden där kommunen själv är sökande eller på annat sätt ansvarig behövs för att undvika jävsproblematik.

**Nämndsorganisation**

Utöver kommunstyrelsen inrättas en socialnämnd, en utbildningsnämnd/skolnämnd och en bygglovsnämnd. Kommunstyrelsen frigörs från de uppgifter som nämnderna övertar och blir, utöver de uppgifter som åligger styrelsen enligt kommunallagen, ansvarig för samhällsbyggnadsfrågorna i vid bemärkelse och kommunens fastighetsinnehav.

Myndighetsnämndens uppgifter fördelas på kommunstyrelsen och de nya nämnderna.



Forts KLU § 96

*Organisationsöversynsberedningens uppdrag*

Uppdraget

- *Genomlysning av dagens politiska organisation –styrkor och svagheter.*
- *Upprätta förslag till politisk organisation för nästkommande mandatperiod.*
- *Upprätta förslag till antal ledamöter och ersättare i kommunfullmäktige.*

Grupp/tillfällig beredning

*Kommunfullmäktige tillsätter en parlamentarisk grupp (tillfällig beredning) bestående av 1 ledamot från vart och ett av de partier som är representerade i kommunfullmäktige. Kommunfullmäktiges presidium ingår i gruppen men inräknas inte i partirepresentationen. Kommunfullmäktiges ordförande är gruppens ledare.*

*Inga ersättare väljs.*

*Presidiet rekommenderar partierna att nominerar ledamöter som är väl förankrade i respektive parti och i den politiska organisationen.*

Budget

*100 000:- anvisas ur kommunfullmäktiges anslag (beräknas utifrån ca 8 sammanträden)*

Arvode och ersättningar

*Om kommunfullmäktiges ordförande väljs till gruppens ledare anses ledararvodet ingå i hennes fasta arvode som kommunfullmäktiges ordförande. Om kommunfullmäktige väljer någon annan att leda gruppens arbete utgår arvode enligt reglerna för beredningsledare i tillfälliga beredningar.*

*Sammanträdesarvode vid sammanträden utgår till samtliga.*

Tid

*Förslaget ska vara klart innan årsskiftet 2017/2018 och tas i bruk efter valet 2018.*



Kommunstyrelsens ledningsutskott

---

Forts KLU § 96

*Exempel på frågeställningar*

- *En verksamhetsnämnd eller flera ?*
- *Ska ansvar alltid kopplas till budget ?*
- *Hur ska kommunstyrelsen organiseras ? Utskott/arbetsgrupper ?*
- *Myndighetsutövning mot enskild enligt Socialtjänstlagen, LSS etc mjuk lagstiftning – myndighetsnämnd eller socialt utskott till kommunstyrelsen ?*
- *Myndighetsutövning mot enskild enligt Plan och bygglagen, miljöbalken etc hård lagstiftning - byggnadsnämnd (myndighetsnämnd) eller ”hårt utskott” till kommunstyrelsen ?*
- *Antal ledamöter och ersättare i kommunfullmäktige ?*
- *Antal ledamöter och ersättare i kommunstyrelsen ?*
- *Fasta eller tillfälliga beredningar i kommunfullmäktige ? Uppdragen?*
- *Parlamentariskt tillsatta grupper eller proportionellt efter valresultatet ?*
- *Hur vitaliserar vi kommunfullmäktige ?*

### **Beslutsunderlag**

Organisationsöversynsgruppens protokoll 2018-05-02

Kostnadsberäkning för nämndorganisation

Kostnadsberäkning alternativa politiska organisationer

Skickas till  
Kommunstyrelsen

---

Justering

Utdragsbestyrkande



## **Sammanträde med: Organisationsöversynsgruppen**

---

**Plats och tid:** Kommunkontoret, sammanträdesrum Beredskap, 2018-05-02, kl 15.00

**Närvarande:**

**Gruppens ledning/sammankallande:**

Kerstin Fredriksson (S) kommunfullmäktiges ordförande - beredningsledare

Thor-Björn Jakobsson (C) kommunfullmäktiges vice ordförande

**Ledamöter**

Tommy Larsson (S) ersätter Ulla Börjesson (S)

Håkan Gusteus (L) från 15.30

Inger Bäcker (V)

Karl-Erik Segersax (KD)

Tobias Bernhardsson (C)

Linda Jansson (M)

Jörgen Andersson (SD)

2017/666

### **Ny politisk organisation fr o m årsskiftet 2018/2019**

#### **Beslutsförslag**

Kommunfullmäktige beslutar att från och med nästa mandatperiod förändra den politiska organisationen och inrätta en nämndsorganisation. Utöver kommunstyrelsen och "obligatoriska organ" inrättas en socialnämnd, en utbildningsnämnd/skolnämnd och en bygglovnämnd.

Myndighetsnämnden upphör därmed 31 dec 2018 liksom de två fasta fullmäktigeberedningarna.

För kommunstyrelsens del gäller den nya organisationen fr o m den tidpunkt efter det allmänna valet 2018 då kommunfullmäktige valt ny styrelse. Övertagande och överlämnade av uppgifter från och till nämnderna gäller dock från årsskiftet 2018/2019.

Organisationsöversynsgruppen får i uppdrag att upprätta förslag till arbetsordning för kommunfullmäktige och reglementen för nämnderna i huvudsaklig överensstämmelse med organisationsöversynsgruppens förslag till inriktningar enligt nedanstående.

**Kommunfullmäktige** (31 ledamöter och 50% ersättare – antalet är beslutat och kan inte ändras förrän inför nästa mandatperiod)

Ordförande och två vice ordföranden

#### **Kommunstyrelsen**

Inriktning:

Utöver de uppgifter som ligger på kommunstyrelsen enligt kommunallagen är styrelsen ansvarig för samhällsbyggnadsfrågorna i vid bemärkelse inklusive kommunens fastighetsinnehav.

11 ledamöter och 7 ersättare

Ordförande och två vice ordföranden

Ett utskott med tre ledamöter och tre ersättare (ersättarna har närvarorätt vid utskottssammanträden)



---

**Sammanträde med: Organisationsöversynsgruppen**

---

**Socialnämnd**

Inriktning:

Socialnämnden ansvarar för kommunens uppgifter enligt Socialtjänstlagen (SoL), Lagen om vård av unga (LVU), Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) med flera lagar inom det sociala området. Nämnden övertar myndighetsnämndens ”mjuka myndighetsutövning” och delar av kommunstyrelsens nuvarande uppgifter.

7 ledamöter och 7 ersättare

Ordförande och vice ordförande

Ett utskott med tre ledamöter och tre ersättare (ersättarna har närvarorätt vid sammanträden)

**Utbildningsnämnd/Skolnämnd**

Inriktning:

Skolnämnden ansvarar för den verksamhet som regleras i skollagen, med undantag för själva driften av verksamheterna och är huvudman för förskolan, öppen förskola, pedagogisk omsorg, grundskolan inklusive förskoleklassen, grundsärskolan, skolbarnsomsorgen, vuxenutbildningen. Nämnden övertar vissa av myndighetsnämndens och kommunstyrelsens nuvarande uppgifter.

7 ledamöter och 7 ersättare

Ordförande och vice ordförande

Inget utskott. Sammanträdesberedning av nämndens presidium

**Bygglövnämnd**

Inriktning:

Bygglövsnämnden ansvarar för delar av kommunens uppgifter enligt Plan och bygglagen med särskild inriktning på myndighetsutövning mot enskild.

Nämnden handlägger också ärenden med stöd av trafiklagstiftningen (lokala trafikföreskrifter m m)

Nämnden övertar myndighetsnämndens ”hårda myndighetsutövning”

5 ledamöter och 3 ersättare

Ordförande och vice ordförande.

Inget utskott. Sammanträdesberedning av nämndens presidium

**Valnämnd**

Inriktning: Genomföra allmänna val och val till EU-parlamentet.

En ledamot per parti med lika många personliga ersättare

Ordförande och vice ordförande.

Inget utskott. Sammanträdesberedning av nämndens presidium

**Val och arvodesberedning**

Inriktning: Upprätta förslag/nomineringar vid val till olika förtroendemannauppdrag och upprätta förslag till arvoden och ersättningar till förtroendevalda.

En ledamot per parti med lika många personliga ersättare

Beredningsledare och vice beredningsledare



---

**Sammanträde med: Organisationsöversynsgruppen**

---

**Krisledningsnämnd**

Inriktning:

Uppgifter enligt Lagen om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap  
3 ledamöter och tre ersättare (om möjligt personunion med kommunstyrelsens arbetsutskott.)

**Överförmyndare**

Inriktning:

Överförmyndarens uppgifter enligt föräldrabalken m m  
En överförmyndare med en ersättare.

**Revision**

Fem revisorer.

Ordförande och vice ordförande

**Beredningar**

Kommunfullmäktige kan inrätta tillfälliga beredningar för specifika uppdrag.

**Ärendebeskrivning**

Organisationsöversynsgruppen har gjort en översyn av kommunens politiska organisation inför nästa mandatperiod.

Gruppen har övervägt två alternativ som i korthet innebär följande:

**Kommunstyrelseorganisation**

Nuvarande organisation med kommunstyrelsen som enda verksamhetsnämnd behålls. Utskott med ansvar för vissa specificerade områden inrättas, t ex utskott för de sociala frågorna och utskott för skolfrågor. Myndighetsnämnden upphör i sin nuvarande form med både ”mjuk” och ”hård” myndighetsutövning och uppgifterna överförs till kommunstyrelsen (och hanteras i utskott) som därmed får både mandat och resurser för verksamheten. (Myndighetsnämnden har idag ingen budget för de insatser nämnden fattar beslut om.) En nämnd som hanterar de ärenden där kommunen själv är sökande eller på annat sätt ansvarig behövs för att undvika jävsproblematik.

**Nämndsorganisation**

Utöver kommunstyrelsen inrättas en socialnämnd, en utbildningsnämnd/skolnämnd och en bygglovsnämnd. Kommunstyrelsen frigörs från de uppgifter som nämnderna övertar och blir, utöver de uppgifter som åligger styrelsen enligt kommunallagen, ansvarig för samhällsbyggnadsfrågorna i vid bemärkelse och kommunens fastighetsinnehav. Myndighetsnämndens uppgifter fördelas på kommunstyrelsen och de nya nämnderna.

Vissa ledamöter i gruppen har under arbetets gång förordat en kommunstyrelseorganisation.

Inom det presenterade förslaget till nämndsorganisation har gruppen gjort kompromisser. (handlar bland annat om antalet ledamöter och ersättare i kommunstyrelsen)





## Sammanträde med: Organisationsöversynsgruppen

---

*Organisationsöversynsberedningens uppdrag*

### Uppdraget

- Genomlysning av dagens politiska organisation –styrkor och svagheter.
- Upprätta förslag till politisk organisation för nästkommande mandatperiod.
- Upprätta förslag till antal ledamöter och ersättare i kommunfullmäktige.

### Grupp/tillfällig beredning

*Kommunfullmäktige tillsätter en parlamentarisk grupp (tillfällig beredning) bestående av 1 ledamot från vart och ett av de partier som är representerade i kommunfullmäktige.*

*Kommunfullmäktiges presidie ingår i gruppen men inräknas inte i partirepresentationen.*

*Kommunfullmäktiges ordförande är gruppens ledare.*

*Inga ersättare väljs.*

*Presidiet rekommenderar partierna att nominerar ledamöter som är väl förankrade i respektive parti och i den politiska organisationen.*

### Budget

*100 000:- anvisas ur kommunfullmäktiges anslag (beräknas utifrån ca 8 sammanträden)*

### Arvode och ersättningar

*Om kommunfullmäktiges ordförande väljs till gruppens ledare anses ledararvudet ingå i hennes fasta arvode som kommunfullmäktiges ordförande. Om kommunfullmäktige väljer någon annan att leda gruppens arbete utgår arvode enligt reglerna för beredningsledare i tillfälliga beredningar.*

*Sammanträdesarvode vid sammanträden utgår till samtliga.*

### Tid

*Förslaget ska vara klart innan årsskiftet 2017/2018 och tas i bruk efter valet 2018.*

### Exempel på frågeställningar

- En verksamhetsnämnd eller flera ?
- Ska ansvar alltid kopplas till budget ?
- Hur ska kommunstyrelsen organiseras ? Utskott/arbetsgrupper ?
- Myndighetsutövning mot enskild enligt Socialtjänstlagen, LSS etc mjuk lagstiftning – myndighetsnämnd eller socialt utskott till kommunstyrelsen ?
- Myndighetsutövning mot enskild enligt Plan och bygglagen, miljöbalken etc hård lagstiftning - byggnadsnämnd (myndighetsnämnd) eller ”hårt utskott” till kommunstyrelsen ?
- Antal ledamöter och ersättare i kommunfullmäktige ?
- Antal ledamöter och ersättare i kommunstyrelsen ?
- Fasta eller tillfälliga beredningar i kommunfullmäktige ? Uppdragen ?
- Parlamentariskt tillsatta grupper eller proportionellt efter valresultatet ?
- Hur vitaliserar vi kommunfullmäktige ?

*Underskrifter:*

---

Kerstin Fredriksson (S)

---

Thor-Björn Jakobsson (C)

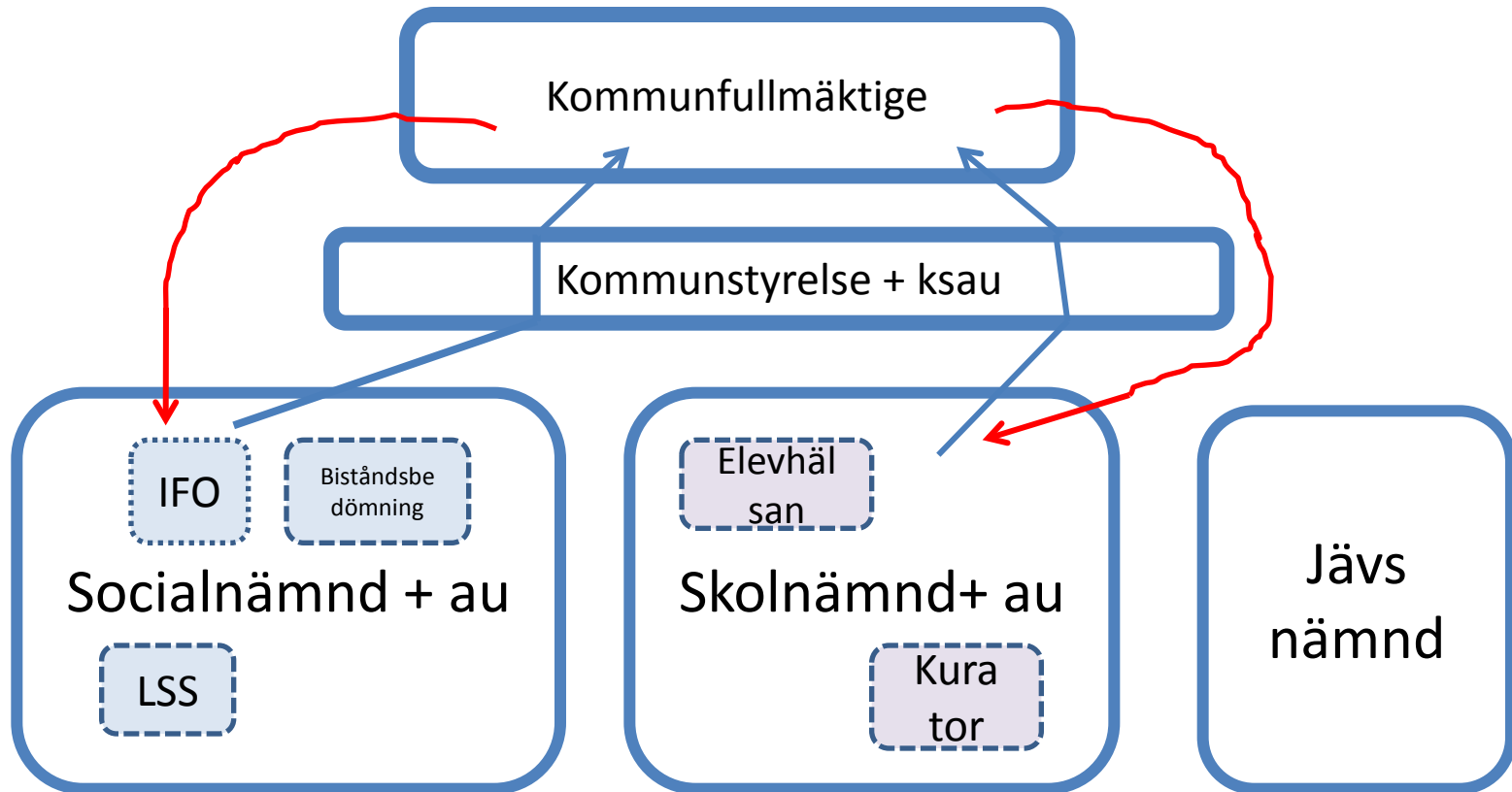
---

Marianne Martinsson  
Sekreterare

# OBSERVERA

- Kostnaderna i denna beräkning har utgjort ett **underlag** för organisationsöversynsgruppens ställningstagande till förändrad politisk organisation.

# Ny nämndsorganisation



# Kommunstyrelsen

- Kommunstyrelseuppgifter – t ex
- förslag till budget
- Upprätta bokslut
- Samordna
- Uppsiktsplikt
- Verkställa det inte KF lämnat till annan nämnd

# Forts kommunstyrelse

- Byggnadsnämnd
- Samhällsutveckling
- Teknik – ny och ”gammal”
- Bibliotek
- Fritid med fritidsgård, simskola, föreningar  
mm
- Näringsliv
- Turism

# Socialnämndens uppgifter

- Göra sig **väl förtrogen med levnadsförhållandena** i kommunen
- **Medverka i samhällsplaneringen** och i samarbete med andra samhällsorgan, organisationer, föreningar och enskilda främja goda miljöer i kommunen.
- **Informera om socialtjänsten** i kommunen genom uppsökande verksamhet och på annat sätt främja förutsättningarna för goda levnadsförhållanden.
- Svarar för **omsorg och service**, upplysningar, råd, stöd och vård, **ekonomisk hjälp och annat bistånd** till familjer och enskilda som behöver det.
- **Socialnämnden styrs främst av lagarna** på det sociala området – i huvudsak socialtjänstlagen (SoL), lagen om vård av unga (LVU), lagen om vård av missbrukare i vissa fall (LVM), lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).

# Socialnämnd i praktiken

- **Dals-Ed**
- Dals-Ed 11 sammanträden
- Ca 70 ärenden
- 27% information varav 10 verksamhetsbesök
- 26 % Ekonomiärenden - bokslut budget budgetuppföljning och taxor
- 20% vidare till ks/KF
- 27 % egna beslut
  
- Riktlinjer för färdtjänsten
- Utökat lokalbehov för LSS
- Strategi för långsiktig hållbar ekonomi och verksamhet 2021
- Verksamhetsplan 2017 och budget för 2017 – 2019 för samordningsförbundet
- Svar på remiss om samverkan med VG kommunerna och VG om tandvård
- Föreningsbidrag 2017
- Trygg och effektiv utskrivning för slutenvården
- Regelverk - Föreningsbidrag

# Fort Socialnämnd i praktiken

- **Sotenäs**
- 10 sammanträden
- Ca 90 ärenden
- 31 % informationsärenden och uppföljningar
- 11% ärenden går vidare till KS/KF
- 56 % egna beslut
  
- delegationsordningen
- Patientsäkerhetsberättelse 2016
- Överklagan, måltidskostnad, korttidsboende, Hunnebohemmet
- Ung omsorg
- Uppdaterade Kvalitets- och värdighetsgarantier i Omsorgsförvaltningen
- E-tillsyn - Tillsyn via kamera inom äldreomsorgen
- Funktionshinderplan 2018-2022
- Individ- och familjeomsorg (IFO) Översyn
- Webbaserat anhörigstöd - En bra plats
- Jämställda biståndsbeslut
- Val av nytt PUL-ombud
- Yttrande till Inspektionen för vård och omsorg (IVO)
- Anslutning till Migrationsverkets e-tjänst för kommuner
-



# Forts Socialnämnd i praktiken

- **Karlshamn**
- 11 sammanträden
- Ca 170 ärenden
- 55 % information
- 10% yttranden över motioner, medborgarförslag , cykelplan, detaljplaner, statliga utredningar
- 18 % Till KS/KF
- 17% egna beslut
  
- Klagomål avvikelser
- Utveckling av undersköterskerollen ohälsotal/sjukfrånvaro
- revisionsrapport om biståndshandläggning inom äldreomsorg
- Riktlinjer
- Föreningsbidrag
- Gränsdragningsdokument gällande hjälpmedelscenter i Blekinge
- Rekommendation från SKL att stärka utveckling och kvalitet på särskilda boenden för äldre nattetid 2017/351
- Flytt av LSS-verksamheten från omsorgsnämnden till nämnden för arbete och välfärd 2016/2015
- Utredning om att införa valfrihetssystem enligt LOV
- Behov av särskilt boende i Karlshamns kommun

# Om vi hade haft en socialnämnd 2017

- Ca 30 ärenden hade behandlats i socialnämnden och ett antal hade varit egna beslut
- Avtal Samverkande sjukvård i Färgelanda kommun 2017
- Hälsa- och sjukvårdsavtal
- Information – nyckeltal (köer mm)
- Ställningstagande till om barn utan legal vårdnadshavare (ensamkommande) ska få stanna kvar i sitt boende även efter uppskrivning av ålder och fram till dess Migrationsverket fattat beslut i asylärendet.
- Patientsäkerhetsberättelse omsorg
- Kommunal taxa för transport av avlidna
- Information om ekonomiska konsekvenser av placeringar enligt socialtjänstlagen (SoL), Lagen om vård av unga (LVU), Lagen om särskild service till viss funktionshindrade (LSS) och Lagen om vård av missbrukare
- Rekommendation för arbete med ökad kvalitet nattetid i särskilt boende för äldre
- Samarbetsavtal – Försörjning av personliga hjälpmedel med Västra Götalandsregionen från 1 oktober 2017
- Gemensam organisation för personligt ombud i Fyrbodal
- Äldreplan 2018-2023 - förslag från den tillfälliga beredningen

# Skolnämndens uppgifter

- Skolnämnden ansvarar för den verksamhet som regleras i skollagen, med undantag för själva driften av verksamheterna.
- Är huvudman för förskolan, öppen förskola, pedagogisk omsorg, grundskolan
- inklusive förskoleklassen, grundsärskolan, skolbarnsomsorgen, vuxenutbildningen
- svarar för tillsyn enligt skollagen 26 kap 4§ av förskola och fritidshem som utförs av annan i kommunen samt den pedagogiska omsorg som erhåller bidrag av kommunen.
- Är remissorgan i frågor som rör verksamhetsområdet och medverkar i samhällsplaneringen
- Fördelar de resurser som kommunfullmäktige har tilldelat nämnden för att ge rektor och annan personal i skolan förutsättningar att nå de nationella målen.
- Formulerar lokala mål för uppföljningen av skolans resultat som utgår från de nationella målen för utbildningen.
- Vara mottagare av uppföljningen av de nationella och lokala målen - kvalitetsredovisningen

# Exempel på ärenden som tillhör skolans inre arbete och därför är rektors ansvar

- Rektor/förskolechef ska bland annat ansvara för och besluta om
- Ledning och samordning av det pedagogiska arbetet och ha ett särskilt ansvar för att utbildningen utvecklas.
- *”Pedagogiskt ledarskap är allt som handlar om att leda skolans arbete och ansvara för en god måluppfyllelse i relation till de nationella målen i skolan och för att förbättra skolans resultat så att varje elev når så långt som möjligt i sitt lärande och sin utveckling.”* (skolinspektionens definition)
- besluta om sin enhets inre organisation
- arbetet med barn och elever i behov av särskilt stöd,
- förskolans och skolans kontakter med arbetslivet och det omgivande samhället
- kompetensutveckling för personalen.
- längre ledigheter för elever
- avstängning
- omhändertagande av föremål
- befrielse från obligatoriska inslag i undervisningen i de obligatoriska skolformerna

# Skolnämnd i praktiken

- **Dals Ed 2017**
- 9 sammanträden
- Ca 80 ärenden
- 63 % informationsärenden och rapporter och interna ekonomiärenden
- 18 % ärenden går vidare till KS/KF
- 19 % egna beslut
  
- Svara på revisionsrapport
- Rutiner för klagomålshantering
- Patientsäkerhetsberättelse
- Svar på skrivelse från lärararbetslag
- Lokaldisposition förskola
  
- Ombyggnaden av Snörrumskolan har varit nämndens stora fokus under 2017. Vid i stort sett varje sammanträde har nämnden fått rapport om bygget.

# Forts Skolnämnd i praktiken

- **Lidköping 2017**

- 9 sammanträden
  - Ca 160 ärenden
  - 61% info och rapporteringsärenden några med uppdrag
  - 16% ärenden går vidare till KS/KF
  - 23% är egna beslut
- 
- Ersättning till fristående skolor
  - Riktlinje för studie och yrkesvägledning
  - Regler för bidrag till pedagogisk omsorg som erbjuds som alternativ till förskola eller fritidshem
  - Risk- och sårbarhetsanalys gällande molntjänster i Barn & Skola
  - Önskemål om flytt av skolavslutningsdag
  - Verksamhetschefsansvar för barn- och elevhälsan
  - Godkänna patientsäkerhetsberättelse
  - Interkommunal ersättning 2017
- 
- Har verksamhetsansvariga politiker som rapporterar varje sammanträde

# Om vi hade haft en skolnämnd 2017

- Ca 20 ärenden av kommunstyrelsens hade behandlats i skolnämnden och ett antal varit egna beslut
- Rapport anmälningar om kränkande behandling
- Långsiktig organisation och lokallösning för skola F-9 inklusive fritidshem
- Patientsäkerhetsberättelse för skolhälsovården i Färgelanda kommun 2016
- Rapport om det systematiska kvalitetsarbete 2016 i förskola, skola och vuxenutbildning
- Rapport "Du äger ditt liv"
- Deltagande i utvecklingsarbetet PRIO
- Redovisning med förslag till åtgärder - Särskild utvecklings-gruppen för skolan med anledning av SKL:s rapport "Öppna jämförelser – grundskolan 2016"
- Remissvar angående Ansökan om godkännande som huvudman för utökning av befintlig fristående gymnasieskola från Thorén Innovation School AB i
- Riktlinjer - Start av fristående förskola, fritids och pedagogisk omsorg inklusive Godkännande av enskild anordnare av förskolor, fritidshem samt pedagogisk omsorg
- Godkännande av Naturmontessori väst AB som enskild anordnare av förskola på Dagsholm i Färgelanda kommun
- Ny plan för Informations och kommunikationsteknik
- Redovisning av Barnomsorgskön
- Överföring/överlämnande av skolhälsovårdsjournaler
- Barn och elevpeng inkl tilläggsbudget 2017
- Upphandling och installation av lätta byggnader/moduler i anslutning till förskola i Stigen och Ödeborg.
- Till och ombyggnad av förskolan Högsäter
-

# Om vi hade haft skolnämnd och socialnämnd 2017 hade vi måst inhämta yttranden från dem i ett antal ärenden

- Bostadsförsörjningsprogram
- Mark och bostadsstrategi
- Årsredovisningen för Färgelanda kommun
- Svar på motion om arbetskläder
- Folkhälsobokslut
- Handlingsplan för Brottsförebyggande rådet, BRÅ
- Heltid som norm för anställningar i Färgelanda kommun
- Miljöpolitiskt program
- Godkännande av Livsmedels - och måltidspolicy
- Svar på motion om boendemiljön
- Ekonomiska Månadsrapporter
- Mål och verksamhetsplan - budget
- Riktlinjer för folkhälsorådet och folkhälsoarbetet i Färgelanda kommun
- Antagande av Beredning 2:s förslag till Vision för Färgelanda kommun 2030



## Nämndsorganisationens påverkan på ärendemängden i kommunstyrelsen utifrån förhållandena 2017

- Ca 50 ärenden hade behandlats i nämnderna
- Ca 50 bygglov och tillsynsärenden tillkommer
- Ca 15 trafikärenden tillkommer
  
- Summa summarum: Kommunstyrelsens ärendemängd blir ungefär densamma 2018 som idag.

# Jävsnämnd

- En uppgift:
- Besluta i ärenden där kommunen själv är part.

# Ekonomi - Vad kostar det ?

- Förutsättningar för beräkningen
- Arvoden är beräknade utifrån val och arvodesberedningens förslag
- Ersättning för förlorad arbetsförtjänst är beräknat på en lön på 32 000:- /mån och att 70% av de närvarande är berättigade till sådan ersättning.
- Ersättningen för förlorad arbetstid är beräknad utifrån sammanträdestid + 1 timma
- Alla som har rätt att vara på sammanträdet ingår i beräkningen
- Hälften av sammanträdena är halvdagar och hälften heldagar
- Resersättningen är beräknad utifrån ett genomsnitt under 2017 – 1,5 mil per deltagare
- Sociala avgifter ingår
- Ingår inte:
  - Utbildningsinsatser
  - Surfplattor

# Nya Förtroendemannakostnader

	Ny förtr kost	2017	skillnad	
Kommunfullmäktige 31+17	671000	640000	31000	
Kommunstyrelsen 11+11 + ksau	2410000	1798000	612000	
Skolnämnd 7+7 + au	430000	0	430000	
Socialnämnd 7+7 + au	720000	0	720000	
Jävsnämnd 3+3	64000	0	64000	
Beredning 7	148000	134000	14000	(2017 genomsnitt 2 bered)
Överförmyndare 1+1	112000	80000	32000	
Val och arvodesber 7	73000	0	73000	(ligger i KF 2017)
Revision 5	116000	86000	30000	
Ekonomiråd	0	99000	-99000	
Myndighetsnämnd	0	206000	-206000	
<b>Totalt</b>	<b>4744000</b>	<b>3043000</b>	<b>1701000</b>	

# Påverkan på förvaltningen

- Förutsättning: kommunchefen är förvaltningschef för alla nämnder

Tillkommande sammanträdestid (i sammanträde + förberedelser)			
	tim		dagar
Kommunchef	262		33
Sektorschefer tot	704		88
Ekonomi	432		54
Personal	152		19
Adm personal	1164		146
Övrig pers	520		65
	3234		405
<b>Motsvarar 1,6 årsarbetare</b>			

# Mera.....

- 52 fler sammanträden än i dag
- Ökat behov av sammanträdeslokaler som rymmer ca 20 (skol- resp socialnämnden) 18 ggr
- I heldagsutbildning (8 tim) av hela KF kostar ca 159 000:- + ev föreläsarkostnad
- Sannolikt tillkommer behov av ett antal surfplattor – kostade 5 500:-/st när de nuvarande köptes in
- Vi kan inte jobba lagligt enl tryckfrihetsförordningen och offentlighetslagstiftningen med nuvarande diariesystem – nytt kostar mycket men behövs oavsett organisation.
- Nämndsorganisation försvårar att jobba över ”sekretessgränser”, t ex när barn far illa – ju färre nämnder som är involverade, desto enklare
- Utgångspunkter för handläggningen av ärenden enligt förvaltningslagen
- 9 § Ett ärende ska handläggas så enkelt, snabbt och kostnadseffektivt som möjligt utan att rättssäkerheten eftersätts.
- Dataskyddsförordningen ska hanteras av var och en av nämnderna

# Kostnadsberäkning alternativa pol organisationer

- Så här har vi räknat
- KF, revisionen, överförmyndariet, krisledningsnämnden är inte inräknade
- Använt nuvarande arvodesbestämmelser
- Inga fasta arvoden till presidierna - bara sammanträdesarvoden
- Alla som har närvarorätt har förutsatts vara på plats
- Ingen reserersättning eller annan kostnadsersättning
- Ersättning för förlorad arb förtj beräknad på lönen 30 000:-/månaden
- Ersättning för förlorad arb förtj för halvdagssammanträde (4 tim) är beräknad på 6 tim förlorad arbetsförtjänst
- ersättning för förlorad arbetsförtjänst för heldagssammanträden är beräknad på 8 timmar

- 75% av de förtroendevalda är förvärvsarbetande och har rätt till ers för förl arbetsförtjänst
- Ersättning till sektorscheferna är ett genomsnitt för gruppen
- Förvaltningens tider är en skattning av sammanträdestid + för- och efterarbeten
- 
- Inga nya surfplattor finns med i beräkningen
- Behovet av ett nytt diarium som beräknas till 2 milj + licenskostn på 250 000/år - särskilt viktigt vid en nämndsorg är inte medräknat (Nuvarande licenskostnad är 52 000/år)
- I nämndsorganisationen finns inget ekonomiråd - vi räknar med att budgetarbetet sker i utskotten



# Nämndsorganisationen

- KS 9+9, 9 halvdagar
- KSAU 5+ 5, 9 halvdagar
- Bygglovsn 3+3, 11 halvdagar
- Socialn 7+7, 9 halvdagar
- IFO au 3+3, 15 halvdagar
- Soc au 3 + 3, 6 halvdagar
- Utb nämnd 7+7, 9 halvdagar
- Utb au 3+ 3, 9 halvdagar

# Vad kostar Nämndsorganisationen – förtroendemannakostnader

• Kommunstyrelsen med utskott	387 000
• Bygglovnämnden	137 000
• Utbildn nämnden med utskott	301 000
• Socialnämnden med 2 utskott	472 000
• Totalt	1 296 000

# Vad kostar nämndsorg - förvaltningen

• Kommunchef	470 tim	265 000
• Sektorsch/förvch	840 tim	428 000
• Ekonomichef	880 tim	449 000
• Adm/PC chef	200 tim	99 450
• Adm/sekr	2 650 tim	1 050 000
• Övr personal	540 tim	245 000
• Total tid	5 600 tim	2 535 000

# Totalkostnad nämndsorganisation

- 3 831 000

# Utskottsorganisationen

- Kommunstyrelse 11+11 9 halvdagar
- KSAU 5 + 5, 12 halvdagar (3budg
- Soc utskott 3 + 3 15 halvdagar
- Utbildningsuts 5+3 9 halvdagar
- Samh bygg uts 5+3 9 halvdagar
- Ekonomiråd 8 5 heldagar

# Vad kostar utskottsorganisationen - förtroendemannakostnader

• Kommunstyrelsen	392 000
• KSAU	91 000
• Utbildn utskott	140 000
• Soc utskott	187 000
• Samh bygg uts	140 000
• Ekonomiråd	122 000
• Totalt	1 173 000

# Vad kostar utskottsorganisationen - förvaltningen

• Kommunchef	610 tim	380 000
• Sektorsch/förvch	560 tim	281 000
• Ekonomichef	520 tim	267 000
• Adm/PC chef	200 tim	103 000
• Adm/sekr	1750 tim	699 000
• Övr personal	330 tim	147 000
• Total tid	3960 tim	1 878 000

# Totalkostnad utskottsorganisation

- 3 051 000



# Nuvarande organisation

- Kommunstyrelsen 13 + 7                      9 heldagar
- Ledningsutskottet 5 + 5                      9 heldagar
- Myndighetsnämnd 5+5                      11 halvdagar
- Ekonomiråd 8                                      5 halvdagar

# Vad kostar nuvarande organisation - förtroendemannakostnader

• Kommunstyrelsen	647000
• Ledningsutskottet	142 000
• Myndighetsnämnden	223 000
• Ekonomirådet	122 000
• Totalt	1 144 000

# Vad kostar nuvarnade organisation - förvaltningen

• Kommunchef	610 tim	380 000
• Sektorsch/förvch	395 tim	201 000
• Ekonomichef	450 tim	228 000
• Adm/PC chef	140 tim	169 000
• Adm/sekr	1000 tim	413 000
• Övr personal	200 tim	90 000
• Total tid	2795 tim	1 481 000

# Totalkostnad nuvarande organisation

- 2 625 000

# Jämförelse

- 

	Nuv org	Nämndsorg	Utskottsorg
Antal			
Sammantr	34	77	59
Total			
Kostnad	2 625 000	3 831 000	3 051 000



Kommunstyrelsens ledningsutskott

---

KLU § 98

Dnr 2018/203

**Ändring av stadgarna för Stiftelsen för Dalslands kanals framtida bestånd**

**Ledningsutskottets förslag**

Kommunfullmäktige beslutar att godkänna ändring av stiftelsen stadgar, § 4 till följande lydelse

§ 4 Stiftelsens styrelse;  
Stiftelsens angelägenheter handhas av en styrelse som består av 10 ledamöter jämte 10 ersättare.

Västra Götalandsregionen och Region Värmland utser vardera en ledamot. Kommunerna Vänersborg, Årjäng, Åmål, Bengtsfors, Dals-Ed, Mellerud och Färgelanda \* utser även de vardera en ledamot. Därjämte äger Dalslands Kanal AB rätt att utse en ledamot. För varje ledamot utses på samma sätt en ersättare

Ledamöter och ersättare utses för samma mandatperiod som gäller vid kommunala val.

Styrelsen utser inom sig ordförande och vice ordförande samt inom eller utom sig sekreterare och kassör. Vidare utser styrelsen representant i Dalslands kanal AB:s styrelse.

Styrelsen ska ha sitt säte i Åmål, Västra Götalands län.  
Stiftelsen firmatecknas av den eller dem som styrelsen därtill utser.  
Styrelsen äger rätt att då så erfodras till sig adjungera personer för särskilda uppdrag. Styrelsen skall vid förvaltning av stiftelsens tillgångar tillse att dessa inbringade på fullt betryggande sätt.

(\* Ändring, Tidigare lydelse: Dalslandskommunernas kommunalförbund)

**Anteckning till protokollet**

Linda Jansson (M) deltar inte i handläggningen idag utan återkommer i kommunstyrelsen.



Forts KLU § 98

### Ärendebeskrivning

Stiftelsen för Dalslands Kanals framtida bestånd har begärt att stiftelsens grundare reviderar stadgarna när det gäller val av styrelse i stiftelsen. Enligt nu gällande stadgar består styrelsen av 6 ledamöter och 6 ersättare valda av Västra Götalandsregionen, Region Värmland, Vänersborgs kommun, Årjängs kommun och Dalslandskommunernas Kommunalförbund. Därjämte äger Dalslands kanal AB rätt att utse en ledamot.

Dalslandskommunernas kommunalförbund har upphört som juridisk person och stadgarna behöver därför revideras. Förslaget innebär att var och en av de kommuner som tidigare har ingått som medlemmar i kommunalförbundet fortsättningsvis utser var sin ledamot och ersättare.

Gamla lydelsen

#### § 4

#### Stiftelsens styrelse

Stiftelsens angelägenheter handhas av en styrelse som består av sex ledamöter jämte sex ersättare.

Västra Götalandsregionen och Region Värmland utser vardera en ledamot, Vänersborgs och Årjängs kommuner vardera en ledamot samt kommunalförbundet Dalsland (kommunerna Åmål, Bengtsfors, Dals-Ed, Mellerud och Färgelanda) en ledamot. Därjämte äger Dalslands kanal AB rätt att utse en ledamot. För varje ledamot utses på samma sätt en ersättare. Ledamöter och ersättare utses för samma mandatperiod som gäller vid kommunala val.

Styrelsen utser inom sig ordförande och vice ordförande samt inom eller utom sig sekreterare och kassör. Vidare utser styrelsen representant i Dalslands kanal AB:s styrelse.

Styrelsen ska ha sitt säte i Åmål, Västra Götalands län.

Stiftelsens finna tecknas av den eller dem som styrelsen därtill utser.

Styrelsen äger rätt alt då så erfordras till sig adjungera personer för särskilda uppdrag. Styrelsen skall vid förvaltning av stiftelsens tillgångar tillse att dessa är anbringade på fullt betryggande sätt.



Kommunstyrelsens ledningsutskott

---

Forts KLU § 98  
**Beslutsunderlag**

Administrativa enhetens tjänsteskrivelse 2018-05-14

Skickas till  
Kommunstyrelsen

---

Justering

Utdragsbestyrkande





**Kommunledningskontoret**  
Staben  
Marianne Martinsson  
0528-56 71 04 / 0766-35 25 89  
marianne.martinsson@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

## **Ändring av stadgarna för Stiftelsen för Dalslands kanals framtida bestånd.**

### **Beslutsförslag**

Kommunfullmäktige beslutar att godkänna ändring av stiftelsen stadgar, § 4 till följande lydelse

§ 4 Stiftelsens styrelse;  
Stiftelsens angelägenheter handhas av en styrelse som består av 10 ledamöter jämte 10 ersättare.

Västra Götalandsregionen och Region Värmland utser vardera en ledamot. Kommunerna Vänersborg, Arjäng, *Amål*, *Bengtstors*, *Dals-Ed*, *Mellerud och Färgelanda* \* utser även de vardera en ledamot. Därjämte äger Dalslands Kanal AB rätt att utse en ledamot. För varje ledamot utses på samma sätt en ersättare

Ledamöter och ersättare utses för samma mandatperiod som gäller vid kommunala val.

Styrelsen utser inom sig ordförande och vice ordförande samt inom eller utom sig sekreterare och kassör. Vidare utser styrelsen representant i Dalslands kanal AB:s styrelse.

Styrelsen ska ha sitt säte i Amål, Västra Götalands län.  
Stiftelsen firmatecknas av den eller dem som styrelsen därtill utser.  
Styrelsen äger rätt att då så erfodras till sig adjungera personer för särskilda uppdrag. Styrelsen skall vid förvaltning av stiftelsens tillgångar tillse att dessa inbringade på fullt betryggande sätt.

(\* Ändring, Tidigare lydelse: Dalslandskommunernas kommunalförbund)

### **Ärendebeskrivning**

Stiftelsen för Dalslands Kanals framtida bestånd har begärt att stiftelsens grundare reviderar stadgarna när det gäller val av styrelse i stiftelsen. Enligt nu gällande stadgar består styrelsen av 6 ledamöter och 6 ersättare valda av Västra Götalandsregionen, Region Värmland, Vänersborgs kommun, Årjängs kommun och **Dalslandskommunernas Kommunalförbund**. Därjämte äger Dalslands kanal AB rätt att utse en ledamot.

Dalslandskommunernas kommunalförbund har upphört som juridisk person och stadgarna behöver därför revideras. Förslaget innebär att var och en av de kommuner som tidigare har ingått som medlemmar i kommunalförbundet fortsättningsvis utser var sin ledamot och ersättare.

#### Gamla lydelsen

##### § 4 **Stiftelsens styrelse**

Stiftelsens angelägenheter handhas av en styrelse som består av sex ledamöter jämte sex ersättare.

Västra Götalandsregionen och Region Värmland utser vardera en ledamot, Vänersborgs och Årjängs kommuner vardera en ledamot samt kommunalförbundet Dalsland (kommunerna Åmål, Bengtsfors, Dals-Ed, Mellerud och Färgelanda) en ledamot. Därjämte äger Dalslands kanal AB rätt att utse en ledamot. För varje ledamot utses på samma sätt en ersättare.

Ledamöter och ersättare utses för samma mandatperiod som gäller vid kommunala val.

Styrelsen utser inom sig ordförande och vice ordförande samt inom eller utom sig sekreterare och kassör. Vidare utser styrelsen representant i Dalslands kanal AB:s styrelse.

Styrelsen ska ha sitt säte i Åmål, Västra Götalands län.

Stiftelsens firma tecknas av den eller dem som styrelsen därtill utser.

Styrelsen äger rätt att då så erfordras till sig adjungera personer för särskilda uppdrag.

Styrelsen skall vid förvaltning av stiftelsens tillgångar tillse att dessa är anbringade på fullt betryggande sätt.

Susanne Korduner  
Kommunchef

Marianne Martinsson  
Kommunsekreterare

## Till stiftarna för Stiftelsen för Dalslands kanals framtida bestånd

Västragötalands regionen	<a href="mailto:post@vgregion.se">post@vgregion.se</a>
Region Värmland	<a href="mailto:kansliet@regionvarmland.se">kansliet@regionvarmland.se</a>
Bengtsfors kommun	<a href="mailto:kommun@bengtsfors.se">kommun@bengtsfors.se</a>
Melleruds kommun	<a href="mailto:kommunen@mellerud.se">kommunen@mellerud.se</a>
Dals Eds kommun	<a href="mailto:kommun@dalsed.se">kommun@dalsed.se</a>
Åmåls kommun	<a href="mailto:kommun@amal.se">kommun@amal.se</a>
Färgelanda kommun	<a href="mailto:kommun@fargelanda.se">kommun@fargelanda.se</a>
Årjängs kommun	<a href="mailto:kommun@arjang.se">kommun@arjang.se</a>
Vänerns kommun	<a href="mailto:kommun@vanersborg.se">kommun@vanersborg.se</a>

## Begäran av ändring av stadgar, för stiftelsen för Dalslands kanals framtida bestånd

Vid styrelsemöte 2018-04-13 för stiftelsen för Dalslands kanals framtida bestånd togs beslut om att begära ändring av stiftelsens stadgar.

Orsak till begäran

Då kommunalförbundet Dalsland (kommunerna Åmål, Bengtsfors, Dals-Ed, Mellerud och Färgelanda) ej längre existerar, krävs en ändring av § 4 i stadgarna för Stiftelsen för Dalslands kanals framtida bestånd.

Styrelsen beslutade då att begära en ändring där samtliga 5 kommuner som ingick i kommunalförbundet Dalsland skall ha en representant i styrelsen för Stiftelsen för Dalslands kanals framtida bestånd.

Styrelsen beslutade då att enligt § 10 i stadgarna för Dalslands Kanals framtida bestånd skicka ut denna begäran om stadgeändring till samtliga stiftare för att få en enighet av minst 3/4.

Efter stadgeändringen kommer §4 att lyda enligt följande

### **§ 4 Stiftelsens styrelse;**

*Stiftelsens angelägenheter handhas av en styrelse som består av 10 ledamöter jämte 10 ersättare.*

*Västra Götalandsregionen och Region Värmland utser vardera en ledamot. Kommunerna Vänersborg, Årjäng, Åmål, Bengtsfors, Dals-Ed, Mellerud och Färgelanda utser även de vardera en ledamot. Därjämte äger Dalslands Kanal AB rätt att utse en ledamot. För varje ledamot utses på samma sätt en ersättare*

*Ledamöter och ersättare utses för samma mandatperiod som gäller vid kommunala val.*

*Styrelsen utser inom sig ordförande och vice ordförande samt inom eller utom sig sekreterare och kassör. Vidare utser styrelsen representant i Dalslands kanal AB:s styrelse.*

*Styrelsen ska ha sitt säte i Åmål, Västra Götalands län.*

*Stiftelsen firmatecknas av den eller dem som styrelsen därtill utser.*

*Styrelsen äger rätt att då så erfodras till sig adjungera personer för särskilda uppdrag.*

*Styrelsen skall vid förvaltning av stiftelsens tillgångar tillse att dessa inbringade på fullt betryggande sätt.*

Vill gärna ha en skyndsam handläggning (innan sommaren) så att ärendet kan var klart inför höstens arbete med nomineringar till uppdragen

**Begäran om stadgeändring kommer att skickas till Länsstyrelsen, Västra Götalands län när minst 3/4 :s enighet är uppnådd**

Bifogat finner ni

Protokoll från stiftelsens styrelsemöte daterat 2018-04-13

Nu gällande stadgar för Stiftelsen för Dalslands kanals framtida bestånd.

Stiftelsen för Dalslands kanals  
framtida bestånd

Martin Carling  
Ordf

Enligt uppdrag

Anne-Loise Larsson

Protokoll fört vid styrelsemöte med Stiftelsen för Dalslands kanals framtida bestånd den 13 april 2018, Kanalbolagets kontor Upperud

Närvarande:

Styrelsen: Martin Carling, ordförande  
Göran Persson, vice ordf.  
Lars-Göran Ljunggren, Dalslands Kanal AB  
Holger Eriksson, Årjängs kommun  
Ulla Berne, Västra Götalandsregionen  
Orvar Carlsson, Vänersborgs kommun

Övrig deltagare: Anne-Loise Larsson, Dalslands Kanal AB  
Anders E Hallgren, PwC

### § 1

Ordföranden hälsade de närvarande välkomna.

### § 2

Till justerare för dagens protokoll utsågs Göran Persson.

### § 3

Årsredovisning 2017

Revisor Anders E Hallgren informerade om att årsredovisningslagen har ändrats. I stiftelsens årsredovisning krävs ej längre en koncernredovisning där bolagen och stiftelsen ingår, med stiftelsen som moderbolag.

Anders E Hallgren gick därefter igenom stiftelsens årsredovisning där man kan se att det lämnade aktieägartillskottet var betydligt högre än tidigare år.

Anledningen är den stora reparationen av akvedukten och kvarvarande belopp från upprustningsprojektet har därför förts över till Dalslands Kanal AB.

Årets resultat 8 281 814 kronor.

Styrelsen beslutade

att fastställa förslaget till årsredovisning samt,

att överlämna årsredovisningen till revisionen.

### § 4

Vid ett samrådsmöte den 16 mars 2018 behandlades ett ärende om anslagsframställan för verksamhetsåret 2019. Framställan kom från styrelsen för Dalslands Kanal AB. Förslaget innebar en ökning av anslaget enligt SKL:S PKV med 2,8 % utifrån 2018 års anslag.

Anne-Loise Larsson informerade kort om hur äskningsprocessen fungerar och att ägartillskotten kommer in till stiftelsen utan att man behöver stöta på.

Det kan dock ibland vara svårt för ägarna att se vilket belopp de skall betala enligt fördelnings mallen. Anne-Loise Larsson kommer att skriva ett förtydligande om detta vid nästa äskning.

Styrelsen beslutade

att äska en ökning av anslaget med 2,8% enligt SKL:PKV utifrån 2018 års anslag för verksamhetsåret 2019.

## § 5

Ägardirektiv samt uppdrag från Västra Götalandsregionen föredrogs.

Styrelsen beslutade

att fastställa ägardirektivet för Dalslands Kanal AB.

att lägga information om uppdraget till Dalslands Kanal AB från Västra Götalandsregionen till handlingarna.

## § 6

### **Utredning om Dalslands kanals framtid.**

I samband med ägarsamrådet som hölls den 16 mars mellan Dalslands Kanal AB och representanter för ägargruppen i Stiftelsen för Dalslands kanals framtida bestånd, beslutades att ta fram ett utkast till nulägsanalys av verksamheten i Dalslands Kanal AB. Detta underlag skall tjäna som plattform för ägarnas fortsatta diskussion om bolaget och dess framtida inriktning med bäring på tre grundläggande frågeställningar; framtida investeringsbehov, intern organisationsstruktur och framtida ägarstruktur.

Agneta Mårdsjö, Västragötalandsregionen har tagit fram ett utkast till upplägg av analys Dalslands Kanal AB, daterat 2018-03-27.

Handlingen tillsändes styrelsens ledamöter 2018-04-10 som diskussionsunderlag inför styrelsemöte 2018-04-13. VG-regionen och Agneta Mårdsjö önskar en sammanfattning av de synpunkter som framkom under mötet för att kunna göra nödvändiga justeringar i dokumentet.

### **Styrelsen tillstyrkte förslaget med följande kompletteringar**

Ny inledning under bakgrund, ersätter första meningen i utkastet

*Dåvarande Älvsborgs läns lands landsting och Värmlands läns landsting bildade tillsammans med kommunerna i Dalsland, Vänersborgs kommun och Årjängs kommun 1961 Stiftelsen för Dalslands kanals framtida bestånd.*

*Bakgrunden var att kanalen riskerade att förfalla efter att tidigare ägare av Dalslands Kanal AB inte längre var beredd att ta det ekonomiska ansvaret för kanalens fortsatta drift. Stiftelsen övertog aktierna från tidigare huvudägare och äger idag 87,5% av aktierna.*

Resterande del.....osv enl.utkastet.

**samt**

Att utredningen undersöker möjligheterna att inlösa eller döda utestående aktier för att stiftelsens aktieinnehav ska kunna bli så stort att en avveckling av bolaget kan ske och stiftelsen bli direkt och enda ägaren av kanalen.

I övrigt hade styrelsen som sagt inga synpunkter på utkastet utan överlåter till Vg-regionen och region Värmland att i samarbete med VD för Dalslands Kanal AB, Benny Ruus fortsätta arbetet med att genomföra en analys av Dalslands Kanal AB.

## **§ 7**

### **Stadgeändring**

Då kommunalförbundet Dalsland (kommunerna Åmål, Bengtsfors, Dals-Ed, Mellerud och Färgelanda) ej längre existerar, krävs en ändring av § 4 i stadgarna för Stiftelsen för Dalslands kanals framtida bestånd.

Styrelsen beslutade att begära en ändring där samtliga 5 kommuner som ingick i kommunalförbundet Dalsland skall ha en representant i styrelsen för Stiftelsen för Dalslands kanals framtida bestånd.

Styrelsen beslutade därför att enligt § 10 i stadgarna för Dalslands Kanals framtida bestånd skicka ut denna begäran om stadge ändring till samtliga stiftare för att få en enighet av minst 3/4.

Förslaget om stadgeändring under paragraf 4 kommer att lyda enligt följande

### **§ 4 Stiftelsens styrelse;**

*Stiftelsens angelägenheter handhas av en styrelse som består av 10 ledamöter jämte 10 ersättare*

*Västra Götalandsregionen och Region Värmland utser vardera en ledamot. Kommunerna Vänersborg, Årjäng, Åmål, Bengtsfors, Dals-Ed, Mellerud och Färgelanda utser även de vardera en ledamot. Därjämte äger Dalslands Kanal AB rätt att utse en ledamot.*

*Ledamöter och ersättare utses för samma mandatperiod som gäller vid kommunala val.*

*Styrelsen utser inom sig ordförande och vice ordförande samt inom eller utom sig sekreterare och kassör. Vidare utser styrelsen representant i Dalslands kanal AB:s styrelse.*

*Styrelsen ska ha sitt säte i Åmål, Västra Götalands län.  
Stiftelsen firmatecknas av den eller dem som styrelsen därtill utser.  
Styrelsen äger rätt att då så erfodras till sig adjungera personer för särskilda uppdrag.  
Styrelsen skall vid förvaltning av stiftelsens tillgångar tillse att dessa inbringade på fullt betryggande sätt.*

**Begäran om stadgeändring kommer att skickas till Länsstyrelsen, Västra Götalands län när minst 3/4 :s enighet är uppnådd**



## § 8

Styrelsen beslutade

att välja Martin Carling kommunalråd Dals Eds kommun till ordförande i stiftelsen fram till stiftelsens sammanträde i april 2019.

att till vice ordförande välja Göran Persson (Region Värmland).

att till ordförande i Dalslands Kanal AB och Kanal AB Stora Lee-Östen nominera Lars-Göran Ljunggren för ett år från och med kanalbolagens årsstämmor.

## § 9

Styrelsen beslutade

att till stiftelsens ombud på kanalbolagens årsstämmor välja vice ordf. Göran Persson.

## § 10

att stiftelsen tecknas av ordföranden 650514-5638 Martin Carling, eller stiftelsens vice ordföranden 480228-6478 Göran Persson i förening med 640327-5503 Anne-Loise Larsson.

§ 11 Inga övriga frågor

Ordföranden tackade för visat intresse och förklarade mötet avslutat.

Vid protokollet

Anne-Loise Larsson  
Skr

Justeras:

Martin Carling  
Ordförande

Göran Persson  
Protokollsjusterare



## Stadgar för Stiftelsens Dalslands kanals framtida bestånd

### § 1           **Firma**

Stiftelsens firma är Stiftelsen för Dalslands kanals framtida bestånd.

### § 2           **Stiftare**

Stiftelsen för Dalslands kanals framtida bestånd har instiftats av landstinget i Älvsborg, landstinget i Värmland, samtliga primärkommuner i Dalsland samt primärkommunerna i Årjängs kommunblock enligt en stiftelseurkund daterad 1968-06-25.

Från och med den 1 januari 1999 ingår landstinget i Älvsborg i det nybildade Västra Götalands läns landsting (Västra Götalandsregionen). Nedan kallad regionen.

Från och med den 1 januari 2003 övertar Region Värmland huvudmannskapet i stiftelsen från landstinget i Värmland.

Genom beslutet om kommunsammanslagningar under perioden 1969-1974 består primärkommunerna i Dalsland och i Årjängs kommunblock av följande: Åmål, Bengtsfors, Dals-Ed, Mellerud, Färgelanda, Vänersborg och Årjängs kommuner. Nedan kallade kommunerna.

### § 3           **Stiftelsens ändamål**

Stiftelsens ändamål är att genom årliga bidrag medverka till täckande av kanaltrafikens driftunderskott och att bevara kanalen för framtiden.

### § 4           **Stiftelsens styrelse**

Stiftelsens angelägenheter handhas av en styrelse som består av sex ledamöter jämte sex ersättare.

Västra Götalandsregionen och Region Värmland utser vardera en ledamot, Vänersborgs och Årjängs kommuner vardera en ledamot samt kommunalförbundet Dalsland (kommunerna Åmål, Bengtsfors, Dals-Ed, Mellerud och Färgelanda) en ledamot. Därjämte äger Dalslands kanal AB rätt att utse en ledamot. För varje ledamot utses på samma sätt en ersättare.

Ledamöter och ersättare utses för samma mandatperiod som gäller vid kommunala val.

Styrelsen utser inom sig ordförande och vice ordförande samt inom eller utom sig sekreterare och kassör. Vidare utser styrelsen representant i Dalslands kanal AB:s styrelse.

Styrelsen ska ha sitt säte i Åmål, Västra Götalands län.

Stiftelsens firma tecknas av den eller dem som styrelsen därtill utser.

Styrelsen äger rätt att då så erfordras till sig adjungera personer för särskilda uppdrag.

Styrelsen skall vid förvaltning av stiftelsens tillgångar tillse att dessa är anbringade på fullt betryggande sätt.

## **§ 5 Sammanträden, beslutsmässighet mm**

Styrelsen sammanträder på kallelse av ordföranden eller vid förfall för honom, av vice ordföranden eller då minst en styrelseledamot begär det för visst angivet ärende.

Beslut inom styrelsen fattas med enkel majoritet och med utslagsröst för ordföranden.

Styrelsen är beslutsför, då minst hälften av dess ledamöter är närvarande.

Ej tjänstgörande ersättare äger rätt att närvara vid styrelsens sammanträden och har därvid rätt att delta i överläggningarna men ej i beslut.

Styrelsen äger rätt att delegera till en eller fler ledamöter eller tjänstemän hos stiftelsen att på stiftelsens vägnar fatta beslut i ärenden som styrelsen bedömt vara av den arten att de ej behöver avgöras av styrelsen.

## **§ 6 Arvoden**

Eventuella arvoden, resekostnads- och traktamentsersättningar samt övriga eventuella ersättningar till ledamöter och ersättare i styrelsen får utbetalas av respektive uppdragsgivare.

## **§ 7 Räkenskaper och revision**

Stiftelsens verksamhets- och räkenskapsår skall vara kalenderår.

Stiftelsen skall i enlighet med stiftelselagen till regionen, Region Värmland, kommunerna och utsedda revisorer i god tid överlämna årsredovisning avseende föregående års räkenskaper.

För granskning av stiftelsens verksamhet och räkenskaper, utses för samma mandatperiod som gäller för stiftelsens styrelse två revisorer och två ersättare. En av revisorerna skall vara auktoriserad eller godkänd och utses av regionen jämte ersättare. Region Värmland skall i enlighet med kommunallagen för granskning av stiftelsens allmännyttighet utse en lekmanarevisor jämte ersättare.

Revisionsberättelsen över utförd granskning skall tillställas regionen, Region Värmland, kommunerna och stiftelsens styrelse senast fyra månader efter räkenskapsårets utgång.

## **§ 8 Verksamhetens finansiering**

Verksamheten finansieras genom årliga bidrag från regionen, Region Värmland och kommunerna enligt dem emellan överenskomna villkor.

Enligt stiftelsens ändamål skall kanaltrafikens driftunderskott täckas genom årliga bidrag (s.k. aktieägartillskott) till Dalslands kanal AB. Om driftunderskottet på kanaltrafiken något år inte skulle uppgå till utbetalt bidrag, skall det uppkomna överskottet på bidraget fonderas för senare användning.

## **§ 9 Offentlighet och sekretess**

Enligt sekretesslagen 1 kap 9§ är hos stiftelsen inkomna eller upprättade handlingar allmänna handlingar.

## **§ 10 Ändring av stadgar**

För stadgeändring, som dock inte får avse stiftelsens ändamål, krävs att  $\frac{3}{4}$  av stiftarna är eniga därom.



Kommunstyrelsens ledningsutskott

---

KLU § 99

Dnr 2018/211

**Revidering av förbundsordningen för Dalslands Energi- och miljöförbund**

**Ledningsutskottets förslag**

Kommunfullmäktige beslutar att för Färgelanda kommuns del godkänna direktionens förslag till revidering av förbundsordningen och direktionens arbetsordning.

**Anteckning till protokollet**

Linda Jansson (M) deltar inte i handläggningen idag utan återkommer i kommunstyrelsen.

**Ärendebeskrivning**

Ändringarna är föranledda av

- att tillsynen av försäljningen av vissa receptfria läkemedel har överlämnats till kommunen. Uppgiften tas därför bort ut förbundsordningen.
- att laghänvisningarna i förbundsordningen och arbetsordningen inte stämmer med den nya kommunallagen. Laghänvisningarna är uppdaterade till den nya kommunallagen. (redaktionella ändringar)

**Beslutsunderlag**

Administrativa enhetens tjänsteskrivelse 2018-05-16

Skickas till  
Kommunstyrelsen

---

Justering

Utdragsbestyrkande



**Kommunledningskontoret**  
Staben  
Marianne Martinsson  
0528-56 71 04 / 0766-35 25 89  
marianne.martinsson@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

## **Revidering av förbundsordningen för Dalslandskommunernas miljö och energiförbund och förbundsdirektionens arbetsordning**

### **Beslutsförslag**

Kommunfullmäktige beslutar att för Färgelanda kommuns del godkänna direktionens förslag till revidering av förbundsordningen och direktionens arbetsordning.

### **Ärendebeskrivning**

Ändringarna är föranledda av

- att tillsynen av försäljningen av vissa receptfria läkemedel har överlämnats till kommunen. Uppgiften tas därför bort ut förbundsordningen.
- att laghänvisningarna i förbundsordningen och arbetsordningen inte stämmer med den nya kommunallagen. Laghänvisningarna är uppdaterade till den nya kommunallagen. (redaktionella ändringar)

Susanne Korduner  
Kommunchef

Marianne Martinsson  
Kommunsekreterare



Dalslands Miljö  
& Energiförbund

## KONCEPT 2018

# Förbundsordning för Dalslands miljö- och energiförbund

## 1 § Namn och säte

Kommunalförbundets namn är Dalslands miljö- och energiförbund. Förbundet har sitt säte i Mellerud.

## 2 § Medlemmar

Medlemmarna i kommunalförbundet är kommunerna Bengtsfors, Dals-Ed, Färgelanda och Mellerud.

## 3 § Ändamål m m

Förbundet ansvarar för den myndighetsutövning genom prövning och tillsyn som ankommer på medlemskommunerna enligt följande lagar på miljö- och hälsoskyddsområdet samt följdförordningar och föreskrifter till dessa:

- Miljöbalken (SFS 1998:808). Undantaget är att prövning enligt strandskyddsbestämmelserna i miljöbalken som istället utövas av respektive kommun. Tillsyn enligt strandskyddsbestämmelserna i miljöbalken fullgörs dock av förbundet. Tillsynen enligt miljöbalken omfattar även den tillsyn som länsstyrelsen beslutat överlåta till medlemskommunerna.
- Livsmedelslagen (SFS 2006:804)
- Strålskyddslagen vad gäller solarier (SFS 1988:220)
- Tillsyn enligt lagen om sprängämnesprekursorer (SFS 2014:799)
- Lagen om foder och animaliska biprodukter (SFS 2006:805)
- ~~Tillsyn av handel med vissa receptfria läkemedel (SFS 2009:730)~~
- Övriga uppgifter som enligt svensk lag eller Europeiska unionens bestämmelser ska fullgöras av kommunal nämnd som har anknytning till ovanstående lagstiftning.

Förbundet utför energi- och klimatrådgivning utifrån tilldelade statsbidrag enligt:

- Förordning om bidrag till kommunal energi- och klimatrådgivning.

Beslut som enligt specialförfattningar ska fattas av kommunfullmäktige i kommunerna fattas i stället av förbundsdirektionen i kommunalförbundet. Beslut om taxor och lokala föreskrifter fattas dock av respektive kommuns fullmäktige.

Förbundet fullgör även kommunernas åtaganden när det gäller kalkning av sjöar och vattendrag samt medverkar i det lokala och regionala miljöövervakningsarbetet. Förbundet initierar och samordnar det miljö-, energi- och klimatstrategiska arbetet i medlemskommunerna och i förbundet. Arbetet sker i nära samverkan med

medlemskommunernas olika verksamheter. Energi- och klimatfrågorna omfattar arbete med energirådgivning till företag och organisationer, arbete med det interna energieffektiviseringsarbetet i respektive kommun samt att vid behov delta i olika utvecklingsprojekt. Det miljö- energi- och klimatstrategiska arbete ska integreras med varandra.

Förbundsdirektionen ska årligen lägga fast riktlinjer och uppdrag för det miljö- energi- och klimatstrategiska arbetet efter dialog med respektive kommun samt miljö- och energinämnden. Planeringen ska läggas fast i en årlig strategisk verksamhetsplan som följs upp på direktionens sammanträden under verksamhetsåret.

Samverkansmöjligheter med andra kommunalförbund eller kommuner inom detta område ska tas tillvara.

Förbundet ska bistå medlemskommunerna med underlag för besvarande av remisser, svara för information inom verksamhetsområdet samt bistå med expertkunskap inom verksamhetsområdet.

Som en del i medlemskommunernas uppsiktsplikt, som åligger kommunstyrelsen gentemot kommunalförbundet, ska ordföranden för förbundsdirektionen och/eller miljö- och energinämnden årligen besöka medlemskommunernas kommunstyrelser och/eller dess utskott för att informera om nuläge, uppföljning av ekonomi och verksamhet, framtida planer m m.

Förbundet ska kunna vara ägare till kommungemensamma administrativa system med syfte att effektivisera de kommunala verksamheterna.

Förbundet ska vara en resurs i medlemskommunernas krisberedskap.

Deltagande i utvecklingsprojekt med externa parter ska förankras i kommunerna och beslutas av förbundsdirektionen. Detta gäller inte utvecklingsprojekt som ryms inom befintlig budget och ligger i linje med fastställda mål och verksamhetsplaner.

Icke medlemskommuner kan beredas tillfälle att delta i olika samverkansprojekt.

#### **4 § Organisation**

Förbundet är ett kommunalförbund med direktion. För direktionen finns en arbetsordning enligt Bilaga 1.

För arbete med miljö- och energifrågorna ska en särskild miljö- och energinämnd finnas. För miljö- och energinämnden ska det finnas ett reglemente som fastställs av förbundsdirektionen. Nämnden fastställer sin egen delegeringsordning.

#### **5 § Förbundsdirektionens sammansättning, mandatperiod, beslutsförhet m m**

Förbundsdirektionen ska bestå av åtta ledamöter och åtta ersättare. Vardera kommunen utser två ledamöter samt två ersättare. I fråga om valbarhet, sättet att utse ledamöter och ersättare samt deras tjänstgöringstid ska bestämmelserna i ~~3 kap. 23 och 24 §§~~ 9 kap. 3 och 4 §§ och ~~4 kap. 23 a) § 1 stycket~~ 9 kap. 7 § kommunallagen tillämpas.

Direktionen väljer för varje mandatperiod bland sina ledamöter ordförande och en vice ordförande. Dessa utgör kommunalförbundets presidium med uppgift att vid behov planera och leda direktionens möten.

Förbundsdirektionen är beslutsför när minst fem ledamöter inklusive tjänstgörande ersättare är närvarande. När ärenden av större vikt ska avgöras ska om möjligt samtliga medlemskommuner vara representerade.

Direktionen ska vid behov adjungera in nämndens presidium till direktionens möten.

## **6 § Miljö- och energinämnden**

Varje medlemskommun ska föreslå ledamot/ledamöter respektive ersättare till nämnden. På förslag från kommunerna utser förbundsdirektionen ledamöter och ersättare. En jämn könsfördelning ska eftersträvas. Likaså ska nämndens sammansättning spegla de olika partier som tagit plats i kommunernas fullmäktigeförsamlingar. Direktionen väljer ordförande och vice ordförande för fyra år i taget i samband med kommunvalet. Ledamöterna och ersättarna väljs för samma mandatperiod som ledamöterna och ersättarna i förbundsdirektionen

## **7 § Kansli, förbundschef samt styrning och ledning**

Förbundet har ett gemensamt kansli tillsammans med miljö- och energikontoret. Kansliet leds av en förbundschef tillika miljö- och energichef som är direkt underställd förbundsdirektionen. I frågor rörande myndighetsutövning är förbundschefen endast underställd miljö- och energinämnden.

Förbundschefen svarar inför direktionen för förbundets löpande förvaltning och att verksamheten bedrivs enligt lagar, avtal, förordningar, förbundsordning, arbetsordning och reglemente samt politiska direktiv och riktlinjer för verksamheten.

Tillämpningsanvisningar eller riktlinjer ska finnas för:

- Dokumenthantering
- Informations- och kommunikationshantering
- Ekonomihantering
- Personalantering
- Målprocess samt verksamhetsplanering

Ärenden som behandlas i direktionen ska vara beredda av förbundschefen efter samråd med medlemskommunernas kommunchefer.

Förbundschefens ansvar och befogenheter framgår av upprättad arbetsbeskrivning som fastställs av direktionen.

## **8 § Revision**

Förbundet ska ha fem revisorer som utses av kommunfullmäktige i Melleruds kommun. Varje medlemskommun lämnar förslag på en revisor. Revisorerna har rätt till biträde av sakkunniga



som de själva väljer inom givna ramar. Revisorerna väljs för den mandatperiod som gäller för ledamöterna i direktionen och i miljö- och energinämnden.

### **9 § Initiativrätt**

Ärende i direktionen får väckas av:

Ledamot i direktionen

Förbundsmedlem genom framställan av kommunfullmäktige eller kommunstyrelsen samt

Miljö- och energinämnden.

### **10 § Närvarorätt**

Direktionen avgör själv i vilka fall någon som inte är ledamot eller ersättare i direktionen har rätt att närvara och yttra sig vid direktionens sammanträden.

Förbundschefen och kommuncheferna har närvaro- och yttranderätt vid direktionens sammanträden.

### **11 § Kungörelse och tillkännagivanden**

Förbundets kungörelser, tillkännagivanden av protokolljustering och övriga tillkännagivanden ska anslås på Melleruds kommuns anslagstavla, som tillika är förbundets anslagstavla.

Kungörelse om sammanträde vid vilket budgeten fastställs ska anslås på förbundets anslagstavla och på varje medlemskommuns anslagstava. Detsamma gäller kungörelse utfärdade av nämnder.

### **12 § Kostnadstäckning**

Kostnaderna för förbundets verksamhet ska, i den mån de inte täcks på annat sätt, täckas genom bidrag från medlemskommunerna. Kostnaderna ska fördelas mellan medlemskommunerna i proportion till kommunernas invånarantal enligt officiell statistik den 1 november året före verksamhetsåret.

Kostnader för verksamheter där samverkan sker med kommuner utanför kretsen av medlemskommunerna ska regleras i särskilda avtal.

### **§ 13 Lån, borgen m m**

Förbundet får inte ta upp lån, ingå borgen eller andra ansvarsförbindelser utan samtliga medlemskommuners godkännande. Miljö- och energiförbundet får inte bilda eller förvärva andelar/aktier i företag utan förbundsmedlemmarnas godkännande.

### **§ 14 Andel i tillgångar och skulder**

Förbundsmedlemmarna har vid varje tidpunkt andel i miljö- och energiförbundets tillgångar och skulder i förhållande till antalet invånare i respektive medlemskommun i relation till

invånarantalet hos samtliga medlemskommuner per den 31 december föregående år. Nu angiven fördelningsgrund gäller för täckande av brist för det fall förbundet skulle sakna medel att betala sina skulder i verksamheten samt vid skifte av förbundets behållna tillgångar eller skulder som föranleds av förbundets upplösning.

### **§ 15 Budget och ekonomisk styrning**

Direktionen har att årligen fastställa budget för förbundet inom den ram som medlemmarna enats om och som de angivit före april månads utgång.

Budgeten ska innehålla en plan för verksamheten och ekonomin under budgetåret samt en plan för ekonomin för en period av tre år där budgetåret är periodens första år. För verksamheten ska anges mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning.

Direktionen ska samråda med medlemmarna om förslaget senast den 15 september. Direktionen ska fastställa budgeten senast under november. Budgetförslaget ska vara tillgängligt för allmänheten enligt vad som stadgas i 8 kap. ~~10 §~~ 14 § kommunallagen.

Innan direktionen fattar beslut om avtal av större vikt eller om större investeringar ska samrådske med förbundsmedlemmarna.

Förutom årsredovisningen ska direktionen avlämna ett delårsbokslut med tillhörande årsprognos till medlemskommunerna under året.

### **§ 16 Ersättningar**

Varje medlemskommun står för sina kostnader avseende arvoden och andra ersättningar för uppdrag i förbundsdirektionen.

Arvoden och andra ekonomiska förmåner till ledamöter och ersättare i miljö- och energinämnden samt till revisorer bestäms av förbundsdirektionen. Ersättningarna ska utgå enligt de regler som tillämpas i Melleruds kommun.

### **§ 17 Uppsägning och utträde**

Miljö- och energiförbundet är bildat på obestämd tid. En förbundsmedlem har rätt att utträda ur förbundet. Utträdet ska då ske vid det kalenderårsskifte som inträffar närmast två år efter det årsskifte som infaller efter gjord uppsägning. Regleringen av de ekonomiska mellanhavandena mellan förbundet och den utträdande medlemmen bestäms i en överenskommelse mellan samtliga förbundsmedlemmar. Den ekonomiska regleringen ska ske utifrån de andelar i förbundets samlade tillgångar och skulder som gäller det år då medlemmen utträder ur förbundet, om inte annat avtalas mellan förbundsmedlemmarna.

De kvarvarande medlemmarna antar de ändringar i förbundsordningen som behövs med anledning av utträdet.

### **§ 18 Likvidation och upplösning**

Om medlemmarna inte kan enas om förutsättningarna för utträde när uppsägningstiden i 17 § är till ända, ska förbundet omedelbart träda i likvidation.

Likvidationen verkställs av direktionen i egenskap av likvidator. Vid skifte av förbundets behållna tillgångar i anledning av likvidationen ska den i 14 § angivna fördelningsgrunden mellan medlemmarna tillämpas.

När förbundet har trätt i likvidation ska förbundets egendom i den mån det behövs för likvidationen förvandlas till pengar genom försäljning på offentlig auktion eller på annat lämpligt sätt. Verksamheten får tillfälligt fortsätta om det behövs för en ändamålsenlig avveckling.

När direktionen har fullgjort sitt uppdrag som likvidator ska direktionen avge en slutredovisning för sin förvaltning. Redovisningen sker genom en förvaltningsberättelse som rör likvidationen i sin helhet med redovisning av skiftet av behållna tillgångar. Till berättelsen ska fogas redovisningshandlingar för hela likvidationen. Till slutredovisningen ska fogas direktionens beslut om vilken av förbundets medlemmar som ska överta och vårda de handlingar som hör till förbundets arkiv.

När förvaltningsberättelsen och redovisningshandlingarna har delgetts samtliga förbundsmedlemmar, är förbundet upplöst.

### **§ 19 Tvister**

Tvist mellan förbundet och en eller flera medlemmar ska, om parterna inte kan nå en frivillig uppgörelse avgöras genom skiljeförfarande enligt lag 1999:116 om skiljeförfarande.

### **§ 20 Ändringar i förbundsordningen**

Ändringar eller tillägg till förbundsordningen ska antas av direktionen och fastställas av medlemmarnas kommunfullmäktige.

---

Denna förbundsordning är fastställd av:

Bengtsfors kommun, KF 2016-11-30, § 137, reviderad KF 2018-

Dals-Eds kommun, KF 2016-11-16, § 96, reviderad KF 2018-

Färgelanda kommun, KF 2016-11-16, § 147, reviderad KF 2018-

Melleruds kommun, KF 2016-11-23, § 154, reviderad KF 2018-

## **Bilaga 1 till förbundsordning för Dalslands miljö- och energiförbund**

### **Arbetsordning för Dalslands miljö- och energiförbunds förbundsdirektion**

Utöver det som föreskrivs om kommunalförbund i lag eller annan författning eller i förbundets förbundsordning gäller bestämmelserna i denna arbetsordning.

#### **1 § Tid och plats för sammanträdena**

Förbundsdirektionen sammanträder på dag och tid som direktionen bestämmer, dock minst tre gånger per år. Tidplan för årets sammanträden ska upprättas och godkännas av direktionen senast december månad före det år som mötesplanen avser.

Direktionen sammanträder i lokaler i Melleruds kommun där förbundet har sitt säte. Ordföranden får efter samråd med vice ordföranden bestämma en annan plats för ett visst sammanträde.

#### **2 § Kallelse**

Ordföranden ansvarar för att kallelse utfärdas till direktionens sammanträden. Kallelsen ska innehålla tid och plats för sammanträdet. Kallelsen och övriga handlingar skickas elektroniskt till varje ledamot och ersättare senast fem dagar före sammanträdesdagen. Kallelsen ska åtföljas av en föredragningslista. Ordföranden bestämmer på vilket sätt och i vilken omfattning handlingar som tillhör ärende på föredragningslistan ska bifogas kallelsen.

I undantagsfall får kallelse ske på annat sätt.

När varken ordföranden eller vice ordföranden kan kalla till sammanträde ska den till åldern äldste ledamoten göra detta.

#### **3 § Ordinarie ledamot och ersättare**

En ledamot som är förhindrad att delta i ett sammanträde eller i en del av ett sammanträde, ansvarar själv för att ersättare kallas in eller anmäler detta snarast till direktionens sekreterare eller någon annan anställd vid förbundets kansli som underrättar den ersättare som står i tur att tjänstgöra.

Vid förfall för ledamot av förbundsdirektionen ska ersättare från samma kommun som ledamoten tjänstgöra i ledamotens ställe. Ersättarna tjänstgör i den turordning som kommunfullmäktige har bestämt vid valet. Om ersättarna har utsetts vid proportionellt val inträder i stället ersättare enligt den ordning som beskrivs i lagen om proportionellt valsätt.

#### **4 § Justering och anslag av protokoll**

Protokoll från sammanträdena ska justeras av ordföranden och ytterligare en ledamot eller tjänstgörande ersättare.

Om två eller flera ledamöter har fungerat som ordförande under ett sammanträde justerar respektive ordförande de paragrafer i protokollet som redovisar de delar av förhandlingarna som ordföranden har lett.

Direktionen får besluta att en paragraf i protokollet ska justeras omedelbart. Paragrafen ska redovisas skriftligt vid sammanträdet och justeras av ordföranden och en ledamot eller tjänstgörande ersättare.

Om direktionen beslutar att omedelbart justera en paragraf i protokollet som är föremål för reservation ska motiveringen lämnas så snart som det kan ske och senast under den sammanträdesdag beslutet fattades.

### **5 § Reservation**

Om en ledamot vill reservera sig mot ett beslut och ledamoten vill motivera reservationen, ska ledamoten göra det skriftligt.

Motiveringen ska lämnas till sekreteraren före den tidpunkt som har fastställts för justering av protokollet.

### **6 § Expediering och publicering m m**

Utdrag ur protokollet ska tillställas miljö- och energinämnden, andra organ och personer som är berörda av besluten i protokollet.

Medlemskommunernas kommunstyrelser, revisorer samt förbundets revisor ska dock alltid tillställas hela protokollet.

Direktionens protokoll ska utöver de i ~~5 kap 62 § KL~~ 8 kap 12 § KL uppställda kraven på tillkännagivanden även inom samma tid publiceras på förbundets webbplats.

### **7 § Delegation**

Förbundsdirektionen ska besluta om delegeringsbestämmelser. Direktionen har rätt att delegera beslutsfattande till ordföranden, utskott, ledamot eller anställd i förvaltningsorganisationen. Vidare ska direktionen utfärda attest- och utanordningsregler samt utse attestanter.



Sammanträdesdatum

2018-04-12

DMEF § 4

## **Förbundsordning jämte bilaga arbetsordning - revidering**

### **Bakgrund**

Förbundsordningens behov av revidering grundas på att tillsynen av vissa receptfria läkemedel har överlämnats till kommunerna. Övriga ändringar avser nya laghänvisningar i den nya kommunallagen. Dessa ändringar avser även bilagan arbetsordning.

### **Beskrivning av revideringar**

#### Förbundsordning

Tillsynen avseende receptfria läkemedel har fr.o.m. 2018-01-01 överlämnats till kommunerna. Texten avseende denna tillsyn tas därför bort i förbundsordningen.

Övriga ändringar är av redaktionell karaktär och utgörs av laghänvisningar till följd av ny kommunallag.

#### Arbetsordning

Ändringar är av redaktionell karaktär och utgörs av laghänvisningar till följd av ny kommunallag.

### **Beredande organ:**

Förbundschefens förslag till beslut

### **Direktionens beslut**

Direktionen beslutar att fastställa reviderad förbundsordning och arbetsordning enligt bilagda förslag.

### Expediering:

KF Bengtsfors kommun  
KF Dals-Eds kommun  
KF Färgelanda kommun  
KF Melleruds kommun

Ordf sign

Justerandes sign



**Pensionärsdialog**

---

**Plats och tid:** Furåsen, fullmäktigesalen, onsdag 16 maj 2018, klockan 10.00-12.00

**Närvarande:**

Vid mötet deltar cirka 35 personer inklusive delar av pensionärsrådet, se nedan, kommunalrådet Ulla Börjesson (S) och kommunfullmäktiges ordförande Kerstin Fredriksson (S)

**Pensionärsrådet:**

Edgardo Varas (S), ordförande  
Tobias Bernhardsson (C)  
Lennart Jansson, SPF Seniorerna Valbo  
Ann Marie Råhnängen, SPF Seniorerna Valbo  
Eva Gamalielsson, SPF Seniorerna Valbo  
Kjell Hildingsson SPF Seniorerna Högsäter  
Inga Britt Rydholm SPF Seniorerna Högsäter  
Märta Johansson PRO  
Pär Ola Lundh PRO  
Stig Emanuelsson PRO  
Håkan Ekman PRO

**Övriga:**

Jill Johansson, 1177 Vårdguiden  
Malin Bäckström, enhetschef  
Johan Lundh, socialchef  
Barbro Isaksson, nämndsekreterare

Underskrifter

*Justerade via e-post 2018-05-24*

**Ordföranden:** \_\_\_\_\_  
Edgardo Varas

**Sekreterare:** \_\_\_\_\_  
Barbro Isaksson



## Pensionärsdialog

---

Presentation av socialchef Johan Lundh som kommer att delta vid dialogmöten och pensionärsråd i framtiden.

### 1. Hur arbetar 1177 Vårdguiden

Ansvarig chef redogör för 1177 Vårdguidens arbete som är mycket mer än sjukvårdsupplysning. 1177 Vårdguiden finns i hela landet och drivs till största delen av landsting/region. Den bemannas dygnet runt. Cirka 900 000 inkommande samtal 2017 handlar . Alla in- och utgående samtal spelas in. 33 % av samtalen handlar om barn (föräldrar som ringer kring mindre barn), cirka 10 % ringer för annan anhörig.

Bedömning sker utifrån symtom, vilken ligger till grund för att bedöma eventuella vårdbehov. Utöver detta arbetar 1177 med:

- Ger egenvårdsråd som följs upp ”vårda per telefon”, där 1177 ringer tillbaka och följer upp givet förslag till egenvård.
- Vid bedömt vårdbehov kan 1177 bok tid på vårdcentral alternativt föreslå direktbesök till vård- och jourcentral.
- Förmedla kontakt jourtid till sjuksköterska i hemmet respektive mobila psykteam.
- Hantera tolksamtal (somaliska och arabiska i Västra Götaland).
- Hälso- och sjukvårdsinformation.
- Förmedla primärvårdens beredskapsjour.

Även när du är utomlands kan du ringa 1177 via telefonnummer +46 771 11 77 00.

Via hemsida [www.1177.se](http://www.1177.se) finns mycket information som är sökbar. Här finns också de e-tjänster du som privatperson kan använda, bland annat för att slippa sitta i telefonköer om du till exempel vill boka en tid till vårdcentralen. En visning sker av vad e-tjänsterna innehåller.

Ordföranden tackar för informationen.

### 2. Budget- och skuldrådgivning

Punkten utgår då ansvarig tjänsteman har fått förhinder med kort varsel. Punkten återkommer på höstens dialogmöte.





### 3. "Vad tycker de äldre om äldreomsorgen i kommunen"

Socialstyrelsen har i uppdrag att undersöka hur de äldre uppfattar äldreomsorgen hos person som bor på särskilt boende eller har hemtjänst. Idag redovisas resultatet för den undersökning som genomfördes våren 2017. 2018 års undersökning pågår.

Enhetschefen redogör för resultaten i Färgelanda kommun, som fått ett blandat resultat.

Att tänka på är att procenten som redovisas är medel av resultatet och andelen nöjda. Resultaten utgår från antalet personer som svarat. För få svarande kan innebära att det inte redovisas något svar. Procentsatsen i parentes motsvarar medel i Sverige.

#### Särskilt boende

- Brukar personalen bemöta dig på ett bra sätt? Svar: 95 % (94 % i landet)
- Hur brukar maten smaka? Svar: 77 % (finns inget nationellt). Diskussion om anpassning av kosten till individens behov.
- Brukar personalen ta hänsyn till dina åsikter och önskemål om hur hjälpen ska utföras? Svar: 88 % (80 %)
- Hur tryggt känns det att bo på ditt äldreboende? Svar: 100 % (88 %) (exklusive Solgården, för få svar)
- Känner du förtroende för personalen på ditt äldreboende? Svar: 100 % (86 %) (exklusive Solgården)
- Brukar personalen ha tillräckligt med tid för att utföra sitt arbete hos dig? Svar: 56 % (73 %). Detta område diskuteras med politiken och arbetas med inom sektor Omsorg.
- Hur nöjd eller missnöjd är du sammantaget med ditt äldreboende? Svar: 71 % (82 %).

#### Hemtjänsten

Brukar personalen bemöta dig på ett bra sätt? Svar: 98 % (97 %)  
Brukar personalen ta hänsyn till dina åsikter och önskemål om hur hjälpen ska utföras? Svar: 88 % (87 %)  
Hur trygg känner du dig med hemtjänsten? Svar 88 % (87 %)  
Brukar personalen ha tillräckligt med tid för att utföra sitt arbete hos dig? Svar: 94 % (83 %)  
Hur nöjd eller missnöjd är du sammantaget med din hemtjänst? Svar: 95 % är nöjda (91 %).

Ytterligare en fråga har ställts: Händer det att du besväras av ensamhet? Vid boendena Håvestensgården respektive Lillågården är resultatet cirka 60 %.

Forts



Pensionärsdialog

---

Forts punkt 3

För att motverka detta genomförs nu ett projekt under namnet Ung Omsorg i Färgelanda.

Vill man veta mer och se jämförelser hur kommunens arbete är jämfört med andra, oavsett verksamhetsområde, kan detta ske via kommun- och landstingsdatabasen Kolada; [www.kolada.se](http://www.kolada.se).

#### 4. Frågor till förtroendevalda

Fråga kring störande motortrafik utanför Lillågården. Kommunrådet informerar att detta är framfört till Polisen.

Det är problem att få medicin som skrivits ut på recept på Apoteket då de inte har medicinen utan de hänvisar till apotek i Uddevalla. Ordföranden svarar att i och med avregleringen av apoteksmonopolet så kan det få dessa följder att all medicin inte finns att tillgå på alla apotek.

#### 5. Äldremässan

Socialchefen påminner om Äldremässan som genomförs tillsammans med förskolans dag imorgon 17 maj i Centrumhuset, Färgelanda. Start kl 10.10.

#### 6. Avslutning

Ordföranden tackar för visat intresse. Nästa dialog genomförs den 17 oktober.



Pensionärsrådet

---

**Plats och tid:** Furåsen, fullmäktigesalen, onsdagen den 16 maj 2018, klockan 13.00-14.50

**Närvarande:**

Edgardo Varas (S), ordförande  
Tobias Bernhardsson (C)  
Eva Gamalielsson SPF Seniorerna Valbo  
Lennart Jansson SPF Seniorerna Valbo  
Ann Marie Råhnängen ersätter Anna Britta Olsson SPF Seniorerna Valbo  
Kjell Hildingsson SPF Seniorerna Högsäter  
Bengt Håkansson ersätter Mats Johansson SPF Seniorerna Högsäter  
Inga Britt Rydholm SPF Seniorerna Högsäter  
Håkan Ekman PRO  
Stig Emanuelsson PRO  
Pär Ola Lund PRO

**Ersättare:**

Märta Johansson PRO

**Övriga:**

Susanne Korduner, kommunchef, punkt 2-3  
Marianne Kvist, biståndsbedömare, punkt 5  
Malin Bäckström, enhetschef, punkt 6-7  
Johan Lundh, socialchef  
Barbro Isaksson, nämndsekreterare

Underskrifter

*Justerade via e-post 2018-05-24*

**Ordföranden:** \_\_\_\_\_  
Edgardo Varas

**Sekreterare:** \_\_\_\_\_  
Barbro Isaksson



### 1. Föregående mötesanteckningar (12 mars)

Mötesanteckningarna är utskickade. De godkänns och läggs till handlingarna.

### 2. Presentation av kommunchef

Kommunchef Susanne Korduner presenterar sig.

### 3. Budget 2019 och plan 2020-2021

Kommunchefen redogör för pågående arbete med budget 2019 och plan för 2020-2021. Skatteintäkterna ökar marginellt 2019 jämfört med i år. Utifrån dagens verksamhet saknas det cirka 14 mkr för att kunna behålla denna utan förändringar. Tillkommer nya behov. Med utgångspunkt från detta har förvaltningen tagit fram förslag vilka nu är överlämnade till politiken som underlag i deras arbete med kommande budget.

Diskussion kring byggnation av boende förs, bland annat trygghetsboende. Det finns statsbidrag att söka för byggande av trygghetsboende men beslut om detta ska finnas. Kommunen kommer att bjuda in externa byggföretag för att tala om bostadsbyggande i kommunen.

### 4. Kollektivtrafik/hållplats vid vårdcentralen Håvesten

Vid föregående möte ställdes frågor kring ny hållplats vid vårdcentralen på Håvesten. Kommunens kontaktperson gentemot Västtrafik AB har varit i kontakt med Västtrafik som har börjat arbeta frågan. De kommer att kontakta utföraren Nettbuss när det gäller möjligheten att linje 738 kan köra vissa turer upp till Håvestens vårdcentral. Närtrafiken kan nyttjas men den har inte alla tillgång till då vissa områden i tätorterna samt längs v 172 inte ingår i närtrafiken, [https://www.vasttrafik.se/reseplanering/anropsstyrd-trafik/nartrafik/fargelanda/?\\_t\\_id=1B2M2Y8AsgTpgAmY7PhCfg%3d%3d&\\_t\\_q=n%3a4rtrafik+f%3a4rgelanda&\\_t\\_tags=language%3asv%2csiteid%3a8577a32a-6ea9-4f95-b65a-8a55993bf525&\\_t\\_ip=195.67.102.190&\\_t\\_hit.id=VT\\_Web\\_Epi\\_Models\\_Pages\\_SeniorCardPage/60af3d50-62e6-4085-b4ab-390bd157fb73\\_sv&\\_t\\_hit.pos=1](https://www.vasttrafik.se/reseplanering/anropsstyrd-trafik/nartrafik/fargelanda/?_t_id=1B2M2Y8AsgTpgAmY7PhCfg%3d%3d&_t_q=n%3a4rtrafik+f%3a4rgelanda&_t_tags=language%3asv%2csiteid%3a8577a32a-6ea9-4f95-b65a-8a55993bf525&_t_ip=195.67.102.190&_t_hit.id=VT_Web_Epi_Models_Pages_SeniorCardPage/60af3d50-62e6-4085-b4ab-390bd157fb73_sv&_t_hit.pos=1).

*Uppföljning sker på nästa pensionärsråd.*

### 5. Intresseanmälningar trygghetsboende

Biståndsbedömaren informerar. Det finns idag sju trygghetsboenden på Lillågården och 17 på Solgården. Till dessa kan person som fyllt 75 år lämna intresseanmälan.

Forts



Forts punkt 5

Generell kötid är cirka ett och ett halvt år. Tackar man nej så hamnar personen sist i kön.

Idag finns det 54 intresseanmälningar varav 13 är personer som är intresserade av både Lillågården och Solgården. Det går att se att de som kommer från kommunens södra delar söker sig till Färgelanda och de från de norra delarna till Högsäter.

Eventuellt kan trygghetsboende bli biståndsbedömd i framtiden då det nu finns en lagrådsremiss kring detta.

## 6. Ung Omsorg

Ung Omsorgs verksamhet syftar till att skapa mervärde i den sociala omsorgen på äldreboendena. Målet är att de ska skapa möten över generationsgränser och sätta lite "guldkant" på verksamheten; delta i promenader, läsa högt, anordna aktiviteter. De ersätter aldrig ordinarie personals arbetsuppgifter.

Enhetschefen informerar om vad detta innebär i Färgelanda kommun. Det finns en grupp ungdomar på respektive boende som går ut årskurs 8, 9 eller första året på gymnasiet. Varje grupp har en teamledare. Ungdomarna deltar på helger och får betalt för den tid de tjänstgör.

Som rapporten kring hur äldre upplever äldreomsorgen redovisar så besväras mer än 60 % av ensamhet på kommunens boenden och Ung Omsorg är en möjlighet för att minska detta. Det är positivt gensvar både från de unga och gamla. Det är både killar och tjejer men flest tjejer. Ungdomarna intervjuas av företaget Ung Omsorg innan en eventuell tjänstgöring så det är rätt person för uppdraget som knyts till det.

Ytterligare en aspekt av Ung Omsorg är att få fler att intressera sig för ett yrke inom vård och omsorg i framtiden med tanke på den personalbrist som finns idag och som kommer att finnas i framtiden.

Ung Omsorg bedrivs som projekt och pengar har sökts från folkhälsorådet.

## 7. Statliga medel för att öka bemanningen

Staten har tillskjutet extra pengar 2015-2018 för ökad bemanning inom äldreomsorgen i kommunerna. För Färgelanda kommun innebär detta 1,3 mkr per år som motsvarar tre tjänster i kommunen, vilket pengarna har använts till.

Forts



Pensionärsrådet

Forts punkt 7

Redovisning av vad pengarna använts till lämnas in varje år. Skulle inte redovisningen godkännas blir kommunen återbetalningsskyldig. Så är inte fallet i Färgelanda.

Enhetschefen redogör för hur pengarna använts i Färgelanda. I äldreomsorgen arbetar undersköterskorna med omvårdnad, aktiviteter, samtalsstöd, dokumentation m m. Bland annat används tio lika IT-system och dokumentation kan inte väljas bort.

Färgelanda har använt de extra pengarna till tre tjänster som metodstödjare. De stöttar övrig personal med dokumentation så att de i sin tur får mer tid till att arbeta med brukarna. Metodstödjarna arbetar även med andra arbetsuppgifter.

### 8. Hjärtstartare

Uppföljning av tidigare ställda frågor kring hjärtstartare. Kommunstyrelsens ledningsutskott har gett kommunchefen i uppdrag att inventera befintliga kommunala hjärtstartare, utreda ytterligare kommunala inrättningar/platser som kan vara aktuella för placering av hjärtstartare inklusive kostnadsberäkning. Detta arbete pågår.

Socialchefen reflekterar över hjärtstartare/HLR på de särskilda boendena och risken att använda detta på äldre personer beroende på deras hälsotillstånd. Målet är att det för varje boende ska finnas en genomförandeplan vad som gäller för åtgärder vid en eventuell akut händelse rörande personen. Detta för att underlätta om något skulle inträffa.

På de särskilda boendena finns anhöriga och personal som kan drabbas. Det framförs också att på boendena finns personal dygnet runt, vilket skulle kunna innebära att boendet hjärtstartare skulle kunna användas om övriga hjärtstartare inte är nåbara efter till exempel stängningstid.

Socialchefen har ställt frågan till våra grannkommuner hur det ser ut hos dem och avvaktar svar.

*Ärendet återkommer till pensionärsrådet.*

### 9. Fotvård

PRO har inkommit med fråga kring flytt av medicinsk fotvård (remitterad person) till Uddevalla istället för som idag vid Närhälsan. Ordföranden informerar att den som bedrivit verksamheten har slutat. Den medicinska fotvården i Västra Götaland har upphandlats och för Färgelanda finns inte

Forts



Forts punkt 9

intresse från utförare att åta sig uppdraget, vilket kan bero på att underlaget är litet. Även samverkan med andra vårdcentraler har undersökts. Vårdcentralen arbetar med frågan och eventuellt kan det bli en annan lösning längre fram.

#### **10. Ärenden till nästa pensionärsråd den 19 september respektive pensionärsdialog 17 oktober**

Nästa pensionärsråd genomförs den 19 september. Följande ärenden anmäls:

- Kostnad intyg färdtjänst och tillvägagångssätt när man ansöker
- Anhörigstödjare i hemmet – avlösning från kommunen gratis i vissa kommuner medan man i Färgelanda kommun får man betala detta. Förändring av detta i framtiden?
- Byggnationer så som trygghetsboende
- Uppföljning hjärtstartare.

Höstens pensionärsdialog genomförs den 17 oktober och följande frågor tas upp:

- Konsumentrådgivning (finns inte kommunen) utan konsumentvägledning
- Budget- och skuldrådgivning
- Trygghetsboende – intresseanmälan
- Brandskydd NÄRF

***Ytterligare frågor kan mailas till sekreteraren, [barbro.isaksson@fargelanda.se](mailto:barbro.isaksson@fargelanda.se) senast den 3 september.***

#### **11. Övriga frågor**

Svar efterfrågas på skrivelse daterad den 23 oktober 2017 från pensionärsorganisationerna till kommunstyrelsen avseende äldreplanen som nu är antagen (dnr 2016/738, Hidnr 2017.4058). ***Ordföranden tar med sig frågan till kommunstyrelsens ordförande.***

Vidare efterfrågas hur mötesanteckningarna från pensionärsrådet behandlas av kommunstyrelsen då det inte går att se i protokollen. ***Ordföranden tar med sig frågan.***

Boulebona, Färgelanda, och ansvarig för den Bajamaja som är uppställd där och fakturan för detta diskuteras. ***Sekreteraren tar med sig frågan och återkopplar till Stig E när besked finns.***

#### **12. Avslutning**

Ordföranden tackar för mötet och önskar alla en trevlig sommar.

FÄRGELANDA

Beslutsfattare Paragraf Datum	Innehåll Ärendemening Avsändare/mottagare	Hid Diariennr Diplankod	Fastbet Besl.inst Sammtr.dat
2018-05-14	Personuppgiftsbiträdesavtal mellan Pulsen Omsorg AB och Färgelanda kommun avseende stödsystem Combine för Magna Cura från och med 2018-05-28 till dess tjänsten upphör, delegat Kristina Olsson Pulsen Personuppgiftsbiträdesavtal avseende Combine och Magna Cura	2018.1594  2018/218	KS  2018-06-05
2018-05-15	Personuppgiftsbiträdesavtal med Tunstall AB (trygghetslarm). Delegat Johan Lundh Personuppgiftsbiträdesavtal med Tunstall AB	2018.1606  2018/221	KS  2018-06-05
2018-05-25	Personuppgiftsbiträdesavtal med EssVision AB (avser Winess). Delegat Per Wahlén Personuppgiftsbiträdesavtal EssVision AB	2018.1615  2018/224	KS  2018-06-05
2018-04-26	Beslut om mottagande i gymnasiesärskola, delegat Helena Kronberg Mottagande i särskola	2018.1416  2015/762 606	KS  2018-06-05
2018-05-09	Beslut i begäran om protokoll för kommunstyrelsens ledningsutskott, MBL och samverkan för perioden 2017-01-01 tom 2018-05-07 Delegat: Per Wahlén Begäran om allmän handling, protokoll för KLU, samverkan och MBL nicklas.ronnblo3@speedmail.se	2018.1570  2018/188	KS  2018-06-05
2018-05-18	Personuppgiftsbiträdesavtal med Skandikon Administration AB, rörande pensionsadministration Delegat Per Wahlén Personuppgiftsbiträdesavtal med Skandikon Administration AB rörande pensionsadministration	2018.1672  2018/234	KS  2018-06-05



FÄRGELANDA

Beslutsfattare Paragraf Datum	Innehåll Ärendemening Avsändare/mottagare	Hid Diarie nr Diplankod	Fastbet Besl.inst Sammtr.dat
2018-05-21	Avtal med E-hälsomyndigheten för åtkomst till receptregster samt Personuppgiftsbiträdesavtal (2018/01389). Delegat Johan Lundh	2018.1686	
2018-05-21	Avtal för åtkomst till receptregster samt Personuppgiftsbiträdesavtal e-Hälsomyndigheten	2018/235	KS 2018-06-05
2018-05-23	Personuppgiftsbiträdesavtal av Jobmatch 20180525 och tillsvidare. Delegat Per Wahlén	2018.1711	
2018-05-23	Personuppgiftsbiträdesavtal Jobmatch	2018/236	KS 2018-06-05
2018-05-24	Personuppgiftsbiträdesavtal avseende Google DPA, Data processing Amendment to G Suite Agreement, Delegat Gunnar Spångberg	2018.1742	
2018-05-24	Personuppgiftsbiträdesavtal Google Apps for education	2018/238	KS 2018-06-05
Helena H Kronberg	Personuppgiftsbiträdesavtal med CGM Compugroup Medical, CGM Compugroup Medical	2018.473	
2018-02-13	Personuppgiftsbiträdesavtal med CGM Compugroup Medical	2018/100	KS 2018-06-05
Patrick D'Imporzano	Avtal med DKAB Service AB avs Hantera livs systemstöd för livsmedelsupphandling och uppföljning under perioden 2018-06-01--2021-05-31.	2018.1590	
2018-05-04	Hantera livs systemstöd för livsmedelsupphandling och uppföljning	2018/217	KS 2018-06-05
Susanne Korduner	DKAB Service AB	055	
2018-05-22	Personuppgiftsbiträdesavtal avs Mediapoolen 20180525 och tillsvidare. Delegat Susanne Korduner	2018.1657	
2018-05-22	Personuppgiftsbiträdesavtal Mediapoolen Västra Götaland	2018/231	KS 2018-06-05

**FÄRGELANDA**

Beslutsfattare	Innehåll	Hid	Fastbet
Paragraf	Ärendemening	Diariernr	Besl.inst
Datum	Avsändare/mottagare	Diplankod	Sammtr.dat
Ulla Börjesson	KSO beslut gällande Dataskyddsombud för Kommunstyrelsen	2018.1638	
	Dataskyddsombud enligt Dataskyddsförordningen	2018/124	KS
2018-05-16			2018-06-05

<b>Benämning</b>	<b>Bef r o m</b>	<b>Bef t o m</b>	<b>Avtal</b>	<b>Delegat</b>
Fastighetsskötare	2018-04-03	2018-09-30	Månadsanställd (AB)	Rolf Magnusson
Skolpsykolog	2018-04-01		Månadsanställd (AB)	Helena Kronberg
Habiliteringsass	2018-04-23		Månadsanställd (AB)	Inger Persson-Johansson
Digitaliseringsstrat	2018-04-09		Månadsanställd (AB)	Per Wahlén
Upphandlare	2018-04-19	2018-10-19	Månadsanställd (AB)	Kristina Olsson
Lärare	2018-04-03		Månadsanställd (AB)	Mona Jonsson
Socialpedagog	2018-04-01	2018-09-30	Månadsanställd (AB)	Wiveca Doyle
Boendecoach	2018-04-16	2018-05-31	Månadsanställd (AB)	Håkan Berg
Lärare	2018-04-01	2018-05-25	Lärare månadsanställd	Gustaf Alenklint
Undersköterska	2018-04-10	2018-09-15	Månadsanställd (AB)	Malin Bäckström
Undersköterska	2018-04-01		Månadsanställd (AB)	Malin Bäckström

**FÄRGELANDA**  
**Kommunstyrelsen**

Riktning Info Notering	Ärendemening Handläggare	Hid Diariennr	Besl.inst Samtr.dat
Ut Brottsförebyggande rådet 2018-04-24	Lillan Fahlstedt	2018.1393	KS 2018-06-05
In Incidentrapport anmälan om diskriminering/kränkande behandling 2018-04-25 Högsäters skola, Gustaf Alenklint - rektor	Incidentrapporter skolan 2018 Helena H. Kronberg	2018.1417 2018/6 KS	KS 2018-06-05
In Incidentrapport anmälan om diskriminering/kränkande behandling 20180426 Valboskolan 7-9, Wiveca Forsberg-Doyle, rektor	Incidentrapporter skolan 2018 Helena H. Kronberg	2018.1475 2018/6 KS	KS 2018-06-05
In Incidentrapport anmälan om diskriminering/kränkande behandling 2018-04-27 Valboskolan 7-9, wiveca Forsberg-Doyle, rektor	Incidentrapporter skolan 2018 Helena H. Kronberg	2018.1495 2018/6 KS	KS 2018-06-05
Ut Styrelsemötesprotokoll Gatersbyn 120 Fastighets AB 2018-05-03		2018.1518	KS 2018-06-05
In Cirkulär 18:18 Budgetförutsättningar för åren 2018-2021, Sveriges kommuner och Landsting SKL		2018.1549	KS 2018-06-05
In Cirkulär 18:09 information om överenskommelse om särskild AGS-KL-förmån som ersättare almäna bestämmelser § 28 mom. 9 och överenskommelse om tillägg i avgiftsbefrielseförsäkringen, Sveriges kommuner och Landsting SKL		2018.1567	KS 2018-06-05

**FÄRGELANDA**  
**Kommunstyrelsen**

Riktning Info Notering	Ärendemening Handläggare	Hid Diariennr	Besl.inst Samtr.dat
In		2018.1704	KS
Regeringsbeslut gällande överklagande i fråga om utvidgat strandskydd för Färgelanda kommun (M2015/00347/Me), Regeringen - Miljö- och energidepartementet	Överklagande i fråga om utvidgat strandskydd i Färgelanda kommun  Evelina Johansson	2017/610 KS	2018-06-05
In		2018.1707	KS
Incidentrapport anmälan om diskriminering/kränkande behandling 20180516 Valboskolan 7-9, Wiveca Forsberg Doyle - rektor	Incidentrapporter skolan 2018  Helena H. Kronberg	2018/6 KS	2018-06-05
Ut		2018.1712	KS
Protokoll Ungdomsrådet i Färgelanda 2018-04-10	Ungdomsrådet i Färgelanda 2018  Lillan Fahlstedt	2018/99 KS	2018-06-05
In		2018.1772	KS
Protokoll nr 4 styrelsen Västvatten AB 2018-05-25, Västvatten AB	  Ulla Börjesson		2018-06-05
In		2018.1782	KS
Incidentrapport / Anmälan om diskriminering/kränkande behandling 20180518 Bruksskolan, Pia Edström, rektor	Incidentrapporter skolan 2018  Helena H. Kronberg	2018/6 KS	2018-06-05
In		2018.1811	KS
Cirkulär 18:20 uppdrag till Arbetsförmedlingen att fördela pengar till kommuner för att förstärka satsningar på sommarjobb/feriejobb, Sveriges kommuner och Landsting SKL			2018-06-05
In		2018.1820	KS
Beslut i anmäld Lex Sarah (8.1.2-15232/2018), Inspektionen för vård och omsorg IVO IVO avslutar ärendet och kommer inte att vidta några ytterligare åtgärder	Lex Sarah  Maria Lohrant	2018/126 KS	2018-06-05

**FÄRGELANDA**  
**Kommunstyrelsen**

Riktning Info Notering	Ärendemening Handläggare	Hid Diariennr	Besl.inst Samtr.dat
In Incidentrapport anmälan om diskriminering/kränkande behandling 2018-05-24 Bruksskolan, Pia Edström, rektor	Incidentrapporter skolan 2018 Helena H. Kronberg	2018.1823 2018/6 KS	KS 2018-06-05
In Incidentrapport anmälan om diskriminering/kränkande behandling 2018-05-24, Bruksskolan, Pia Edström, rektor	Incidentrapporter skolan 2018 Helena H. Kronberg	2018.1824 2018/6 KS	KS 2018-06-05



Kommunstyrelsens ledningsutskott

---

**Plats och tid:** Beredskap Kommunkontoret måndagen 21 maj 2018,  
klockan 09:00 – 17:10

**Beslutande:**

Ulla Börjesson (S) ordf.  
Tommy Larsson (S)  
Rune Månsson (S) i st f K Carlsson (L)  
Tobias Bernhardsson (C)  
Linda Jansson (M)

**Övriga närvarande:**

Susanne Korduner,  
Kommunchef  
Fredrik Sivula, sekreterare  
Se i övrigt respektive  
paragraf

Jäv och ersättare vid jäv anges i resp. §

**Utses av justera:** Tobias Bernhardsson (C) ej § 82 Paragrafer §§ 79-100  
Linda Jansson (M) § 82

**Underskrifter**

**Ordförande:**

\_\_\_\_\_  
Ulla Börjesson (S) ej § 82 Tommy Larsson (S) § 82

**Justerare:**

\_\_\_\_\_  
Tobias Bernhardsson (C) ej § 82 Linda Jansson (M) § 82

**Sekreterare:**

\_\_\_\_\_  
Fredrik Sivula

---

**ANSLAG/BEVIS**

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.

Beslutsorgan: Kommunstyrelsens ledningsutskott  
Sammanträdesdatum: 2018-05-21  
Anslaget sätts upp: 2018-05-29  
Anslaget tas ned: 2018-06-22

Protokollet förvaras på kommunkontoret

Underskrift

\_\_\_\_\_  
Fredrik Sivula



## Innehållsförteckning

KLU § 79 .....	4
Besök på Bruksskolan .....	4
KLU § 80 Dnr 2018/206 .....	5
Ställningstagande till ansvarsfrihet för ledamöter och ersättare i styrelsen för Samordningsförbundet Väst och godkännande av förbundets årsredovisning 2017.....	5
KLU § 81 Dnr 2018/5 .....	7
Månadsrapport april 2018, inkl. årsprognos .....	7
KLU § 82 Dnr 2018/212 .....	8
Ställningstagande till ansvarsfrihet för ledamöter och ersättare i direktionen för Fyrbodals kommunalförbund och godkännande av förbundets årsredovisning 2017 .....	8
KLU § 83 Dnr 2017/145 .....	10
Inriktningsdokument för samarbete om ungdomsmottagning i VG .....	10
KLU § 84 Dnr 2018/207 .....	12
Ersättning för hemtjänst och hemsjukvård i annan kommun.....	12
KLU § 85 Dnr 2018/178 .....	14
Förändrade öppettider på biblioteket i Färgelanda..... (återremitterat ärende).....	14
KLU § 86 Dnr 2017/501 .....	16
Revidering av föreningsbidrag .....	16
KLU § 87 Dnr 2018/225 .....	17
Revidering av biblioteksplan.....	17
KLU § 88 Dnr 2018/227 .....	19
Remissvar avseende Miljö- och klimatstrategi för kollektivtrafiken i Västra Götaland .....	19
KLU § 89 Dnr 2018/226 .....	20
Remissvar avseende förslag till strategi för kollektivtrafik på jämlika villkor .....	20
KLU § 90 .....	21
Informationsärenden från sektor Samhällsutveckling.....	21
KLU § 91 Dnr 2018/195 .....	22
Dokumenthanteringsplan för personalärenden .....	22
KLU § 92 .....	24
Digitalisering.....	24
KLU § 93 Dnr 2018/209 .....	25
Ansökan om bidrag till förbättring av vedbod vid Föreningen Kroppefjälls vandrares raststuga på Kroppefjäll.....	25
KLU § 94 Dnr 2018/23 .....	26
Kultur- och fritidspris 2018.....	26
KLU § 95 Dnr 2018/27 .....	27
Miljö- och folkhälsopris 2018.....	27





Kommunstyrelsens ledningsutskott

---

KLU § 96 Dnr 2017/666 .....	28
Ny politisk organisation nästa mandatperiod.....	28
KLU § 97 Dnr 2016/428 .....	34
Bolagisering av fastigheten Gatersbyn 1:120 .....	34
KLU § 98 Dnr 2018/203 .....	35
Ändring av stadgarna för Stiftelsen för Dalslands kanals framtida bestånd	35
KLU § 99 Dnr 2018/211 .....	38
Revidering av förbundsordningen för Dalslands Energi- och miljöförbund	38
KLU § 100 .....	39
Övriga ärenden .....	39

---

Justering

Utdragsbestyrkande



Kommunstyrelsens ledningsutskott

---

KLU § 79

**Besök på Bruksskolan**

Ledningsutskottet inleder sammanträdet med ett besök på Ödeborgs Bruksskola.

---

Justering

Utdragsbestyrkande



KLU § 80

Dnr 2018/206

**Ställningstagande till ansvarsfrihet för ledamöter och ersättare i styrelsen för Samordningsförbundet Väst och godkännande av förbundets årsredovisning 2017**

**Ledningsutskottets förslag**

Kommunfullmäktige beslutar att för Färgelanda kommuns del bevilja styrelsen för Samordningsförbundet Väst och enskilda förtroendevalda ansvarsfrihet för aktuella verksamhetsåret.

Kommunfullmäktige beslutar vidare att godkänna Samordningsförbundet Västs årsredovisning för 2017 och lägga den till handlingarna.

**Anteckning till protokollet**

Linda Jansson (M) deltar inte i handläggningen idag utan återkommer i kommunstyrelsen.

**Ärendebeskrivning**

Årets resultat uppgår till 920 tkr, vilket är 2 523 tkr bättre än budget.

Revisionen bedömer

- sammantaget att styrelsen i Samordningsförbundet Väst har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig.

- att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande och att årsredovisningen har upprättats i enlighet med tillämpliga delar av lagen om kommunal redovisning och god redovisningssed.

- sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som är uppställda.

Revisionen tillstyrker att styrelsen och dess ledamöter beviljas ansvarsfrihet.



Kommunstyrelsens ledningsutskott

---

Forts KLU § 80

**Beslutsunderlag**

Årsredovisning 2017 för Samordningsförbundet Väst  
Revisionsberättelsen 2017 för Samordningsförbundet Väst  
Ekonomiavdelningens tjänsteskrivelse 2018-05-07  
Ekonomichefen informerar

Skickas till  
Kommunstyrelsen

---

Justering

Utdragsbestyrkande



Kommunstyrelsens ledningsutskott

---

KLU § 81 Dnr 2018/5  
**Månadsrapport april 2018, inkl. årsprognos**  
(Muntlig information – inga handlingar)

### **Ledningsutskottets förslag**

Kommunstyrelsen beslutar att godkänna rapporten och lägga den till handlingarna.

### **Ärendebeskrivning**

För perioden januari-april redovisar kommunen ett underskott på 2 531 tkr jämfört med budget.

Kommunens årsprognos visar på ett prognostiserat underskott om 3 690 tkr gentemot budget. Största delen av underskottet härleds till minskade skatteintäkter och generella statsbidrag samt ökade pensionskostnader. Förvaltningens förslag på åtgärder för att nå budget redovisas.

Uppföljning efter första tertialet visar att målarbetet utvecklats, de flesta mål är dock långsiktiga.

Månadsrapporten hann inte bli färdig till dagens sammanträde utan kommer skickas ut till kommunstyrelsens sammanträde 2018-06-05.

### **Beslutsunderlag**

Ekonomichefen informerar

Skickas till  
Kommunstyrelsen

---

Justering

Utdragsbestyrkande



KLU § 82

Dnr 2018/212

**Ställningstagande till ansvarsfrihet för ledamöter och ersättare i  
direktionen för Fyrbodals kommunalförbund och godkännande av  
förbundets årsredovisning 2017**

**Ledningsutskottets förslag**

Kommunfullmäktige beslutar att för Färgelanda kommuns del bevilja  
direktionen för Fyrbodals kommunalförbund och enskilda förtroendevalda  
ansvarsfrihet för aktuella verksamhetsåret.

Kommunfullmäktige beslutar vidare att godkänna kommunalförbundets  
årsredovisning för 2017 och lägga den till handlingarna.

**Jäv**

Ulla Börjesson (S) och Tobias Bernhardsson (C) anmäler jäv och lämnar  
lokalen. Tommy Larsson (S) utses till ordförande och Linda Jansson (M)  
utses till justerare under denna paragraf.

**Ärendebeskrivning**

Årets resultat uppgår till 0 tkr, varav basverksamheten visar ett resultat på -  
66,6 tkr och projektverksamheten visar ett resultat + 66,6 tkr. Beslutad extra  
utdebitering till medlemskommunerna för täckning av 2017 års kostnader  
uppgår till 1 091 tkr.

Revisionen har uppmärksammat

- att kommunalförbundets långsiktiga soliditetsmål (10 %) inte uppnåtts  
under 2017. Av årsredovisningen framgår att avvikelser kan förekomma  
beroende på åtaganden som direktionen finner angelägna. Revisionens  
uppfattning är att avvikelser ska kommenteras i årsredovisningen.
- att direktionen tagit beslut om arvodering till ordförande utan stöd i  
förbundsordningen. Revisionen har efterfrågat utvärdering avseende  
arvodering av ordföranden men inte erhållit någon sådan. Ny  
förbundsordning har antagits av direktionen i mars 2017 och fastställts i  
respektive medlemskommun under hösten 2017. Samtliga kommuner har  
antagit förbundsordningen den 13 december 2017 vilket innebär att den nya  
förbundsordningen gäller från detta datum. Av den nya förbundsordningen  
framgår att förbundet ska svara för ersättning till ordförande enligt  
förbundets arvodesreglemente.



Kommunstyrelsens ledningsutskott

---

Forts KLU § 82

Revisionen bedömer

– sammantaget att direktionen i Fyrbodals kommunalförbund har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

– att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

– att direktionens interna kontroll har varit tillräcklig.

– sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen i huvudsak är förenligt med de mål som direktionen uppställt.

Revisionen tillstyrker att respektive fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för direktionen samt de enskilda ledamöterna i densamma.

### **Beslutsunderlag**

Årsredovisning 2017 för Fyrbodals kommunalförbund

Revisionsberättelse 2017 för Fyrbodals kommunalförbund

Ekonomiavdelningens tjänsteskrivelse 2018-05-16

Ekonomichefen informerar

Skickas till

Kommunstyrelsen

---

Justering

Utdragsbestyrkande



KLU § 83

Dnr 2017/145

## **Inriktningsdokument för samarbete om ungdomsmottagning i VG**

### **Ledningsutskottets förslag**

Kommunstyrelsen godkänner inriktningsdokument för hur ungdomsmottagningen ska bedrivas i samverkan mellan VGR:s hälso- och sjukvård och kommunens socialtjänst.

### **Yrkanden**

Tommy Larsson (S) yrkar att kommunstyrelsen godkänner inriktningsdokument för hur ungdomsmottagningen ska bedrivas i samverkan mellan VGR:s hälso- och sjukvård och kommunens socialtjänst.

### **Propositionsordning**

Ledningsutskottet godkänner att proposition ställs på yrkandet. Efter ställd proposition finner ordföranden att yrkandet bifalls.

### **Anteckning till protokollet**

Linda Jansson (M) deltar inte i handläggningen idag utan återkommer i kommunstyrelsen.

### **Ärendebeskrivning**

Inriktningsdokumentet som ska godkännas innehåller en beskrivning av ungdomsmottagningens mål, uppdrag och vårdnivå och ger en gemensam grund för verksamheten och utveckling av ungdomsmottagningarna i länet. Det ger ett stöd för de samverkansavtalen som tecknas mellan kommunerna och Västra Götalandsregionen för varje ungdomsmottagning i länet. Tidigare inriktningsdokument 2011-2015 ligger till grund för det nya förslaget.

Ungdomsmottagningens huvudsakliga uppdrag gäller samlevnad och relationer, psykisk hälsa, sexuella och reproduktiv hälsa och rättigheter samt levnadsvanor och livsvillkor.

Ungdomsmottagningen arbetar på den unges uppdrag. Övergång mellan ungdom och vuxenliv ska stärkas. Ungdomsverksamheten är en s.k. lågtröskelverksamhet. Detta innebär att det ska vara lätt för de unga att söka hjälp med sina frågor. En god tillgänglighet ger stora möjligheter till tidiga insatser, vilket i sin tur förbygger risken att utveckla ohälsa.





Kommunstyrelsens ledningsutskott

---

Forts KLU § 83

Det som är nytt i jämförelse med tidigare dokument är:

- Tydligare delat ansvar psykisk hälso/psykosocialt perspektiv
- Beskrivning av resursnivå, nyckeltal, organisationsmodell
- Förslag till fördelningsprincip för samverkansavtal
- Huvudmannaskap
- Förutsättningar för längre avtalstid

VästKoms styrelse rekommenderar kommunerna att anta inriktningsdokumentet för ungdomsmottagningar i Västar Götaland 2018-2022.

### **Beslutsunderlag**

Inriktningsdokument för Ungdomsmottagningar i Västra Götaland 2018-2022

Omsorgskontorets tjänsteskrivelse 2018-04-23

Socialchefen informerar

Skickas till  
Kommunstyrelsen

---

Justering

Utdragsbestyrkande



KLU § 84

Dnr 2018/207

**Ersättning för hemtjänst och hemsjukvård i annan kommun**

**Ledningsutskottets förslag**

Kommunfullmäktige beslutar att en ersättning för hemtjänst vid tillfällig vistelse i annan kommun än hemkommunen 2018, uttas med 401 kr per timma.

Kommunfullmäktige beslutar att en ersättning för hemsjukvård vid tillfällig vistelse i annan kommun än hemkommunen 2018, uttas med 650 kr per timma.

**Anteckning till protokollet**

Linda Jansson (M) deltar inte i handläggningen idag utan återkommer i kommunstyrelsen.

**Ärendebeskrivning**

VästKom rekommenderar årligen de 49 kommunerna i Västra Götaland att följa vissa ersättningsnivåer när det gäller hemtjänst och hemsjukvård som utförs av annan kommun än hemkommunen. VästKom styrelse beslutar den 13 mars 2018 (§ 10) att rekommendera kommunerna i länet, att för egen del besluta, om dessa ersättningsnivåer under 2018 enligt följande:

Hemtjänst

Ersättningsnivån för 2018 rekommenderas till 401 kr per timma för biståndsbedömd hemtjänst. 2018 års ersättningsnivå innebär en ökning med 2,6 % jämfört med 2017.

Hemsjukvård

För sjukvård som utgår ifrån distriktssköterskebeslut och behandling som beslutas av arbetsterapeut eller sjukgymnast, rekommenderas kommunerna att under 2018 följa det belopp som fastställts av Samverkansnämnden för Västra Sjukvårdsregionen. För 2018 har Västra sjukvårdsregionen harmoniserat priserna med Södra sjukvårdsregionen. Detta innebär en ny kategorisering av yrkeskategorierna och numer ingår såväl distriktssköterska och sjukgymnast i kategorin ”Besök hos övriga yrkeskategorier i primärvård (inklusive medicinsk service)”.



Kommunstyrelsens ledningsutskott

---

Forts KLU § 84

Beloppet är för 2018 satt till 650 kr per timma både för sjukvård som utgår ifrån distriktssköterskebeslut och för behandling som beslutas av fysioterapeut/arbetsterapeut.

**Beslutsunderlag**

VästKoms tjänsteskrivelse 2018-03-05

Omsorgskontorets tjänsteskrivelse 2018-05-04

Socialchefen informerar

Skickas till  
Kommunstyrelsen

---

Justering

Utdragsbestyrkande



Kommunstyrelsens ledningsutskott

---

KLU § 85

Dnr 2018/178

**Förändrade öppettider på biblioteket i Färgelanda**

(återremitterat ärende)

**Ledningsutskottets förslag**

Kommunstyrelsen beslutar att tillsätta extra medel på 22 500 kr för att upprätthålla nuvarande öppettider för biblioteket under kvarvarande delen av kalenderåret.

**Yrkanden**

Tommy Larsson (S) yrkar att kommunstyrelsen beslutar att tillsätta extra medel på 22 500 kr för att upprätthålla nuvarande öppettider för biblioteket under kvarvarande delen av kalenderåret.

**Finansiering**

Finansiering sker genom kommunstyrelsens ofördelade ram.

**Anteckning till protokollet**

Linda Jansson (M) deltar inte i handläggningen idag utan återkommer i kommunstyrelsen.

**Ärendebeskrivning**

Från årsskiftet 2017/2018 har huvudmannskapet för Medborgarkontoret överförs från kommunen till Valbohem AB. Medborgarkontorets och bibliotekets öppettider är sedan dess inte samordnade. Tidigare har biblioteket och medborgarkontoret haft samma öppethållande och schemalagningen för personalen på de båda arbetsplatserna har kunnat synkroniseras i syfte att undvika ensamarbete på respektive arbetsställe.

Efter Medborgarkontorets förändrade öppethållandetider har biblioteket att själv svara för den dubbelbemanning på totalt 8,5 timmar som bedöms nödvändig.

Förvaltningen har föreslagit avkortat öppethållande.



Kommunstyrelsens ledningsutskott

---

Fors KLU § 85

Ledningsutskottet har 2018-04-16 § 62 beslutat att återremittera ärendet för en redovisning av kostnader för att behålla nuvarande öppettider på biblioteket samt besöksstatistik under öppettiderna, om möjligt fördelat på timmar veckodagar och lördagar.

Kostnaden för upprätthållandet av nuvarande öppettidhållande:  
För upprätthållandet av nuvarande öppettider samt att undvika ensamarbete krävs utökad sysselsättningsgrad motsvarande 10 % för verksamheten till en kostnad av 45. 000 kr

Verksamhetens besöksstatistik:

Besöken per veckodag är ett genomsnitt för verksamhetsåret 2017.

Mätningen av besökstalen sker veckovis.

Må	209
Ti	209
On	209
To	209
Fre	209
Lö	20

---

Totalt antal besök 52. 886

### **Beslutsunderlag**

Kultur- och fritidsenhetens tjänsteskrivelse 2018-04-04

Ledningsutskottets protokoll 2018-04-16 § 62

Kultur- och fritidsenhetens tjänsteskrivelse 2018-05-15 inkl. bilaga

Kultur- och fritidschefen informerar

Skickas till  
Kommunstyrelsen



Kommunstyrelsens ledningsutskott

---

KLU § 86 Dnr 2017/501

## **Revidering av föreningsbidrag**

### **Ledningsutskottets beslut**

Ledningsutskottet beslutar att återremittera ärendet till förvaltningen utifrån lämnade synpunkter.

### **Ärendebeskrivning**

Utifrån uppdraget att se över befintliga bidragsregler för föreningsbidrag har verksamheten nu gjort en översyn av regelverket och kompletterat dessa i syfte att anpassa till den föreningsverksamhet som bedrivs i kommunen. I regelverket för föreningsbidrag som antogs 2014-09-03 saknas riktlinjer för bidrag till sociala föreningar, arrangemangsstöd och evenemangsskyltar. Regelverket har nu kompletterats med riktlinjer för dessa områden samt att förtydliganden har gjorts i övrigt för ökad struktur i dokumentet.

På dagens sammanträde lämnar ledningsutskottet synpunkter på föreslagen revidering av bidragsregler för föreningar.

### **Beslutsunderlag**

Bidragsregler för föreningar i Färgelanda kommun  
Kultur- och fritidsenhetens tjänsteskrivelse 2018-05-07

Skickas till  
Kultur- och fritidschefen

---

Justering

Utdragsbestyrkande



KLU § 87 Dnr 2018/225

**Revidering av biblioteksplan**

**Ledningsutskottets förslag**

Kommunfullmäktige beslutar att anta föreslagen biblioteksplan för Färgelanda kommun.

**Anteckning till protokollet**

Linda Jansson (M) deltar inte i handläggningen idag utan återkommer i kommunstyrelsen.

**Ärendebeskrivning**

Kommunstyrelsen har tidigare gett uppdraget att revidera biblioteksplan för Färgelanda kommun. Befintlig biblioteksplan från år 2006, utgår från kommuninvånarnas biblioteksbehov samt åtgärder för hur dessa behov skall tillgodoses.

Planen markerar riktningen för den övergripande utvecklingen av kommunens bibliotek i framtiden. För att säkra kvalitets- och verksamhetsutvecklingen samt nå effektivaste utnyttjandet av den samlade biblioteksresursen behöver nu styrdokumentet uppdateras och anpassas efter nu gällande förutsättningar.

Sedan 1 januari 2005 skall kommuner och landsting anta planer för biblioteksverksamheterna, kommunerna skall också följa upp hur antagna planer utformats och använts.

Bibliotekslag (2013:801)

*17 § Kommuner och landsting ska anta biblioteksplaner för sin verksamhet på biblioteksområdet.*

*18 § Den myndighet som regeringen bestämmer ska ha en nationell överblick över och främja samverkan inom det allmänna biblioteksväsendet. Myndigheten ska tillsammans med de regionala biblioteksverksamheterna och kommunerna följa upp hur de biblioteksplaner som antagits har utformats och hur de används.*



Kommunstyrelsens ledningsutskott

---

Forts KLU § 87

Uppföljning av biblioteksplanen ska ske varje mandatperiod med start  
mandatperioden 2022-2026

**Beslutsunderlag**

Biblioteksplan för Färgelanda kommun

Kultur- och fritidsenhetens tjänsteskrivelse 2018-05-15

Kultur- och fritidschefen informerar

Skickas till  
Kommunstyrelsen

---

Justering

Utdragsbestyrkande





Kommunstyrelsens ledningsutskott

---

KLU § 88

Dnr 2018/227

**Remissvar avseende Miljö- och klimatstrategi för kollektivtrafiken i Västra Götaland**

**Ledningsutskottets förslag**

Kommunstyrelsen beslutar att lämna remissvar enligt tjänsteskrivelse daterad 2018-05-15 till Fyrbodals kommunalförbund gällande Miljö- och klimatstrategi för kollektivtrafiken i Västra Götaland. Yttrandet innebär i korthet;

- Positivt att miljö- och klimataspekteter tas hänsyn till.
- Man bör ta hänsyn till val av drivmedel beroende vart i regionen linjesträckan är förlagd.
- Eventuella miljökrav bör inte ställa högre krav för kollektivtrafiken som skulle kunna innebära att landsbygden blir lidande.

**Anteckning till protokollet**

Linda Jansson (M) deltar inte i handläggningen idag utan återkommer i kommunstyrelsen.

**Ärendebeskrivning**

Kollektivtrafiknämnden i Västra Götalandsregionen har beslutat att skicka förslag till miljö- och klimatstrategi för kollektivtrafiken i Västra Götaland på remiss. Strategin syftar till att fastställa inriktning och mål för miljö- och klimatpåverkan från kollektivtrafiken i Västra Götaland.

**Beslutsunderlag**

Remissversion av Miljö- och klimatstrategi för kollektivtrafiken i Västra Götaland 2018

Remissvar av miljö- och klimatstrategi för kollektivtrafiken i Västra Götaland

Plan- och byggkontorets tjänsteskrivelse 2018-05-15  
t.f. Plan- och byggchef informerar

Skickas till  
Kommunstyrelsen



Kommunstyrelsens ledningsutskott

---

KLU § 89

Dnr 2018/226

**Remissvar avseende förslag till strategi för kollektivtrafik på jämlika villkor**

**Ledningsutskottets förslag**

Kommunstyrelsen beslutar att lämna remissvar enligt tjänsteskrivelse daterad 2018-05-15 till Fyrbodals kommunalförbund gällande förslag till strategi för kollektivtrafik på jämlika villkor. Yttrandet innebär i korthet;

- Färgelanda kommun ställer sig positiva till en strategi.
- Arbeten med tillgänglighetsanpassning av vissa busshållplatser har påbörjats av kommunen.
- Positiva till närtrafik och förhoppning om att denna även skall fortsätta utvecklas.

**Anteckning till protokollet**

Linda Jansson (M) deltar inte i handläggningen idag utan återkommer i kommunstyrelsen.

**Ärendebeskrivning**

Kollektivtrafiknämnden i Västra Götalandsregionen har beslutat att skicka förslag till strategi för kollektivtrafik på jämlika villkor på remiss. Strategin syftar till att få en kollektivtrafik på jämlika villkor utan diskriminering och verkar för att så långt som det går göra det möjligt för fler att resa kollektivt.

**Beslutsunderlag**

Remissversion av Strategi för kollektivtrafik på jämlika villkor  
Remissvar av miljö- och klimatstrategi för kollektivtrafiken i Västra  
Götaland  
Plan- och byggkontorets tjänsteskrivelse 2018-05-15  
t.f. Plan-och byggchef informerar

Skickas till  
Kommunstyrelsen



Kommunstyrelsens ledningsutskott

---

KLU § 90

**Informationsärenden från sektor Samhällsutveckling**

Mark- och exploateringschefen informerar om:

- Nuläge dammen i Stigen
- Nuläge elljusspåret i Stigen
- Beräknad kostnad för totalentreprenad Höjdenskolan

---

Justering

Utdragsbestyrkande



Kommunstyrelsens ledningsutskott

---

KLU § 91

Dnr 2018/195

## **Dokumenthanteringsplan för personalärenden**

### **Ledningsutskottets förslag**

Kommunstyrelsen beslutar att godkänna dokumenthanteringsplan för HR-avdelningen.

### **Anteckning till protokollet**

Linda Jansson (M) deltar inte i handläggningen idag utan återkommer i kommunstyrelsen.

### **Ärendebeskrivning**

Enligt kommunens arkivreglemente antaget av kommunfullmäktige 2013 - 11-13 § 124 ska varje myndighet upprätta en plan som beskriver myndighetens handlingar och hur dessa hanteras (dokumenthanteringsplan).

I Färgelanda innebär det att dokumenthanteringsplaner ska upprättas för var och en av kommunstyrelsen, myndighetsnämnden, revisionen och övriga nämnder.

Vi har valt att göra dokumenthanteringsplaner för var och en av de verksamheter som respektive nämnd bedriver. Nu redovisas förslag avseende HR-avdelningen

Kommunstyrelsen är arkivmyndighet med det övergripande ansvaret för kommunens arkivbildning och arkivvård.

En dokumenthanteringsplan beskriver de handlingar som kommit in, upprättats/eller förvaras i verksamheten oberoende av media. Planen ger en översikt över handlingsbeståndet och fungerar som en hanteringsanvisning. Att kasta (gallra) allmänna handlingar utan att det finns stöd för det i lagstiftning och/eller dokumenthanteringsplanen innebär en inskränkning i grundlagen (tryckfrihetsförordningen) av rätten att ta del av allmänna handlingar.



Kommunstyrelsens ledningsutskott

---

Forts KS § 91  
**Beslutsunderlag**

Dokumenthanteringsplan HR-avdelningen  
HR-avdelningens tjänsteskrivelse 2018-05-10

Skickas till  
Kommunstyrelsen

---

Justering

Utdragsbestyrkande



Kommunstyrelsens ledningsutskott

---

KLU § 92

**Digitalisering**

Digitaliseringsstrategen informerar ledningsutskottet om nuläget för kommunen i IT- och digitaliseringsfrågor.

---

Justering

Utdragsbestyrkande



Kommunstyrelsens ledningsutskott

---

KLU § 93

Dnr 2018/209

**Ansökan om bidrag till förbättring av vedbod vid Föreningen  
Kroppefjälls vandrares raststuga på Kroppefjäll**

**Ledningsutskottets beslut**

Ledningsutskottet beslutar att uppdra till kommunchefen att lyfta frågan om delfinansiering gällande upprustning av vedboden med Melleruds kommun.

**Ärendebeskrivning**

Föreningen Kroppefjälls Vandrare har ansökt om bidrag på 20 000 kr för upprustning av en vedbod vid anslutning till Karolinerstugan på vandringsleden Karl XII:s väg. Leden startar i Dals Rostock i Melleruds kommun och gör över Kroppefjäll till Järbo. Raststugan byggdes år 1962.

Skickas till  
Kommunchefen

---

Justering

Utdragsbestyrkande



Kommunstyrelsens ledningsutskott

---

KLU § 94 Dnr 2018/23

**Kultur- och fritidspris 2018**

**Ledningsutskottets beslut**

Ledningsutskottet beslutar att tilldela Stefan Dahl Kultur och fritidspriset år 2018.

**Jäv**

Tommy Larsson (S) anmäler jäv och lämnar lokalen.

**Beslutet fattat med stöd av**

- Kommunstyrelsens delegationsordning 2017-03-01, § 44

**Ärendebeskrivning**

Syftet med priset är att uppmuntra eldsjälarna eller andra personer som utfört förtjänstfulla insatser inom kultur- och fritidsområdet.

Allmänheten har via annons i Dalslänningen, på kommunens hemsida samt Facebook fått möjlighet att föreslå mottagare av priset.

Priset delas ut av kommunstyrelsens ordförande på nationaldagsfirandet i Stigen.

**Beslutsunderlag**

Kultur- och fritidsenhetens tjänsteskrivelse 2018-05-03

Skickas till  
Kultur- och fritidshandläggaren  
Delegationsanmälan





Kommunstyrelsens ledningsutskott

---

KLU § 95 Dnr 2018/27  
**Miljö- och folkhälsopris 2018**

### **Ledningsutskottets beslut**

Ledningsutskottet beslutar att tilldela Lions club Miljö- och folkhälsopriset år 2018.

### **Beslutet fattat med stöd av**

- Kommunstyrelsens delegationsordning 2017-03-01, § 44

### **Ärendebeskrivning**

Ett miljö- och folkhälsopris utdelas till den person, grupp av personer, organisation, förening eller liknande som under året utmärkt sig på ett förtjänstfullt sätt ur miljö- och eller folkhälsosynpunkt. Detta kan innefatta en uppfinning, en rutinändring, opinionsbildning, aktivitet eller annat, som på något sätt bidragit till att förbättra miljön och/eller folkhälsan i kommunen. Varaktiga och långsiktiga förtjänster till miljö- och/eller folkhälsoarbetets väl ska särskilt uppmärksammas. Priset är en uppmuntran för värdefulla insatser inom miljö- och folkhälsoområdet som genomförs i kommunen.

Allmänheten har via annons i Dalslänningen, på kommunens hemsida samt Facebook fått möjlighet att föreslå mottagare av priset.

Priset delas ut av kommunstyrelsens ordförande på nationaldagsfirandet i Stigen.

### **Beslutsunderlag**

Kommunchefens stabs tjänsteskrivelse 2018-05-03

Skickas till  
Kultur- och fritidshandläggaren  
Folkhälsostrategen  
Delegationsanmälan



KLU § 96 Dnr 2017/666  
**Ny politisk organisation nästa mandatperiod**

**Ledningsutskottets förslag**

Kommunfullmäktige beslutar att från och med nästa mandatperiod förändra den politiska organisationen och inrätta en nämndsorganisation. Utöver kommunstyrelsen och "obligatoriska organ" inrättas en socialnämnd, en utbildningsnämnd/skolnämnd och en bygglovsnämnd.

Myndighetsnämnden upphör därmed 31 dec 2018 liksom de två fasta fullmäktigeberedningarna.

För kommunstyrelsens del gäller den nya organisationen fr o m den tidpunkt efter det allmänna valet 2018 då kommunfullmäktige valt ny styrelse. Övertagande och överlämnade av uppgifter från och till nämnderna gäller dock från årsskiftet 2018/2019.

Organisationsöversynsgruppen får i uppdrag att upprätta förslag till arbetsordning för kommunfullmäktige och reglementen för nämnderna i huvudsaklig överensstämmelse med organisationsöversynsgruppens förslag till inriktningar enligt nedanstående.

**Kommunfullmäktige**

(31 ledamöter och 50% ersättare – antalet är beslutat och kan inte ändras förrän inför nästa mandatperiod)  
Ordförande och två vice ordföranden

**Kommunstyrelsen**

Inriktning:

Utöver de uppgifter som ligger på kommunstyrelsen enligt kommunallagen är styrelsen ansvarig för samhällsbyggnadsfrågorna i vid bemärkelse inklusive kommunens fastighetsinnehav.

11 ledamöter och 7 ersättare

Ordförande och två vice ordföranden

Ett utskott med tre ledamöter och tre ersättare (ersättarna har närvarorätt vid utskottssammanträden)



Forts KLU § 96

### **Socialnämnd**

Inriktning:

Socialnämnden ansvarar för kommunens uppgifter enligt Socialtjänstlagen (SoL), Lagen om vård av unga (LVU), Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) med flera lagar inom det sociala området.

Nämnden övertar myndighetsnämndens ”mjuka myndighetsutövning” och delar av kommunstyrelsens nuvarande uppgifter.

7 ledamöter och 7 ersättare

Ordförande och vice ordförande

Ett utskott med tre ledamöter och tre ersättare (ersättarna har närvarorätt vid sammanträden).

### **Utbildningsnämnd/Skolnämnd**

Inriktning:

Skolnämnden ansvarar för den verksamhet som regleras i skollagen, med undantag för själva driften av verksamheterna och är huvudman för förskolan, öppen förskola, pedagogisk omsorg, grundskolan inklusive förskoleklassen, grundsärskolan, skolbarnsomsorgen, vuxenutbildningen. Nämnden övertar vissa av myndighetsnämndens och kommunstyrelsens nuvarande uppgifter.

7 ledamöter och 7 ersättare

Ordförande och vice ordförande

Inget utskott. Sammanträdesberedning av nämndens presidium.

### **Bygglövsnämnd**

Inriktning:

Bygglövsnämnden ansvarar för delar av kommunens uppgifter enligt Plan och bygglagen med särskild inriktning på myndighetsutövning mot enskild. Nämnden handlägger också ärenden med stöd av trafiklagstiftningen (lokala trafikföreskrifter m m)

Nämnden övertar myndighetsnämndens ”hårda myndighetsutövning”

5 ledamöter och 3 ersättare

Ordförande och vice ordförande.

Inget utskott. Sammanträdesberedning av nämndens presidium.



Kommunstyrelsens ledningsutskott

---

Forts KLU § 96

### **Valnämnd**

Inriktning: Genomföra allmänna val och val till EU-parlamentet.

En ledamot per parti med lika många personliga ersättare

Ordförande och vice ordförande.

Inget utskott. Sammanträdesberedning av nämndens presidium

### **Val och arvodesberedning**

Inriktning: Upprätta förslag/nomineringar vid val till olika förtroendemannauppdrag och upprätta förslag till arvoden och ersättningar till förtroendevalda.

En ledamot per parti med lika många personliga ersättare

Beredningsledare och vice beredningsledare

### **Krisledningsnämnd**

Inriktning: Uppgifter enligt Lagen om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap

3 ledamöter och tre ersättare (om möjligt personunion med kommunstyrelsens arbetsutskott.)

### **Överförmyndare**

Inriktning: Överförmyndarens uppgifter enligt föräldrabalken m m

En överförmyndare med en ersättare.

### **Revision**

Fem revisorer.

Ordförande och vice ordförande

### **Beredningar**

Kommunfullmäktige kan inrätta tillfälliga beredningar för specifika uppdrag.



Forts KLU § 96

**Yrkanden**

Tobias Bernhardsson (C) yrkar bifall till organisationsöversynsgruppens förslag.

**Propositionsordning**

Ledningsutskottet godkänner att proposition ställs på yrkandet. Efter ställd proposition finner ordföranden att yrkandet bifalls.

**Anteckning till protokollet**

Ulla Börjesson (S), Tommy Larsson (S) och Rune Månsson (S) deltar inte i denna paragrafs beslut.

**Ärendebeskrivning**

Organisationsöversynsgruppen har gjort en översyn av kommunens politiska organisation inför nästa mandatperiod. Gruppen har övervägt två alternativ som i korthet innebär följande:

**Kommunstyrelseorganisation**

Nuvarande organisation med kommunstyrelsen som enda verksamhetsnämnd behålls. Utskott med ansvar för vissa specificerade områden inrättas, t ex utskott för de sociala frågorna och utskott för skolfrågor. Myndighetsnämnden upphör i sin nuvarande form med både ”mjuk” och ”hård” myndighetsutövning och uppgifterna överförs till kommunstyrelsen (och hanteras i utskott) som därmed får både mandat och resurser för verksamheten. (Myndighetsnämnden har idag ingen budget för de insatser nämnden fattar beslut om.) En nämnd som hanterar de ärenden där kommunen själv är sökande eller på annat sätt ansvarig behövs för att undvika jävsproblematik.

**Nämndsorganisation**

Utöver kommunstyrelsen inrättas en socialnämnd, en utbildningsnämnd/skolnämnd och en bygglovsnämnd. Kommunstyrelsen frigörs från de uppgifter som nämnderna övertar och blir, utöver de uppgifter som åligger styrelsen enligt kommunallagen, ansvarig för samhällsbyggnadsfrågorna i vid bemärkelse och kommunens fastighetsinnehav.

Myndighetsnämndens uppgifter fördelas på kommunstyrelsen och de nya nämnderna.



Forts KLU § 96

*Organisationsöversynsberedningens uppdrag*

Uppdraget

- *Genomlysning av dagens politiska organisation –styrkor och svagheter.*
- *Upprätta förslag till politisk organisation för nästkommande mandatperiod.*
- *Upprätta förslag till antal ledamöter och ersättare i kommunfullmäktige.*

Grupp/tillfällig beredning

*Kommunfullmäktige tillsätter en parlamentarisk grupp (tillfällig beredning) bestående av 1 ledamot från vart och ett av de partier som är representerade i kommunfullmäktige. Kommunfullmäktiges presidium ingår i gruppen men inräknas inte i partirepresentationen. Kommunfullmäktiges ordförande är gruppens ledare.*

*Inga ersättare väljs.*

*Presidiet rekommenderar partierna att nominerar ledamöter som är väl förankrade i respektive parti och i den politiska organisationen.*

Budget

*100 000:- anvisas ur kommunfullmäktiges anslag (beräknas utifrån ca 8 sammanträden)*

Arvode och ersättningar

*Om kommunfullmäktiges ordförande väljs till gruppens ledare anses ledararvodet ingå i hennes fasta arvode som kommunfullmäktiges ordförande. Om kommunfullmäktige väljer någon annan att leda gruppens arbete utgår arvode enligt reglerna för beredningsledare i tillfälliga beredningar.*

*Sammanträdesarvode vid sammanträden utgår till samtliga.*

Tid

*Förslaget ska vara klart innan årsskiftet 2017/2018 och tas i bruk efter valet 2018.*



Kommunstyrelsens ledningsutskott

---

Forts KLU § 96

*Exempel på frågeställningar*

- *En verksamhetsnämnd eller flera ?*
- *Ska ansvar alltid kopplas till budget ?*
- *Hur ska kommunstyrelsen organiseras ? Utskott/arbetsgrupper ?*
- *Myndighetsutövning mot enskild enligt Socialtjänstlagen, LSS etc mjuk lagstiftning – myndighetsnämnd eller socialt utskott till kommunstyrelsen ?*
- *Myndighetsutövning mot enskild enligt Plan och bygglagen, miljöbalken etc hård lagstiftning - byggnadsnämnd (myndighetsnämnd) eller ”hårt utskott” till kommunstyrelsen ?*
- *Antal ledamöter och ersättare i kommunfullmäktige ?*
- *Antal ledamöter och ersättare i kommunstyrelsen ?*
- *Fasta eller tillfälliga beredningar i kommunfullmäktige ? Uppdragen?*
- *Parlamentariskt tillsatta grupper eller proportionellt efter valresultatet ?*
- *Hur vitaliserar vi kommunfullmäktige ?*

### **Beslutsunderlag**

Organisationsöversynsgruppens protokoll 2018-05-02

Kostnadsberäkning för nämndorganisation

Kostnadsberäkning alternativa politiska organisationer

Skickas till  
Kommunstyrelsen

---

Justering

Utdragsbestyrkande



Kommunstyrelsens ledningsutskott

---

KLU § 97 Dnr 2016/428  
**Bolagisering av fastigheten Gatersbyn 1:120**

Ärendet utgår.

Skickas till  
Ledningsutskottet 2018-06-11

---

Justering

Utdragsbestyrkande





Kommunstyrelsens ledningsutskott

---

KLU § 98

Dnr 2018/203

**Ändring av stadgarna för Stiftelsen för Dalslands kanals framtida bestånd**

**Ledningsutskottets förslag**

Kommunfullmäktige beslutar att godkänna ändring av stiftelsen stadgar, § 4 till följande lydelse

§ 4 Stiftelsens styrelse;  
Stiftelsens angelägenheter handhas av en styrelse som består av 10 ledamöter jämte 10 ersättare.

Västra Götalandsregionen och Region Värmland utser vardera en ledamot. Kommunerna Vänersborg, Årjäng, Åmål, Bengtsfors, Dals-Ed, Mellerud och Färgelanda \* utser även de vardera en ledamot. Därjämte äger Dalslands Kanal AB rätt att utse en ledamot. För varje ledamot utses på samma sätt en ersättare

Ledamöter och ersättare utses för samma mandatperiod som gäller vid kommunala val.

Styrelsen utser inom sig ordförande och vice ordförande samt inom eller utom sig sekreterare och kassör. Vidare utser styrelsen representant i Dalslands kanal AB:s styrelse.

Styrelsen ska ha sitt säte i Åmål, Västra Götalands län.  
Stiftelsen firmatecknas av den eller dem som styrelsen därtill utser.  
Styrelsen äger rätt att då så erfodras till sig adjungera personer för särskilda uppdrag. Styrelsen skall vid förvaltning av stiftelsens tillgångar tillse att dessa inbringade på fullt betryggande sätt.

(\* Ändring, Tidigare lydelse: Dalslandskommunernas kommunalförbund)

**Anteckning till protokollet**

Linda Jansson (M) deltar inte i handläggningen idag utan återkommer i kommunstyrelsen.



Forts KLU § 98

### **Ärendebeskrivning**

Stiftelsen för Dalslands Kanals framtida bestånd har begärt att stiftelsens grundare reviderar stadgarna när det gäller val av styrelse i stiftelsen. Enligt nu gällande stadgar består styrelsen av 6 ledamöter och 6 ersättare valda av Västra Götalandsregionen, Region Värmland, Vänersborgs kommun, Årjängs kommun och Dalslandskommunernas Kommunalförbund. Därjämte äger Dalslands kanal AB rätt att utse en ledamot.

Dalslandskommunernas kommunalförbund har upphört som juridisk person och stadgarna behöver därför revideras. Förslaget innebär att var och en av de kommuner som tidigare har ingått som medlemmar i kommunalförbundet fortsättningsvis utser var sin ledamot och ersättare.

Gamla lydelsen

#### **§ 4**

#### **Stiftelsens styrelse**

Stiftelsens angelägenheter handhas av en styrelse som består av sex ledamöter jämte sex ersättare.

Västra Götalandsregionen och Region Värmland utser vardera en ledamot, Vänersborgs och Årjängs kommuner vardera en ledamot samt kommunalförbundet Dalsland (kommunerna Åmål, Bengtsfors, Dals-Ed, Mellerud och Färgelanda) en ledamot. Därjämte äger Dalslands kanal AB rätt att utse en ledamot. För varje ledamot utses på samma sätt en ersättare. Ledamöter och ersättare utses för samma mandatperiod som gäller vid kommunala val.

Styrelsen utser inom sig ordförande och vice ordförande samt inom eller utom sig sekreterare och kassör. Vidare utser styrelsen representant i Dalslands kanal AB:s styrelse.

Styrelsen ska ha sitt säte i Åmål, Västra Götalands län.

Stiftelsens finna tecknas av den eller dem som styrelsen därtill utser.

Styrelsen äger rätt alt då så erfordras till sig adjungera personer för särskilda uppdrag. Styrelsen skall vid förvaltning av stiftelsens tillgångar tillse att dessa är anbringade på fullt betryggande sätt.



Kommunstyrelsens ledningsutskott

---

Forts KLU § 98  
**Beslutsunderlag**

Administrativa enhetens tjänsteskrivelse 2018-05-14

Skickas till  
Kommunstyrelsen

---

Justering

Utdragsbestyrkande



Kommunstyrelsens ledningsutskott

---

KLU § 99

Dnr 2018/211

**Revidering av förbundsordningen för Dalslands Energi- och miljöförbund**

**Ledningsutskottets förslag**

Kommunfullmäktige beslutar att för Färgelanda kommuns del godkänna direktionens förslag till revidering av förbundsordningen och direktionens arbetsordning.

**Anteckning till protokollet**

Linda Jansson (M) deltar inte i handläggningen idag utan återkommer i kommunstyrelsen.

**Ärendebeskrivning**

Ändringarna är föranledda av

- att tillsynen av försäljningen av vissa receptfria läkemedel har överlämnats till kommunen. Uppgiften tas därför bort ut förbundsordningen.
- att laghänvisningarna i förbundsordningen och arbetsordningen inte stämmer med den nya kommunallagen. Laghänvisningarna är uppdaterade till den nya kommunallagen. (redaktionella ändringar)

**Beslutsunderlag**

Administrativa enhetens tjänsteskrivelse 2018-05-16

Skickas till  
Kommunstyrelsen

---

Justering

Utdragsbestyrkande



Kommunstyrelsens ledningsutskott

---

KLU § 100

**Övriga ärenden**

Tommy Larsson (S) lyfter att korsningen vid Valbovägen/Vrinevägen är farlig då det är dålig sikt och barn rör sig i området.

Ulla Börjesson (S) lyfter att många gräs områden som ägs av vägföreningar inte klipps. Förvaltningen uppmanas att se över frågan.

---

Justering

Utdragsbestyrkande